

อภินันทนาการ

สัญญาเลขที่ R 2555B054

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ระบบคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง

Haptic Terminology and Terms Expressing Attitude of Ethnic
Groups in the Lower Northern Part of Thailand

คณะผู้จัด

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
วันลงที่เบิกฯ 1.9.๗.๒๕๕๖
เลขที่เบิกฯ ๑๖๓๒๙๙๘๒
เลขเรียกหนังสือ ๑๐๘
๕๙๓
.๔.๗.๙
๕๘๓๑๕
๒๕๕๖

รองศาสตราจารย์ ดร. สุพัตรา จรินันทนาภรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี สิงหน้าวย

อาจารย์มณฑิรา ตามเมือง

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ถนนสุนันโถดยงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนำ

โครงการวิจัยระบบคำเรียกสัมผัสและทศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่างเป็นการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมทั้งในด้านภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับระบบคิดหรือมนต์ที่พื้นเมืองเกี่ยวกับสัมผัส การรับรู้ ซึ่งรวมถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพโดยรอบ ผลการวิจัย จึงจะเป็นประโยชน์ต่อ ศาสตร์อื่นๆ หลายแขนงนอกเหนือจากศาสตร์ ทางด้านภาษา และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นๆ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

พฤษภาคม 2556

บทคัดย่อ

ส่วนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ ระบบคำเรียกตั้มผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในภาคเหนือตอนล่าง

Haptic Terminology and Terms Expressing Attitude of Ethnic Groups in the Lower Northern Part of Thailand

ชื่อผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา จิรนันทนากරณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงหนื้นออบ

อาจารย์มหาวิทยาลัย ตาเมือง

หน่วยงานที่สังกัด

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลัย

หมายเลขโทรศัพท์

055-96-32019

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ กลุ่มวิชาปรัชญา

งบประมาณแผ่นดิน

ประจำปี 2555

จำนวนเงิน

316,800 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย

1 ปี

ตั้งแต่ช่วงเวลา

พฤษจิกายน 2554 ถึง พฤษภาคม 2556

ส่วนที่ 2 : บทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง และ 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน ข้อมูลภาษาชาติพันธุ์ไทยในปัจจุบันได้แก่ ภาษาไทยใช้ ภาษาไทยครั้ง และภาษาลาวเงี้ว การเก็บข้อมูล กระทำโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาเรื่องกลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสแบ่งออกเป็น คำเรียกสัมผัสด้านแบบ และคำเรียกสัมผัสด้านที่ลดความเป็นตัวตนแบบ คำเรียกสัมผัสด้านแบบในภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มพบในบริมาณที่ใกล้เคียงกัน 28-31 คำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์เหมือนกัน ส่วนคำเรียกสัมผัสด้านที่ลดความเป็นตัวตนแบบมีกลวิธีในการสร้างคำในลักษณะที่เป็นคำประสม คำซ้อน คำช้ำ คำเลียนแบบกริยาลี และคำเลียนประโยชน์

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส พบว่าเป็นลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสด้วยในคำเรียกสัมผัส และชนิดของสิ่งที่สัมผัสด้านลักษณะของสิ่งที่สัมผัสดูเปลี่ยนไปตามลักษณะพื้นฐานได้แก่ รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเปียก และอุณหภูมิ และลักษณะซับซ้อน ได้แก่ รูปทรง-เนื้อสาร พื้นผิว-พื้นผิว พื้นผิว-เนื้อสาร พื้นผิว-ความเปียก พื้นผิว-อุณหภูมิ เนื้อสาร-เนื้อสาร เนื้อสาร-ความเปียก เนื้อสาร-อุณหภูมิ ความเปียก-ความเปียก ความเปียก-อุณหภูมิ และอุณหภูมิ-อุณหภูมิ สำหรับชนิดของสิ่งที่สัมผัสดูเปลี่ยนไปตามลักษณะของสิ่งที่สัมผัสด้วย คำศัพท์พื้นผิวไม่มีอาหารและเครื่องปูรุ ข้าวของและเครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ ถิ่นก่อสร้าง และประสบการณ์ ในเรื่องของทัศนคตินั้น พบแบ่งเป็น นัยบวก นัยลบ และนัยกลาง โดยพบว่าในทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์ไทยมีอัตราส่วนที่มีนัยกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยลบ และนัยบวก ตามลำดับ

ผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทย มาตรฐานนี้ พบว่า ในภาพรวม ภาษาชาติพันธุ์ไทยมีศัพท์ที่ใช้เป็นคำเรียกสัมผัสด้านแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คงคลุมค้าง ประมาณร้อยละ 17 โดยภาษาไทยใช้แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไทยครั้ง และลาวเงี้ว ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสด้านที่ลดความเป็นตัวตนพบว่า ภาษาชาติพันธุ์ไทยมีการหลักเกณฑ์ในสร้างศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสนั้นในระบบที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน

คำสำคัญ : คำเรียกสัมผัส ภาษาชาติพันธุ์ไทย ภาษาไทยมาตรฐาน กลวิธีการสร้างคำ ความหมายและทัศนคติ

Abstract

This research aims at 1) an analysis of haptic-term building strategies in Tai ethnic languages in the lower north of Thailand 2) an analysis of haptic term meanings and attitudes in Tai ethnic languages and 3) a comparison of haptic terms between Tai ethnic languages and the standard Thai. In the first phase, data were collected from Song, Krang and Ngaw by interviewing.

The result of the analysis of haptic-term building strategies in the Tai ethnic languages reveals that there are prototype haptic terms and less-prototype haptic terms. The former are similar in the three languages, with the occurrence of 28-31 terms. The latter are also found in the same word building strategies such as parallel compounds, synonymous compounds, duplicates, words imitating verb phrases and words imitating clauses.

The result of the analysis of meanings and attitudes reveals a number of features and classes of things, that constitute in haptic terms. The former are divided into basic and complicate features. Basic features include shape, surface, texture, moistness and temperature. Complicate features are combinations of two features such as shape-texture, surface-surface, surface-texture, surface-moistness, surface-temperature, texture-texture, texture-moistness, texture-temperature, moistness-moistness, moistness-temperature and temperature-temperature. For the sake of thing classes, natural items, organs, animals, plants, food and ingredients, belongings and appliance materials and instruments, buildings, and human experiences are found. Attitudes are found as positive, negative and neutral. Haptic terms presenting neutral attitudes occur in the biggest amount while the ones that present negative and positive attitudes occur in the less amount respectively.

The result on the comparison between ethnic and standard Thai haptic terms reveals that, holistically, a small number of prototype haptic terms, approximately 17 percent, are lexically different. Song people use haptic terms the most differently from the standard Thai, following by Krang and Ngaw respectively. Less prototype terms in the three ethnic languages are formed similarly to the standard Thai terms.

Keywords: haptic terms, Tai ethnic languages, standard Thai, word building strategies, meanings and attitudes

สารบัญ

	หน้าที่
บทที่ 1 : บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาปัจจุบัน	1
- วัตถุประสงค์	2
- ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
- สมมุติฐานของการวิจัย	4
- กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	5
บทที่ 2 : กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัส	31
- คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ	31
- คำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นตัวแบบ	36
บทที่ 3 : ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย	62
- ความหมายและโลกาทัศน์	62
- ทัศนคติ	100
บทที่ 4 : การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน	118
- การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ	118
- การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นตัวแบบ	119
บทที่ 5 : สรุปและอภิป্রายผล	122

เอกสารอ้างอิง	127
ภาคผนวก ก : รายการเรียกสัมผัสภาษาไทยใช้	132
ภาคผนวก ข : รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยรึ่ง	148
ภาคผนวก ค : รายการคำเรียกสัมผัสภาษาลาวแข้ง	163
ภาคผนวก ง : บทความวิจัย	177

บทที่ 1 บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ระบบคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่าง” เป็นการวิจัยพื้นฐาน (Basic research) ในกลุ่มวิชาปรัชญา สาขาภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นการศึกษาของคุณรู้ใหม่ และเป็นการวิจัยประยุกต์ในการพัฒนาการส่งเสริมการจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงศุภภูมิปัญญาท้องถิ่น

การศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ (Ethnic groups) เป็นกลุ่มเรื่องหนึ่งที่อยู่ในเป้าหมายยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวร และคณะกรรมการอุดมศึกษา และเข้มต่อสู่ฐานข้อมูลของสถาบันอรายธรรมโขง-สาละวิน ซึ่งมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นสถาบันการศึกษาที่สนใจด้วยการเป็นแหล่งการเรียนรู้ การเข้าสู่ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ในท้องถิ่น และการเป็นสถาบันเผยแพร่องค์ความรู้โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในการเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อศึกษาและพัฒนาประเด็นดังๆ นั้น การใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ เปรียบเสมือนกุญแจที่จะนำไปสู่การค้นหาความน่าสนใจของสิ่งต่างในบ้านหรือท้องถิ่น การศึกษาแง่มุมต่างๆเกี่ยวกับชาติพันธุ์ผ่านภาษาจึงเป็นงานวิจัยในเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การศึกษาและการพัฒนาในแง่มุมอื่นต่อไป พื้นที่ในเขต 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อันได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์ เป็นพื้นที่ที่ไม่ได้รับการกำหนดชัดเจนว่าเป็นบริเวณตอนใต้ของประเทศไทย เนื่องจากเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างกึ่งกลางภาคเหนือและภาคกลาง กล่าวคือ ภาคกลางตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง บริเวณดังกล่าวมีประชากรที่อพยพมาจากส่วนต่างๆของประเทศไทยทั้งที่เป็นไทย เนื่อ "ไทยอีสาน และจังหวัดต่างๆของภาคกลาง เป็นบริเวณที่มีความหลากหลายทางภาษาถิ่น และภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อันประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลไท เช่น ไทเชียง ไทร่วน ไทครั้ง ฯลฯ ตระกูลมังเย้า เช่น มัง เเย้า ตระกูลอีเบต เช่น พม่า กะเหรียง ฯลฯ ตระกูลอสโตรເວເຕີດ เช่น มอง ชาวบัน ฯลฯ จึงจัดเป็นบริเวณพื้นที่รอยต่อทางภาษาที่มีวัฒนธรรมหลากหลายที่น่าสนใจ ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร การใช้คำศัพท์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนล่างมีการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ในที่นี้การศึกษาคำเรียกสัมผัส (Haptic terms) เป็นเรื่องหนึ่งที่สามารถสะท้อนมโนทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านภาษาทำให้สามารถเข้าใจระบบความคิด ค่านิยม และทัศนคติของคนในวัฒนธรรมนั้นๆ และสามารถนำเอาการมองโลกของกลุ่มนมาแสดงให้เห็นอย่างเป็นระบบ และ

นำไปสู่ความเข้าใจในวิธีคิด วิธีการทำงาน และวิธีการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ในเบื้องต้น จนกระทั่งเรื่อมต่อไปสู่ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาการเข้าสู่มวลชนของหน่วยงานต่างๆที่มีพันธกิจต้องประสานงานกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเหล่านี้

ในระบบโน้ตศนของมนุษย์ที่แสดงออกโดยพฤติกรรมทางกายและวาจา การสัมผัสถือได้ว่ามีความสำคัญต่อมนุษย์มาก ทำให้มนุษย์บรรจุข้อมูลสำคัญรอบตัว และแสดงสัญญาณความไม่ปลดภัยต่างๆ การรับรู้และการเรียนรู้สัมผัสจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ ทำให้มนุษย์ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมรอบตัว การสัมผัสเป็นระบบโน้ตศนทางความคิดความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆจึงต้องหาคำเรียกสัมผัสเพื่อมาเป็นตัวแทนของมน้ตศน์ หลังจากได้สัมผัสระหว่างรอบตัว ด้วยเหตุนี้การศึกษาคำเรียกสัมผัสนอกกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่มนุษย์ในกลุ่มนี้ใช้อยู่เป็นประจำจึงสามารถละทิ้นระบบคิด และระบบการรับรู้ การตอบสนองต่างๆต่อสิ่งแวดล้อมของผู้พูดภาษาตัวเอง และยังช่วยให้เข้าใจระบบความหมายของคำเรียกสัมผัสดังนี้ “เป็นการรับรู้ทางหนึ่งของมนุษย์ เป็นการถูกต้อง แต่ต้อง กระทบก หรือการถูกต้องทำให้เกิดความรู้สึก เป็นประสาทสัมผัส” ในงานวิจัยนี้จะศึกษาคำเรียกสัมผัสดังกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆตามความหมายในพจนานุกรมดังกล่าวข้างต้น โดยเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสและทศนคติที่มีต่อคำเรียกสัมผัสดังกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆกับคำเรียกสัมผัสในภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์วิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสดังกลุ่มชาติพันธุ์ไทย
- 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายและทศนคติของคำเรียกสัมผัสดังกลุ่มชาติพันธุ์ไทย
- 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

1) ระบบคำเรียกสัมผัสในที่นี้ หมายถึง ระบบการเรียกสัมผัสด้วยการสัมผัสด้วยกาย เช่น ใช้มือ เท้า หรือผิวกายสัมผัสถูกต้อง แต่ต้อง หรือกระทบก หรือสะตราภายนอก เช่น แข็ง ชุ่มชื้น ร้อน หนาว ฯลฯ ไม่รวมประสาทสัมผัสด้านการใช้ลิ้นที่เป็นรสชาติ จนถูกที่เป็นกลิ่น หรือเป็นเสียง ตาที่เป็นการมองเห็น และจิตใจที่เป็นความคิด อารมณ์ และความรู้สึก

2) การศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะระบบคำเรียกสัมผัสและทศนคติในคำเรียกสัมผัสรีบิกของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยผู้ศึกษาเฉพาะคำเรียกระบบคำเรียกสัมผัสมีความหมายตรง (denotative meaning) ซึ่งหมายถึงความหมายที่แท้จริงของคำเรียกสัมผัส เช่น

คำเรียกสัมผัสว่า “หมาย” มีความหมายถึงพื้นที่ไม่เรียบ ซึ่งเป็นความหมายที่แสดงความรู้สึก หรือทัศนคติในทางลบ ที่เป็นการประเมินความรู้สึกวัดดูต่อที่แต่ต้องได้ และการบรรยายสัมผัส ทางอารมณ์จากรูปภาพ หรือการเล่าเรื่อง

3) ภาษาและจุดเก็บข้อมูลในกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่างได้แก่

อำเภอบางระกำ	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาไทย
อำเภอสาม่น	จังหวัดพิจิตร	ภาษาไทยรัง
อำเภอชุมแสง	จังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาษาลาวแข้ง
อำเภอศรีสัชนาลัย	จังหวัดสุโขทัย	ภาษาไทยพวน
อำเภอหลุ่มเก่า	จังหวัดเพชรบูรณ์	ภาษาลาวหล่ม
อำเภอนครไทย	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาลาวหลวงพระบาง
อำเภอถบແດ	จังหวัดอุตรดิตถ์	ภาษาถบແດ
อำเภอบ้านดาก	จังหวัดตาก	ภาษาไทยวน
อำเภอบ้านไร	จังหวัดอุทัยธานี	ภาษาลาวເວີຍຈັນທີ

4. สมมติฐานของการวิจัย

- 1) ระบบคำเรียกสัมผัสในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างจำแนกได้เป็นคำเรียกสัมผัส ต้นแบบและคำเรียกสัมผัสที่ถูกความเป็นต้นแบบ
- 2) คำเรียกเรียกสัมผัสที่ถูกความเป็นต้นแบบมีความสัมพันธ์กับคำเรียกสัมผัสที่ถูกความเป็นต้นแบบและกริชที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสัมผัสในภาษากลุ่มชาติพันธุ์มีอย่างน้อย 3 แบบ คือ การประสมคำ การซ้อนคำ และการเข้าคำ

5. กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

คำเรียกสัมผัสเป็นการศึกษาตามแนวทางอุดหนุนศาสตร์ชาติพันธุ์ ดังนั้นกรอบแนวคิดที่สำคัญจะเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับในทศน์ การจำแนกประเภท และทฤษฎีต้นแบบเพื่อเป็นแนวคิด สำคัญสำหรับงานวิจัยนี้ดังนี้

5.1. มโนทศน์พื้นฐานทางอุดหนุนศาสตร์ชาติพันธุ์

การศึกษาทางอุดหนุนศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นการศึกษาภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นว่ากุญแจคนที่เราทำการศึกษามีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและมีการมองโลกอย่างไร

เฟรค (Frake, 1961) เป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มนิยามแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมโดยการวิเคราะห์ผ่านทางภาษา การศึกษาของเฟรครู้ให้เห็นถึงมโนทัศน์พื้นบ้านในการศึกษาคำต่างๆ ในแต่ละวัฒนธรรม โดยเฟรคมองว่าการที่เราศึกษาคำในวัฒนธรรมใดๆ ก็ตาม นอกจากการเก็บข้อมูลภาษาเพื่อที่เราจะได้ทราบความหมายของคำนั้นโดยเทียบกับภาษาของเราแล้ว เราจังสามารถทราบถึงการมีหรือไม่มีของสิ่งต่างๆ ในแต่ละวัฒนธรรมได้ เพราะคำเหล่านี้จะเป็นตัวบอกให้เราทราบว่าคนในแต่ละวัฒนธรรมมองเห็นความสำคัญ และเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวของเขายังไง

นอกจากนี้ เฟรคยังชี้ให้เห็นว่าการที่คนในแต่ละสังคมมีการแยกแยะสิ่งแตกต่างกันทำให้คนเหล่านั้นมีการจัดประเภทของสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น การศึกษาระบบคำจึงสามารถแสดงให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจใดก็ รวมถึงประสบการณ์ในการจำแนกคุณสมบัติของประเภทของสิ่งต่างๆ ซึ่งจะแสดงให้เราเห็นโดยการสื่อสารทางภาษา โดยคุณสมบัติที่คนในสังคมเห็นความสำคัญในการแยกความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ได้นั้นจะต้องมีการสื่อสารบ่อยครั้ง และการที่เราจะสามารถเข้าใจถึงระบบคำได้นั้น เราต้องทราบว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีคำและมีการจัดประเภทของคำต่างๆ โดยที่ประเภทของคำเหล่านี้มีคุณสมบัติร่วมกันหรือมีความแตกต่างกันอย่างไรตามโครงสร้างของการจัดลำดับชั้น (lexonomy) ซึ่งเฟรคเชื่อว่าเป็นโครงสร้างที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดของคนในสังคมนั้นได้ เนื่องจากระบบ การจัดลำดับชั้นเป็นการจัดประเภทของสิ่งในรูปแบบของโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือ จะมีประเภท (category) และประเภทย่อย (subcategory) โดยประเภทย่อยจะถูกแสดงตามแนวตั้ง และประเภทที่ต่างกันจะถูกแสดงในแนวนอน โดยสิ่งใดๆ ที่จะถูกจัดให้เป็นประเภทย่อยหรือประเภทที่ต่างกันตามโครงสร้างของการจัดลำดับชั้น ดังนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมเป็นสำคัญ

เฟรคยังได้กล่าวว่า ในการสร้างระบบการจัดลำดับชั้นในสถานการณ์หนึ่งนั้นอาจทำได้ด้วยการตามคำตามในแบบที่ให้ผู้บุกรุกภาษาเติมคำในสิ่งที่มองว่า อาทิเช่น การเติมคำในประโยค "ซ้ายหนึบ (พาย)" ที่เคาน์เตอร์ขายพายในร้านอาหารแห่งหนึ่ง หากลูกค้าบอกคนขายให้ซ้ายหนึบพายแล้วเปลี่ยน แต่คนขายก็บุกหนึบพายเช่นร米ให้ ลูกค้าจึงไม่เข้าใจและต้องบอกคนขายให้ซ้ายหนึบพายแล้วเปลี่ยนมาให้อีกครั้ง ในสถานการณ์นี้จะเห็นได้ว่าทั้งพายและพายเชอร์ลัวนเป็นประเภทหนึ่งของพาย แต่พายทั้งสองเป็นพายต่างชนิดกัน นอกจากนี้ เรายังสามารถคำนวณลักษณะของการแยกแยะต่อไปว่า "Is x a kind of y?" อาทิเช่น คนขายพายอาจถามลูกค้าว่า ต้องการพายชนิดไหนอีก ในกรณีนี้ ลูกค้าอาจบอกว่าเขาต้องที่มีชื่อว่า "a" ที่เห็นในเมนู แต่คนขายกลับบอกว่าอาหารชื่อ "a" นี้ไม่ใช่พาย แต่เป็นเย็นเบอร์เกอร์ ดังนั้น จากตัวอย่างการ

ตามคำถามเหล่านี้เราจึงทราบว่าพายและแยมเบอร์เกอร์เป็นอาหาร แต่เป็นอาหารต่างชนิดกัน โดยอาจเขียนให้เห็นได้ชัดเจนด้วยการใช้โครงสร้างของการจัดลำดับขั้นดังนี้

อาหาร	
พาย	แยมเบอร์เกอร์
พายแอปเปิล	พายเชอโร่

จากการจัดลำดับขั้นข้างต้นจะเห็นได้ว่าทั้งพายและแยมเบอร์เกอร์ถ้วนเป็นประเภทหนึ่ง ของอาหารซึ่งจะถูกเรียงลงมาจากคำว่าอาหารตามแนวตั้ง แต่จะเห็นได้ชัดเจนว่าอาหารทั้งสองอย่างซึ่งถูกเรียงลงมาจากคำว่าอาหารตามแนวตั้ง แต่จะเห็นได้ชัดเจนว่าอาหารทั้งสองอย่างซึ่งจะถูกเรียงกันไปตามแนวอนเป็นอาหารต่างชนิดดัน และการที่อาหารทั้งสองชนิดมีความแตกต่างกันนั้น เนื่องจากอาหารแต่ละชนิดมีคุณสมบัติบางอย่างที่คนในสังคมเห็นว่าสำคัญที่ให้เกิดความแตกต่างขึ้นได้

จากการศึกษางานของเพรคชันน์ทำให้ทราบถึงในทศน พื้นฐานในการศึกษาคำ และการจัดประเภทของคำเพื่อสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิด และความเข้าใจถึงตัวเดลล้อมในสังคมของคนกลุ่มนี้ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรียนรู้ได้ แต่นอกเหนือจากนี้ การศึกษาเรื่องคำเรียกรสตั้งต้องอาศัยแนวทางของการจำแนกประเภทเพื่อที่จะจัดประเภทของคำเรียกรสได้อย่างเป็นระบบ

5.2. ภาษาศาสตร์เชิงปริชาน

แนวคิดและทฤษฎีอีกแนวหนึ่งที่เป็นพื้นฐานงานวิจัยนี้ คือภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) หนึ่งในบรรดาผู้นำคนสำคัญคือ Lackoff (1987) เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกชื่อพิช โดยทฤษฎีนี้เห็นว่าการให้ความหมายกับสรรพสิ่งต่างๆ ก็คือการจัดหมวดหมู่ของสรรพสิ่งนั้นเอง เช่น เราให้ความหมายของสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งว่าเป็น 'นกขนาดเล็กซึ่งพบทั่วไปในประเทศไทย' นั่นก็คือเรารัดหมวดหมู่สิ่งมีชีวิตนั้นว่าอยู่ในหมวดหมู่สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า นก และมีหมวดหมู่อยู่เป็น นกกระจอก นั่นเอง การให้ความหมายหรือจัดหมวดหมู่กับสิ่งต่างๆ จะอยู่ในกรอบซึ่งเป็นสังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มนั้นๆ แต่ละกลุ่มนั้นที่มีพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และประสบการณ์แตกต่างกันจึงมีระบบความหมายหรือการจัดหมวดหมู่สรรพ

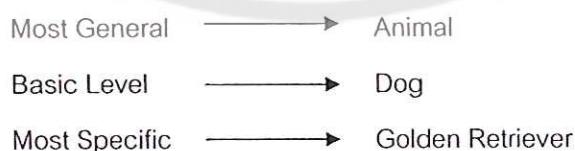
สิ่งรอบกายที่แตกต่างกัน ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปข้างต้นในเรื่องของปลาวาพที่หากจัดหมวดหมู่ใน
แวดวงวิชาการตามแนวทางวิทยาศาสตร์จะอยู่ในหมวดหมู่สัตว์เลี้ยงสูกตัวยนนซึ่งเป็น
สัตว์เลือดคุณจำพวกเดียวกันกับข้าง เสือ วัว ฯลฯ แต่หากอยู่ในมุมมองพื้นบ้านทั่วไปจะถูก
มองว่าเป็นปลาซึ่งเป็นสัตวน้ำหรือสัตว์เลือดเย็นเดียวกันกับปลาทู ปลาฉลาม หรือปลา
ทะเลทั่วไป หมวดหมู่แต่ละหมวดหมู่จะมีทั้งสมาชิกที่เป็นต้นแบบและไม่ใช่ต้นแบบ เช่น
นกกระজอก เป็นสมาชิกต้นแบบของหมวดหมู่ นก ในสังคมวัฒนธรรมแบบไทย เพราะสามารถ
เป็นตัวแทนที่ดีของนกได้ ในขณะที่ ไก่ พื้้า นกกระจอกเทศ นกเพนกวิน ฯลฯ เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี
เท่า นอกจากการจัดหมวดหมู่สรรถสิ่งเหล้ว การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ก็ถูกจำแนก
หมวดหมู่ในกรอบของวัฒนธรรมและประสบการณ์ทั่วไป เช่นกัน (Singnoi, 2006)

5.3. การจำแนกประเภท (categorization)

การจำแนกประเภท คือการที่เราจำแนกสิ่งต่างๆ รอบตัวของเราวั่งสิ่งที่เป็นรูปธรรม อย่าง
เช่น สิ่งของ ลิงมีชีวิต หรือพืช และหั้งสิ่งที่เป็นนามธรรม อย่างเช่น เหตุการณ์ อารมณ์ หรือการ
กระทำต่างๆ อย่างอัตโนมัติโดยที่เราอาจไม่รู้ตัว

ในการจำแนกสิ่งต่างๆ ออกเป็นประเภทนั้นคือการที่เราบอกหรือให้เหตุผลว่าสิ่งนั้นๆ เป็น
อะไร อาทิเช่น การที่เราสามารถให้เหตุผลว่าอิอิกเป็นพีชนั้นแสดงให้เห็นว่าเรากำลังจำแนกประเภท
ดังนั้น การจำแนกประเภทจึงเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความจำ การเรียนรู้ การรับรู้
รวมถึงประสบการณ์ที่เรามีในสิ่งแวดล้อมที่เรารู้

บรูวน์ (Brown, 1958) กล่าวว่า การจำแนกประเภทมีระดับพื้นฐานที่เรียกว่า Basic Level
of Categorization ซึ่งสิ่งที่จัดอยู่ในระดับพื้นฐานนี้จะอยู่ในระดับกลางที่พอดี กล่าวคือ ไม่กว้าง
หรือไม่แคบจนเกินไป และจะต้องเป็นสิ่งหรือเป็นคำที่เรียนรู้ได้เร็ว จดจำง่าย และใช้บ่อย
นอกจากนี้บรูวน์ยังกล่าวว่า ระดับซึ่งอยู่เหนือกว่าระดับกลางจะเป็นระดับที่กว้างเกินไป และ
ระดับซึ่งอยู่ต่ำกว่าระดับกลางจะเป็นระดับที่แคบเกินไปดังตัวอย่างด่อไปนี้

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า "Dog" เป็นคำที่จัดให้อยู่ระดับพื้นฐานเนื่องจากเป็นคำที่สั้น จดจำง่าย และใช้บ่อยในปริบบทต่างๆ เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของรอช (Rosch et all, 1976) เรื่อง "Basic Level Effect." ที่มีความสอดคล้องกันกับการจำแนกประเภทของบ้านโนโดยรอช กล่าวว่า ระดับพื้นฐานที่สุดของการจำแนกประเภท (Most basic level of categorization) จะอยู่ในระดับกลางโดยให้เหตุผลว่าคำที่จัดอยู่ในระดับกลางที่ว่าเป็นคำที่สั้น จดจำง่าย ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ส่วนคำที่อยู่ในระดับล่างลงมาจากระดับพื้นฐานนั้นจะเป็นคำไม่พื้นฐานที่มีความเฉพาะเจาะจงและจำเป็นคำที่จัดอยู่ภายใต้ประเภทที่อยู่ในระดับพื้นฐานอีกทีหนึ่ง

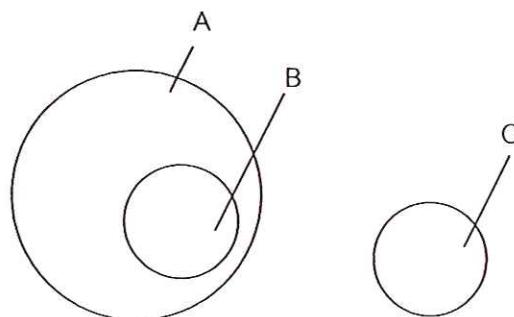
แต่อย่างไรก็ดี ในบางครั้งเรารายบันว่าคำประเภทไม่พื้นฐานบางคำไม่สามารถจัดให้อยู่ภายใต้คำประเภทพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้โดยเด็ดขาด โดย เคยและแมคเคนเนยล (Kay and McDaniel, 1978) ได้กล่าวถึง "Fuzzy Set Theory" โดยยกตัวอย่างการจัดประเภทสีว่า สีบางสีไม่อาจที่จะจัดให้อยู่ในประเภทสีพื้นประเภทใดประเภทหนึ่งได้โดยเด็ดขาด อาทิเช่น สีฟ้าเป็นสีที่มีความคลุมเครือในการจัดประเภท กล่าวคือ สีฟ้าซึ่งอาจจัดให้อยู่ในประเภทสีแดงหรือสีเหลืองได้เป็นต้น

5.4. ทฤษฎีต้นแบบ

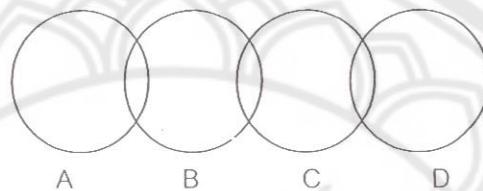
ทฤษฎีต้นแบบมีผู้นำหลักๆ อาทิ Rosch (1977, 1978) Lakoff and Johnson (1980) Givón (2001) อัญชลี พิงห์น้อย (2551) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีต้นแบบไว้ดังนี้

5.4.1. วิวัฒนาการแนวคิดทฤษฎีต้นแบบ

Givón (2001) "ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของแนวคิดเรื่องการจัดหมวดหมู่ก่อนที่จะมีการพัฒนามาถึงแนวคิดทฤษฎีต้นแบบไว้ว่า ได้มีความพยายามที่จะจัดหมวดหมู่สรุปสิ่งต่างๆ มาตั้งแต่สมัยเพลโตและอริสโตเติล สืบทอดต่อมาเป็นมุ่งมองในการจัดหมวดหมู่ที่เรียกว่าแบบตั้งเดิมหรือแบบเพลโต (platonic point of view) ลักษณะหมวดหมู่ในแนวคิดนี้เป็นแบบเบ็ดเสร็จแยกขาดจากกัน (absolute categorical space) ดังแสดง

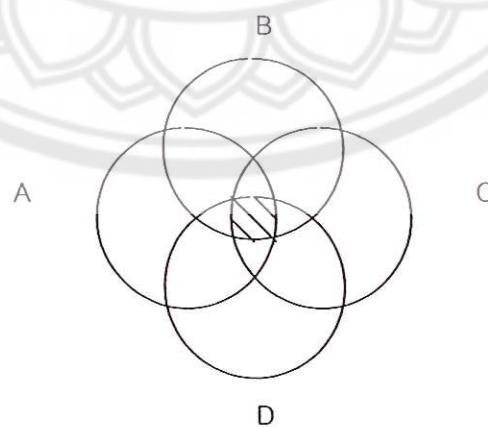

แผนภูมิรูปที่ 1 มีความหมายว่า A เป็นหมวดหมู่หนึ่งที่มีคุณสมบัติจำเป็นสำหรับสมาชิกในหมวดหมู่ มี B เป็นสมาชิกของหมวดหมู่ ส่วน C ไม่นับว่าเป็นสมาชิกของหมวดหมู่ ซึ่ง B และ C มีคุณสมบัติที่แตกต่างแยกขาดจากกัน เนื่องจากอยู่กันคนละหมวดหมู่ เมื่อมาถึงในราชศตวรรษที่ 20 นี้เอง ได้มีแนวคิดใหม่แตกต่างจากแนวคิดดั้งเดิมอย่างมาก นำโดยนักปรัชญา เช่น Wittgenstein ซึ่งมีแนวคิดในเรื่องของหมวดหมู่สรรถลั่งในลักษณะที่เกี่ยวโยงต่อเนื่องกันเป็นแนวอน โดยไม่มีช่องว่างระหว่างหมวดหมู่ต่างๆ (no categorical space) ดังแสดงในรูปที่ 2

จะเห็นได้ว่า A B C และ D เป็นสมาชิกของหมวดหมู่ต่างๆ ซึ่งแต่ละหมวดหมู่มีความแตกต่างที่ไม่สามารถแยกขาดจากกันได้ เกิดส่วนที่เป็นการซ้อนทับกัน เป็นบริเวณที่ถือว่าอยังสับสน 'ไม่ชัดเจน (fuzzy-edged)' เกิดระหว่างหมวดหมู่ต่างๆ ต่อเนื่องซ้อนทับต่อกันไปเป็นลูกโซ่ ในลักษณะนี้ A และ D จึงอาจไม่เหมือนกันเลยก็เป็นได้ และสมาชิกทุกตัวของแต่ละหมวดหมู่มีความเป็นสมาชิกเท่าเทียมกัน ไม่มีสมาชิกใดเด่นหรือด้อยไปกว่ากัน

จากแนวคิดทั้งสองแนวที่ stemmed อยู่กันคนละขั้วถังกล่าว เป็นสองทางที่นำมาซึ่งแนวคิดที่เป็นกลาง หรือเป็นการประนีประนอมจากทั้งสองแนว และเป็นที่มาของทฤษฎีต้นแบบ ซึ่งมีลักษณะของหมวดหมู่ที่มีช่องว่างที่ยืดหยุ่น (flexible categorical space) แต่งเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

นั้นคือ A B C และ D เป็นหมวดหมู่ที่อาจเกิดทับซ้อนกันหลายหมวดหมู่ได้ ในแต่ละ หมวดหมู่จะมีสมาชิกที่มีคุณสมบัติของหมวดหมู่ไม่เท่าเทียมกัน สมาชิกในส่วนที่ไม่ทับซ้อนจะ สามารถเป็นตัวแทนของหมวดหมู่ได้ที่สุด สามารถแสดงคุณสมบัติสำคัญของสมาชิกส่วนใหญ่ได้ ดีที่สุด หรือเป็นสมาชิก ต้นแบบ (prototype) ส่วนสมาชิกในส่วนที่อยู่ในบริเวณทับซ้อนกันจะ แสดงคุณสมบัติของหมวดหมู่ได้น้อยลง ยิ่งเป็นสมาชิกที่อยู่ในบริเวณที่มีการทับซ้อนกันของ จำนวนหมวดหมู่มากเท่าใด ก็จะเป็นตัวแทนของหมวดหมู่นั้นได้ดีน้อยลงไปเท่านั้น ได้ระดับ ต่อเนื่อง (non-discrete continuum) จากการเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดไปทางการเป็นตัวแทนที่ไม่ดี จนกระทั่งไม่สามารถเป็นตัวแทนของหมวดหมู่เดิมได้ หรือเป็นสมาชิกของหมวดหมู่อื่น ดังแสดงใน แผนภูมิ

5.4.2. สมาชิกต้นแบบและการแฝงขยายเชิงอุปลักษณ์

ธรรมชาติของหมวดหมู่สรุประสิ่งต่างๆ นั้นเป็นพลวัต (dynamic) เป็นไปตามเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลาตามพฤติกรรมของมนุษย์ หมวดหมู่อาจแฝงขยายกว้างออกไป (เพิ่มจำนวนสมาชิก) โดย อาศัย “ความเหมือน” เรียกว่า กระบวนการแฝงขยายเชิงอุปลักษณ์ (metaphor) ความเหมือนจึง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในธรรมชาติของการเป็นหมวดหมู่หรือการสร้างหมวดหมู่ และเป็นสิ่งสำคัญที่ นำมาอธิบายได้ถึงการเกิดกระบวนการแฝงขยายดังกล่าวที่ จะขอยกตัวอย่างที่ชัดเจนและง่ายต่อ การทำความเข้าใจในเบื้องต้น เช่น หมวดหมู่ของคำ “กิน” (Eating terms) ในระบบคิดของตั้งคุณ วัฒนธรรมไทย ได้เกิดการแฝงขยายหมวดหมู่เชิงอุปลักษณ์ออกไปจากต้นแบบซึ่งหมายถึง การนำ อาหารใส่ปาก เครื่ยว และกลืน โดยการเปรียบเหมือนกับหมวดหมู่กริยาอาการอื่นๆ ได้แก่ การบรรจุ (ยัด แดก กะซวก) การกำจัด (กำจัด จัดการ จัดการ เลี้ม) การดีหรือกระแทบ (ซัด พัด พัด) การ ทำลาย (ฟอน) การได้รับมา (รับ) การถือหดอกมา (ล่อ) (Singnoi 2006)

5.4.3. การແຜ່ຍາຍເຊີງອຸປະກອນ&ແລະສ່ວນທີ່ທັບຂຶ້ນ

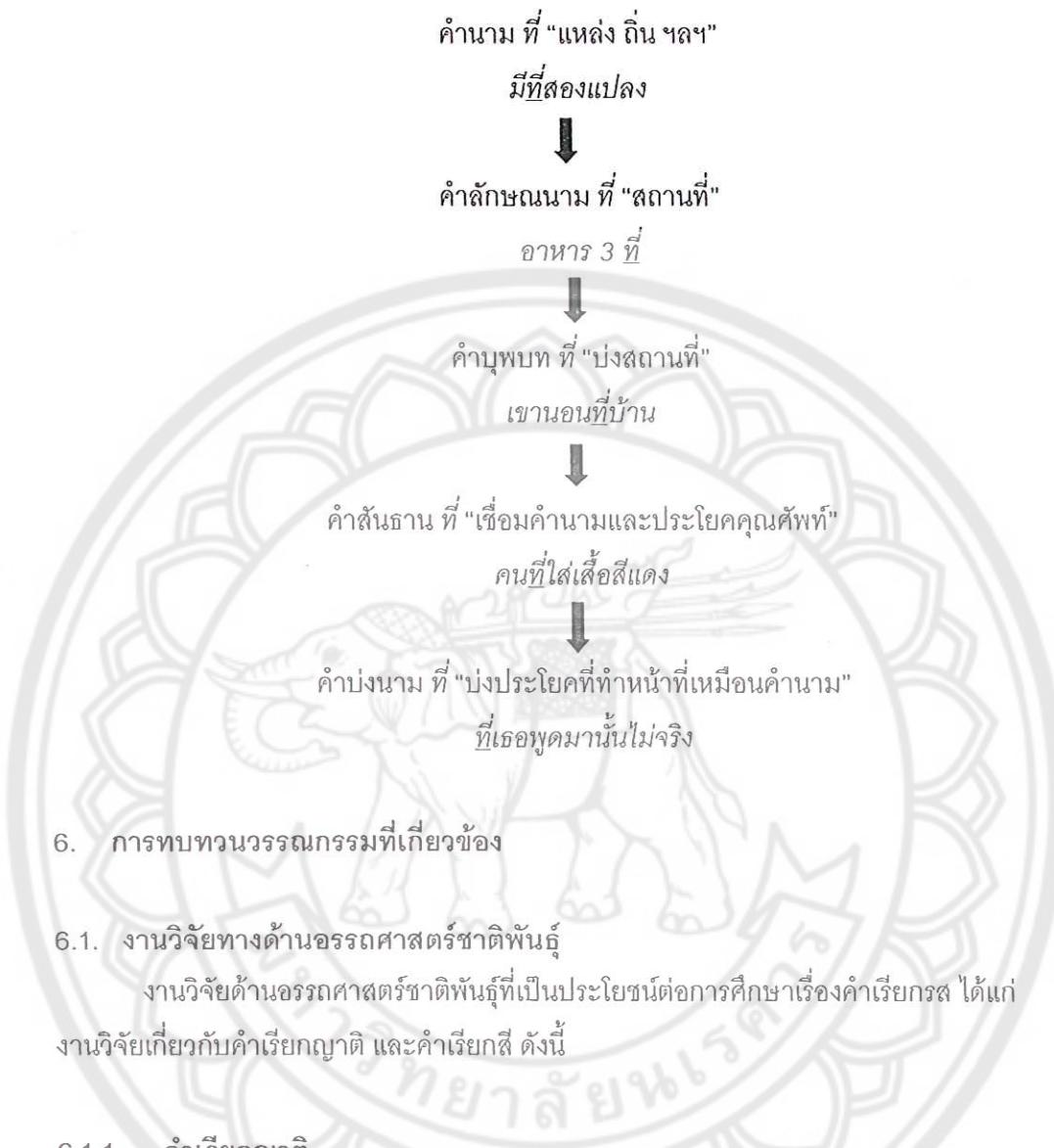
กระบวนการການແຜ່ຍາຍຂອງໜຳດັບໜູ່ເຊີງອຸປະກອນນີ້ເປັນປຣາກົງກາຮອນທີ່ໄປໃນກາຮັດໜຳດັບໜູ່ຂອງມຸນຍາຕີ ຈຶ່ງໃນບົດເວລັນຂອງໜຳດັບໜູ່ທີ່ມີການແຜ່ຍາຍນີ້ກີດຕືອ ສ່ວນທັບຂຶ້ນກັບໜຳດັບໜູ່ອື່ນຫົວໝາຍ ຂອບເຂດທີ່ຄຸນເຄືອ (fuzzy-edged) ຂອງໜຳດັບໜູ່ນັ້ນເຄີງ ດັ່ງແສດງເປັນຕົວອ່າງການທັບຂຶ້ນກັນຂອງໜຳດັບໜູ່ຄຳ “ກິນ” ແລະ “ບຽງຈຸ” ຈຶ່ງໜຳດັບໜູ່ “ກິນ” ໄດ້ແຜ່ຍາຍໄປເປົ້າຍບໍ່ເໜືອນກັບຄຳວ່າ ຍັດ ຈຶ່ງເປັນສາມາຊີກຂອງໜຳດັບໜູ່ຄຳກິຣີຍາອື່ນ

5.4.4. ການແຜ່ຍາຍເຊີງອຸປະກອນ&ແລະກະບວນກາຮາລາຍເປັນຄຳໄວຍາກຮອນ

ການເປົ້າຍັນແປລັງຫຼືແຜ່ຍາຍໜຳດັບໜູ່ເຊີງອຸປະກອນຂອງສາມາຊີກດັ່ງແບບນີ້ເອັນເປັນບ່ອເກີດຂອງ ກະບວນກາຮາລາຍເປັນຄຳໄວຍາກຮອນ (grammaticalization) ຈຶ່ງເປັນກະບວນກາຮັພັດນາຫຼື ສ້າງໜ່າຍຄຳໄວຍາກຮອນຈາກຄຳສົກທີ່ (lexical items) ເກີດຂຶ້ນໄດ້ອູ້ຕຸດລອດເວລາ ໂດຍຝ່າຍໜັ້ນຕອນທີ່ເປັນປຣາກົງກາຮອນທີ່ຄຳສົກທົບນາງຕັ້ງເກີດໃນໂຄຮງສ້າງໜຶ່ງໆ ຫ້າກັນປ່ອຍຄັ້ງໄໝໄວ່ຈະເພື່ອສື່ອຄວາມໝາຍໃດໆ ກີ່ຕາມ ຕ່ອມາໃນສຖານກາຮອນເຫັນນີ້ພົບວ່າມີ ການເລືອນຄວາມໝາຍ (semantic bleaching) ຄວາມໝາຍເດີນໄໝ້ຂັດເຈນ ຫຼືອຈາເປົ້າຍັນໄປໃນເຊີງອຸປະກອນໃນສຖານກາຮອນດັ່ງກ່າວຄຳໆ ນັ້ນຕ່ອມາເຮີ່ມໄໝ້ເຂົາພາກກັບສາມາຊີກອື່ນໆ ໃນໜຳດັບໜູ່ເດີນ (decatenaralize) ເນື່ອງຈາກນີ້ຫຼັກທີ່ທາງໄວຍາກຮອນບາງອ່ານ່າງທີ່ແສດງການເປັນສາມາຊີກຂອງໜຳດັບໜູ່ນັ້ນສູງໝາຍໄປ ກະບວນກາຮາລາຍແປ້ຍັນແປລັງຂອງຄຳນັ້ນສິ້ນສຸດຕົງດ້ວຍກາຮາລາຍເປັນໜຳດັບໜູ່ໃໝ່ເພີ່ມໜັ້ນນາຫຼືເປັນສາມາຊີກຂອງໜຳດັບໜູ່ອື່ນທີ່ມີອູ້ແລ້ວໃນຮະບັບຂອງພາກພານັ້ນໆ (DeLancey 1997)

ສໍາຮັບໃນພາກພານໄທຍະຂອຍດັວຍ່າງເຊັ່ນຄຳວ່າ ທີ່ຈຶ່ງເດີມເປັນຄຳນານ ມາຍຄື່ງ “ແລ່ລ່ງ, ຄື່ນເຊັ່ນທີ່ປະກອບອາຊີພ, ທີ່ທຳມາຫາກີນ, ສຖານທີ່ເຊັ່ນ ທີ່ປະສູນ ທີ່ພັກ, ຕໍາແໜ່ງທີ່ ...” (ຮາຊບັນທຶທີ່ສຖານ 2542) ໄດ້ຝ່າຍໜັ້ນກາຮາລາຍນີ້ ຄວາມໝາຍຂອງຄຳເດີນເລືອນລັງ ກາຮາລາຍເປັນຄຳໄວຍາກຮອນອ່າງນ້ອຍທີ່ພບໄດ້ແກ່ ຄຳສັກເຊັນນານ ຄຳນຸພບທ ຄຳສັນຫານ ແລະ ຄຳບ່ານນານໃນທີ່ສູດ ຕ້ອງອາຫັນປິບທໃນການຕື່ກວາມ ດັ່ງແສດງເປັນແຜນງວມ

6. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

6.1. งานวิจัยทางด้านอրรถศาสตร์ชาติพันธุ์

งานวิจัยด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องคำเรียกรส ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติ และคำเรียกสี ดังนี้

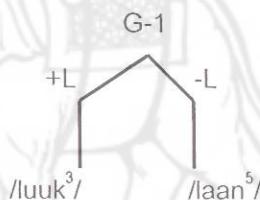
6.1.1. คำเรียกญาติ

งานวิจัยแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ที่มีการนำทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบมาใช้ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติ โดยการศึกษาคำเรียกญาติที่สำคัญได้แก่ การศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทยของอมรา ประสิทธิรัฐสินธุ์(Prasithrathsint, 2000) ได้ศึกษาเพิ่มเติมเรื่อง “A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai” ซึ่งได้แสดงการวิเคราะห์ระบบคำเรียกญาติ ในภาษาไทยเพื่อสะท้อนให้เห็นระบบเครือญาติในวัฒนธรรมไทยโดยวิวิเคราะห์องค์ประกอบ ในงานวิจัยนี้ อมราทำการวิเคราะห์ข้อมูลคำเรียกญาติพื้นฐานในงานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาไทยในอดีตของตนเองเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความละเอียดชัดเจนขึ้น ดังนั้น ในการ

วิเคราะห์ omnaji ใช้ทั้งข้อมูลเดิมและข้อมูลใหม่จากการสัมภาษณ์ผู้บอกร้องภาษาไทยกรุงเทพฯ อีก 10 คน

ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ มีคำเรียกญาติพื้นฐานด้วยกัน 17 คำ ได้แก่คำว่า “พ่อ” “แม่” “ปู่” “ย่า” “ตา” “ยาย” “พวด” “เที่ยด” “ลูก” “พี่” “น้อง” “ลุง” “ป้า” “น้า” “อา” “หลาน” “เหลน” “โนلن” โดยคำเรียกญาติพื้นฐานมีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความต่าง 5 มิติด้วยกันคือ 1. รุ่น 2. สายเลือด 3. อายุ 4. เพศ และ 5. ฝ่ายพ่อ ส่วนคำเรียกญาติไม่พื้นฐานพบว่ามีถึง 32 คำ โดยเรียกญาติไม่พื้นฐานเป็นคำที่สมพนธ์กันโดยการแต่งงานมีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความต่าง 8 มิติ ได้แก่ 1. รุ่น 2. สายเลือด 3. อายุ 4. เพศ 5. ฝ่ายพ่อ 6. เพศของผู้พูด 7. การใช้อิทธิพลแบบรั่วน้ำ และ 8. การแต่งงานใหม่

นอกจากนี้ อมรา Ying ได้เสนอผลการวิจัยคำเรียกญาติพื้นฐานดังกล่าวพร้อมทั้ง องค์ประกอบทางความหมายในรูปของโครงสร้างต้นไม้ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแบบอย่างเพื่อประยุกต์ใช้ในการเสนอผลการวิจัยคำเรียกรสั้นดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

จากโครงสร้างต้นไม้ข้างต้นมีความหมายว่า คำเรียกญาติคำว่า “ลูก” (/luuk³/) หมายถึง รุ่นที่ต่ำกว่าตนเอง 1 รุ่นเป็นสายตรง ส่วน “หลาน” (/laan⁵/) หมายถึง รุ่นที่สูงกว่าตนของ 1 รุ่นแต่ไม่ใช่สายตรง

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่เป็นการศึกษาคำเรียกญาติ คือ งานวิจัยเรื่อง “คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” ของ วิภัติวนิช ประพันธ์ศิริ (2535) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความหมายแgn ของคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาคำเมือง โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ และศึกษาการใช้คำเรียกญาติตั้งกันและต่างในเด故乡อื่นๆ ซึ่งได้แก่การใช้เป็นสรรพนามและคำเรียกงานในหมู่คนที่เป็นญาติและไม่ใช่ญาติ และการใช้เป็นอุปลักษณ์

ผลการวิจัยของวิภัติวนิช พบว่า คำเรียกญาติในภาษาคำเมืองอาจจำแนกให้แตกต่างกันในความหมายแgn ด้วย 4 หรือ 5 มิติแห่งความแตกต่าง ในภาษาเชียงรายและลำปางนั้น คำเรียกญาติต่างกันในเรื่องรุ่นอายุ สายเลือด อายุ และเพศ ส่วนในภาษาเชียงใหม่และลำพูนจะมีมิติเพิ่มขึ้น คือ ฝ่ายพ่อ/แม่ ซึ่งในรายละเอียดคำเมืองทั้ง 4 จังหวัด มีทั้งลักษณะที่ร่วมกันและต่างกัน ลักษณะที่ร่วมกันได้แก่ การใช้คำเรียกญาติที่ต่างกันในเรื่องเพศและฝ่ายพ่อ/แม่ ส่วนการใช้คำ

เรียกญาติเป็นสรรพนามและคำเรียกงานในหมู่คนที่เป็นญาติและไม่ใช่ญาตินั้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสำคัญบางประการในวัฒนธรรมล้านนา คือ “ระบบอาภูมิ”

งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและภาษาปีนังโดยศุภมาศ เอ่งจ้วน(2537) เป็นการศึกษาวิเคราะห์คำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนยกเกี้ยนโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อศึกษาคำเรียกญาติในภาษาจีนยกเกี้ยน 5 ถิ่นในประเทศไทยและภาษาปีนัง ประเทศมาเลเซีย และเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี้ยนถิ่นต่างๆเพื่อแสดงให้เห็นว่าความหมายของคำเรียกญาติสะท้อนให้เห็นลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมจีนยกเกี้ยนในถิ่นเหล่านั้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจาก การสัมภาษณ์ผู้บอกร่ายภาษาจีนยกเกี้ยน 5 ถุดในจังหวัด ยะลา ตรัง และภูเก็ต และอีก 1 จุด คือ เกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่ามิติแห่งความแตกต่างที่ทำให้คำเรียกญาติแตกต่างคือในภาษาจีนยกเกี้ยนแตกต่างกันมี 6 ประการคือ รุ่น สายเลือด อายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ เพศ และการแต่งงาน เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนยกเกี้ยนทั้ง 5 ถุดพบว่ามีความคล้ายคลึงกันและต่างกันเป็นคู่ๆ คือ เมื่อพิจารณาดูโดยรวมทั้งญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการต่างงานนั้น จังหวัดภูเก็ตและเกาะปีนังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันในเรื่องของญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน และถ้าพิจารณาดูเฉพาะญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานแล้วพบว่า จังหวัดยะลาและจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ต่างกันในเรื่องญาติพื้นฐาน ส่วนการใช้คำและระบบเรียกญาติพื้นฐานในภาษาจีนยกเกี้ยนจังหวัดยะลาและการใช้คำและระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนยกเกี้ยนในเกาะปีนังจะมีลักษณะที่ไม่คล้ายคลึงกันถัดไป

6.1.2. คำเรียกสี

คำเรียกสีเป็นงานวิจัยที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้(perception) เช่นเดียวกับคำเรียกรส ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดและแนวทางต่างๆ ทั้งในเรื่องของการจำแนกประเภทโดยการใช้เกณฑ์ กลวิธีการสร้างคำไม่มีพื้นฐาน การรับรู้สี รวมถึงทัศนคติต่อสีดังนี้

6.1.2.1. คำเรียกสีพื้นฐาน

อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ (2538) เป็นการศึกษาคำเรียกสีและการรับสีของชาวจังหวัดชากะไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายและระบบของคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาจังหวัด 6 ถิ่น คือไทยกรุงเทพฯ เชียงใหม่ โカラช และนครศรีธรรมราช

ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้บุก抢ภาษาชาวจังหวัด 6 ถิ่น ถิ่นละ 1 คน และชาวไทย 4 ถิ่น ถิ่นละ 1 คนโดยให้ผู้บุก抢ภาษาดูแผ่นสีที่จะแผ่นแล้วถามว่า “นี่สีอะไร” จนครบทั้ง 220 แผ่น เมื่อได้คำตอบก็จดบันทึกข้อมูลด้วยสักหัวขอ หลังจากนั้นให้ผู้บุก抢ภาษาดูสีจากตารางสีที่เห็นในตารางสีว่าคือสีอะไร แล้วจดบันทึกข้อมูลไว้

ในการตัดสินว่าคำเรียกสีใดเป็นคำเรียกสีที่นิยม มีเกณฑ์ดังนี้คือ

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (2535) ศึกษาคำเรียกสีในภาษาเย้า (เมียน) ใช้ข้อมูลจาก 6 หมู่บ้าน ในเขตจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน และลำปาง โดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 20-30 ปีนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการตัดสินว่าคำเรียกสีใดจะ เป็นคำเรียกสีพื้นฐานได้ต้องมีคุณสมบัติงานี้คือ

- 1) เป็นคำพยางค์เดียว
 - 2) ความหมายสำคัญของศัพท์จะต้องไม่รวมกับศัพท์อื่นๆ ที่เป็นคำเรียกสี
 - 3) การใช้ศัพท์จะต้องไม่จำกัดเฉพาะกับวัตถุสิ่งของบางจำพวก
 - 4) เป็นศัพท์ที่มีความโดดเด่นในความรู้สึกของเจ้าของภาษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าภาษาเยี่ยมมีคำเรียกสีพื้นฐาน 6 คำ แทนประเภทสี “ขาว” “ดำ” “แดง” “เหลือง” “เขียว” “น้ำเงิน”

ศตันนร์ เข็มหวาน (2541) ศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยอีสาน ลักษณะการเรียนรู้สีในเด็กไทย อายุ 3-6 ปี จังหวัดเชียงราย และพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์จะวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐาน และคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยอีสาน ลักษณะการเรียนรู้สีและทัศนคติที่ผู้พูดภาษาอังกฤษ โดยให้ผู้บอกร่ายซึ่งเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30 - 40 ปี ภาษาละ 10

คน คูบัตรแล้วจึงถามคำเมื่อว่า “นี่สีอะไร” และผู้วิจัยจึงบันทึกคำตอบโดยให้ลักษณะรวมในแผ่นบันทึกข้อมูล

ในการวิเคราะห์หาคำเรียกสีพื้นฐานและไม่พื้นฐานได้ใช้เกณฑ์ในการจำแนกประเภท โดยคำเรียกสีคำใดจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐานต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ

- 1) เป็นศัพท์เดี่ยวหรือเป็นคำที่ไม่สามารถเดาความหมายจากส่วนหนึ่งส่วนใดของคำศัพท์ได้ เช่นคำว่า “เหลือง” “น้ำตาล”
- 2) มีความหมายไม่ซ้ำซ้อนหรือร่วมความหมายกับคำเรียกสีอื่นๆ
- 3) “ไม่ใช่คำที่ใช้ในลักษณะแอบกับวัตถุหรือสิ่งของบางชนิดเท่านั้น เช่น “บลอนด์”
- 4) เป็นคำที่ฝังใจ โดยเด่นในความรู้สึกของเจ้าของภาษา
- 5) เป็นคำที่ใช้เรียกวัตถุหรือสิ่งของในธรรมชาติได้ เช่น “ต้ม”
- 6) หากเป็นคำยืนต้องเป็นคำยืนนานแล้ว ไม่ใช่คำยืนใหม่ เช่นคำว่า “สีอ่อน” ในภาษาไทย

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยอีสาน ลัวะ มัง และกะเหรียง มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานคือ 12, 5, 6 และ 5 คำ ตามลำดับ

6.1.2.2. คำเรียกสีไม่พื้นฐาน

มีระพันธ์ ล.ทองคำ (2535) วิเคราะห์การสร้างคำแยกสีไม่พื้นฐานในภาษาเย้า (เมียน) ใน 6 หมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย พะ夷า น่าน และลำปาง พบว่าคนเย้ายังคงใช้สร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานโดยการใช้คำเรียกสีพื้นฐานคำใดคำหนึ่งใน 6 คำมาประสมกับคำขยาย คำขยายนี้อาจเป็นคำเรียกสีพื้นฐานอีกคำหนึ่งหรือคำนามที่ใช้เรียกสรรพตั้งต่างๆ ในธรรมชาติ หรือคำคุณศัพท์ โดยพบว่าคนเย้ายังคงใช้เรียกสีพื้นฐานประสมกับคำเรียกสีพื้นฐาน และคำเรียกสีพื้นฐานประสมกับคำคุณศัพท์เป็นจำนวนมากมาก

อมรา ประสิทธิรัฐพินธุ์ (2538) ศึกษาคำเรียกสีและกារบัญชีของชาวจังละหวายไทย มีผลการวิเคราะห์การสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานพบว่ามีกลวิธีอยู่ 3 กลวิธีด้วยกัน คือ

- 1) การผสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกัน เช่น “ม่วงแดง”
- 2) การผสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้ากับคำขยาย เช่น “เหลืองอ่อน”
- 3) การใช้คำเรียกสีวัตถุเฉพาะมาเป็นคำเรียกสี เช่น “ฟ้าน้ำทะเล”

ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้วิธีที่ 2 และ 3 มีการใช้ในภาษาไทยมากที่สุด ส่วนภาษาจีงมีการใช้กับวิธีที่ 1 มากที่สุด และภาษาไทยมีการใช้วิธีแรกน้อยที่สุด ในขณะที่ภาษาจีงใช้วิธี 3 น้อยที่สุด

ศตันน์ที่ เชื่อมดาวน์ (2541) เป็นการศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทย ลือ ลัวะ มัง และกะหรี่ยง ของ ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และพะเยาที่มีการศึกษาวิเคราะห์กลวิธี การสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานพร้อมทั้งวิเคราะห์หาความถี่ในการใช้โดยการแยกวิเคราะห์ว่าแต่ละกลวิธีการใช้กี่ครั้งแล้วนำจำนวนครั้งมาคำนวณเป็นอัตรา้อยละ เช่น จากข้อมูลคำเรียกสีภาษาไทยถือทั้งหมด 2,080 คำ แบ่งออกเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน 1,022 คำ และคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 1,058 คำ ศตันน์ที่ กันบันว่ามีการใช้กลวิธีในการสร้างคำในแบบที่ 1 ด้วยกันก็คือ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์การสร้างคำเรียกสีไม้พื้นฐานในภาษาไทยคือ ตัวะ มัง และกะเหรี่ยง
พบว่ามีกลวิธีในการสร้างคำเรียกสีไม้พื้นฐาน 3 วิธีคือ

- 1) การสมคำวีร์กสีเข้าด้วยกัน
 - 2) การสมคำวีร์กสีกับคำขยาย
 - 3) การใช้คำวีร์กสีสิ่งของเฉพาะมาเป็นคำวีร์กสีไม่พื้นฐาน

ภาษาไทยอีก ลักษณะนี้ มีการใช้กลิ่นที่ 2 ในการสร้างคำเรียกสีไม่น้ำร้อนมากที่สุด แต่ภาษาจะเรียกมีการใช้กลิ่นที่ 1 มากที่สุด และทุกภาษาจะมีการใช้กลิ่นที่ 3 น้อยที่สุด

6.1.2.3. การรับรู้สิ่ง

ประนูท วิชชุโภจน์ (2529) ซึ่งทำการศึกษาคำเรียกตี่และการรับรู้ตี่ของผู้พูดภาษาไทย ถินอุดรดิตถ์ ที่ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจำนวน 120 คนเป็นจำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เพื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่ารู้จักคำเรียกตี่ได้บ้าง ส่วนการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 นั้น ประนูทจะอ่านคำเรียกตี่ที่ได้จดบันทึกไว้จากการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 ให้ผู้บอกภาษาฟังแล้วถามผู้บอกภาษาว่ารู้จักคำเรียกตี่อื่นๆ อีกในเมือง โดยผู้วิจัยมีการกำหนดตัวแปรคืออายุ อาชีพ และเพศ

ผลการวิจัยพบว่ามีคำเรียกสี 33 คำ ในคลังศัพท์ของผู้บอกรากภาษาทั้งหมด 120 คน เรียงลำดับคำเรียกสีที่มีผู้รู้จักมากที่สุดไปหาคำเรียกสีที่มีผู้รู้จักน้อยที่สุด คือ รู้จักเกิน 90% คือ ขาว เปียะ เหลือง แดง รู้จักเกิน 70% คือ ดำ ชมพู ฟ้า น้ำเงิน ส้ม รู้จักเกิน 50% คือ เม็ดมะปราง บานเย็น ปูนแห้ง ตองอ่อน เลือดหมู ม่วง รู้จักต่ำกว่า 50% แต่เกิน 10% คือเทาสถาบัน ขี้ม้า ทอง ไฟล น้ำตาล กากี แสด เรียบทัวเปิด รู้จักต่ำกว่า 10% คือน้ำตาลใหม้ ขี้นิ้น ฉกหว้าโดยจำนวนคำ

เรียกสีจะต่างกันในผู้บุกรากภาษาที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางลักษณะที่ระดับ 0.05

อนรา ประพิทธิรัฐสินธุ (2538) งานวิจัยเรื่องคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจังและชาวยไทยของที่มีวัดถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายและระบบของคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาจัง 6 ถิ่น และภาษาไทย 4 ถิ่น เป็นอีกงานวิจัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์การรับรู้ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บุกรากภาษา และทำการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานโดยเกณฑ์เรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์การรับรู้โดยพิจารณาว่าสีใดเป็นสีที่ได้รับการระบุพื้นฐานแต่ละชื่อตรงกันมากที่สุดในทุกภาษาถิ่น ซึ่งผลการวิเคราะห์สีพบว่าผู้บุกรากภาษาชาวจังมีความคงที่ในการรับรู้สีแบ่งออกได้เป็น 5 อันดับเรียงจากอันดับที่มีความคงที่มากไปหนึ่งอย่าง อันดับที่ 1 ได้แก่ สีขาวและเหลือง อันดับ 2 ได้แก่ สีแดง และเขียว อันดับ 3 ได้แก่ สีดำ และฟ้า / น้ำเงิน อันดับ 4 ได้แก่ สีเทา และอันดับ 5 ได้แก่สีน้ำตาลและม่วง

ส่วนผู้บุกรากภาษาชาวไทยมีความคงที่ในการรับรู้สีขาว เหลือง และส้มเป็นอันดับ 1 ส่วนสีเทาและม่วงมาเป็นอันดับ 2 สีดำ และสีแดงอยู่ในอันดับที่ 3 สีเขียวอยู่ในอันดับที่ 4 สีฟ้า กับสีน้ำตาลออยู่ในอันดับถัดลงมาหากสีเขียว สีชมพูอยู่ในอันดับก่อนสุดท้าย และสีทึ่อยู่ในอันดับท้ายสุดคือสีน้ำเงิน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังเห็นว่าผู้บุกรากภาษาทั้งชาวจังและชาวไทยมีการรับรู้จากสีแต่ละประเภทต่างกันเล็กน้อย และสีขาวกับสีเหลืองมีความคงที่ในการรับรู้มากที่สุด และผลจากการกันพบดังกล่าวทำให้สรุปว่าสีทั้ง 2 เป็นสีที่เด่นมากใน 2 ภาษาที่ศึกษา

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่าภาษาจังกำลังอยู่ในระยะเปลี่ยนแปลง ดังเห็นได้ว่ามีการแพร่ของกราฟิกคำเรียกสีมากและมีการยืนยันคำเรียกสีภาษาจีนเข้ามาใช้มาก แต่ไม่มีคำเรียกสีใดเลยใช้คำร่วมเชือสายกับไทยเพียงลำพัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชาวจังเป็นผู้พูดสองภาษาแต่มีการติดต่อกับจีนมากกว่าไทย คำที่ร่วมเชือสายกับไทยอาจค่อนข้างน่าจะได้รับการยอมรับมากขึ้นในที่สุด

ศตันนนท์ เชื่อมหวาน (2541) วิเคราะห์การรับรู้สีและทัศนคติที่มีต่อสีของผู้พูดภาษาไทย ล้วง ลัวะ มัง และกะหรี่ยงของพบว่าผู้พูดภาษาไทยล้วง ลัวะ มัง และกะหรี่ยง มีการรับรู้จากสี (foci point) ของทุกประเภทสีคล้ายคลึงกันมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้พูดภาษาไทยล้วง ลัวะ มัง และกะหรี่ยงมีการรับรู้จากสีขาว สีดำ และสีเหลืองได้ตรงกัน ส่วนการรับรู้ของเขตสี (color boundary) พบว่าผู้พูดภาษาไทยล้วง ลัวะ มัง และกะหรี่ยง มีการรับรู้ขอบเขตประเภทสีเขียวได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับขอบเขตสีของประเภทสีอื่นๆ กล่าวคือ มีการรับรู้ความเข้มและจางของประเภทสีเขียวได้ดีที่สุด

ธนาณัท ทรงดี (2541) บทความวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกสีของภาษาป่า (ชาไก) เป็นการศึกษาคำเรียกสีของชนเผ่าชาไกที่ยังดำรงชีวิตแบบเก็บของป่า ล่าสัตว์ อาศัยอยู่ตามป่า เข้าทางชายแคนภาคได้ของประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ว่าการจำแนกประเภทสีในภาษาชนเผ่าชาไกมีความเกี่ยวพันกับลักษณะและการรับรู้สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของพวกราชไก โดยการตั้งภาษาณ์ผู้บอกรากภาษาชาไกเพศหนูง

ผลการวิจัยพบว่าภาษาชาไก่ถินนี้มีคำเรียกสีพื้นฐาน 6 คำ คือ pel.tau ซึ่งใช้เรียก สีขาว คำว่า bel.tek ซึ่งใช้เรียกสีดำและสีเข้มของตื่อื่น คำว่า pe.hun ซึ่งใช้เรียกสีแดงสด คำว่า ta.hon ใช้เรียกสีออกแดง สีชมพู สีส้ม สีม่วงอ่อน คำว่า her.?oi ใช้เรียกสีเหลืองและสีออกเหลือง และคำว่า bel.?un ใช้เรียกสีเขียว สีน้ำเงินอ่อน สีฟ้า สีที่น่าสนใจคือภาษาชาไก่มีคำเรียกสีประเภทแดงอยู่ถึง 2 คำ คือ pe.hufi ที่ใช้เรียกสีแดงสด กับ ta.hon ที่ใช้เรียกสีออกแดงหรือมีแดงปน ดังนั้น ธนาณัทจึงได้สรุปว่า การสร้างคำเรียกสีในภาษาชาไก่มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการรับรู้ปراภากภารណ์ธรรมชาติที่แวดล้อมพวกรเขายังทึ้งนี้อนันตนี้มีหลักฐานที่นำมาสนับสนุนข้อสรุปดังกล่าวเป็นข้อมูลทางชาติพันธุ์วรรณนาที่ก่อตัวถึงลักษณะและวิถีชีวิตอันเรียบง่ายและชนเผ่าชาไกยังมีทัศนคติที่ต่อสีสดซึ่งแสดงโดยการให้ความสำคัญกับสีแดง เป็นพิเศษในวัฒนธรรมของพวกรเขาร

6.1.2.4. ทัศนคติต่อสี

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (2529) วิเคราะห์ทัศนคติต่อสีในภาษาเย้า (เมียน) ใน 6 หมู่บ้าน ในเขตจังหวัดเชียงราย พะ夷า ป่าน และลำปางโดยให้ผู้บุก抢ภาษาจัดบัตรสีออกเป็นกอง 5 กอง ด้วยกัน โดยให้เรียงลำดับจากส่วนมาก – สวาย – ธรรมดา – นำเกลี้ยด – นำเกลี้ยดมาก พบรากคน เย้ามีทัศนคติปากกับสีสดและเห็นได้ชัดเจน (vivid colours) อย่างเช่นสีแดงสด สีชมพูสด หรือสีฟ้า และมีทัศนคติกลบต่อสีอ่อนและสีตุ่น (subtle colours) สำหรับสีขาวและสีดำเป็นสีที่คนเย้ายังไม่ทัศนคติ ว่าเป็นสีธรรมดา และระหว่างสีส้มกับสีขาว (pale colours) นั้น คนเย้ายังไม่ทัศนคติที่ดีต่อสีเข้ม มากกว่าสีขาว

ศตวรรษที่ เซ็นต์หลุยส์ (2541) วิเคราะห์ทัศนคติในภาษาไทยลือ ลัวะ มัง และกะหรี่ยงที่มีต่อสี พบว่าผู้พูดภาษาไทยลือ ลัวะ มัง และกะหรี่ยงมีทัศนคติบวกต่อสีสดและสีเข้มเข่น สีแดง สีบานเย็น สีฟ้าสด และมีทัศนคติลบต่อสีตันและสีอ่อนเข่น สีเทา สีฟ้าอมเรีย

6.1.3. การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกรส

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยต่างๆ ทั้งในแนววิทยาศาสตร์ จิตวิทยา และสังคม ให้ดังนี้

6.1.3.1. การรับรู้สตามแนววิทยาศาสตร์และจิตวิทยา

แกร์ โบแซมป์ (Beauchamp, 1996) ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้หนึ่งที่ทำการศึกษาด้วยเพื่อความก้าวหน้าในความเข้าใจเรื่องการรับรู้โดยสังเขปว่าคนส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจสับสนกันระหว่างการรับรู้และการรับรู้กลิ่นซึ่งเห็นได้จากการศึกษาผู้ป่วยที่เข้าพบแพทย์เพื่อขอคำปรึกษาเนื่องจากคิดว่าตนเองมีปัญหาทางการรับรู้แต่ผลการวินิจฉัยส่วนใหญ่กลับพบว่า คนเหล่านี้ไม่ได้มีปัญหาในการรับรู้ส แต่กลับมีปัญหาในการรับรู้ทางกลิ่น และสาเหตุที่ทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจผิดนี้เกิดจากการที่คนเรามีการรับรู้สได้ด้วยปุ่มรับรสบนลิ้น และคนเรารับรู้กลิ่นได้เนื่องจากมีอวัยวะในการรับรู้กลิ่นอยู่บริเวณส่วนบนของจมูก ดังนั้นเมื่อเรากินอาหาร เราจึงได้กลิ่นของอาหารที่อยู่ในปากของเราเช่นกัน

นอกจากนี้ โบแซมป์ยังกล่าวว่า การศึกษาเรื่องรสในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันควรมีขั้นเพื่อความเข้าใจถึงความแตกต่างในการรับรู้สของแต่ละคน เพราะมนุษย์ส่วนมากช่วยในการเลือกสรรอาหารที่เรากินและยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เราเจริญอาหารมากขึ้นได้ ดังนั้น โบแซมป์จึงแนะนำว่า งานวิจัยเรื่องของการรับรู้สในอนาคตเป็นไปโดยอ้างอิงต่อองค์กรโภชนาการ ผู้ผลิตอาหารและรวมถึงผู้ที่มีความสนใจทั่วไป

สารานุกรม รอบรู้ รอบโลก (2542 : 396) ในหมวดการแพทย์ ศุขภาพ และร่างกาย มุนช์ยังได้อธิบายเรื่องของการรับรู้สเกี่ยวกับรสในเชิงวิทยาศาสตร์ว่า “ในการรับรู้สด้วยลิ้นของมนุษย์นั้น บริเวณลิ้นมีต่อมรับรสต่างๆ โดยรวมหวานจะรับรู้ได้ที่ปลายลิ้น รสเค็มและรสเบร์รี่จะรับรู้ได้บริเวณด้านข้างลิ้น ส่วนรสขมจะรับรู้ได้ที่โคนลิ้น โดยสิ่งที่สมองรายงานว่าเป็นรสของอาหารเป็นการประสาณการรับรู้ทั้งกลิ่นและรสเข้าด้วยกัน”

มาრ์กาเร็ต เมทลิน (Metlin, 1988) มีการกล่าวถึงเรื่องรสและความตื้นพ้นหรือว่ารู้ส และพื้นที่ของปุ่มรับรสบนลิ้นใน Sensation and Perception ซึ่งคีพินพ์เป็นครั้งที่ 2 โดยมีวัดถุประศงค์เพื่อเป็นตำราวิชาการในชั้นเรียนที่ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้สึกและการรับรู้ด้วยแนววิทยาศาสตร์ภาษาไทยและจิตวิทยา อาทิเช่น การรับรู้ด้วยตา การได้ยิน การรับรู้ส การรับรู้กลิ่น หรือความรู้สึกทางสัมผัส

เมทลินกล่าวว่า รสคือ การรับรู้ที่เป็นผลเนื่องจากการที่สารบางอย่างมาสัมผัสถกับปุ่มรับสماกนายที่อยู่บนลิ้น และปุ่มรับรสเหล่านี้มีช่วงชีวิตอยู่ได้ประมาณ 10 วัน หลังจากนั้นจะมีปุ่มรับรสใหม่ถูกสร้างขึ้นมาแทนที่ปุ่มรับรสเดิม และถึงแม้ว่าเรื่องรสเป็นเรื่องที่ชั้บช้อน แต่นักจิตวิทยาส่วนใหญ่มีความเชื่อว่ามนุษย์สามารถรับรู้สได้อย่างน้อย 4 ประเภทด้วยกัน คือ เบร์รี่ หวาน เค็ม และขมโดยที่ส่วนต่างๆ ของลิ้นมีการตอบสนองต่อรสแต่ละรสแตกต่างกัน

โรเบิร์ต เชคุเลอร์ (Sekuler, 1990) มีการกล่าวถึงความรู้เรื่องรสตามแนววิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาที่สอดคล้องกันกับตำราวิชาการของแม่พิลินว่า การที่คนเราอาจพูดว่าอาหารนี้มีรสเดียวกันหรือเราชอบอาหารประเภทนี้ก็ เพราะรถไม่เพียงแต่เป็นตัวตัดสินว่าเราชอบหรือไม่ชอบอาหาร แต่ยังช่วยในการตัดสินได้ว่าเรากินอาหารนั้นได้หรือไม่เนื่องจากว่าที่เราจะตัดสินใจกินอาหารจะไว้นั้น เราจะตัดสินจากการซึ้งของอาหารนั้นเอง ดังนั้น รถจึงช่วยให้เราเลือกอาหารที่เราจะกิน และรสยังทำให้เราเกิดประสบการณ์ในการรับรู้เพิ่มขึ้นในทุกครั้งที่เรากินอาหาร

สำหรับเรื่องของการจำแนกรสด้วยลิ้นนั้น เชคุเลอร์กล่าวว่ารสสามรถจำแนกออกได้เป็น 4 ประเภทด้วยกัน 'ได้แก่ หวาน เปรี้ยว เค็ม และขม แต่อย่างไรก็ตี ความคิดนี้ยังเป็นที่ถูกตียังกันอยู่เรื่อยมา เนื่องมาจาก การศึกษาเรื่องรสในสมัยก่อนพบว่า มีประเภทรวมกันกว่า 4 ประเภท อาทิเช่น ในสมัยของอวิสโตเดลล์ เชื่อว่า รสสามารถจำแนกได้เป็น 7 ประเภทด้วยกันได้แก่ SOUR, SWEET, SALTY, BITTER, PUNGENT, HARSH, และ ASTRINGENT และในช่วงต่อมาหลังจากสมัยของอวิสโตเดลล์ ก็พบว่า มีรสเพิ่มขึ้นมาอีก 2 รส คือ "VISCOSUS" และ "FATTY" อย่างไรก็ตี ตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ประเภทรถก็จำกัดลงเหลือแค่เพียง 4 ประเภทเท่านั้น คือ หวาน เปรี้ยว เค็ม และขม

เชคุเลอร์ได้อ้างถึงแมคเบอนีย์ (McBurney, 1974) และคอลลิงส์ (Collings, 1974) ว่า ในตำราวิชาการของเขานั้น ทั้งแมคเบอนีย์และคอลลิงส์ต่างก็เชื่อว่ารสสามรถจำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท โดยบุนรับรสที่อยู่ในบริเวณแตกต่างกันบนลิ้นจะตอบสนองต่อรสแตกต่างกัน

นอกจากนี้ เชคุเลอร์ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างรสและกลิ่นโดยนำผลการทดลองของ โมเซล เอ ซออล (Mozel et al., 1969) ที่ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรสและกลิ่นโดยการนำอาหาร 21 ชนิดมาทำให้เป็นของเหลวที่ละลายได้ จากนั้นจึงหยดของเหลวที่ละลายลงบนลิ้นของผู้ถูกทดสอบ และวัดจึงให้ผู้ถูกทดสอบบอกว่าอาหารที่อยู่ในรูปของเหลวนั้นโดยการทดสอบนี้จะแบ่งผู้ถูกทดสอบออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ผู้ถูกทดสอบให้ลิ้มรสอาหารในรูปของสารละลายโดยการฉุดจมูก และผู้ถูกทดสอบให้ลิ้มรสอาหารในรูปของสารละลายโดยไม่ถูกฉุดจมูก

ผลการทดลองครั้งนี้พบว่า ผู้ถูกทดสอบให้ลิ้มรสของอาหารในรูปของสารละลายทั้ง 21 ชนิด โดยไม่ถูกฉุดจมูกจะสามารถบอกชื่อของอาหารได้ถูกต้องแม่นยำกว่า ดังนั้น เชคุเลอร์ (Sekuler, 1990 : 21) จึงกล่าวโดยสรุปว่า การรับรู้รสและกลิ่นเป็นประสบการณ์ที่รู้สึกว่ามีกันได้ และโดยทั่วไปนั้นเราอาจรวมเรียกประสบการณ์ร่วมกันนี้ว่า "รถ"

แบคเฮาส์ (Backhouse, 1994) ได้กล่าวถึงการศึกษาเรื่องรสทั้งในแนววิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องรสของเชคุเลอร์และแมทธินีไว้ในงานศึกษาวิจัยคำเรียกรสในภาษาญี่ปุ่นเรื่อง The Lexical Fields of Taste ของเขาว่า การรับรู้รสันัข์อยู่กับเชครับสมากมายซึ่งอยู่ในปูนรับรสบริเวณปลายลิ้น ข้างลิ้น และโคนลิ้น ดังนั้น ผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์จึงมีสมมติฐานว่ามนุษย์เรามีการรับรู้รสได้ 4 ประเภทด้วยกัน คือ หวาน เปรี้ยว เค็ม และเผ็ด โดยรสทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวมีการกล่าวถึงในรูปของสารประกอบทางเคมีได้แก่ ซูโครส กรด ไฮเดรอกลูโคไซด์ และควนินตามลำดับ

แบคເເຫັ້ນໄດ້ອ້າງເຖິງງານວິຈີຍຂອງແມຄບເບນີ່ຢະເກນຕໍ່ (McBumey and Gent, 1979) ທີ່ສັນນັບສຸນງານວິຈີຍເຮືອງຮສໃນທາງວິທະຍາສາດຕຣີອີກວ່ານອກຈາກຄນເຈະມີການຮັບຮູ້ຮສໄດ້ 4 ປະເທດ ແລ້ວ ການຮັບຮູ້ຮສແຕ່ລະປະເທດຂອງຄນເງົານັ້ນຈະເຂັ້ມຂຶ້ນຢູ່ກັບປຸ່ມຮສທີ່ອີ່ມູ່ບໍລິເວນຕ່າງກັນນົດິນ ເຫັນປຸ່ມຮັບຮສບໍລິເວນປາລາຍລື້ນຈະຮັບຮູ້ທາວນໄດ້ດີທີ່ສຸດ ເປັນຕົ້ນ

นอกจากนี้ แบคເເຈ້ຍສັງໄດ້ກ່າວລ່າງື່ງผลກາրທົດຄອງແນຄບອນຍື່ນໃນເຮືອງຂອງການ
ທົດສອນການຮັບຮູ້ຮັສທັງ 4 ປະເທດ ອື່ບໍ່ ມີການ ເປົ້າຢາ ເຕັມ ແລະ ຂົມນີ້ອຣສທັງ 4 ປະເທດຖຸກນໍາມາຮົມ
ເປັນຮສເດືອຍກັນວ່າເປັນເຮືອງຍາກໃນການທີ່ຈະອົບຍາຮສເມື່ອຮສທັງໝົດຖຸກນໍາມາຮົມເປັນຮສເດືອຍກັນ
ທັງນີ້ເປັນເຮົາສກວະທາງຮ່າງກາຍຂອງແຕ່ລະຄນີມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ຈາທີເຊັ່ນ ສກວະກາຮາດເກີດຂອງໃນ
ຮ່າງກາຍເປັນສາເຫດຂອງການຮັບຮູ້ຮັສຂອງເກລືອໄດ້ນາກກວ່າປົກຕິ ສກວະກາຮຍຸດຮັບຮັບນາງຮສຂອງ
ຮ່າງກາຍ ຄວາມແຕກຕ່າງທາງພັນຖຸຮົມ ຮ້ອງການທີ່ຄານເວມມີອາຍຸມາກີ່ນີ້ມີຜົດທຳໃຫ້ການຮັບຮສມີແນວໂນ້ມ
ດ້ວຍລັດ ແຕ່ນອກເໜີ້ຈາກສກວະທາງຮ່າງກາຍແລ້ວ ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງການຮັບຮູ້ຮັສອາຈຸກເກີດຫຸ້ນ
ເນື່ອງຈາກຕັວແປງທາງອື່ນ ເຊັ່ນອຸນຫກນີ້ຂອງສາກໃນອາຫານ ພື້ນທີ່ຂອງປົ້ມຮັບຮສ ວຸມດຶງຄວາມຮູ້ສຶກຂອງ
ຄົນເຮົາທີ່ມີຕ່ອຮສດ້ວຍ

ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่องรสแต่งให้เห็นว่าคนเรารับรู้รสได้ 4 รสด้วยกันในทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีการศึกษาเรื่องรสที่อธิบายถึงการรับรู้รสโดยปัจจัยอื่นอีกด้วย เช่น การศึกษาของรูบิน (Rubin, 1936 ข้างต้นใน Backhouse, 1994) ซึ่งได้อธิบายเรื่องรสและปัจจัยในการรับรู้รสว่า นอกเหนือจากการรับรู้ด้วยปุ่มรับรสแล้ว คนเรามีการรับรู้ปัจจัยอื่นในการรับรู้รสว่า นอกเหนือจากการรับรู้รสด้วยปุ่มหรือรับรสแล้ว คนเรามีการรับรู้สีได้โดยปัจจัยอื่นอีกเนื่องจากรสคือคุณสมบัติของอาหารที่เกิดขึ้นเมื่ออาหารอยู่ในปากและถูกเดี่ยวด้วยฟัน ดังนั้น คนเราจะจึงมีการรับรู้ทางอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องในการรับรู้รส และเนื่องจากปากเป็นพื้นที่ที่ต้องมีการสัมผัสอาหาร ปากจึงทำให้เรารับรู้ถึงความยืดหยุ่น รูปร่าง ลักษณะ หรือแม้กระทั่งเสียงของอาหาร ในขณะที่เรากำลังกินอาหารนั้นๆ ได้ เพราะฉะนั้น ประสบการณ์การรับรู้สิ่งไม่ใช่เป็นเพียงการ

ทำงานของอวัยวะการรับรู้ต่างๆ ของร่างกายเท่านั้น แต่การรับรู้สังยังเป็นกระบวนการที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามลำดับตั้งแต่การกัดอาหาร เดี้ยวอาหาร ตลอดจนกระหั่งเรากลืนอาหาร กล่าวคือ เมื่อเรากัด เดี้ยวและกลืนอาหาร เราอาจรู้สึกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของรสอาหารที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์การรับรู้สุขของภูบินดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของกิบสัน (Gibson, 1966 ข้างถึงใน Backhouse, 1994) ซึ่งมีความคิดเห็นในเรื่องของการรับรู้สุข แตกต่างไป จากนักวิทยาศาสตร์โดยทั่วไป เพราะกิบสันเชื่อว่าคนเรามีการรับรู้สุขได้มากกว่า 4 รส โดยกิบสันให้ความเห็นในเรื่องของการรับรู้สุขว่า คนเราสามารถรับรู้สุขได้ด้วยปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่ปุ่มรับรสบนลิ้นเพียงอย่างเดียว กิบสันยกตัวอย่างรสของน้ำตาลรดที่ทำให้เกิดความร้อนเมื่อถ้มรด และรสของเมนทอลที่ทำให้เกิดความเย็นเมื่อถ้มรด ในขณะที่พิธีไทยทำให้เกิดความสงบร้อน ดังนั้น กิบสันจึงมั่นใจว่าการรับรู้สุขเป็นระบบของการรับรู้ด้วยการใช้ปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ไม่ใช่เพียงแค่การรับรู้ด้วยปุ่มรับรสเพียงอย่างเดียว

นอกเหนือจากความรู้สึกฐานที่ผู้จัดได้รับจากการทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับรสและงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกรสที่ผู้ทำมาในภาษาอื่นบ้างแล้ว ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลและแนวคิดในเรื่องของรสและการครัวที่เกี่ยวกับปริบททางสังคมซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเรื่องคำเรียกรส เช่นกัน

6.1.3.2. การศึกษาเรื่องรสในบริบททางสังคม

นอกจากการศึกษาเรื่องรสในแนววิทยาศาสตร์และจิตวิทยาซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญแล้ว เรื่องรสยังเป็นที่กล่าวถึงในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับปริบททางสังคมเพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างกันของวัฒนธรรมการกินอยู่ในพื้นที่บางแห่งซึ่งเป็นเกิดที่นำเสนอโดยต่องานวิจัยคำเรียกรสอย่างเช่นในบทความของวารสาร Lookeast (Oct, 1985 : 26-29) ที่มีการกล่าวถึงเรื่องของรสไว้ว่า “เมื่อเราพูดถึงรสชาติ เราถึงต้องคำนึงถึงการทำกับข้าวหรือการทำข้าว และก็ต้องนึกไปถึงแม่บ้าน เพราะการทำครัวถือได้ว่าเป็นศิลปะของเพศหญิง (feminine art) คือเป็นเงื่อนไขทางสังคม (social condition) ที่คนส่วนใหญ่คิดว่าต้องเป็นงานของผู้หญิง และการทำอาหารและขนมนั้นผู้ทำต้องละเอียดรอบคอบต้องมีเครื่องปุ้งและเครื่องมือต่างๆ การทำอาหารและขนมจึงเป็นประเพณีที่มีความสืบทอดกันและประณีต อีกทั้งส่วนผสมที่นำมาประกอบก็แสดงความสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ”

ส่วนในบทความเรื่อง “The Regional Taste of Thailand” ในวารสาร สาสตี 20 (1991: 62-64) มีการกล่าวถึงอาหารซึ่งเป็นที่นิยมของแต่ละพื้นที่ในประเทศไทยว่า “ไม่ว่าเราจะ

เดินทางไปที่ได้ทั้งในเวลากลางวันหรือกลางคืน เรายับผู้คนด้วยอาหารต่างๆ มากมาย แต่ละพื้นที่ต่างๆ จะมีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่มีริมแม่น้ำ เช่น กากตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาหารงานเต็ต คือส้มตำ ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ภาคเหนือ มีข้าวซอย ไส้อั่ว แหنน แและแคบหมู กากได้มีข้าวยำ แกงใต้ปลา ผัดสะตอ แต่อย่างไรก็ถึงแม้ว่าอาหารแต่ละชนิดอาจได้รับอิทธิพล จากประเทศเพื่อนบ้านหรือพวกรอยพากชาติอื่นๆ คนไทยก็สามารถนำมาดัดแปลงให้เข้ากับ ประเพณีไทยได้อย่างกลมกลืนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ทวีทอง วงศ์วิวัฒน์ (2542 : 189 – 190) ยังได้กล่าวถึงอาหารและการครัว ในหนังสือรู้ที่มา อาหารอ้วร้อยว่า “ในกลุ่มประเทศหรือภูมิภาคที่มีวัฒนธรรมและทรัพยากรอาหาร คล้ายคลึงกัน แต่ละชาติยังมีวิถีอาหารและการกินแตกต่างกันไปในรายละเอียดจนเกิดเป็น เอกลักษณ์เฉพาะชาติขึ้นมาได้ อย่างในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึงแม้ลักษณะวัฒนธรรมอาหาร การกินในส่วนของประเทศต่างๆ อาจคล้ายกัน แต่อาหารเหล่านี้ก็มีรายละเอียดส่วนชาติที่แตกต่าง กันไปได้ โดยอาจปรับเปลี่ยนชนิดและความมากน้อยของเครื่องเทศและเครื่องปูรุ่งที่ใช้ให้ สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และรสชาตินิยมของคน ดังนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาดู ว่าอาหารไทยและครัวไทยมีความแตกต่างหรือเหมือนกับครัวของประเทศเพื่อนบ้านอย่างเช่นครัว พม่า อาหารพม่า ครัวลาวอาหารลาว ครัวเขมรอาหารเขมรฯ ฯ ฯ ในรายละเอียดสำคัญอย่างไรบ้าง เพราะแม้แต่ในประเทศไทยด้วยกัน อาหารและวัฒนธรรมการครัวก็แตกต่างกันไปตามถิ่น อาหารไทยที่รู้จักกันทั่วไปมากเป็นอาหารภาคกลาง แต่หากยังมีอาหารเหนือ อาหารอีสาน และอาหาร ปักษ์ใต้ ซึ่งแม้จะมีวัฒนธรรมการครัวพื้นฐานเดียวกัน แต่ก็มีรายละเอียดแตกต่างกันไปอย่าง สำคัญจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ครัวภูมิภาคต่างๆ ดังนั้น การที่เราจะเข้าใจวัฒนธรรมการกินของ ภูมิภาคหนึ่งได้อย่างถ่องแท่นั้นย่อมต้องอาศัยการเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมการครัวของชาติ หรือ ภูมิภาคอื่นๆ เป็นสำคัญ”

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

7.1. ความมีประโยชน์ต่อศาสตร์

1) เป็นการขยายการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในเชิงภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งใน พื้นที่เขตภาคเหนือตอนล่างเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับชาติพันธุ์ที่นักภาษาศาสตร์ใน ส่วนกลางหรือภาคอื่นๆ ยังก้าวล่วงมาศึกษาไม่ถึง ดังนั้นในฐานะที่มหาวิทยาลัยเรศวรเป็นสถาบัน ที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาภาษาศาสตร์ถึงระดับปริญญาเอก มีนิสิตบัณฑิตศึกษาที่ สามารถสร้างเสริมและฝึกประสบการณ์เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการวิจัยได้ จึงควรต้องเติมเต็มการ

วิจัยในพื้นที่วิชาการที่ยังไม่สมบูรณ์ในเขตภาคเหนือตอนล่าง และเป็นการวิจัยที่สอดคล้องกับ
ยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยในประเด็นเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์

- 2) เป็นการขยายผลงานการศึกษาคำเรียกสัมผัสตามแนวครอบศาสตร์ชาติพันธุ์
- 3) ทำให้ทราบระบบคำเรียกสัมผัสและทศนคติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือ
ตอนล่าง

4) ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจเรื่องคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาค
เหนือตอนล่าง

5) ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับระบบการรับรู้และการจำแนกคำเรียกสัมผัสของแต่ละกลุ่มชาติ
พันธุ์

6) กระตุ้นให้เกิดการวิจัยคำเรียกสัมผัสในเมืองอื่นๆต่อไป

7) ได้บทความเผยแพร่ผลงานวิจัยลงในวารสารที่มีค่า Impact Factor อ่านง่าย 1
บทความ

8) ผลงานวิจัยได้วันการติดต่อทางปัญญาจากหน่วยทรัพย์สินทางปัญญาของ
มหาวิทยาลัย

7.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) เป็นประโยชน์ต่อสถาบันวิจัยอื่นๆ เช่นศูนย์มนุษยวิทยาสิรินธรในการเป็น
ฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์
- 2) จังหวัดต่างๆในเขตภาคเหนือตอนล่างสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็น
ข้อมูลประจำจังหวัดสำหรับเผยแพร่แก่นักวิจัยอื่นๆเพื่อพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ต่อไป ในชุมชน
ต่อไป
- 3) สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำผล
การศึกษาไปใช้ข้างในทำการวิจัยในแผ่นดินอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

8. ระเบียบวิธีวิจัย

8.1. การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่
หนาแน่นโดยมีฐานข้อมูลจากแผนที่ภาษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัดที่มีกลุ่มชาติพันธุ์
ได้แก่

16323382

19 พ.ค. 2556

อำเภอบางระกำ	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาไทยใช้
อำเภอสามง่าม	จังหวัดพิจิตร	ภาษาไทยครั้ง
อำเภอชุมแสง	จังหวัดนครสวรรค์	ภาษาลาวແ້ວ
อำเภอศรีสัชนาลัย	จังหวัดอุทัยธานี	ภาษาไทยวน
อำเภอหล่มเก่า	จังหวัดเพชรบูรณ์	ภาษาลาวหล່ມ
อำเภอนครไทย	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาลาວหลวงพระบาง
อำเภอสันแลบ	จังหวัดอุตรดิตถ์	ภาษาสันแลบ
อำเภอเมืองตาก	จังหวัดตาก	ภาษาไทยวน
อำเภอเมืองไร่	จังหวัดอุทัยธานี	ภาษาลาวເວີຍຈັນທີ

8.2. การสมัครภาษา

ผู้เข้าร่วมการอบรม กลุ่มชาติพันธุ์และ 50 คน ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มกลุ่มละ 25 คน

กลุ่มที่ 1

- อายุ 45 ขึ้นไป
- ใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในชีวิตประจำวัน
- ผู้เข้าร่วมระบบคำเรียก普通话สัมผัส โดยคัดเลือกตัวอย่างที่ต้องสูดของชาติพันธุ์ละ 1 คน ในกลุ่มที่หนึ่งเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มที่ 2

- อายุต่ำกว่า 45 ปี ลงไป
- ค่านี้เป็นภาษาไทยมาตรฐานได้
- ตามมาตรฐานและใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในชีวิตประจำวัน
- กำหนดกลุ่มที่ 1 ผู้เข้าร่วมระบบคำเรียก普通话สัมผัส

เหตุผลการกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีลงมาที่มีความรู้ในภาษาไทย จะมีระบบโน้ตคัลล์การใช้คำเรียกสัมผัสในภาษาไทยกลางเข้าไปใช้มากหรืออาจมีคำเรียกสัมผัสที่ต่างไปจากกลุ่มที่อายุมากกว่า 45 ปี ซึ่งมีแนวโน้มจะใช้คำเรียกแบบตั้งเดิมกับตดทุกที่มีอยู่ในวิถีชีวิตแบบเก่า ดังนั้นในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสองช่วงอายุจะมีการสร้างคำเรียกสัมผัสใหม่น้อยกว่า 250 คำ โดยมีช่วงอายุเป็นตัวแปรในการใช้คำเรียกสัมผัสที่จะห้อนมโน้ตคัลล์การรับรู้ที่ยาวกับโลก สงค์ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมือนและแตกต่างกันของทั้งสอง

กลุ่ม ซึ่งคณะผู้วิจัยจะรวมคำเรียกสัมผัสทุกประเภทที่เจ้าของภาษาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งหมดเห็นร่วมกันว่าเป็นคำเรียกสัมผัสในภาษาของตนทั้งคำศัพท์พื้นฐานและคำศัพท์ไม่พื้นฐาน

8.3. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

- 1) เทปบันทึกเสียงผู้บอกร้อง
- 2) ภาพและวัสดุ
- 3) ตัวอย่างเชื้อเรื่องประวัติของกลุ่มชาติพันธุ์หรือเหตุการณ์สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่ม

8.4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบสัมภาษณ์คำเรียกสัมผัส ชุดที่หนึ่ง ประกอบด้วยรายชื่อผู้บอกร้อง รายชื่อคำเรียกสัมผัส วัสดุตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สัมผัสถึงสัมผัสด้วยสัมผัสด้วยตัวเอง เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับความเข้าใจมากขึ้น รวมถึงการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่นี่ประสบการณ์เพื่อ จากนั้นจึงสัมภาษณ์ความรู้สึกซึ้งเป็นสัมผัสด้วยความรู้สึกที่สอง ประกอบด้วย คำเรียกสัมผัส ทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัส
- 2) จากการสอบถามด้วยรายการคำบอกร้องภาษาไทย โดยใช้ผลการศึกษาของกันทินารักษ์วงศ์วานเป็นแนวทางเทียบ

8.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มามาจำแนกคำเรียกสัมผัสด้านแบบและคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นด้านแบบตามเกณฑ์ของ Givo ๔๙ ก
- 2) วิเคราะห์ผลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นด้านแบบว่าในแต่ละชาติพันธุ์มีกติกาใดในการสร้างคำเรียกสัมผัสด้อย่างไรบ้าง
- 3) วิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสพื้นฐานโดยใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงปริมาณ
- 4) เปรียบเทียบระบบคำเรียกสัมผัสในแต่ละถิ่น และภาษาไทยมาตรฐาน

9. ระยะเวลาที่ทำการวิจัยและสถานที่เก็บข้อมูล

ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2554- ตุลาคม 2557 เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยแบ่งพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

ปีที่ 1	อำเภอบางระกำ	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาไทยเชิง
	อำเภอสาม่น	จังหวัดพิจิตา	ภาษาไทยร่วม
	อำเภอชุมแสง	จังหวัดนครสวรรค์	ภาษาลາວแข้ง
ปีที่ 2	อำเภอศรีสัชนาลัย	จังหวัดสุโขทัย	ภาษาไทยพวน
	อำเภอหล่มเก่า	จังหวัดเพชรบูรณ์	ภาษาลາວหล่ม
	อำเภอหนองคาย	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาลາວหลวงพระบาง
ปีที่ 3	อำเภอถ้วยแล	จังหวัดอุตรดิตถ์	ภาษาลับแล
	อำเภอบ้านดาก	จังหวัดตาก	ภาษาไทยวน
	อำเภอบ้านไผ่	จังหวัดอุทัยธานี	ภาษาลາວເວີຍຈັນທີ

10. แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ปีงบประมาณ 2554 ถึงปีงบประมาณ 2557 (1 พฤศจิกายน 2554 – 30 ตุลาคม 2557)

กิจกรรมดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1. ขั้นสำรวจข้อมูลเอกสารเบื้องต้น และสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูล	↔												
2. ขั้นสร้างแบบสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแบบประเมินทัศนคติ		↔	↔										
3. ขั้นรวมรวมและเก็บข้อมูลภาคผนวก				↔									
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์และเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลาง							↔	↔					
5. ขั้นเรียนเรียงรายงานผลการวิจัยและเรียนบทความ								↔	↔				
6. ขั้นจัดพิมพ์รายงานวิจัย										↔			

11. ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัย

พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร การทำวิจัยในพื้นที่นี้จึงเอื้ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยมีความคุ้นเคยในพื้นที่เป็นอย่างดี

12. แผนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่จากการทำตามแผนงานวิจัย

สนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ในการฝึกประสบการณ์เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และฝึกวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษา การเขียนรายงานวิจัย และบทความวิจัย จากการทำวิจัยในโครงการนี้จะสามารถสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ขึ้น 1 คน

13. กลยุทธ์ของแผนงานวิจัย

กลยุทธ์แผนงานวิจัย	การดำเนินงาน	ตัวชี้วัดการดำเนินงาน
1. การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกำหนดพื้นที่ศึกษา	1. ค้นหาข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต 2. ประสานงานบูรณาภิญญาท้องถิ่น 3. ประสานงานผู้บอกร่างในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	1. ได้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไม่น้อยกว่า 20 เรื่อง 2. กำหนดพื้นที่ศึกษาได้ 9 พื้นที่ตามขอบเขตการวิจัย 3. มีผู้ประสานงานในพื้นที่แต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 1 คน
2. สร้างแบบสอบถามคำเรียกสมัผัสและแบบประเมินทัศนคติ	1. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโครงการนำร่อง และนำมาสร้างแบบสอบถามแบบประเมินทัศนคติ	1. ได้แบบสอบถาม 2. ได้แบบประเมินทัศนคติ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม	1. สร้างนักวิจัยในท้องถิ่นดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนามร่วมกับนักวิจัยหน้าใหม่ในโครงการฯ 2. ใช้สื่อเทคโนโลยีติดต่อระหว่างนักวิจัยในโครงการและนักวิจัยท้องถิ่น เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เพื่อประยุกต์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อร่วมข้อมูลไม่น้อยกว่า 20,000 บาทต่อ 1 พื้นที่	1. ได้นักวิจัยหน้าใหม่ 1 คน 2. ได้นักวิจัยในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 6 คน 3. ได้ข้อมูลภาคสนามที่น่าเชื่อถือและตรวจสอบได้จากรายชื่อนักวิจัยท้องถิ่น 4. ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อร่วมข้อมูลไม่น้อยกว่า 20,000 บาทต่อ 1 พื้นที่

กลยุทธ์แผน งานวิจัย	การดำเนินงาน	ตัวชี้วัดการดำเนินงาน
3. การวิเคราะห์ ข้อมูล	1. ขอความเห็นจากที่ปรึกษาโครงการวิจัย 2. นักวิจัยหลักไม่ต่ำกว่า 2 คนเป็นผู้ วิเคราะห์ข้อมูล	1. มีที่ปรึกษาโครงการอย่างน้อย 1 คนที่มี ประสบการณ์ในเรื่องที่ทำการวิจัย 2. ได้ผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่สามารถ ตอบโจทย์วิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในงานวิจัย
4. ภาระนำเสนอ ผลงานวิจัย	1. เรียนรู้เรียงผลงานวิจัยเป็นรูปเปลี่ยน 2. เรียนรู้เรียงบทความวิจัยตีพิมพ์ใน วารสารที่มีค่า Impact Factor	1. ได้ผลงานวิจัยเผยแพร่เป็นรูปเปลี่ยน 2. ได้บทความวิจัยอย่างน้อย 1 บทความ

ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ

ประเภทของผลสำเร็จ P ได้แก่ ผลสำเร็จเบื้องต้น (preliminary results) ในระดับหนึ่งที่
ออกมาเป็นรูปธรรม โดยมีตัวชี้วัดดังนี้ คือ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) เจ้าหน้าที่หน่วยราชการในท้องถิ่นนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาจัดการ
ท้องถิ่นไม่ต่ำกว่า 1,000 คน
- 2) อาจารย์นักการศึกษาและนักศึกษา นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา การ
จัดการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 1,000 คน
- 3) การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสในท้องถิ่นอื่นที่มีการศึกษาเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 พื้นที่

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานำผลการวิจัยไปพัฒนา
คุณภาพชีวิตและสังคมในท้องถิ่นได้เกินร้อยละ 80
- 2) ผลการวิจัยคำเรียกรสในพื้นที่ในเขตภาคเหนือตอนล่างสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ
ศึกษาวิจัยในท้องถิ่นอื่นๆ ได้เกินร้อยละ 90
- 3) ผลการวิจัยจัดได้拿出去เผยแพร่ในวารสารนุชยศาสตร์ คณานุชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตัวชี้วัดเชิงเวลา

จำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 3 ปี นับตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2555- 30 ตุลาคม 2557

บทที่ 2

กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัส

กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสพบว่าแบ่งได้เป็น ลักษณะใหญ่ คือ คำเรียกสัมผัสต้นแบบ

- prototypical haptic terms และคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ
- nonprototypical haptic terms

1. คำเรียกสัมผัสต้นแบบ

คำเรียกสัมผัสต้นแบบ หมายถึง การเรียกสัมผัสด้วยการสัมผัสถทางกาย เช่น ใช้มือ เท้า หรือผิว กายสัมผัส ถูกต้อง แต่ต้อง หรือกระทบกับวัตถุหรือสารภายนอก เช่น แข็ง นุ่ม ร้อน หนาว ฯลฯ เป็นกลุ่มคำที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีคุณสมบัติดรรกวัสดุที่กำหนดไว้คือในความหมายมาตรฐาน เช่น พจนานุกรม สารานุกรม ฯลฯ แห่งชาติ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 “ได้ให้ความหมายของสัมผัสที่ตรงกับขอบเขตของงานวิจัยนี้ไว้ว่า ก. ถูกต้อง, แต่ต้อง, กระทบกัน, เช่น มีโครงสร้างให้ พยายามให้ เท้าสัมผัสน้ำเสียบ้าง จะได้มีสุขภาพดี สัมผัสมือกัน น. เช่น ประสาทสัมผัส, การแตะต้อง, การกระทบกัน, การถูกต้องที่ให้เกิดความรู้สึก เช่น พอกอกรไป ข้างนอกก็สัมผัสดอกอากาศเย็นเฉียบ
- 2) เป็นตัวแทนของหมวดหมู่ได้ดีที่สุด สามารถแสดงคุณสมบัติสำคัญของสมาชิกส่วนใหญ่ได้ดีที่สุด
- 3) เป็นคำเรียกสัมผัสพื้นฐาน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ (ดัดแปลงจาก ฮีระพันธ์ ล.ทองคำ (2535) ซึ่งศึกษาคำเรียกสีในภาษาเย้า)

- เป็นคำศัพท์มูลฐาน
- ความหมายสำคัญของศัพท์จะต้องไม่รวมกับศัพท์อื่นๆ ที่เป็นคำเรียกสัมผัส
- การใช้ศัพท์จะต้องไม่จำกัดเฉพาะกับวัตถุสิ่งของบางจำพวก
- เป็นศัพท์ที่มีความโดยเด่นในความรู้สึกของเจ้าของภาษา

คำเรียกสัมผัสตัวแบบในภาษาชาติพันธุ์ไทยเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน ดังนี้ ภาษาไทยใช้พบ

จำนวนอย่างน้อย คำ ภาษาไทยร่วงพบอย่างน้อยจำนวน คำ และภาษาลາວเง้วพบจำนวนอย่างน้อย คำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์เหมือนกัน ดังต่อไปนี้

ภาษาไทยใช้

ไทยเชิง

ไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

/ɔ:n	อ่อน	ผลไม้ที่ยังไม่สุก เด็ก
cí:n	ชื่น	กระสอบ
ca:	ลาภ	มือ ไม้ ดิน พืชเมืองต์ กล่องไฟม
ché/	ແລະ	ເສື່ອເປີກຝັນ ຜ້າ ພື້ນດິນ ມະມ່ວງຊຸກ ຖຸເຮົານອກອມ
fít	ຝຶດ	ບານປະຕູ ກຸມູແຈ ໄໜ້າ ລ້າງຮັດ ບັນໄດຮັດ
hó:n	ຮ້ອນ	ໄຟ ດ່ານສຸກ ນໍ້າມັນຮ້ອນ
hè:ŋ	ແໜ້ງ	ເສື່ອ ເນື້ອ ປຳ ພື້ນ
kím	ເຢັນ	ນໍ້າເຫັນ ອາກາສ
kóp	ກຽບ	ຂົນມັປັງ ພຣິກແໜ້ງ ຊ້າວເກົ່າຍົນ ໄນ ພລາສຕິກ
ká:y	ຮະຄາຍ	ຮະຄາຍຄອ
ka:dâ:ŋ	ກະດ້າງ	ກະເບື້ອງ
khă:f	ແໜ້ງ	ຜ້າແໜ້ງ
khě:ŋ	ແໜຶງ	ທິນ ໄນ ປູນ ແລືກ

khùn	ขัน	نم น้ำมัน
kíaj	เกลี้ยง	มะพร้าว
laøiát	ละເອີດ	ນ້ຳຕາລ ແປ່ງ ທຣາຍ ພົງຮູສ ຜຸນ
lě:w	ເໜວ	ຂອງເໜວ ນໍາຍາ ນໍ້າປລາ
lé?	ເລະ	ໂຄລນ ໂຈິກ ກລ້ວຍໂຄມ ຊ້າວຕົ້ມ
liap	ເຮືບ	ກະຣາຊ ດິນ ດານນ
mí:n	ລື່ນ	ພື້ນບັນໄດ ເຂີດ ວ່ານຫາງຈະເງື່ອ
mà:t	ໝາດ	ຜ້າ
man	ນັນ	ພື້ນທຶນອ່ອນ
mík	ໜື່ນ	ຜ້າ
nì:t	ໜຶດ	ຕັ້ງເມ ນ້ຳຕາລເຄື່ອງ ເຈົກ້ວຍ ປິລິງທະເລ ພົອນ້ຳ
nă:	ໜາ	ໜັງສືອ
niăw	ເໜື່ນຍວ	ກາວ ຊ້າວເໜື່ນຍວ ແປ່ງເຄື່ອງ
ŋă:p	ໜຍາບ	ກະຣາຊທຣາຍ
píaj	ເຮືບ	ພື້ນກະເຈີນ
pìan	ດ້ານ	ພື້ນດ້ານ
piá?	ເປີຍກ	ນ້ຳ ພລໄມ້ສຸກອມເລະ 'ໄມ້
yòn	ໜຢູ່ນ	ດິນອ່ອນ ຂນມອ່ອນ

ภาษาไทยร็ง

ไทยร็ง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างรัตถ์ที่สัมผัส
rɔ̄:m	อ่อน หยุ่น	วุ้น เยลลี่ ฟองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
čùn	อุ่น	ไนมพร น้ำอุ่น น้ำชา กาแฟ
chéj	เฉจ แหะ	อุจาระ พื้นดินแหะ
fī:t	ฝีด	กล่องโฟม กระเบื้องห้องน้ำ
hō:n	ห้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
hè:j	แห้ง	ผ้าตากแดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
kò:p	กรอบ	ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไม้แห้ง
ka:dā:j	กระด้าง	น้ำ
khan	คัน ระคาย	กระแทกร หมามุย ใบหญ้า
khaiy	ฝีด	พื้นที่เมנד์ กล่องโฟม ผิวเปลือกมะพร้าว
khěj	แข็ง	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
khùn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
khú khá?	ชุชะ	มะระขึ้นก คงคง
lìn	ลื่น	ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจ้ากวย เป้วยมัน
laχiàt	ละเอียด	เป้วย พริกป่น ข้าวคั่ว เกลือละเอียด
lě:w	เหลว	น้ำใส น้ำดีม ดินโคลน น้ำราดหน้า ใจก
lé	เละ	กลวยบดสุก ใจก ทุเรียนมอม มะม่วงสุก
liàp	เรียบ	แผ่นกระ JACK กระดาษ หินอ่อน พื้นกระเบื้อง
mì:n	ลื่น	พื้นน้ำมัน
mà:t	หมาย	ผ้าตากแดด ผ้าปียกน้ำ สำลีชูบันน้ำบิดออก
man	มัน	น้ำมัน
nì:t	เนิด	น้ำตาลในน้ จาระบี

niǎw	ເໜີວ	ການນໍ້າ ແປ່ງເປີຍ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຜິ່ງ
nùm	ນຸມ ນິ່ມ ລະມຸນ ພູ່ນ	ຜລໄນ້ສຸກ ເຕ້າຫຼັກ ກລ້ວຍສຸກ ສໍາລື ຜ້າຂັນໜູ້
piàk	ເປີຍກ	ນໍ້າ ສໍາລືຫຼັບນໍ້າ ນໍ້າຝັນຕົກ ຜ້າຊື່ນ ຜ້າເປີຍກ
sa:	ຫຍາບ	ທ່ຽຍຫຍາບ ກາກມະພ້ວ້າ ກະດາຊສາ ພື້ນໄມ້ອັດ
yà:p	ຫຍາບ ສາກ	ກະດາຊທ່ຽຍຫຍາບ ຫິນລັບມືດ ບວບແໜ່ງ ທ່ຽຍ
yen	ເຢັນ	ນໍ້າເໝັງ ນໍ້າຝັນ ໂອສຄຣີມ ນໍ້າຂວດ

ພາສາລາວເງົ່ວ

ພາສາລາວເງົ່ວ	ພາສາໄທຢາມາຕຣູການ	ຕັວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັນຜັກ
ຈຸນ	ອຸ່ນ	ໄໝມພຽມ ນໍ້າອຸ່ນ ນໍ້າຊາ ກາແພ
ຈິນ	ໜຶ່ນ	ໜ້າກາກ ແທັງ
ຮອນ	ຮ້ອນ	ນໍ້າເດືອດ ຊ້າວສຸກໃໝ່ ນໍ້າຕາເທິຢານ
ແໜ່ງ	ແໜ່ງ	ຜ້າຕາກແດດ ຊ້າວເປົ່າ ໃບໄມ້ ດິນ
ກຮອນ	ກຮອນ	ຊ້າວເກົວຍບ ຖອນມ້ວນ ໃບໄມ້ແໜ່ງ
ກະດັ່ງ	ກະດັ່ງ	ນໍ້າ
ເໝັງ	ເໝັງ	ເຫັດກ ປູນ ອີ້ສູ ໄມ້ອັດ ອິນ
ຂຸນ	ຂຸນ	ນໍ້າກະທີ ນໍ້າຕາລເຄີຍກ
ກິຈ	ເກລື້ອຍງ	ນໍ້າກະດັ່ງ
ລະເຄີຍດ		ແປ່ງ ພຣິກປິນ ຊ້າວຄ້ວ ເກລື້ອລະເຄີຍດ
ເຫລວ		ນໍ້າໄສ ນໍ້າດື່ມ ນໍ້າກະທີ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໌ຈັກ ຍາສີ່ພິນ
ເລະ		ກລ້ວຍບົດສຸກ ໌ຈັກ ຖຸເຮັນງອມ ມະມ່ວງສຸກ ດິນໂຄລນ
ເຮີຍບ		ແຜ່ນກະຈາກ ກະດາຊ ແຜ່ນໄສ ອິນອ່ອນ ວົບປັນລື່ນ
ລື່ນ		ພື້ນນໍ້າມັນ ປລາໄຫດ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ ຖຸ້ນເຈາກົງຍ ແປ່ງມັນ

mà:t	หมาย	ผ้าตากแಡด ผ้าเปียกน้ำ สำลีชูบันน้ำบิดออก
man	มัน	น้ำมัน
nè:t	หนีด	น้ำตาลใหม่ จาระบี
nǐ:m	นิม	ผลไม้สุก เต้าหู้ กล้วยสุก สำลี ผ้าขนหนู ใหม
niǎw	เหนียว	กาวน้ำ แป้งเปียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี
nùm	นุ่ม ละมุน	กาแฟ นมสด น้ำมะพร้าว
nû:m	นุ่ม	สำลี ผ้าขนหนู ใหม่พร้อม ผ้ากำมะหยี่
ŋà:p	หยาบ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา บาบแห้ง
piák	เปียก	น้ำ สำลีชูบันน้ำ
sa:	ฝีด หยาบ สาก	พื้นที่เมนต์ กล่องโฟม เปลือกไข่ ผิวเปลือกมะพร้าว
talùk	ตะปุ่มตะป่า	คงคอก มะระขี้นก น้อยหน่า พกทอง หนังกระเช้า ลูกยอ
yè?	เหยาะ	อุจจาระ พื้นดินแดะ
yen	เย็น	น้ำแข็ง น้ำฝน ไอศครีม น้ำขาวด

คำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ

คำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบเป็น sama chik ในส่วนที่อยู่ในบริเวณทับซ้อนกัน จะแสดงคุณสมบัติของหมวดหมู่ได้ร้อยลิบ ยิ่งเป็นสมาชิกที่อยู่ในบริเวณที่มีการทับซ้อนกันของจำนวนหมวดหมู่มากเท่าใด ก็จะเป็นตัวแทนของหมวดหมู่นั้นได้ดีน้อยลงไปเท่านั้น ได้รับดับต่อเนื่องจนกระทั่งไม่สามารถเป็นตัวแทนของหมวดหมู่เดิมได้

กล่าวอีกการสร้างคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบในภาษาไทย เช่น ไกครั้ง และลาวແງ້ກະ ทำในลักษณะเดียวกัน โดยการนำคำเรียกสัมผัสต้นแบบซึ่งเป็นคำมูลมาประกอบกันเป็นคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำเลียนวาด และคำเลียนประโยค/ภาชนะแสดง ดังนี้

2.1. คำประสม

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีการของคำประสมเป็นการนำคำเรียกสัมผัสต้นแบบ คำมาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสใหม่ ที่มีความหมายใหม่ โดยปรากฏใน ลักษณะ ดังนี้

2.1.1. คำประสมแบบความคุ้นเคย

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำประสมแบบความคุ้นเคย พบเป็นจำนวนมากมาก เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสต้นแบบ คำที่มีความหมายแตกต่างกันมาประสมกันเป็นคำเรียกสัมผัสดำใหม่ที่มีความหมายของคำเรียกสัมผัสดังสองลักษณะ หรือ แบบ $X_y - xy$

ภาษาไทยใช่

ในภาษาไทยใช่มีตัวอย่างการนำคำเรียกสัมผัสต้นแบบ เช่น ទັນ 'อุ่น' และ ໄຂ່າງ 'แห้ง' มาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสดำใหม่คือ ອັນ ໄຂ່າງ ซึ่งมีความหมายทั้ง 'อุ่น' และ 'แห้ง' รวมอยู่ใน การสัมผัสรังหนึ่งๆ เพื่อเรียกสัมผัสดเข่น น้ำร้อน รายการคำประสมแบบความคุ้นเคยนมีดังนี้

ไทยใช่	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ອັນ ໄຂ່າງ	อุ่นแห้ง	น้ำร้อน
ca: khɛŋ	ສາກເໜຶງ	ຫິນລັບມືດ ໃບ້ອຍ
ca: laχiat	ສາກລະເອີດ	กระดาษທຽບລະເອີດ
ca: nǐm	ສາກນິມ	ເຕືອຍີດ
hɛ:ŋ kɔ:p	ແໜ້ງກຮອບ	ໃບໄມ້ແໜ້ງ ຫ້າວເກົ່າຍບ
kí:m khɛŋ	ເຢັນເໜຶງ	ນ້ຳເໜຶງ
kí:m nǐaw	ເຢັນແໜີຍວ	ດິນແໜີຍວ

khĕj ca:	ເໜັງສາກ	ທິນລັບມືດ ຫ້ານັດຕົວ ບວນແຮ່ງ
khĕj kím	ເໜັງເຢັນ	ນໍ້າເໜັງ
khĕj kóp	ເໜັງກຣອບ	ກຣະຈກ
khĕj khú khá?	ເໜັງຂຸຂວະ	ຜັກຫວານ ກ້ອນທິນ ດນນ
khĕj míñ	ເໜັງມັນ	ກຣະເບື່ອງປູ້ພື້ນ
kiaj lò:n	ເກລີຍງລື່ນ	'ໄງ່ຕົມ
lă:tiàt mìn	ລະເອີຍດລື່ນ	ແປ່ງມັນ
lě:w man	ເໜລວມັນ	ຕົມໝູ ຕົມເຟຝອກ
lě:w p̄ian	ເໜລວເປົ່ອນ	ໂຄລນ
lé? khün	ເລະໜັນ	ໂຢເກີຣດ
lé níaw	ເລະເໜີຍກ	ພລໄມ້ສຸກາ
līap khĕj	ເຮືບແເໜັງ	ພື້ນກະຮະເຈີຍງ
līap mí:n	ເຮືບລື່ນ	'ໄງ່ຕົມ ສູນ
mí:n khĕj	ລື່ນເໜັງ	ກຣະເບື່ອງປູ້ພື້ນ
mí:n kiaj	ລື່ນເກລີຍງ	ລູກນະນາວ
mí:n man	ລື່ນມັນ	ພື້ນທິນອ່ອນ
mí:n ním	ລື່ນນິນ	ແປ່ງມັນ
mí:n p̄ian	ລື່ນເປົ່ອນ	ນໍ້າດາລຕກພື້ນນ້ຳນ
mí:n ca:	ລື່ນສາກ	ຜ້າຂາວມ້າ
mí:n lě:w	ລື່ນເໜລວ	ສູນ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ
mí:n lé?	ລື່ນເລະ	ໂຄລນ
mí:n līap	ລື່ນເຮືບ	ກຣະເບື່ອງປູ້ພື້ນ
mí:n yen	ລື່ນເຢັນ	ນໍ້າເໜັງ
nă: nûm	ຫນານຸ່ມ	ພຸກ

nǐm mǐn	นิ่มลื่น	ปลาไหล ทาก
nǐm niǎw	นิ่มเหนียว	ข้าวเหนียว
nǐm pǐay	นิ่มเปื่อย	ขنمกวน
niǎw ca:	เหนียวตาก	รุ้น พองห้ำ
niǎw lě:w	เหนียวเหลว	กาห น้ำกวยเตี๋ยวราดหน้า
niǎw man	เหนียวมัน	กาลาเท็กซ์ เป็นมันเคี้ยว ยำมะละกอ
niǎw mǐ:n	เหนียวลื่น	น้ำมัน
niǎw sǎi	เหนียวใส	กาห
nûm ca:	นุ่มตาก	ผ้าลูกฟูก

ภาษาไทยรั้ง

ในภาษาไทยรั้งมีตัวอย่างการนำคำเรียกสัมผัสต้นแบบ เช่น *léʔ·เละ* และ *mà̄ng·ลี่น* มาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสคำใหม่คือ *léʔ mì:n* ซึ่งมีความหมายหั้ง ‘เละ’ และ ‘ลี่น’ เพื่อเรียกสัมผัส เช่น ทุเรียนงอม กล้วยสุก ผลไม้เน่า ฯลฯ รวมอยู่ในการตั้มผัศครั้งหนึ่งๆ รายการคำประสมแบบความคุ้นเคยมีดังนี้

ไทยรั้ง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
fǐ:t dâ:n	ฝีดด้าน	ผิวตันมะพร้าว ตันหมาก
fǐ:t sa:	ฝีดตาก	พื้นซีเมนต์
hè:ŋ kò:p	แห้งกรอบ	ใบไม้ ใบตอง
khùn lě:w	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
lažiàt mì:n	ละเอียดลื่น	หินลับมีด

la iàt sa:	ละເຄີດສາກ	ໄໝມພຽມ ນ້ຳອຸ່ນ
lě:w khùn	ເຫລວໜ້ານ	ນມ້ັນ ນ້ຳຜິ່ງ
lě:w mè:n	ເຫລວລື່ນ	ກລ້ວຍສຸກ ເຕ້າເຈິ້ວ
lě:w niǎw	ເຫລວເໜີຍວ	ດິນແຮງຍິວ ນໍ້າກະພະເປັບປາ ນໍ້າຮາດໜ້າ
lé? khòn	ເລະໜ້ານ	ເຈິກ ດິນໂຄລນ
lé? mè:n	ເລະລື່ນ	ທຸເຮີນອມ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ເນ່າ
lé? niǎw	ເລະເໜີຍວ	ກາວນໍ້າ ແປ່ງເປີຍກ ຍາກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ
liàp mè:n	ເຮືບລື່ນ ເກລື່ບຍື່ນ	ນໍ້າກະດ້າງ
liap mè:n	ເຮືບລື່ນ	ໃບຕອງ
liap man	ເຮືບມັນ	ກະຈຸກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເຊວມິກ
liap nùm	ເຮືບນຸ່ມ	ຜ້າໜ່າມ ຜ້າງູ່ທີ່ນອນ
mè:n khěñg	ລື່ນແກ້ງ	ພື້ນໄມ່ແໜ່ງ ຫິນຕະໄຄວ່ນ້າ
mè:n lě:w	ລື່ນເຫລວ	ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ເຈິກ ຍາສີພັນ
mè:n lé?	ລື່ນເລະ	ວຸ້ນ ເຢລື່ ພອງສູ່ ດິນໂຄລນ
mè:n liap	ລື່ນເຮືບ	ແຜ່ນຫີ້ດີ ມະນາວ ແຕງໂມ ພຍວກລ້ວຍ
mè:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈຸກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mè:n nǐm	ລື່ນໜຸ່ນ	ມະເຂື້ອຍາວ ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ ເຈັກວ່າຍ
mè:n niǎw	ລື່ນເໜີຍວ	ແໜມພູ ກາວໄສ
mè:n nian	ລື່ນເນື່ອນ	ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ ຜ້າເພຣ ກະດາມັນ
man khěñg	ມັນແກ້ງ	ແບຍ ກະຈຸກ
man lě:w	ມັນເຫລວ	ນໍ້າມັນ
man liâp	ມັນເຮືບ ມັນຮາບ	ສັງກະສີ ພື້ນກະບັງ ພື້ນໄມ້
man mè:n	ມັນລື່ນ	ພື້ນກະບັງທິນອ່ອນ
man niǎw	ມັນເໜີຍວ	ຈາຮະນີ ວາສລືນ
nă: nûm	ໜານໜຸ່ມ	ຜ້ານວຸມ ຜ້າໜ່າມ ຜຸກ

niǎw khòn	เหنីយាដ័ណ្ឌ	ការ នម៉ាំង
niǎw lě:w	เหនីយាចេឡា	ແປែងបៀរក
niǎw mì:n	เหនីយាចិន	នំយាតាំងចាន
niǎw nûm	เหនីយាចូនុំ	ខោកំវិយ ឯនម៉ាំង
niǎw sāy	เหនីយាជី	ឱ្យខាងពិប
sa: dâ:n	សាកតាំង	ឃុំលុំបមិដ ឃុំចុំត៉ាវ
sa: hě:ŋ	សាកង់	បរបង់ ឬអូយង់
sa: khě:ŋ	សាកឱែង	កំអុំឃុំ ឬក្រោតាន ឬម៉ែត្រ
sa: khú:khá?	សាកុខុរាប់	ទរាយឃុំបាន ឬនិភ័ណន ឬនិភ័ណុន
sa: lə:iat	សាកលេខីដ	ទរាយលេខីដ
sa: nîm	សាកនិំ	ដោតុកិម្ម
sa: nùm	សាកនិំ	ដោតុកិម្ម ឬ ធម៌បិនសាក
yà:p khě:ŋ	យាបឱែង	នំតាលករវាទ ឃុំ
yen khě:ŋ	យេនឱែង	ឯោយឱែង ឬ យេនឱែង
yen niǎw	យេនឱោយ	ការិត ឬ ម៉ោង

ภาษาลาวເໜັງ

ในภาษาลาวแห่งมีตัวอักษรย่างการนำคำเรียกสัมผัสต้นแบบ เช่น ຈັນ 'ອຸ່ນ' และ ໄຂ້ງ 'ແໜ້ງ' มาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสดำใหม่คือ ຈັນ ໄຂ້ງ ซึ่งมีความหมายทั้ง 'ອຸ່ນ' และ 'ແໜ້ງ' รวมอยู่ในการสัมผัสรังหนึ่งๆ รายการคำประสมแบบความคุ้นเคยมีดังนี้

ภาษาลาวแจ้ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
?ùn hê:ŋ	อุ่นแห้ง	น้ำร้อน
hè:ŋ kò:p	แห้งกรอบ	ใบไม้ ใบตอง

khûn lëw	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
la?iàt mì:n	ละເອີດລື່ນ	หินลับมีด
la?iàt sa:	ละເອີດສາກ	ໄໝມພຽນ ນ້ຳອຸ່ນ
lë:w lë?	ເຫລວໜັນ	ນມໜັນ ນ້ຳຜົງ
lë:w mì:n	ເຫລວລື່ນ	ກລ້ວຍສຸກ ເຕ້າເຈິ່ງ
lë:w niăw	ເຫລວເໜີຍວ	ດິນເໜີຍວ ນ້ຳກະພະປລາ ນ້ຳຮາດໜ້າ
lé? khùn	ເລະໜັນ	โจ๊ก ດິນໂຄລນ
lé? mì:n	ເລະລື່ນ	ທຸເຮີນມອນ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ເນຳ
lé? niăw	ເລະເໜີຍວ	ກາວນ້້າ ແປ້ງເປີຍກ ຍາກລ້ວຍ ນ້ຳຫວານ ນ້ຳຜົງ
liap mì:n	ເຮີບລື່ນ	ໃບຕອງ
liap man	ເຮີບມັນ	ກະຈາ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເຫຣາມິກ
liap nûm	ເຮີບນຸ່ມ	ຝ້າໜ່າມ ຝ້າປູ່ທຶນອນ
mì:n khĕng	ລື່ນແໜຶງ	ພື້ນໄມ່ແໜ້ງ ອິນຕະໄຄວ່ນ້້າ
mì:n kliaj	ລື່ນເກລື້ຍງ	ມະນາວ ແຕ່ໂມ ພຍວກລ້ວຍ
mì:n lë?	ລື່ນເລະ	ວຸ່ນ ເຢລ໌ີ ພອງສູນ ດິນໂຄລນ ນ້ຳຮາດໜ້າ ໂຈິກ
mì:n liap	ລື່ນເຮີບ	ແຜ່ນຫຼືດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕ່ໂມ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈາ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mì:n nian	ລື່ນເນີຍນ	ວ່າງໜາງຈະເຂົ້າ ຝ້າແພຣ ກະຈາມັນ
mì:n nûm	ລື່ນໜຸ່ນ	ຫຍວກລ້ວຍ ມະເຂື້ອຍວາ ວ່າງໜາງຈະເຂົ້າ ເຄາກ້ວຍ
man khĕng	ມັນແໜຶງ	ແນຍ ກະຈາກ
man lë?	ມັນເລະ	ນ້ຳມັນ
man liàp	ມັນເຮີບ ມັນຮາບ	ສັງກະສີ ພື້ນກະບັບອົງ ພື້ນໄມ້
man mì:n	ມັນລື່ນ	ພື້ນກະບັບອົງທິນອ່ອນ
man niăw	ມັນເໜີຍວ	ຈາຈະນີ ວາສລື່ນ
nă: nûm	ໜານໜຸ່ນ	ຝ້ານວນ ຝ້າໜ່າມ ຜູກ

niǎw khùn	เหนี่ยวขัน	กava นมขัน
niǎw lěŋ	เหนี่ยวเหลว	แปঁงপৈঁক
niǎw mì:n	เหนี่ยวลี่น	নায়ালাঙ্গান
niǎw nìp	เหนี่ยวหนึบ	যামমະলাক ยামমະพรাব
niǎw nûm	เหนี่ยวหอยุ่น	ছেকাত্ত খনমচ্ছ
niǎw sǎy	เหนี่ยวใส	ইছাবদিব
jà:p khěŋ	หมายบেঁহ	নাচালกรাদ หিন
jà:p khú:khá:?	หมายชুখুছ	ববনແহং ສກົດໄບຮ໌
sa: hě:ŋ	ສາກແহং	ববনແহং ໃບອ້ອຍແহং
sa: khěŋ	ສາກເঁহ	ກ້ອນທିନ ໄມກରଦାନ ໄມାଡ଼
sa: la:iat	ສາກଳେଆଇଦ	ଥର୍ଯ୍ୟଳେଆଇଦ
sa: nùm	ສາກନିମ	ଫାଳୁକ ໄମ වିବିନ୍ନ ສାଗ
sa: nûm	ສାଗନିମ	ଫାଳୁକ ໄମ
yen chàm	ເຢିନ ຈା	ແଓର ອାଗଶବନଙ୍ଗ
yen khěŋ	ເຢିନ ແହ	ନେଯାଁଖ ନାଁଖେଁ
yen niǎw	ເຢିନ ແହିୟ	କାବାଇ ଫେମନ

2.1.2. คำประสมแบบอุปลักษณ์

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำประสมแบบอุปลักษณ์ เป็นการนำเอาคำมูล คำที่มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นคำเรียกสัมผัสต้นแบบ มาประสมกันเป็นคำเรียกสัมผัสคำใหม่ที่มีความหมายของคำเรียกสัมผัสในลักษณะเดียวกับที่เป็นอุปลักษณ์แตกต่างจากคำมูลเดิม หรือแบบ XY_ Z ตัวอย่างดังนี้

ในภาษาไทยใช้คำเรียกสัมผัสต้นแบบ khī: 'ชี้' และ thù:t 'ทูด' ใช้ปะสมในคำว่า 'ชี้ทูด' นายถึงโครเรื่องนิดหนึ่งที่ทำให้มือกุดเท้ากุด' มาประสมกันในลักษณะความหมายอุบลักษณ์ เพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสคำใหม่คือ khī: thù:t ซึ่งมีความหมายเดียวกับ 'ตะปุ่มตะป่า' รวมอยู่ในการสัมผัสรังหั่นนี่ๆ รายการคำปะสมแบบความเดียวนี้มีดังนี้

ไทยเชิง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khī: thù:t	ชี้ทูด (ตะปุ่มตะป่า)	ผิวนังของคนที่เป็นโครเรื่อง
khī: lím	ชี้ลิม (เหยีย)	กล้วยสุกบด ผลไม้เน่า ทุเรียน爛

2.2. คำชี้อ่อน

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำชี้อ่อน เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสดั้นแบบบุ คำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกันมาประกอบช้อนกันเป็นคำเรียกสัมผัสคำใหม่ ตัวอย่างดังนี้

ภาษาไทยเชิง

ในภาษาไทยใช้คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ ວ:g 'อ่อน' และ ก້im 'นิ่ม' มาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสคำใหม่คือ ວ:g ก້im ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ รวมอยู่ในการสัมผัสรังหั่นนี่ๆ เช่น เนื้อคน รายการคำชี้อ่อนมีดังนี้

ไทยเชิง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ວ:g níim	อ่อนนิ่ม	เนื้อคน
ວ:g nûm	อ่อนนุ่ม	สำลี กล้วยสุกอม ผักเละฯ
kí:m niăw	เย็นเหนียว	ดินเหนียว

khĕŋ kàdâ:ŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
nă:w kí:ŋ	หนาวยืน	น้ำแข็ง น้ำค้าง
niă:w nít	เห็นยวานีด	จาระบี ซอสมะเขือเทศ ครีมสลัด
niă:w nó ná	เห็นยวานอะหนะ	เหจื่อออกเดือดเหงอะหนะ กาว ข้าวเหนียวเปียก
nian liap	เนี่ยงเรี่ยบ	กระฉก
nuVm nim	นุ่มนิ่ม	กล้วยสุก สำลี นุ่น
jnă:p ka:dâ:ŋ	หยานกระด้าง	กากมะพร้าว ผ้าดิบ กระสอบทราย
pí:a: ché?	เปียกแฉะ	ผ้า
piá: cén	เปียกชื่น	ผ้าชูบัน้ำเปียกกองไว้
piá:chô:k	เปียกโซก	ตากฝน
yen kí:ŋ	เย็นเยือก	ลมหนาวพอทันไฟว

ภาษาไทยรัง

ในภาษาไทยรังคำว่า 'สาก' และ 'หยาน' มาประสมกันเพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสคำใหม่คือ sa: 'สา' ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำเรียกสัมผัสต้นแบบ รวมอยู่ในการสัมผัสรังหนึ่งๆ เช่น หนวดเครา น้ำตาลทรายหยาน ผ้าลูกไม้ รายการคำชี้อนุมีดังนี้

ไทยรัง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khĕŋ kadâ:ŋ	แข็งกระด้าง	น้ำฝน
lě:w lě:?	เหลวเหล	ดินโคลน
lé? lě:w	เหลเหลว	น้ำทุเรียน
liap kliâŋ	เรียบเกลี้ยง	แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน
liap nian	เรียบเนียน	ริบบิน แผ่นกระดาษ
niă:w nè:ŋnà?	เห็นยวานอะหนะ	จาระบี กาวเหนียว แป้งเปียก น้ำราดหน้า

niăw nă:t	ເໜີຍວໜີດ	ຍາງມະລະກອ
piăk ché?	ເປີຍກແຂ	ຕັວເປີຍກຳນ
piăk sùm	ເປີຍກຫຸ່ນ ເປີຍກໂສກ	ຜ້າເປີຍກຳນ ຜ້າຕາກຳນ
sa: yă:p	ສາກຫຍາບ	ໜ້າດເຄຣາ ນໍ້າຕາລທຣາຍຫຍາບ ຜ້າລູກໄມ້
yă:p kadă:ŋ	ຫຍາບກະຮະດ້າງ	ຜ້າດີບ
yă:p khúŋkhá?	ຫຍາບຂຸ່ງຂໍາວະ	ບວບແໜ້ງ ສກົດໄບຮ໌
yă:p sa:	ຫຍາບສາກ	ຄຣກ ຫິນໄມ່ແປ້ງ
yen nă:w	ເຢັນຫນາວ ເຢັນເຢືກ	ຝັນຕກ ອາກາສຫນາວ

ພາຫຍາລາວແຈ້ວ

ໃນພາຫຍາລາວແຈ້ວນໍາຄ້າເຮືອກສົມຜັສຕົ້ນແບບ lě:w 'ເໜລວ' ແລະ lé:ŋ'ເລະ' ມາປະສົມກັນເພື່ອສ້າງຄ້າເຮືອກສົມຜັສຄໍາໃໝ່ດີອ lě:w lé:ŋ ຕີ່ມີຄວາມໝາຍໄກສໍາເລັດເຖິງກັບຄ້າເຮືອກສົມຜັສຕົ້ນແບບ ຮວມອູ່ໃນການສົມຜັສຄັງຫົ່ງໆ ເຊັ່ນ ດິນໂຄລນ ວາຍການຄ້າຂອນມີດັ່ງນີ້

ພາຫຍາລາວແຈ້ວ	ພາຫຍາໄທມາດຮຽນ	ຕັວອຢ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັສ
lě:w lé:ŋ	ເໜລວເລະ	ດິນໂຄລນ
lé:ŋ lě:w	ເລະເໜລວ	ນໍ້າຖຸເຮືຍນ
liap kliāŋ	ເຮືອບເກລື້ອງ	ແຜ່ນກະຮາຊສາ ພື້ນກະບົ່ນ ຫິນອ່ອນ
liap nian	ເຮືອບເນືຍນ	ວິນບິນ ແຜ່ນກະຮາຊ
niăw nò:ŋkà?	ເໜີຍວໜີນະຫນະ	ຈາຮະນີ ກວ່າເໜີຍວ ແປ້ງເປີຍກ ນໍ້າຮາດໜ້າ
niăw nă:t	ເໜີຍວໜີດ	ຈາຮະນີ 'ໂຄສຄົມ
jnă:p kadă:ŋ	ຫຍາບກະຮະດ້າງ	ຜ້າດີບ
jnă:p sa:	ຫຍາບສາກ	ຄຣກ ຫິນໄມ່ແປ້ງ
piăk sé?	ເປີຍກແຂ	ຕັວເປີຍກຳນ

piàk sók	เปี้ยกโซก	ผ้าตากฝน
piàk sùm	เปี้ยกซูม เปี้ยกโซก	ผ้าเปี้ยกฝน ผ้าตากฝน
sa: dà:n	สากด้าน	หินลับมีด หินขัดตัว
sa: khú?khá?	สากรุขะ	ทรายหยาบ พื้นถนน พื้นดิน
sa: yà:p	สากระบาน	หนวดเครา น้ำตาลทรายหยาบ ผ้าลูกไม้

2.3. คำชี้ๆ

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำชี้ เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสต้นแบบ คำ มาก่อน
ชี้กัน โดยพบใน ลักษณะ คือ คำชี้ไม่เปลี่ยนรูป และ คำชี้เปลี่ยนรูป

2.3.1. คำชี้ไม่เปลี่ยนรูป

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำข้ามไม่เปลี่ยนรูป เป็นการนำเข้าคำเรียกสัมผัสต้นแบบ
คำ มากล่าวข้างต้น โดยไม่เปลี่ยนรูป ตัวอย่างดังนี้

ภาษาไทย

ในภาษาไทยใช่นำคำว่า sa: yà:p 'สาข หยาบ' มาเข้ากันเป็น sa: yà:p sa: yà:p 'เป็นปูมๆ' ใช้เรียกการต้มผักดูดู เช่น ดอกกะหล่ำ ค้างคก พักพอง ตัวอย่างรายงานคำตั้งต่อไปนี้

ໄທໂຊ່ງ	ໄທມາຕຣສູນ	ຕ້ວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັສ
ca: ca:	ເປັນປຸ່ມາ	ດອກະກະຫລໍາ ດາວໂຫລນ ພຶກທອງ
kí:m kí:m	ເຢັນາ	ນໍ້າ

lě:w lě:w	ເຫດວາ	ຕົ້ມມັນ
liap liap	ເຮືຍບາ	ພື້ນດັນນ
mí:n mí:n	ລື່ນາ	ດັນ
mà:t mà:t	ໜມາດາ	ຝ້າ

ภาษาไทยครั้ง

ในภาษาไทยครั้งน้ำคำว่า mì:n 'ลื่น' มาซ้ำกันเป็น mì:n mì:n 'ลื่นๆ' ใช้เรียกการสัมผัส
วัตถุ เช่น น้ำบนพื้น ตัวอย่างรายการคำดังต่อไปนี้

ภาษาลาวແຈ້ວ

ในภาษาลาวແຈ້ວນໍາคำว่า ຊຸ່ນກໍາ ‘ອຸ່ນ’ ມາຫຼັກກັນເປັນໃນກໍານົກ ‘ອຸ່ນກໍາ’ ໃຊ້ເຮືອກກາຮສົມຜັກວັດຖຸເຊັ່ນ ນໍ້າອຸ່ນ ອາກາສ ຕ້ວຍ່າງຮາຍກາຮຄຳດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

ภาษาลาວແຈ້ວ	ภาษาไทยມາตรฐาน	ຕ້ວຍ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັກ
ຸ່ນ ໂຸ່ນ	ອຸ່ນໆ	ນໍ້າອຸ່ນ ອາກາສ
fī:t fī:t	ຝຶດໆ	ກຣະດາຈທຣາຍໝຍາບ ຫິນລັບມືດ ກຣະດາຈສາ ບວນແໜ້ງ
hè:iŋ hè:iŋ	ແໜ້ງໆ	ຝ້າຕາກແໜ້ງ ອາກາສ
kò:p kò:p	ກຣອບໆ	ໜ້າວໂພດ ໄບໄມ້
lě:w lě:w	ເໜລວໆ	ນໍ້າໄສ ນໍ້າສລັດ ນໍ້າຕາລສດ
lé lé	ເລະໆ	ຜລ່າມືນ່າ ເຈິກ
liap liap	ເຮີບໆ	ແຜ່ນກຣະດາຈ
mìn mìn	ລື່ນໆ	ນໍ້າບນ່ພັນ
mà:t mà:t	ໜມາດໆ	ຝ້າຕາກແດດ
niǎw niǎw	ເໜີຍວໆ	ກາວ ນໍ້າຮາດໜ້າ ຈາຮະນີ ໄອສຄຣີມ
jà:p jà:p	ຫຍາບໆ	ທຣາຍ ກຣະດາຈສາ
piák piák	ເປີຢາກໆ	ນໍ້າຝັນດົກ ຝ້າຫື້ນ ຝ້າເປີຢາກ
yè? yè?	ແໜຍໆ	ພິນແຂະ

2.3.2. ຄຳຫໍ້າເປີຢາກ

ກາຮສ້າງຄຳເຮືອກສົມຜັກໂດຍໃຊ້ທີ່ເປັນຄຳຫໍ້າເປີຢາກ ເປັນກາຮນໍາເຂາຄຳເຮືອກສົມຜັກສົມຜັກຕ້ານແບບຸ ຄຳ ນາກລ່າງຫໍ້າກັນ ໂດຍເປີຢາກສະໄໝໃນຄຳທ້າຍເປັນສະ a ເຊັ່ນ khú? khá? ‘ຂູຂະ’ ຕ້ວຍ່າງຮາຍກາຮຄຳດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

ภาษาไทยเชิง

ไทยเชิง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khú ⁹ khá ⁹	ชูชูระ	พื้นถนน ผิวนะกรุด มะระ อิฐมอญ
né ⁹ ná ⁹	เหนอะหนะ	เหงื่อออกเลือดเหนอะหนะ กาว ข้าวเหนียวเปียก
tapǔm tapám	ตะปຼມตะປ່າ ສາກຂຽນ	มะกรุด ถนนที่เป็นหลุ่มเป็นป່ອ เก้าอี้หวาย

ภาษาไทยครั้ง

ไทยครั้ง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
yà:p khú khá tapum tapam	หยาบชูชูระ ตะปຼມตะປ່າ	บวนแห้ง สกือตไบรท์ คางคก มะระขึ้นก น้อยหน่า พົກທອງ หนังจระเข้ ลูกயອ

ภาษาลาวເງົວ

ภาษาลาวເງົວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khú ⁹ khá ⁹	ชูชูระ	มะระขึ้นก คางคก
nè ⁹ nà ⁹	หยุ่น	กຸ້ມ ເບລື່ ພອນ້າ ເຫັດໂຄມສົດ ເຫັດພາງ

2.4. คำเลียนกริยาลี

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบวลี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ซึ่งพบใน ลักษณะ “ได้แก่ กริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์ และ กริยาช่วย-กริยาหลัก ดังนี้”

2.4.1. กริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบวลี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ในลักษณะกริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์

ภาษาไทยเช่น

ในภาษาไทยเช่นพบที่ “อุ่นจัด” ให้เรียกการสัมผัสตุ เช่น น้ำร้อน โครงสร้างแสดงได้ดังนี้

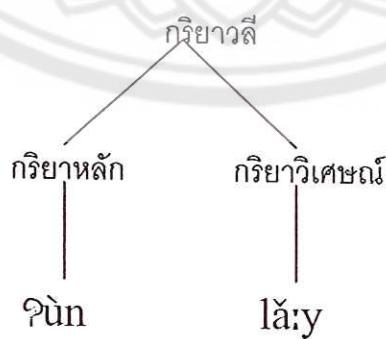

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

ไทยเชิง	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ʔùn ɿě:	อุ่นจัด	น้ำร้อน
hó:n ɿě:	ร้อนจัด	น้ำร้อน
hō:n cí:	ร้อนจี'	น้ำร้อน ต้มจีด
hō:n wù:p	ร้อนวูบ	ร่างกาย
hō:n wù:pwà:p	ร้อนวูบวาน	ร่างกาย
kí:m ɿě:	เย็นจัด	น้ำแข็ง
khéŋ pé?	แข็งเปึก	ไม้หิน
líap kíp	เรียบกริบ	พื้นกระดาษ
mí:n ɿě:	ลื่นเบริด ลื่นมาก	สะพานไม้ บันไดเมืองไคร่ อ่างล้างเท้า
samǒ: di:	เรียบเนียน	กระดาษ
yen cíap	เย็นเจี๊ยบ	น้ำแข็ง เย็นมากกว่า kí:m

ภาษาไทยครั้ง

ในภาษาไทยรังพบ เช่น ʔùn lǎ:y 'อุ่นหลาย' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น น้ำร้อน โครงสร้างแสดงได้ดังนี้

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

ไทยครั้ง

ไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สมผัส

?ùn lă:y

อุ่นจัด

น้ำร้อน

hó:n wa:p

ร้อนวาง

เตาไฟ อากาศร้อน

hó:n wù:p

ร้อนวูบ

ไฟป่า

yen chò:p

เย็นชีญบ

น้ำแข่น้ำแข็ง น้ำตก

yen cham

เย็นฉ่า

แอร์ อากาศบนภู

yen tă:y

เย็นจัด

น้ำแข่น้ำแข็ง ตู้เย็น

ภาษาลาวเงี้ว

ในภาษาลาวเงี้วพบเช่น yen cǐ: 'เย็นจัด' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น น้ำแข่น้ำแข็ง ตู้เย็น น้ำตก ฝนตก อากาศ โครงสร้างแสดงได้ดังนี้

กริยาลี

กริยาหลัก

กริยาอิเศษณ์

yen

cǐ:

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

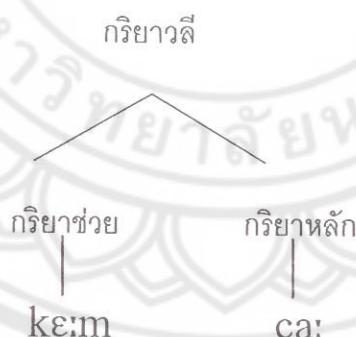
ภาษาลาวแข็ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
hó:n wá:p	ร้อนหนาว	เตาไฟ อากาศร้อน
hó:n wù:pwá:p	ร้อนวูบ	ไฟป่า
yen cí:	เย็นจัด เย็นจ้า เย็นเยือก	น้ำแข็งน้ำแข็ง ตู้เย็น น้ำตก ฝนตก อากาศหนาว

2.4.2. กริยาช่วย-กริยาหลัก

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบวิถี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ในลักษณะกริยาช่วย-กริยาหลัก

ภาษาไทยเช่น

ในภาษาไทยเช่น กริยาช่วยพบรูปเป็นคำว่า *ke:m* 'ค่อนข้าง' พบรูป *ke:m ca:* 'ค่อนข้างถูก' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น กระดาษทรายละเอียด โครงสร้างแสดงได้ดังนี้

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

ไทยเช่น	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
<i>ke:m ca:</i>	ค่อนข้างถูก	กระดาษทรายละเอียด

kɛ:m khɛŋ	ค่อมข้างแข็ง	ไอส์ครีมแท่ง
kɛ:m mī:n	ค่อมข้างลื่น	ตะไคร่รุ้งตามพื้น
kɛ:m niǎw	ค่อมข้างเหนียว	กาว ข้าวต้ม

ภาษาไทยครั้ง

ในภาษาไทยครั้ง กริยาช่วยพบรเป็นคำปฏิเสธ *mây* 'ไม่' พบรเช่น *mây liàp* 'ไม่เรียบ' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุเช่น มะระ มะกรูด อิฐบล็อก กระดาษ โครงสร้างแสดงได้ดังนี้

2.5. คำเลียนประโยค

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบประโยค เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบประโยค หรือภาคแสดง (ในกรณีที่ประธานไม่ปรากฏ)

ภาษาไทยเช่น

ในภาษาไทยเช่นพบรากว่าซึ่งส่วนใหญ่มีกริยาเป็นสัมพันธกริยา copular verb คือคำว่า

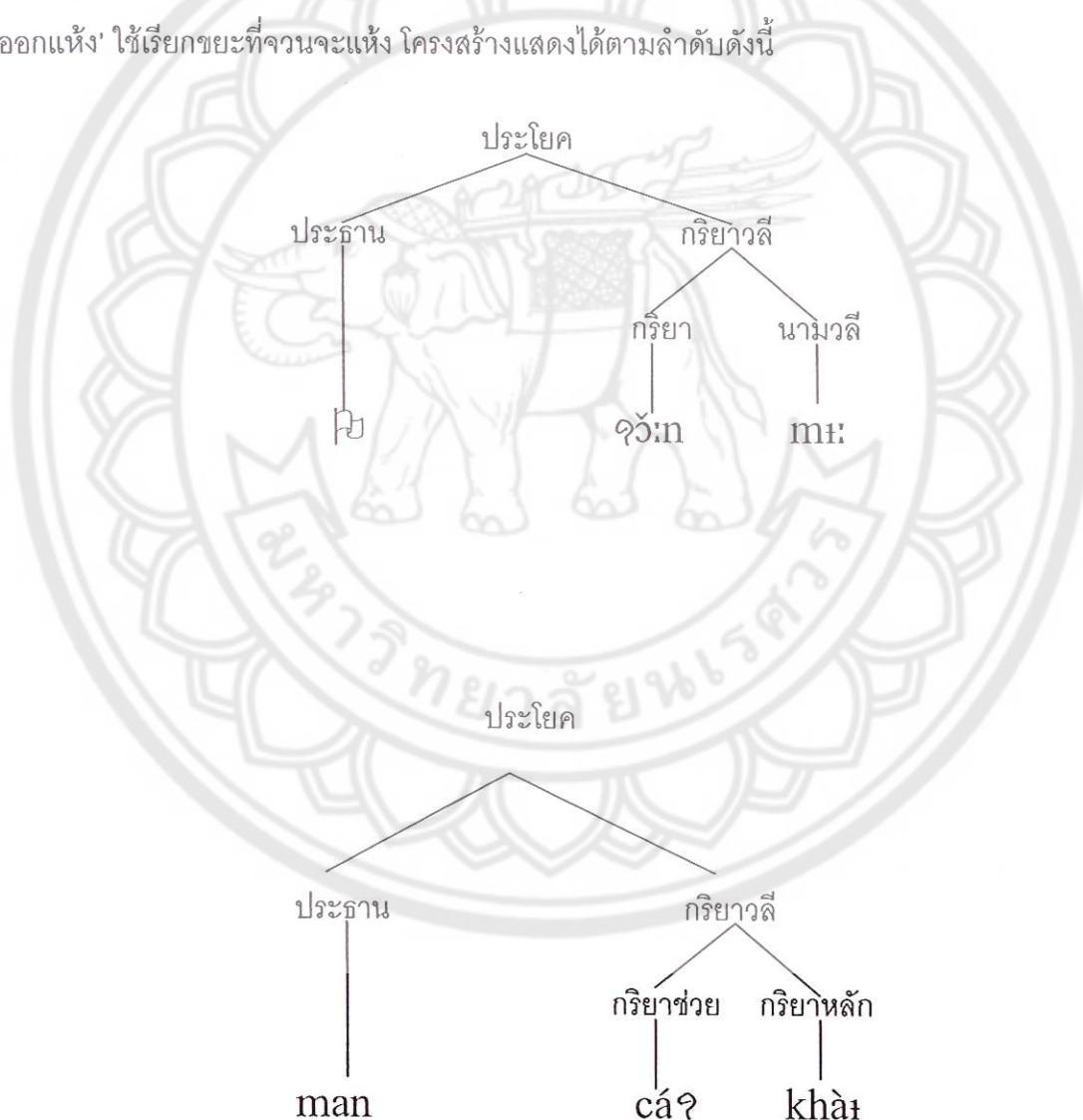
pen 'เป็น' ตามด้วยภาคแสดงคำนาม nominal predicate เช่น pen fùn 'เป็นผู้' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น ถนน โครงสร้างดังนี้

pen fɔ:ylatiat	เป็นฝอย	ฝอยทอง ฝอยขัดหม้อ
pen fùn	เป็นผู้	ถนน
pen khɛjgkɔ:n	เป็นแข็งก้อน	น้ำตาลกรวด หิน
pen khɔn	เป็นขน	ลูกกระทกรอก
pen khuy	เป็นชุย	ผิวนังที่เกา
pen ku:ku:	เป็นلونๆ	สังกะสีมุงหลังคา
pen lɔ:n	เป็นคลื่น	สังกะสีหลังคาบ้าน
pen mìa?	เป็นเมือก	ยางไม้ ยางมะตูม
pen mèt	เป็นเม็ด	เม็ดแมงลัก
pen nǐawñì:t	เป็นเหนียวหนืด	น้ำยาล้างจาน
pen phèn	เป็นแผ่น	กระดาษ

pen takèt	เป็นเกล็ด	พิมเสน
pen tǔm	เป็นตุ่ม	ยุ่งกัด

อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทยท่องยังพบคำเรียกสัมผัสเลียนประโยค/ภาคแสดงในโครงสร้างอื่นๆ ด้วย ภาคแสดงที่ประกอบด้วย กริยาลีและกรรมนามวลี เช่น ฉัน *n* มี: 'อ่อนเมือ' ใช้เรียกไสเดือน กิ้งกือ ปลาไหล และ ประโยคที่ประกอบด้วย ประธาน กริยาลี และกรรม เช่น *man cá khàt* 'ออกแห้ง' ใช้เรียกขยะที่จวนจะแห้ง โครงสร้างแสดงได้ตามลำดับดังนี้

ภาษาไทยรั่ง

ในภาษาไทยรั่งพบว่า ชื่อส่วนใหญ่มีกริยาเป็นสัมพันธ์กริยา copular verb คำ ได้แก่ คำว่า khī: และ pen

คำว่า khī: 'คือ' มักตามด้วยภาคแสดงกริยา verbal predicate เช่น khī: hè:ŋ 'ออกแห้ง' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น ถ้วยเปล่า เสื้อผ้าตากแดด

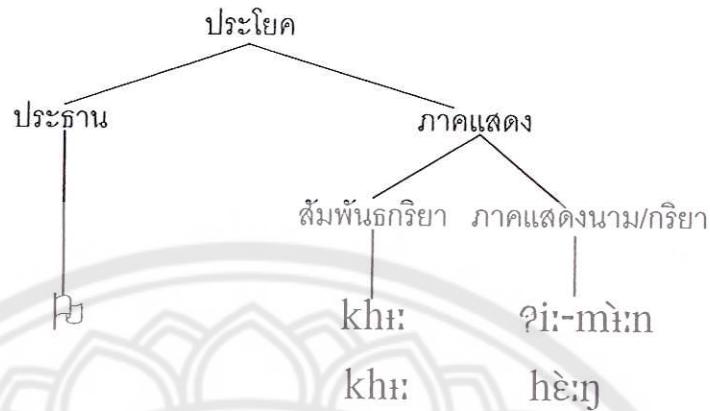

คำว่า pen 'เป็น' ตามด้วยภาคแสดงนาม nominal predicate เช่น

pen fùn 'เป็นฝุ่น' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น พื้นถนน โครงสร้างดังนี้

ຄຳວ່າ khı: 'ດີ' ມັກຕາມດ້ວຍກາຄແສດງກວຍ verbal predicate ທີ່ມີກາຣທຳໄ້
ເປັນນາມ nominalization ໂດຍກາຣກຳກັບດ້ວຍຄຳນັ່ງກຸ່ມໍ່ນາມແສດງເພດ i: 'ອື່' ເຊັ່ນ
khı: 7i:-mì:n 'ອອກລື່ນ' ໃຊ້ເຮັດກາຮສົມຜັສວັດຖຸເຊັ່ນ ດະໄຄວ່ານໍ້າ ພື້ນເປົຍແຂະ
ໂຄຮສ້າງດັ່ງນີ້

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

ภาษาลาวแข็ง

khi: ຊີ:-ມະກ

khi: ຊີ:-ສາ:

khi: ເຫັນ

ภาษาไทยมาตรฐาน

ออกลิ่น

ออกສาก

ออกเหঁ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

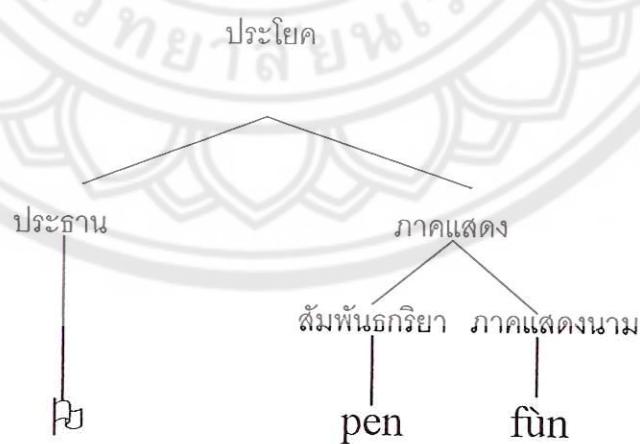
ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกและ

หนวดเครา ใบอ้อຍ กระดาษสา

ถุงเปล่า เสื้อผ้าตากแดด

คำว่า pen 'เป็น' ตามด้วยภาชนะ nominal predicate เช่น

pen fun 'เป็นฟุน' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น พื้นถนน โครงสร้างดังนี้

ตัวอย่างรายการคำแสดงได้ดังนี้

ภาษาลาวแจ้ว	ภาษาไทยมาตรฐาน	วัดฤทธิ์สมผัส
pen fɔ:y	เป็นฝอยๆ	ลักษณะ ฝักละหุ่ง
pen fun	เป็นผุ่นๆ	พันธนาณ
pen khu:	เป็นلونๆ	หลังคาสั้งกะซี กระเบื้อง
pen mét	เป็นเม็ดๆ	ผื่นตามตัว ผนตก
pen phè:n	เป็นแผ่นๆ	กระดาษ กระดาน

บทที่ 3

ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย

ในบทนี้ถูกกล่าวถึงความหมายของคำเรียกสัมผัสที่แสดงโดยทัศนคติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย ได้แก่ ไทยร่วง และลาวแข แล้วทัศนคติของชาติพันธุ์ไทยทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อคำเรียกสัมผัส ดังต่อไปนี้

1. ความหมายและโลกทัศน์

ความหมายและโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่างสะท้อนให้เห็นจากลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัส และชนิดของสิ่งที่สัมผัส ดังนี้

1.1. ลักษณะของสิ่งที่สัมผัส

ลักษณะของสิ่งที่สัมผัสที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัสแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ได้แก่ ลักษณะพื้นฐาน (simple features) และลักษณะซับซ้อน (complex features) ดังนี้

1.1.1. ลักษณะพื้นฐาน

ลักษณะพื้นฐานเป็นลักษณะเพียงหนึ่งด้านที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัสนั่นเอง ทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ในภาษาไทย ได้แก่ ไทยร่วง และลาวแข พบรากษะพื้นฐานแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเบี่ยง และอุณหภูมิ ดังนี้

1) รูปทรง

ลักษณะรูปทรงเป็นอยู่ปั่นง่ายของวัตถุ พับประกอบในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

nă:

pen fun

pen khōn

pen khūy

pen ku:-ku:

pen lō:n

pen mèt

pen phèn

pen takèt

pen tūm

หนา

เป็นผื่น

เป็นขน

เป็นขุย

เป็นلونฯ

เป็นลอง

เป็นเม็ด

เป็นแผ่น

เป็นเกล็ด

เป็นตุ่ม

หนังสือ

ถนน

ลูกกระทกรถ

ผิวนังที่เกา

สังกะสีมุงหลังคา

สังกะสีหลังคาบ้าน

เม็ดแมงลัก

กระดาษ

พิมเสน

ยุ่งกัด

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยรั่ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

pen fɔ:y

pen fun

pen khu:

pen mét

pen phè:n

เป็นฝอยฯ

เป็นผื่นฯ

เป็นلونฯ

เป็นเม็ดฯ

เป็นแผ่นฯ

ละองฟัน ฝึกละหุ่ง

พื้นถนน

หลังคาสังกะสี กระเบื้อง

ผื่นตามตัว ฝันตก

กระดาษ กระดาん

ภาษาลาวแข็ง

ภาษาลาวแข็ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
pen fɔ:y	เป็นฟอยๆ	ละองฟัน ฝักละหุ่ง
pen fùn	เป็นผุ่นๆ	พื้นถนน
pen khu:	เป็นล่อนๆ	หลังคาสังกะสี กระเบื้อง
pen mét	เป็นเม็ดๆ	ผึ้นตามตัว ฝนตก
pen phè:n	เป็นแผ่นๆ	กระดาษ กระดาน

2) พื้นผิว

ลักษณะพื้นผิวของวัตถุ พบป ragazzi ในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ca:	สาກ	มือ ไม้ ดิน พื้นซีเมนต์ กล่องโฟม
ca: ca:	สาğa	ดอกกระหลา คงคอก พักทอง
fì:t	ฝิด	บานประดู่ ถุงแจ หน้า ลังรถ บันไดรถ
ká:y	ระคาย	ระคายคอ
ke:m ca:	ค่อนข้างสาກ	กระดาษทรายละเอียด
ke:m mǐ:n	ค่อนข้างลื่น	ตะไคร่รับตามพื้น
khǐ: thù:t	ขี้หูด	ผิวน้ำมันป่า
khú? khá?	ขุขะ	พื้นถนน ผิวมะกรูด มะระ อิฐมอญ
kǐaŋ	เกลี้ยง	มะพร้าว

kiaŋ lè:n	เกลี้ยงลื่น	ໄຂ່ຕົມ
liap	เรียบ	ກະດາຊ ດິນ ດັນ
liap kíp	เรียบกริบ	ພື້ນກະດານ
liap liap	เรียบๆ	ພື້ນດັນນະ
liap mí:n	เรียบลื่น	ໄຂ່ຕົມ ສບ່ງ
mí:n	ลื่น	ພື້ນບັນໄດ ເຊີດ ວ່ານຫາງຈະເຫຼື່ອ
mí:n څě:	ลื่นมาก	ສະພານໄ້ ບັນໄດມີຕະໂຄຣ ອ່າງລ້າງເທົ່າ
mí:n kiaŋ	ลื่นเกลี้ยง	ລຸກມະນາວ
mí:n mí:n	ลื่นๆ	ດັນ
mí:n man	ลื่นมัน	ພື້ນຫິນອ່ອນ
mí:n pìan	ลื่นเบื้อง	ນໍ້າຕາລຕກພື້ນບ້ານ
mí:n ca:	ลื่นສາກ	ຜ້າຂາວມ້າ
mí:n liap	ลื่นเรียบ	ກະບູບປຸ່ພື້ນ
nian liap	เนียนเรียบ	ກະຈຳກ
ɲǎ:p	หยาบ	ກະດາຊທរາຍ
pìan	ต້ານ	ພື້ນຕ້ານ
piaŋ	เรียบ	ພື້ນກະຈຳເຈິ່ງ
sà:k ca:	ສາກຕ້ານ	ທິນລັບມືດ ມຽວດເຄຣາ ຊ້າວໂພດອ່ອນ
samň: di:	เสมอດີ	ກະດາຊ
tapňum tapňam	ຕະນຸ່ມຕະບໍ່າ	ນະກວູດ ດັນນີ້ເປົ່າແຮດູມເປັນບ່ອ ແກ້ວ້ອ້າຫວາຍ

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยรัง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

fī:t	ฝีด	กล่องโฟม กระเบื้องห้องน้ำ
fī:t dā:n	ฝิดด้าน	ผิวตันมะพร้าว ตันมาก
fī:t fī:t	ฝิดๆ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด
fī:t sa:	ฝิดสาก	พื้นซีเมนต์
khi: mìn	ขอกลืน	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกแฉะ
khi: phâ:	เหมือนกำมะหยี่ ผ้าแพร	เสื่อนุ่ม ผ้าเรียบ
khi: yà:p	ขอสาก	หนวดเครา ใบข้ออ กระดาษสา
khan	คัน ระคาย	กระแทกราก หมามุย ใบหญ้า
kha:y	ฝิด	พื้นซีเมนต์ กล่องโฟม เปลือกไช
khú:khá:ž	ขรุขระ	มะระขี้นก คงคอก
lín	ลี่น	ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจ้ากวย
liàp	เรียบ	แผ่นกระจุก กระดาษ แผ่นไส หินอ่อน
liàp mìn	เรียบลี่น เกลี้ยงลี่น	น้ำกระดัง
liap kliâŋ	เรียบเกลี้ยง	แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน
liap liap	เรียบๆ	แผ่นกระดาษ
liap mìn	เรียบลี่น	ใบตอง
liap man	เรียบมัน	กระ JACK แผ่นพลาสติกใส เซรามิก
liap nian	เรียบเนียน	ริบบิน แผ่นกระดาษ
mìn	ลี่น	พื้มน้ำมัน
mìn liap	ลี่นเรียบ	แผ่นชีดี แผ่นพลาสติก มะนาว แตงโม
mìn mìn	ลี่นๆ	น้ำบันพื้น
mìn man	ลี่นมัน	แผ่นกระ JACK แผ่นไสพลาสติก
mìn nian	ลี่นเนียน	ว่านหางจระเข้ ผ้าแพร กระดาษมัน

mây liàp	ໄມ່ເຮືບ ຂູ້ຮະ	ມະຈະ ມະກຽດ ອີສູບລົ້ອຄ ກຣະດາຈ
man	ມັນ	ນໍ້ມັນ
man liâp	ມັນເຮືບ ມັນຮາບ	ສັງກະສີ ພິ່ນກະບົວເບື້ອງ ພິ່ນໄມ້
man mì:n	ມັນເລື່ນ	ພິ່ນກະບົວເບື້ອງທຶນອ່ອນ
sa:	ຫຍານ	ທຣາບຫຍາບ ກາກມະພ້າວ ກຣະດາຈສາ
sa: dâ:n	ສາກດ້ານ	ທິນລັບມືດ ທິນຂັດຕັວ
sa: khú:khá:†	ສາກຂູ້ຮະ	ທຣາຍຫຍານ ພິ່ນຄຸນນ ພິ່ນດິນ
sa: yà:p	ສາກຫຍານ	ຫນວດເຄຣາ ນໍ້າດາລທຣາຍຫຍາບ ຜ້າລູກໄມ້
tapum tapam	ຕະບຸນຕະປໍ່າ	ຄາງຄກ ມະຈະໜຶ່ງກ ນ້ອຍໜ່າ ພັກທອງ
yà:p	ຫຍານ ສາກ	ກຣະດາຈທຣາຍຫຍາບ ທິນລັບມືດ ກຣະດາຈສາ
yà:p kadà:ŋ	ຫຍານກຣະດ້າງ	ຜ້າດີບ
yà:p khú:khá:†	ຫຍານຂູ້ຮະ	ບວບແໜ້ງ ລົກົດໄປຣົດ
yà:p sa:	ຫຍານສາກ	គຽກ ທິນໂມແປ້ງ

ພາສາລາວແຈ້ວ

ພາສາລາວແຈ້ວ	ພາສາໄທຢາມາດຣູ້ານ	ດ້ວຍຢ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັສ
fít fít	ຝຶດາ	ກຣະດາຈທຣາຍຫຍາບ ທິນລັບມືດ ກຣະດາຈສາ
khí i:mì:n	ອອກເລື່ນ	ຕະໄຄວ່າ່ນໍ້າ ພິ່ນເປີຍກແຂະ
khí i:hsa:	ອອກສາກ	ຫນວດເຄຣາ ໃບອ້ອຍ ກຣະດາຈສາ
khú khá	ຂູ້ຮະ	ມະຈະໜຶ່ງກ ຄາງຄກ
kiâŋ	ເກລື່ຍງ	ນໍ້າກຣະດ້າງ
liàp	ເຮືບ	ແຜ່ນກຣະຈກ ກຣະດາຈ ແຜ່ນໃສ ທິນອ່ອນ ວົບບົນເລື່ນ
liap kliâŋ	ເຮືບເກລື່ຍງ	ແຜ່ນກຣະດາຈສາ ພິ່ນກະບົວເບື້ອງ ທິນອ່ອນ
liap liap	ເຮືບາ	ແຜ່ນກຣະດາຈ

liap mì:n	ເຮືບລື່ນ	ໃບຕອງ
liap man	ເຮືບມັນ	ກະຈາກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເຊຣາມີກ
liap nian	ເຮືບເນື່ຍນ	ວິນບິນ ແຜ່ນກະດາບ
mì:n	ລື່ນ	ພື້ນໜໍາມັນ ປລາໄຫດລ ນໍາຍາລ້າງຈານ ວຸນແຈກກຳວຍ
mì:n kliaj	ລື່ນເກລື້ຍງ	ມະນາວ ແຕງໂມ ໄຍວກລ້ວຍ
mì:n liap	ລື່ນເຮືບ	ແຜ່ນເຈື້ອ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕງໂມ
mì:n mì:n	ລື່ນໆ	ນໍາບັນພື້ນ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mì:n nian	ລື່ນເນື່ຍນ	ວ່ານທາງຈະເຂົ້າ ຜ້າເພຣ ກະດາບມັນ
man	ມັນ	ນໍາມັນ
man liàp	ມັນເຮືບ ມັນຈາບ	ສັງກະຕີ ພື້ນກະເບື້ອງ ພື້ນໜໍເນີ
man mì:n	ມັນລື່ນ	ພື້ນກະເບື້ອງທິນອ່ອນ
nè nà	ໜຢູ່ນ	ວຸນ ເຍລລື່ ພອງນໍ້າ ເຫັດຫອມສດ ເຫັດພ່າງ
ŋà:p	ໜຍານ	ກະດາບທ່າຍຫຍາບ ຫິນລັບມືດ ກະດາບສາ
ŋà:p khúŋkhá?	ໜຍານຂຽນຂະ	ບວບແໜ່ງ ສກົອຕໄບຣທ
ŋà:p ŋà:p	ໜຍານໆ	ທ່າຍ ກະດາບສາ
ŋà:p sa:	ໜຍານສາກ	ຄຣກ ຫິນໂມ່ແປ່ງ
sa:	ຝຶດ ພຍາບ ສາກ	ພື້ນໜີເມນເດ ກລ່ອງໂຟນ ເປີ້ອກໄໝ
sa: dà:n	ສາກດ້ານ	ຫິນລັບມືດ ຫິນຂັດຕົວ
sa: khúŋkhá?	ສາກຂຽນຂະ	ທ່າຍຫຍານ ພື້ນຄຸນ ພື້ນດິນ
sa: yà:p	ສາກຫຍາບ	ຫນວດເຄຣາ ນໍາຕາລທ່າຍຫຍາບ ຜ້າຊຸກໄໝ
talùk	ຕະປຸ່ມຕະປ່າ	ຄາງຄກ ມະຈົ້ນກ ນ້ອຍໜ່າ ພັກທອງ

3) เนื้อสาร

ลักษณะเนื้อสารของวัตถุ พบประภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นตัวแบบและที่ลดความเป็นตัวแบบ ดังนี้

ภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

?	อ่อน	เนื้อคน
?	อ่อนเมือ	ไส้เดือน กิ้งกือ งู ปลาไหล
?	อ่อนนิ่ม	เนื้อคน
?	อ่อนนุ่ม	สำลี กล้วยสุกอม ผักเลาฯ
kóp	กรอบ	ขนมปัง พริกแห้ง ข้าวเกรียบ ไม้ พลาสติก
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	กระเบื้อง
ke:m khéŋ	ค่อนข้างแข็ง	ไอศครีมแห่ง
ke:m niǎw	ค่อนข้างเหนียว	กา韶 ข้าวต้ม
khéŋ	แข็ง	หิน ไม้ ปูน เหล็ก
khéŋ péo	แข็งปีก	ไม้ หิน
khéŋ kóp	แข็งกรอบ	กระจาก
khéŋ kàdâ:ŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
khì: lím	ชี้ลิม	กล้วยสุกบด ผลไม้แห้ง ทุเรียนแห้ง
khùn	ขัน	นม น้ำมัน
la iát	ละเอียด	น้ำตาล แป้ง ทราย ผงชูรส ผื่น
lě:w	เหลว	ของเหลว น้ำยา น้ำปลา
lě:w lě:w	เหลวๆ	ต้มมัน
lé	ເລະ	គគន ใจ กล้วยหอม ข้าวต้ม

léʔ khun	ເລະຈຸນ	ໂຍເກຣດີ
léʔ nǐaw	ເລະເໜີຍວ	ຜລໄມ້ສຸກາ
nóʔ náʔ	ເຫນອະຫນະ	ເໜື່ອອຳເຊື່ອເຫນອະຫນະ ກາວ
nì:t	ທີ່ເດ	ຕັງເມ ນໍ້າຕາລເຄີຍວ ເຈົກ້ວຍ ປິລິທະເລ
nǐm niǎw	ນິມເໜີຍວ	ຂ້າວເໜີຍວ
nǐm p̥l̥ay	ນິມເປົ່ອຍ	ຂ້າມກວນ
niǎw	ເໜີຍວ	ກາວ ຂ້າວເໜີຍວ ແປ່ງເຄີຍວ
niǎw lě:w	ເໜີຍວເຫລວ	ກາວ ນໍ້າກ້ວຍເຕີຍວຮາດໜ້າ
niǎw nóʔ-náʔ	ເໜີຍວເຫນອະຫນະ	ເໜື່ອອຳເຊື່ອເຫນອະຫນະ ກາວ
niǎw ní:t	ເໜີຍວທີ່	ຈາກບີ່ ຂອສະນະເຂົ້ອເທສ ຄວິ່ນສລັດ
niǎw sǎi	ເໜີຍວໄສ	ກາວ
num nim	ນຸ່ມນິມ	ກລ້ວຍສຸກ ສໍາລື ນຸ່ນ
pen m̥la?	ເປັນເນືອກ	ຍາງໄມ້ ຍາງມະຕູນ
pen nǐaw-nì:t	ເປັນເໜີຍວທີ່	ນໍ້າຍາລ້າງຈານ
yòn	ຫຍ່ານ	ດິນອ່ອນ ຂ້າມອ່ອນ

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ጀò:n	ອ່ອນ ຫຍ່ານ	ວຸ່ນ ເຢລ໌ື່ ພອນນ້ຳ ເຫັດຫອມສດ ເຫັດພາງ
kò:p	ກຽບ	ຂ້າວເກົ່ຽບ ຖອນມ້ວນ ໃບໄມ້ແໜ່ງ
kò:p kò:p	ກຽບກຽບ	ຂ້າວໂພດ ໃບໄມ້
ka:dâ:ŋ	ກະດ້າງ	ນໍ້າ
khĕŋ	ແໜຶງ	ເຫັນ ປູນ ອີຫຼື ໄມ້ອັດ ຫິນ
khĕŋ ka:dâ:ŋ	ແໜຶງກະດ້າງ	ນໍ້າຝຶນ

khùn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
khùn lěw	ขันเหลว	น้ำรำขัน ข้าวต้ม โจ๊ก
laŋiàt	ละເອີດ	ແປ້ງ ພຣິກປິນ ຂ້າວຄ້ວ ແກລືອລະເອີດ
lě:w	ເຫລວ	ນໍ້າໄສ ນໍ້າດືມ ນໍ້າກະທີ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ
lě:w khùn	ເຫລວຂັ້ນ	ນມຂັ້ນ ນໍ້າຜົ່ງ
lě:w lě:w	ເຫລວາ	ນໍ້າໄສ ນໍ້າສັດ ນໍ້າຕາລສົດ
lě:w lé?	ເຫລວເລະ	ດິນໂຄລນ
lě:w niǎw	ເຫລວເໜີຍວ	ດິນເໜີຍວ ນໍ້າກະພາບປາ ນໍ້າຮາດໜ້າ
lé?	ເລະ	ກລ້ວຍບດສຸກ ໂຈິກ ທຸເຮືອນອມ ມະມ່ວງສຸກ
lé? khòn	ເລະຂັ້ນ	ໂຈິກ ດິນໂຄລນ
lé? lě:w	ເລະເຫລວ	ນໍ້າຫຼີຢັນ
lé? lé?	ເລະາ	ຜລໄມ້ແນ່ງ ໂຈິກ
lé? niǎw	ເລະເໜີຍວ	ກາວນ້ຳ ແປ້ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ
nì:t	ໜຶດ	ນໍ້າຕາລໄໝໜ້າ ຈາກະບີ
niǎw	ເໜີຍວ	ກາວນ້ຳ ແປ້ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ
niǎw khòn	ເໜີຍວຂັ້ນ	ກາ ນມຂັ້ນ
niǎw lě:w	ເໜີຍວເຫລວ	ແປ້ງເປີຍກ
niǎw nè nà	ເໜີຍວເໜີວຂະໜະ	ຈາກະບີ ກາວເໜີຍວ ແປ້ງເປີຍກ ນໍ້າຮາດໜ້າ
niǎw nì:t	ເໜີຍວໜຶບ	ຍາງມະລະກອ
niǎw niǎw	ເໜີຍວາ ເໜີຍວໜຶດ	ກາວ ນໍ້າຮາດໜ້າ ຈາກະບີ "ໂອສຄຣີມ
niǎw nûm	ເໜີຍວໜູນ	ເຈົກວ້າ ຂົນມັກ
niǎw sǎy	ເໜີຍວໄສ	ໄໝຂາວດີບ
nùm	ນຸ່ມ ນິມ ລະມຸນ ພູ່ນ	ຜລໄມ້ສຸກ ເຕັ້ງໜູ້ ກລ້ວຍສຸກ ສໍາລື ຜ້າຂົນໜູ

ภาษาลาวเจ้ว	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
kò:p	กรอบ	ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไม้แห้ง
kò:p kò:p	กรอบๆ	ข้าวโพด ใบไม้
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	น้ำ
khɛŋ	แข็ง	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
khûn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคียว
khûn lěw	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
lažiàt	ละเอี้ยด	แป้ง พริกป่น ข้าวคั่ว เกลือละเอี้ยด
lě:w	เหลว	น้ำใส น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน น้ำราดหน้า
lě:w lě:w	เหลวๆ	น้ำใส น้ำสด น้ำตาลสด
lě:w lé?	เหลวขัน	นมขัน น้ำผึ้ง
lě:w lé?	เหลวเหล	ดินโคลน
lě:w niǎw	เหลวเหนียว	ดินเหนียว น้ำกระเพาะปลา น้ำราดหน้า
lé?	เหล	กลั่วหยبدสุก โจ๊ก ทุเรียนเมอม มะม่วงสุก
lé? khùn	เหลขัน	โจ๊ก ดินโคลน
lé? lě:w	เหลเหลว	น้ำทุเรียน
lé? lé?	เหลฯ	ผลไม้แห้ง โจ๊ก
lé? mì:n	เหลลี่น	ทุเรียนเมอม กลั่วหยbdสุก ผลไม้แห้ง
lé? niǎw	เหลเหนียว	กาวน้ำ แป้งเปียก ยางกลั่วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง
nì:t	หนีด	น้ำตาลใหม่ จาระบี
nǐ:m	นิม	ผลไม้สุก เต้าหู้ กลั่วหยbdสุก สำลี ผ้าขนหนู
niǎw	เหนียว	กาวน้ำ แป้งเปียก ยางกลั่วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง
niǎw khùn	เหนียวขัน	กาว นมขัน
niǎw lě?	เหนียวเหลว	แป้งเปียก
niǎw nì:p	เหนียวหนึบ	ยางมะละกอ ยางมะพร้าว

niǎw n̥ì:t	เหนี่ยวหนีด	ຈາຣະບີ ໂອສຄຣິມ
niǎw niǎw	เหນี่ยวາ	ກາວ ນ້ຳຮາດໜ້າ ຈາຣະບີ ໂອສຄຣິມ
niǎw nûm	เหນี่ยวຫຍຸ່ນ	ເຊາກ້ວຍ ຂນມ້ັນ
niǎw sǎy	ເහື່ອງໄຕ	ໄງ່ຈາກດີບ
nùm	ນຸ່ມ ລະມຸນ	ກາແພ ນມສດ ນໍ້າມະພວ່າວ
nû:m	ນຸ່ມ	ສໍາລື ພ້າຂົນໜູ້ ໄໝມພຽມ ພ້າກຳມະໜຍີ
yè:ŋ	ແຢະ	ອຸຈຈະວະ ພື້ນດິນແຂະ
yè:ŋ yè:ŋ	ແຢະາ	ພື້ນແຂະ
4) ຄວາມເປີກ		

ລັກຜະນະຄວາມເປີກຂອງວັດຖຸ ພບປະກາງໃນຄໍາເຮືອກສົມຜັສທັງທີ່ເປັນຕົ້ນແບບແລະທີ່ລັດຄວາມເປົາ
ຕົ້ນແບບ ດັ່ງນີ້

ພາສາໄທໂສ່ງ

ລັກຜະນະຄວາມເປີກໃນພາສາໄທໂສ່ງພບໂດຍໄລ່ຮັດບາຈາກເປີກນ້ອຍທີ່ສຸດທ່ອງແໜ້ງໄປເປີກມາກ
ທີ່ສຸດທ່ອງໄດ້ດັ່ງນີ້

ພາສາໄທໂສ່ງ	ພາສາໄທຢາມາດຣູານ	ຕົວອ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັສ
hè:ŋ	ແໜ້ງ	ເສື້ອ ເນື້ອ ປ්‍ලາ ພື້ນ
khă:t	ແໜ້ງ	ຜ້າແໜ້ງ
man cá:ŋ khà:t	ມັນຈາວແໜ້ງ	ຂະຍະທີ່ຈວາມແໜ້ງ
mà:t	ໝາດ	ຜ້າ
mà:t mà:t	ໝາດາ	ຜ້າ
cí:n	ໜຶ່ນ	ກະສອບ
mí:k	ໜຶ່ນ	ຜ້າ
piá:ŋ cí:n	ເປີກໜຶ່ນ	ຜ້າໜຸນນໍ້າເປີກກອງໄວ້

piá?	เปียก	น้ำ ผลไม้สุกอมและ ไม้
piá? chô:k	เปียกโซก	ตากฝน
piá? ché?	เปียกแฉะ	ผ้า
ché?	แฉะ	เดือเปียกฝน ผ้า พื้นดิน มะม่วงสุก ทุเรียนของ

ภาษาไทยรั่ง

ลักษณะความเปียกในภาษาไทยรั่งพบทอย่อล่าระดับจากเปียกน้อยที่สุดหรือแห้งไปเปียกมาก ที่สุดหรือได้ดังนี้

ภาษาไทยรั่ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
hè:ŋ	แห้ง	ผ้าตากเดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
hè:ŋ hè:ŋ	แห้งๆ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
khi: hè:ŋ	ออกแห้ง	ถ้วยเปล่า เสื่อผ้าตากเดด
mà:t	หมวด	ผ้าตากเดด ผ้าเปียกน้ำ สำลีชูบนำไปปิดห้อง
mà:t mà:t	หมวดๆ	ผ้าตากเดด
ché? ché?	ແບຍະฯ	พื้นแฉะ
ché?	แฉะ ແບຍະ	อุจาระ พื้นดินแฉะ
piàk	เปียก	น้ำ สำลีชูบหน้า น้ำฝนตก ผ้าซิ้น ผ้าเปียก
piàk ché?	เปียกแฉะ	ตัวเปียกฝน
piàk sùm	เปียกซุ่ม เปียกโซก	ผ้าเปียกฝน ผ้าตากฝน

ภาษาลาวແຈ້ວ

ลักษณะความเปี่ยกในภาษาลาวແຈ້ວพบโดยໄລ່ຮັດຕັບຈາກເປົຍກນ້ອຍທີ່ສຸດຫຼືອແໜ້ງໄປເປົຍກມາກທີ່ສຸດຫຼືອໄດ້ດັ່ງນີ້

ภาษาลาวແຈ້ວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างວัตถุที่ສัมຜັກ
ເຫັນ	ແໜ້ງ	ผ้าຕາກແດດ ຂ້າວເປົ່າ ໃປ່ມ້ ດິນ
ເຫັນ ເຫັນ	ແໜ້ງາ	ผ้าຕາກແໜ້ງ ອາກາສ
ມາດ	ໝາດ	ຜ້າຕາກແດດ ຜ້າເປົຍກນ້ຳ ສໍາລື້ອູບນ້ຳປິດອອກ
ມາດ ມາດ	ໝາດາ	ຜ້າຕາກແດດ
ເປົຍກາ	ເປົຍກາ	ນ້ຳຝ່າມຕົກ ຜ້າຫຸ້ນ ຜ້າເປົຍກ
ເປົຍກ	ເປົຍກ	ນ້ຳ ສໍາລື້ອູບນ້ຳ
ເປົຍກແຂະ	ເປົຍກແຂະ	ຕົວເປົຍກຝັນ
ເປົຍກ່ຽມ ເປົຍກໂຈກ	ເປົຍກ່ຽມ ເປົຍກໂຈກ	ຜ້າເປົຍກຝັນ ຜ້າຕາກຝັນ
ເປົຍກໂຈກ	ເປົຍກໂຈກ	ຜ້າຕາກຝັນ

5) ອຸນໜູນມີ

ลักษณะອຸນໜູນມີຂອງວັດຖຸ ພົບປະກາງໃນຄໍາເວີຍກສັນຜັກທີ່ເປັນຕົ້ນແບບແລະທີ່ລົດຄວາມເປັນຕົ້ນແບບ ດັ່ງນີ້

ภาษาไทยໃຊ້ງ

ลักษณะອຸນໜູນມີຂອງວັດຖຸໃນภาษาไทยໃຊ້ງພົບໂດຍໄລ່ຮັດຕັບຈາກໜາວນ້ອຍທີ່ສຸດຫຼືອຮ້ອນມາກທີ່ສຸດໄປໜາວມາກທີ່ສຸດຫຼືອຮ້ອນນ້ອຍທີ່ສຸດໄດ້ດັ່ງນີ້

ภาษาไทยซึ่ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
hō:n cī:	ร้อนจี๊	น้ำร้อน ต้มจี๊ด
hō:n ē:	ร้อนจัด	น้ำร้อน
hō:n	ร้อน	'ไฟ ถ่านสูก น้ำมันร้อน
hō:n wù:p	ร้อนวูบ	ร่างกาย
hō:n wù:pwà:p	ร้อนวูบวาบ	ร่างกาย
hō:n dē:	อุ่นจัด	น้ำร้อน
hō:n	อุ่น	น้ำ อากาศ
kí:m kí:m	เย็นๆ	น้ำ
kí:m	เย็น	น้ำแข็ง อากาศ
ná:w kí:m	หนาวเย็น	น้ำแข็ง น้ำค้าง
yen kí:m	เย็นเยือก	ลมหนาวพอทน์ใหญ่
kí:m ʔé:	เย็นจัด	น้ำแข็ง
yen ciap	เย็นเจี๊ยบ	น้ำแข็ง เย็นมากกว่า kí:m

ภาษาไทยครั้ง

ลักษณะอุณหภูมิของวัตถุในภาษาไทยครั้งพบร้อยไตรรัตน์ดับจากหนาน้อยที่สุดหรือร้อนมากที่สุดไปนานามากที่สุดหรือร้อนน้อยที่สุดได้ดังนี้

คำภาษาไทยครั้ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	สิ่งที่สัมผัส
hō:n	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสูกใหม่ น้ำตาเทียน
hō:n wa:p	ร้อน瓦บ	เตาไฟ อากาศร้อน
hō:n wù:p	ร้อนวูบ	'ไฟป่า
yen	เย็น	น้ำแข็ง น้ำฝน ไอศครีม น้ำขาวด

yen cham	ເຢັນຈໍາ	ເຂົ້ວ ອາກະບນກູ
yen chèp	ເຢັນເຫີບ	ນໍ້າແຊ່ນໍ້າແປັງ ນໍ້າຕກ
yen nǎ:w	ເຢັນທາວ ເຢັນເຍືອກ	ຝັນຕກ ອາກະທනາວ
yen khěŋ	ເຢັນແຂງ	ເນຍແຂງ ນໍ້າແຖງ
yen tǎ:y	ເຢັນຈັດ	ນໍ້າແຊ່ນໍ້າແປັງ ຕຸ້ເຢັນ

ພາສາລາວແຈ້ວ

ລັກຜະນະຄຸມທີ່ມີຂອງວັດຖຸໃນພາສາລາວແຈ້ວພບໂດຍໄລ່ຮັດບາງທາງນ້ອຍທີ່ສຸດທີ່ຮ້ອງວ່ອນນາກ
ທີ່ສຸດໄປໜາວນາກທີ່ສຸດທີ່ຮ້ອງວ່ອນນ້ອຍທີ່ສຸດໄດ້ດັ່ງນີ້

ພາສາລາວແຈ້ວ	ພາສາໄທຢາມາດຣູານ	ຕ້ວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັສ
hó:n wá:p	ຮ້ອນວາບ	ເຕາໄຟ ອາກະສ້ອນ
hó:n wù:pwá:p	ຮ້ອນວຸບ	ໄຟປ່າ
hó:n	ຮ້ອນ	ນໍ້າເດືອດ ຂ້າວສຸກໃໝ່ ນໍ້າຕາເທິຍນ
χùn	ອຸ່ນ	ໄໝມພຣມ ນໍ້າອຸ່ນ ນໍ້າໜາ ກາແພ
χùn χùn	ອຸ່ນໆ	ນໍ້າອຸ່ນ ອາກະສ
yen	ເຢັນ	ນໍ້າແຂງ ນໍ້າຝັນ ໄອສຄຣິມ ນໍ້າຂວດ
yen cǐ:	ເຢັນຈັດ ເຢັນຈໍາ ເຢັນເຍືອກ	ນໍ້າແຊ່ນໍ້າແປັງ ຕຸ້ເຢັນ ນໍ້າຕກ ຝັນຕກ

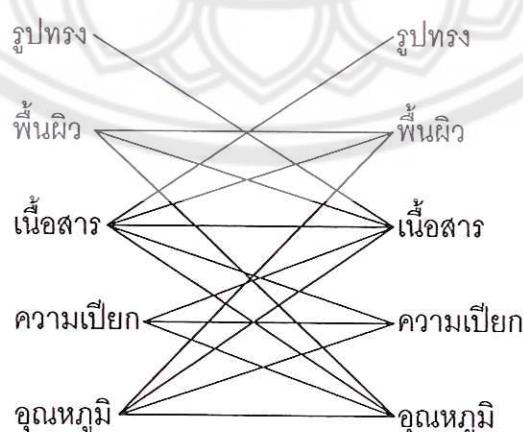
1.1.2. ลักษณะชั้นช้อน

ลักษณะชั้นช้อนเป็นลักษณะพื้นฐาน 2 ด้านที่ปรากฏร่วมกันในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ โดยปรากฏเฉพาะคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบเท่านั้น ลักษณะชั้นช้อนบ่งให้เห็นถึงระบบคิดเกี่ยวกับลักษณะวัตถุที่มีความซับซ้อนหลายด้านของกลุ่มชาติพันธุ์ ลักษณะชั้นช้อนที่พบในภาษาไทย เช่น ไคร้ส และลาวເງົວ แสดงได้ดังในตารางและรายละเอียดดังนี้

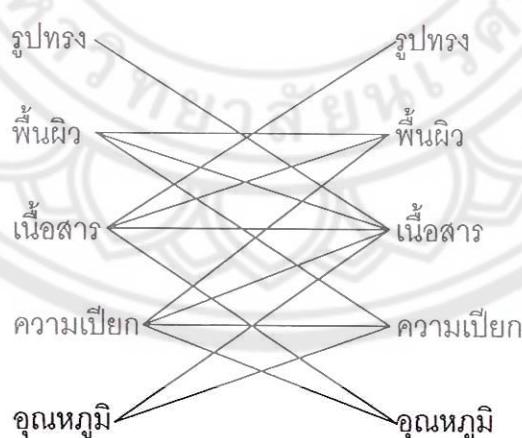
ตารางที่ 1 แสดงคำเรียกสัมผัสในภาษาชาติพันธุ์ไทย (ไคร้ส ไคร้ส และลาวເງົວ) ที่มีความหมายในลักษณะชั้นช้อน

	รูปทรง	พื้นผิว	เนื้อสาร	ความเปี่ยก	อุณหภูมิ
รูปทรง			โช่อง ครั้ง เจ้ว		
พื้นผิว		โช่อง ครั้ง เจ้ว	โช่อง ครั้ง เจ้ว	ครั้ง เจ้ว	โช่อง
เนื้อสาร	โช่อง ครั้ง เเจ้ว				
ความเปี่ยก		ครั้ง เเจ้ว	โช่อง ครั้ง เเจ้ว	โช่อง ครั้ง เเจ้ว	โช่อง ครั้ง เเจ้ว
อุณหภูมิ		โช่อง	โช่อง ครั้ง เเจ้ว	โช่อง ครั้ง เเจ้ว	โช่อง ครั้ง

ภาษาไทยใช้มีคำเรียกสัมผัสที่มีความหมายเป็นลักษณะชั้นช้อนระหว่างลักษณะความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

ภาษาไทยร่วมมีคำเรียกสัมผัสที่มีความหมายเป็นลักษณะซึบซ้อนระหว่างลักษณะความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

คำเรียกสัมผัสที่มีความหมายในลักษณะตัวชี้อ่อนในภาษาไทยเช่น 'ไกครึ่ง' และลาวเช่น 'กล่าวได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้'

1.1.2.1. ลักษณะซับซ้อนที่เกิดจากลักษณะประเภทเดียวกัน

- 1) พื้นผิว-พื้นผิว เป็นลักษณะการปะก្យร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียก สัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยเช่น	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
kiaj̚ lè:ŋ	เกลี้ยงลื่น	ไจ่ต้ม
liap mén	เรียบลื่น	ไจ่ต้ม สนูป
mén kiaj̚	ลื่นเกลี้ยง	ลูกมะนาว
mén man	ลื่นมัน	พื้นหินอ่อน
mén p̄ian	ลื่นเบื่อง	น้ำตาลตกพื้นบ้าน
mén ca:	ลื่นสาก	ผ้าขาวม้า
mén liap	ลื่นเรียบ	กระเบื้องปูพื้น
nian liap	เนียนเรียบ	กระจาก
sà:k ca:	สากด้าน	หินลับมีด หนวดเครา ข้าวโพดอ่อน

ภาษาไทยครึ่ง

ภาษาไทยครึ่ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
fít dâ:n	ผิดด้าน	ผิวตันมะพร้าว ตันหมาก
fít sa:	ผิดสาก	พื้นที่เมนต์
liàp mìn	เรียบลื่น เกลี้ยงลื่น	น้ำกระด้าง

liap kliâŋ	ເຮືອບເກລື້ຍງ	ແຜ່ນກະຈາດສາ ພື້ນກະບົ່ອງ ຫິນອ່ອນ
liap mì:n	ເຮືອບລື່ນ	ໃບຕອງ
liap man	ເຮືອບມັນ	ກະຈາກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເສຣາມິກ
liap nian	ເຮືອບເນີຍນ	ວິບປິນ ແຜ່ນກະຈາດ
mì:n liap	ລື່ນເຮືອບ	ແຜ່ນຫຼືດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕງໂນມ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mì:n nian	ລື່ນເນີຍນ	ວ່ານໜາງຈະເຂົ້າ ຜ້າແພຣ ກະຈາດມັນ
man liâp	ມັນເຮືອບ ມັນຮາບ	ສັກະສີ ພື້ນກະບົ່ອງ ພື້ນໄມ້
man mì:n	ມັນລື່ນ	ພື້ນກະບົ່ອງຫິນອ່ອນ
sa: dâ:n	ສາກດ້ານ	ຫິນລັບມືດ ຫິນໜັດຕັກ
sa: khú:khá:z	ສາກຂູ້ຂະວະ	ທຮາຍໝາບ ພື້ນດັນ ພື້ນດິນ
sa: yà:p	ສາກໝາບ	ຫນວດເຄຣາ ນໍ້າຕາລທຮາຍໝາບ ຜ້າລູກໄມ້
yà:p sa:	ໝາບສາກ	ຄຣກ ຫິນໄມ້ແປ່ງ

ພາສາລາວແຈ້ວ

ພາສາລາວແຈ້ວ	ພາສາໄທຢາມາຕຮຽນ	ຕ້ວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ
liap kliâŋ	ເຮືອບເກລື້ຍງ	ແຜ່ນກະຈາດສາ ພື້ນກະບົ່ອງ ຫິນອ່ອນ
liap mì:n	ເຮືອບລື່ນ	ໃບຕອງ
liap man	ເຮືອບມັນ	ກະຈາກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເສຣາມິກ
liap nian	ເຮືອບເນີຍນ	ວິບປິນ ແຜ່ນກະຈາດ
mì:n kliâŋ	ລື່ນເກລື້ຍງ	ມະນາວ ແຕງໂນມ ພຍາກກລ້ວຍ
mì:n liap	ລື່ນເຮືອບ	ແຜ່ນຫຼືດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕງໂນມ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ

mì:n nian	ลี่นเนียน	ว่านาหงจะระเข้ ผ้าแพร กระดาษมัน
man liàp	มันเรียบ มันราบ	สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้
man mì:n	มันลี่น	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
ŋà:p khúəkháʔ	หยาบขุ่นระ	บวบแห้ง ตกอ้อต์เบรท์
ŋà:p sa:	หยาบสาก	ครา หินโม่แป้ง
sa: dà:n	สาด้าน	หินลับมีด หินขัดด้าว
sa: khúəkháʔ	สาขุ่นระ	ทรายหยาบ พื้นถนน พื้นดิน
sa: yà:p	สาหยาบ	หนวดเครา น้ำตาลทรายหยาบ ผ้าลูกไม้

- 2) เนื้อสาร-เนื้อสาร เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำ
เรียกสัมพัทธนิร্ণย ดังนี้
ภาษาไทยใช่

ภาษาไทยใช่	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khěŋ kóp	แข็งกรอบ	กระจก
khěŋ kàdâ:iŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
léŋ khun	เลขุน	โยเกิร์ต
léŋníaw	เลขนี่yaw	ผลไม้สุกๆ
ním niǎw	นิ่มเหมียว	ข้าวเหมียว
ním p̄iay	นิ่มเปื่อย	ขنمกวน
niǎw lě:w	เหมียวเหลว	กาวย้ำก่ำวายเตี้ยราดหน้า
niǎw nó:kháʔ	เหมียวเหนอะหนะ	เหงื่ออออกเตื้องเหนอะหนะ กาวย้ำเหมียวเปียก
niǎw nít	เหมียวหนีด	จาระบี ซอสมะเขือเทศ ครีมสลัด
niǎw sǎt	เหมียวใส	กาวยำ
num nim	นุ่มนิ่ม	กล้วยสุก สำลี นุ่น

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khùn lěw	ขันเหลว	น้ำรากหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
kléŋ kadà:ŋ	แข็งกระด้าง	น้ำผึ้ง
lě:w khùn	เหลวขัน	นมขัน น้ำผึ้ง
lě:w léŋ	เหลวเหล	ดินโคลน
lě:w niǎw	เหลวเหนียว	ดินเหนียว น้ำกระเพาะปลา น้ำรากหน้า
léŋ khòn	เหลขัน	โจ๊ก ดินโคลน
léŋ lě:w	เหลเหลว	น้ำทูเรียน
léŋ niǎw	เหลเหนียว	กาน้ำ แป้งเปียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง
niǎw khòn	เหนียวขัน	กาว นมขัน
niǎw lě:w	เหนียวเหลว	แป้งเปียก
niǎw nèŋnà?	เหนียวเหน惚惚	จาระบี กาวเหนียว แป้งเปียก น้ำรากหน้า
niǎw nì:t	เหนียวโนบ	ยางมะละกอ
niǎw niǎw	เหนียวๆ เหนียวหนืด	กาว น้ำรากหน้า จาระบี ไอศครีม
niǎw nûm	เหนียวหยุ่น	เจากวาย ขนมขัน
niǎw sǎy	เหนียวไถ	ไข่ขาวดิบ

ภาษาลาวແຈ້ວ

ภาษาลาวແຈ້ວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khûn lěw	ขันเหลว	น้ำรากหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
lě:w léŋ	เหลขัน	นมขัน น้ำผึ้ง
lě:w léŋ	เหลเหล	ดินโคลน
lě:w niǎw	เหลเหนียว	ดินเหนียว น้ำกระเพาะปลา น้ำรากหน้า

léø khùn	ເລະຂັນ	ຈົກ ດິນໂຄລນ
léø lě:w	ເລະເລວ	ນໍ້າຖີເຮີຍນ
léø mì:n	ເລະລື່ນ	ທຸເຈີນງອມ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ແນ່າ
léø niăw	ເລະເໝີຍວ	ກາວນໍ້າ ແປ່ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ
niăw khùn	ເໝີຍວຂັນ	ກາວ ນມ້ຳນໍ້າ
niăw lě:ø	ເໝີຍວເລວ	ແປ່ງເປີຍກ
niăw nì:p	ເໝີຍວໜຶບ	ຍາງມະລະກອ ຍາງມະພັ້ງວ
niăw nì:t	ເໝີຍວໜຶດ	ຈາກປີ ໂອສຄຣີມ
niăw nûm	ເໝີຍວໜູນ	ເຄົກ້ວຍ ຂນມ້ຳນໍ້າ
niăw săy	ເໝີຍວໄສ	ໄໝ່ຂາວດິບ

3) គາມເປີຍກ-គາມເປີຍກ ເປັນລັກຊະນະກາຮປຣາກງົງວ່າມຮ່ວ່າງລັກຊະນະພື້ນຜົວແລະເນື້ອສາຮ
ໃນຄໍາເຮີຍກສົມຜັດທີ່ງໆ ດັ່ງນີ້

4)

ການພາກສົ່ງ

ການພາກສົ່ງ	ການພາກສົ່ງ	ຕ້ວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັດ
píäúché:ø	ເປີຍກແລະ	ຜ້າ
píäúcén	ເປີຍກໜຶນ	ຜ້າຫຼຸບນໍ້າເປີຍກກອງໄວ້
píäúchô:k	ເປີຍກໂຈກ	ຕາກຝົນ

ການພາກຮັ້ງ

ການພາກຮັ້ງ	ການພາກຮັ້ງ	ຕ້ວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສົມຜັດ
piàk ché:ø	ເປີຍກແລະ	ຕັ້ງເປີຍກຝົນ
piàk sùm	ເປີຍກໜຶນ ເປີຍກໂຈກ	ຜ້າເປີຍກຝົນ ຜ້າຕາກຝົນ

ภาษาลาวເໜັງ

ภาษาไทยເໜັງ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างວัตถุที่สัมผัส
piàk sé̄d	เปีຍກແສ	ตัวเปีຍຝົນ
piàk sók	ເປີຍກໂຈກ	ຜ້າຕາກຝົນ
piàk sùm	ເປີຍກຸ່ມ ເປີຍກໂຈກ	ຜ້າເປີຍຝົນ ຜ້າຕາກຝົນ

- 5) ອຸນຫກົມ-ອຸນຫກົມ ເປັນລັກຊະນະກາຣປຣາກງູຽວ່ວມຮ່ວ່າງລັກຊະນະພື້ນພົວແລະເນື້ອສາຣໃນຄໍາເວີຍກສົມຜັສທິ່ງໆ ດັ່ງນີ້

ภาษาไทยໂຊງ

ภาษาไทยໂຊງ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างວัตถุที่สัมผัส
nǎ:wkí:m	หนາວເຢັນ	ນ້ຳແໜຶງ ນ້ຳຄ້າງ
yen kí:m	ເຢັນເຢົກ	ລມໜາວພອທນ໌ໄກ

ภาษาไทยຮົ່ງ

ภาษาไทยຮົ່ງ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ
yen nǎ:w	ເຢັນໜາວ ເຢັນເຢົກ	ຝົນຕົກ ອາກາສໜາວ

1.1.2.2. ລັກຊະນະຫັບຫຼອນທີ່ເກີດຈາກລັກຊະນະຕ່າງປະເທດກັນ

- 1) ຖູປັກງ-ເນື້ອສາວ/ເນື້ອສາຣ-ບູປັກງ ເປັນລັກຊະນະກາຣປຣາກງູຽວ່ວມຮ່ວ່າງລັກຊະນະບູປັກງແລະເນື້ອສາຣໃນຄໍາເວີຍກສົມຜັສທິ່ງໆ ດັ່ງນີ້

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยมาตรฐาน **ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส**

nă:-nûm

หนานุ่ม

ฟูก

pen fɔ:y-lažiat

เป็นฝอยละเอียด

ฝอยทอง ฝอยขัดหม้อ

pen khěŋ-kô:n

เป็นแข็งก้อน

น้ำตาลกรวด หิน

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

nă: nûm

หนานุ่ม

ผ้าขาวม ผ้าห่ม ฟูก

ภาษาลาวแข้ง

ภาษาลาวแข้ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

nă: nûm

หนานุ่ม

ผ้าขาวม ผ้าห่ม ฟูก

- 2) พื้นผิว-เนื้อสาร/เนื้อสาร-พื้นผิว เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยมาตรฐาน **ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส**

ca:khěŋ

สากระเบึง

หินลับมีด ใบอ้อย

ca:lažiat

สากระเบียด

กระดาษทรายละเอียด

ca:nîm

สากระนิม

เสือยีด

liapkhaŋ

เนียนแข็ง

พื้นกระเจียง

mítthunîm

ลื่นนิม

แป้งมัน

mí:ñukhĕj	ลีนแจง	กระเบื้องปูพื้น
mí:ñulĕ:w	ลีนเหลว	สูญ นำยาล้างจาน
mí:ñulé?	ลีนละ	โคลน
jă:pka:dâ:j	หยาบกระต้าง	กากมะพร้าว ผ้าดิบ กระสอบทราย
khĕjca:	เข็งสาก	หินลับมีด หันขัดตัว บวบแห้ง
khĕjkhú?khá?	เข็งขุขะ	ผักหวาน ก้อนหิน ถนน
khĕjmí:n	เข็งลีน	กระเบื้องปูพื้น
lă:ià:tmin	ละเอียดลีน	แป้มมัน
lĕ:wymān	เหลวมัน	ต้มหมู ต้มเฟือก
lĕ:wp̄ian	เหลวเปื่อน	โคลน
ní:mumí:n	นิมลีน	ปลาไหล ทาง
niăwca:	เหนี่ยวสาก	วุ้น ฟองน้ำ
niăwm̄in	เหนี่ยวลีน	น้ำมัน
niăwman	เหนี่ยวนัน	กาลาเท็กซ์ แป้มมันเคียว ยางมะละกอ
nûmca:	นุ่มสาก	ผ้าลูกฟูก

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

la?iàt mì:n	ละเอียดลีน	หินลับมีด
la?iàt sa:	ละเอียดสาก	ไนมพรน น้ำอุ่น
lĕ:w mì:n	เหลวลีน	กลั่วยสุก เต้าเจี้ยว
lé? mì:n	เละลีน	ทุเรียนงอม กลั่วยสุก ผลไม้แห้ง

niăw mì:n	เห็นยาลี่น	น้ำยาล้างจาน
liap nùm	เรียบเน่ມ	ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน
mì:n khĕj	ลี่นแข็ง	พื้นไม่แห้ง หินตะไคร่น้ำ
mì:n lě:w	ลี่นเหลว	ดินโคลน น้ำภาคหน้า ใจ ยาสีฟัน
mì:n léø	ลี่นเละ	วุ้น เยลลี่ ฟองสนุ่น ดินโคลน
mì:n ní:m	ลี่นหยุ่น	หยากกลัวย มะเขือยาว ว่านหางจระเข้
mì:n niăw	ลี่นเห็นยา	แคมพู กาวา isot
man khĕj	มันแข็ง	เนย กระเจก
man lě:w	มันเหลว	น้ำมัน
man niăw	มันเห็นยา	ຈາຣະປີ ວາສລືນ
sa: khĕj	ສາກแข็ง	ກ້ອນທິນ ໄນກະດານ ໄນອັດ
sa: laøiat	ສາກລະເອີດ	ທ່າຍລະເອີດ
sa: ní:m	ສາກນິ້ນ	ຜ້າລູກໄມ້
sa: nùm	ສາກນິ່ມ	ຜ້າລູກໄມ້ ອິບນິ້ນສາກ
yà:p khĕj	ຫຍາບແຈ້ງ	ນໍາຕາລກຮວດ ຫິນ

ภาษาลาวແຈ້ວ

ภาษาลาวແຈ້ວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
laøiat mì:n	ละເຄີຍດື່ນ	ຫິນລັບມືດ
laøiat sa:	ລະເອີດສາກ	ໄໝພຽມ ນໍ້າອຸ່ນ
lě:w mì:n	ເໜລືນ	ກລ້ວຍສຸກ ເຕົາເຈິ່ງ
liap nûm	ເຮີບນຸ່ມ	ผ้าห่ม ผ้าปູ່ທີ່ອນ
mì:n khĕj	ລືນແຈ້ງ	พื้นไม่แห้ง หินตะไคร่น้ำ

mì:n léø	ลี่นเละ	วุ้น เยลลี่ พองสนู๊ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก
mì:n nûm	ลี่นหยุ่น	หยากกลั่วย มะเขือยาว ว่านหางจระเข้ เจ้าก้วย
man khëø	มันแข็ง	เนย กระเจก
man lëø	มันเละ	น้ำมัน
man niåw	มันเหนียว	จาระบี วาสลีน
niåw mì:n	เหนียวลี่น	น้ำยาล้างจาน
niåw nøønà	เหนียวเหนือนะนะ	จาระบี กาวเหนียว แป้งเปียก น้ำราดหน้า
ñà:p kadà:ø	หยาบกระต้าง	ผ้าดิบ
ñà:p khëø	หยาบแข็ง	น้ำตาลกรวด หิน
sa: khëø	สากแข็ง	ก้อนหิน ไม้กระดาん “ไม้อัด”
sa: laøiat	สากระเชียด	ทรายละเอียด
sa: nùm	สากนิม	ผ้าลูกไม้ ริบบิ้นสาก
sa: nûm	สากนิม	ผ้าลูกไม้

- 3) พื้นผิว-อุณหภูมิ เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและอุณหภูมิในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
คำภาษาไทยเชิง		

mí:nyen	ลี่นเย็น	น้ำแข็ง
---------	----------	---------

- 4) พื้นผิว-ความเปียก เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและความเปียกในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

sa: hɛ:ŋ

ภาษาลาวເງົວ

ภาษาลาວເງົວ

sa: hɛ:ŋ

ภาษาไทยมาตรฐาน

ສາກແໜ່ງ

ภาษาไทยมาตรฐาน

ສາກແໜ່ງ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

บວນແໜ້ງ ໃບອ້ອຍແໜ້ງ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

บວນແໜ້ງ ໃບອ້ອຍແໜ້ງ

- 4) อุณหภูมิ-ความเปียก เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะอุณหภูมิและความเปียกในคำเรียกสัมผัสนึงๆ ดังนี้

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยเชิง

ຊັ້ນຫຼຸຂະໜູງ

ภาษาลาวເງົວ

ภาษาลาวເງົວ

ຊັ້ນ hɛ:ŋ

yen chàm

ภาษาไทยมาตรฐาน

ອຸ່ນແໜ່ງ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ນໍ້າຮ້ອນ

ภาษาไทยมาตรฐาน

ອຸ່ນຈັດ

ເຢິນຈໍາ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ນໍ້າຮ້ອນ

ແອງ໌ ອາກະບົນນູງ

- 5) อุณหภูมิ-เนื้อสาร/เนื้อสาร-อุณหภูมิ เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะอุณหภูมิและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัสนึงๆ ดังนี้

ภาษาไทยเชียง

ภาษาไทยเชียง

kí:m̥ khéŋ

kí:m̥ niǎw

khéŋ-kí:m̥

ภาษาไทยมาตรฐาน

ເຢັນແຈ້ງ

ເຢັນແໜ່ຍວ

ແຈ້ງເຢັນ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ນໍາເຂົ້າ

ດີນແໜ່ຍວ

ນ້ຳເຂົ້າ

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

yen niǎw

ภาษาไทยมาตรฐาน

ເຢັນແໜ່ຍວ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ກາວໄສ ແມ້ນ້ນ

ภาษาลาวເງົ່ວ

ภาษาลาวເງົ່ວ

yen khéŋ

yen niǎw

ภาษาไทยมาตรฐาน

ເຢັນແຈ້ງ

ເຢັນແໜ່ຍວ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ເນຍແຈ້ງ ນໍາເຂົ້າ

ກາວໄສ ແມ້ນ້ນ

6) ความเปี่ยก-เนื้อสาร เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะความเปี่ยกและเนื้อสาร

ในคำเรียกสัมผสานึ่งๆ ดังนี้

ภาษาไทยเชียง

ภาษาไทยเชียง

hɛ:ŋkɔ:p

ภาษาไทยมาตรฐาน

ແໜ້ງກຮອບ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ໄປໄມ້ແໜ້ງ ຫ້າວເກົ່າຍນ

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

hɛːŋ kɔːp

ภาษาไทยมาตรฐาน

แห้งกรอบ

ตัวอย่างวัดถูที่สัมผัส

ใบไม้ ใบตอง

ภาษาลาวเจ้า

ภาษาลาวเจ้า

hɛːŋ kɔːp

ภาษาไทยมาตรฐาน

แห้งกรอบ

ตัวอย่างวัดถูที่สัมผัส

ใบไม้ ใบตอง

1.2. ชนิดของสิ่งที่สัมผัส

สิ่งที่สัมผัสเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับคำเรียกสัมผัส สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่มักได้เห็นได้สัมผัสในชีวิตประจำวันและฝังอยู่ในระบบคิดและจิตสำนึกร่วมที่จะเอี่ยดออกมานเป็นคำพูดโดยไม่ลังเลใช้เวลาในการนึกคิด สิ่งที่สัมผัสพบบ่อยโดยกว้างออกเป็น 9 ชนิด ได้แก่ วัตถุธรรมชาติ อย่าง ต้นไม้ หิน น้ำ ลม ไฟ ความร้อน ความเย็น เครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และประสบการณ์ ดังนี้

1.2.1. วัตถุธรรมชาติ

ธรรมชาติแวดล้อมที่มีบทบาทและสัมผัสได้ในชีวิตประจำวันและฝังอยู่ในจิตสำนึกของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติแวดล้อมและภูมิอากาศท้องถิ่นได้ มีดังนี้

ไฟโลง

ของเหลว โคลน ดิน ดินเหนียว ดินอ่อน ทราย น้ำ น้ำค้าง ฝน ฟุน ไฟ ลมหนาว หิน อากาศ

ໄທຂົ່ງ

ກ້ອນທີ່ ດິນ ດິນໂຄລນ ດິນເໜີຍວ ນໍ້າ ນໍ້າຕົກ ນໍ້າຝ່ານ ພື້ນດິນ ໄຟປໍາ ລະອອງຝ່ານ ຫິນ ອາກາສ

ລາວແຈ້ວ

ກ້ອນທີ່ ດິນ ດິນໂຄລນ ດິນເໜີຍວ ນໍ້າ ນໍ້າຕົກ ນໍ້າຝ່ານ ພື້ນດິນ ໄຟປໍາ ລະອອງຝ່ານ ຫິນ ອາກາສ ທຣາຍ

1.2.2. ອວຍວະ

ອວຍວະທີ່ສັນຜັສໄດ້ແລະປະສົບກາຣນເກີ່ວກັບອວຍວະນັ້ນໆ ທີ່ຝຶ່ງອູ້ຢູ່ໃນຈິຕສຳນິກຂອງກຸລຸ່ມໜາຕີພັນຮູ້ໄທມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຊ່ງ

ເນື້ອຄົນ ພິວຫັນທີ່ເກາ ພິວຫັນເປັນປຸ່ມປໍ່າ ມີອ ລ່າງກາຍ ມາວະເຄຣາ ບ້າ ແຮ່ງ

ໄທຂົ່ງ

ຝຶ່ນຕາມຕົວ ມາວະເຄຣາ ອຸ້ຈາງວະ

ລາວແຈ້ວ

ຝຶ່ນຕາມຕົວ ມາວະເຄຣາ ອຸ້ຈາງວະ

1.2.3. ສັດວິ

ສັດວິແລະອວຍວະຫີ່ອຸ້ມືລືຕິດຈາກສັດວິທີ່ອູ້ຢູ່ໃນອຽມໜາຕີແວດລ້ອມແລະມືບທາຖາໃນເຊີຕປະຈຳວັນທີ່ຝຶ່ງອູ້ຢູ່ໃນຈິຕສຳນິກຂອງກຸລຸ່ມໜາຕີພັນຮູ້ໄທ ສາມາຮັດສະຫຼຸບທີ່ອຸ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງວະບນິເວີກທີ່ອຸ້ນໄດ້ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຊ່ງ

ກີ້ງກີອ ເຂົ້າດ ດາງໂຄກ ຖາ ປລາ ປລາໄລ ປລິງທະເລ ໄສ່ເດືອນ

ໄທຄົ່ງ

ຄາງຄກ ນໍາຜົ່ງ ປລາໄໜລ ເປີ້ອກໄຂ່ ມັນຈະເຫັ້ນ

ລາວເງົ່າ

ຄາງຄກ ນໍາຜົ່ງ ປລາໄໜລ ເປີ້ອກໄຂ່ ມັນຈະເຫັ້ນ

1.2.4. ພຶ້ມ ຜັກ ແລະ ພລໄມ້

ພຶ້ມ ຜັກ ແລະ ພລໄມ້ ນີ້ທີ່ອູ່ໃນອຣຸນຊາຕິແວດລ້ອມແລະ ມືບທາຖທີ່ມັກໃໝ່ໃນຫິວິດປະຈຳວັນທີ່ໂປ່ງປະສົບກາຮລົນ ທີ່ຟ້າງອູ່ໃນຈົດສຳນິກຂອງກລຸ່ມຊາດີພັນຖຸໄທ ສາມາຮດສະຫຼອນໃຫ້ເຫັນດີ່ພຶ້ມທີ່ອັນດີ່
ສ່ວນປະກອບທີ່ນຳມາໃຫ້ບົຣິໂກດ ຕລອດຈານກຣມວິຊີທີ່ບົຣິໂກດ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂສ່ງ

ກະທກກະ ກລ້ວຍ ກລ້ວຍຫອມ ກາກມະພ້າວ ຊ້າວໂພດອ່ອນ ຊ້າວເໜີຍາ ດອກກະຫຼຳ ຖຸເຮັນ ນຸ່ນ
ໃບອ້ອຍ ພລໄມ້ກ່ຽວຂ້ອງທຸກໆໜີດ ຜັກຫວານ ພຣິກແໜ້ງ ພິມເສັນ ພັກທອງ ມະກູດ ມະນາວ ມະພ້າວ
ມະຮະ ເມື່ດແມັງລັກ ຍາງມະຕຸມ ຍາງມະລະກອ ຍາງໄມ້ ວ່ານຫາງຈະເຫັ້ນ ເຫັດຫອມ

ໄທຄົ່ງ

ກະທກກະ ກລ້ວຍສຸກ ກາກມະພ້າວ ຊ້າວໂພດ ແມ່ນ ຕັ້ນໝາກ ຕະໄຄຮົ່ນ້ຳ ແຕງໂນ ນ້ອຍໜ່າ
ໃບຕອງ ໃບໄມ້ ໃບໜູ້ ໃບອ້ອຍ ຜົວຕ້ານມະພ້າວ ຜົວເປີ້ອກມະພ້າວ ຜັກລະຫຸ່ງ ພຣິກປັນ ພັກທອງ
ມະກູດ ມະເຂື້ອຍາ ມະນາວ ມະຮະ ມະຮ້ານິກ ຍາງກລ້ວຍ ຍາງມະລະກອ ສູກຍອ ວ່ານຫາງຈະເຫັ້ນ
ໜາມ່ຍ ພຍວກກລ້ວຍ ເຫັດຝາງ ເຫັດຫອມສັດ

ລາວແຈ້ວ

ຂ້າວໂພດ ແມ່ນ ດະໄຄຮັ້ນໍ້າ ແຕງໂມ ນ້ອຍໜ່າ ນໍ້າມະພຣ້າວ ບອຮະເພີດ ໃບຕອງ ໃບໄມ້ ພິວເປີລື່ອກ
ມະພຣ້າວ ຝັກລະຫຸ່ງ ພຣິກປັນ ພັກທອງ ພ້າທະລາຍໂຈຣ ມະເຂື້ອຍາ ມະນາວ ມະຈູ້ນົກ ຍາງກລ້ວຍ
ຍາງມະພຣ້າວ ຍາງມະລະກອ ລູກຍອ ວ່ານໜາງຈະຮະເຊົ້າ ພຍວກກສ້າຍ ເໜັດຝາງ ເໜັດໂຄມສດ

1.2.5. ອາຫາຣແລະເຄື່ອງປຽງ

ອາຫາຣຄວາວວາ ວັດປະກອບອາຫາຣ ເຄື່ອງປຽງຮສ໌ຈາຕີ ແລະເຄື່ອງດື່ມ ທີ່ມີບທບາທໃນ
ສຶກສາປະປະຈຳວັນ ສາມາດສະຫຼັບສະຫຼັນໄໝເຫັນເຖິງວິວທີ່ສຶກສາ ຄວາມນີຍົມ ກຣມວິທີ ແລະປະສົບກາຣນີໃນກິນອູ່
ແລກການນຳພຶກຫີ່ວັດປຽງຕ່າງໆ ທີ່ຜົລິຕ ທີ່ຂອ້າ ທີ່ອ້າຫາໄດ້ໃນທັງຄົນ ມາປະກອບອາຫາຣທັງຄວາແລະ
ຫວານຂອງກຸລຸ່ມຈາຕີພັນຖຸໄກ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຊ່ງ

ຂົນມກວນ ຂົນມປຶ່ງ ຂົນມອ່ອນ ຂ້າວເກົ່ຽບນ ຂ້າວຕົ້ມ ຂ້າວເໜີຍາເປີຢັກ ໄກ້ຕົ້ມ ຄຣີມສລັດ ໂຈິກ ເຈົກກ້ວຍ
ຮອສມະເຂື້ອເທັນ ຕົ້ມຈື້ດ ຕົ້ມເຜື້ອກ ຕົ້ມມັນ ຕົ້ມໝູ້ ຕັ້ງເມ ນມ ນ້າ ກ້ວຍເຕື່ອງຮາດໜ້າ ນໍ້າເຂັ້ງ ນໍ້າຕາລ
ນໍ້າຕາລກຮາດ ນໍ້າຕາລເຄື່ຍວ ນໍ້າປລາ ນໍ້າຜົ່ງ ນໍ້າຍາ ເງື້ອ ແປ່ງ ແປ່ງມັນ ພົງຈູວສ ຝົຍທອງ ໂຍເກີຣດ
ວຸ່ນ ໂອສຄຣີມແທ່ງ

ໄທຄຮື່ງ

ກາແພ ເກລືອດລະເອີຍດ ຂົນມ້ັນ ຂ້າວເກົ່ຽບນ ຂ້າວດ້ວຍ ຂ້າວຕົ້ມ ຂ້າວເປົ່າ ໂຈິກ ເຈົກກ້ວຍ ເທົາເຈື້ຍວ
ເທົາໜຸ້ທອນມັນ ນມຂ້ານ ນໍ້າກະພະເປົ່າປລາ ນໍ້າກະທີ ນໍ້າຂວົດ ນໍ້າເຂັ້ງ ນໍ້າຫາ ນໍ້າແຂ່ງນໍ້າເຂັ້ງ ນໍ້າດື່ມ
ນໍ້າຕາລກຮາດ ນໍ້າຕາລເຄື່ຍວ ນໍ້າຕາລທຮາຍຫຍາບ ນໍ້າຕາລສດ ນໍ້າຖຸເຮີຍ ນໍ້າຮາດໜ້າ ນໍ້າສລັດ
ນໍ້າຫວານ ເນຍເຂັ້ງ ແປ່ງ ແປ່ງເປີຢັກ ແປ່ງມັນ ເຢລລື ວຸ່ນ ວຸ່ນເຈົກກ້ວຍ ໂອສຄຣີມ

ລາວແຈ້ວ

ກາແຟ ແກ້ລືອລະເອີຍດ ຂນມ້ັນ ຊ້າວເກີຍບ ຊ້າວຄ້ວ ຊ້າວຕົ້ມ ຊ້າວປ່ລ່າ ໂຈິກ ເຈົກກ້ວຍ ເຕົາເຈື້ຍ
ເຕົາຫຼຸ ຖອນມ້ວນ ນມ້ັນ ນມສດ ນໍ້າກະພະເປາປລາ ນໍ້າກະທີ ນໍ້າຂວດ ນໍ້າແຂ້ງ ນໍ້າຊາ ນໍ້າດືມນໍ້າຕາລ
ກຣາດ ນໍ້າຕາລເຄີຍ ນໍ້າຕາລທາຍໝາຍ ນໍ້າຕາລສດ ນໍ້າຖືເຍືນ ນໍ້າຮາດໜັກ ນໍ້າສັດນໍ້າຫວານ
ເນຍ ເນຍແຂ້ງ ແປ້ງ ແປ້ງເປີຍກ ແປ້ງມັນ ເຢລື່ ວຸນ ວຸນເຈົກກ້ວຍ ໄກສຄຣິມ

1.2.6. ວັດຖະແຫຼວດ

ວັດຖະແຫຼວດ ວັດທັນເຄື່ອງມືອີກມີບກາທໃຫ້ໃນເງື່ອງປະຈຳວັນ ສາມາດສະຫຼັບໂຫຼັນເຖິງ
ກິຈกรรมກາරດຳຮັງຊີວິດ ກາຮປະກອບອາຊີພ ຄວາມເຂົ້າວ່າງ ແລະວັດຖຸທີ່ໄດ້ໃນທົ່ວໂລກ
ພັນຄູ່ໄທ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຈ່ງ

ກະຈຸກ ກະດາຈ ກະດາຈທາຍ ກາວ ຈາຮະບີ ຄ່າງສຸກ ປູນ ຜ້າ ຜ້າດີບ ຜ້າລູກພູກພລາສຕິກ ພອນໜ້າ
ໄມ້ ສັງກະສິມຸງໜັງຄາ ສໍາລື ແລັກ ອື່ມອຄນ

ໄທຄັ້ງ

ກະຈຸກ ກະດານ ກະດາຈ ກະດາຈທາຍ ກະດາຈທາຍໝາຍ ກະດາຈມ້າງ ກະດາຈສາ
ກະເບື້ອງ ກະເບື້ອງໜັງນ້າ ກາວ ກາວນ້າ ກາວໃສ ກາວເນື່ອຍວ ຈາຮະບີ ເສຣາມິກ ທາຍໝາຍນ ທາຍ
ລະເອີຍດ ນໍ້າມັນ ປູນ ຜ້າກຳນະຫີ່ ຜ້າດີບ ຜ້າແພຣ ຜ້າລູກໄມ້ ແຜ່ນກະຈຸກ ແຜ່ນກະດາຈ
ແຜ່ນກະດາຈສາ ແຜ່ນພລາສຕິກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ໄນກະດານ ໄນອັດ ສັງກະສິ ຮິນອ່ອນ ແລັກ
ໄໝມພຣມ ອື່ມ ອື່ມບັລືອຄ

ລາວແຈ້ວ

ກະຈຸກ ກະດານ ກະດາຊ ກະດາຊທຣາຍ ກະດາຊທຣາຍຫຍາບ ກະດາຊມັນ ກະດາຊສາ
ກະເປື່ອງ ກາວ ກາວນໍ້າ ກາວໄສ ກາວເໜີຍາ ຈາຮະປີ ເສດຖາມີກ ທຣາຍລະເອີຍດ ນໍ້າມັນ ປູນ ຜ້າ
ກຳມະຍີ້ ຜ້າດີບ ຜ້າແພຣ ຜ້າລູກໄມ້ ແຜ່ນກະຈຸກ ແຜ່ນກະດາຊສາ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ໄມ້ກະດານ
ໄມ້ອັດ ສັງກະສີ ອິນອ່ອນ ແລັກ ໄໝມພວນ ອີ່ງ

1.2.7. ຂ້າວຂອງເຄື່ອງໃໝ່

ຂ້າວຂອງເຄື່ອງໃໝ່ທີ່ມີບົບາທໃຫ້ໃນຫຼົດປະຈຳວັນ ຄາມຮາດສະຫຼັອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນອູ່
ກິຈກວດກາດຳຮັງໝົດ ແລະວັດທີ່ໜໍາໄດ້ໃນທົ່ວໂລກຂອງກຸລຸມຈາຕິພັນຮູ້ໄກ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຊ່ງ

ກະສອບ ກະສອບທຣາຍ ກລ່ອງໂຟມ ກຸມູແຈ ເກົ້ອ້ໜ້າຍ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ ບັນໄດຮົດ ຜ້າຂາວມ້າ
ຝອຍຂັດໜັກ ຜູກ ຮດ ສູນໆ ເລື້ອ ເລື້ອຍືດ ໜັງສືອ ອິນຂັດຕັວ ອິນລັບມືດ

ໄທຄັ້ງ

ກລ່ອງໂຟມ ຄຣາ ແ່າມພູ ຕູ້ເຢັນ ເຕາໄຟ ດ້ວຍເປົລ່າ ນໍ້າຕາເທີຍນ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ ຜ້າຂັນໜູ ຜ້ານວມ
ຜ້າປູ່ທີ່ອັນ ຜ້າໜ່າມ ແຜ່ນເຊື້ດ ແຜ່ນໄສ ພອງນໍ້າ ພອງສູນໆ ຜູກ ຍາສີ່ພັນ ອິບບິນ ວາສລື່ນ ສກົດໄປວົທ໌
ສໍາລື ເສື້ອນຸ່ມ ອິນຂັດຕັວ ອິນໂມແປ່ງ ອິນລັບມືດ ແອງ

ລາວເງົ່ວ

ກລ່ອງໂຟມ ຄຣາ ຕູ້ເຍັນ ເຕາໄຟ ດ້ວຍເປົ່າ ແທັງ ນ້ຳຕາເຖິ່ນ ນ້ຳຍາລ້າງຈານ ຜ້າຂົນໜູ ຜ້ານວມ ຜ້າ
ບູ້ທີ່ນອນ ຜ້າທ່ານ ແຜ່ນຊື່ ແຜ່ນໃສ ພອງນໍ້າ ພອງສູ່ ຜູກ ຍາສີຟັນ ອິບບິນ ວາສລິນ ສກົດໄບຮົກ ສໍາລື
ໜ້າກາກ ທິນຂັດຕົວ ທິນໂມ່ແປ່ງ ທິນລັບມືດ ແອຣ

1.2.8. ສິ່ງກ່ອສຮ້າງ

ສິ່ງກ່ອສຮ້າງສາມາດສະຫຼອນໄຫ້ເຫັນຄື່ງຄວາມເປັນອຸ່ງ ລັກຊະນະກາරດໍາຮັງຫົວໝາດ ດ່ານີຍມ ແລະວັສດຸທີ່
ໜໍາໄດ້ໃນທົ່ວລົງຂອງກຸ່ມໜ້າຕິພັນຫຼືໄທ ມີດັ່ງນີ້

ໄທໂຊ່ງ

ກຣະເບື່ອງປຸ່ພື້ນ ດານນ ບານປະຕູ ພື້ນກຣະເຈິ່ງ ພື້ນກຣະດານ ພື້ນຫີ່ເມັນຕົ້ນ ພື້ນດານນ ພື້ນບັນໄດ
ພື້ນຫີ່ນອ່ອນ ສະພານໄມ້ ອ່າງລ້າງເທົາ

ໄທຄຣັງ

ພື້ນກຣະເບື້ອງ ພື້ນກຣະເບື້ອງຫີ່ນອ່ອນ ພື້ນຫີ່ເມັນຕົ້ນ ພື້ນດານນ ພື້ນໄມ້ ພື້ນໄມ້ອັດ ຮັບຄາສັກກະສື

ລາວເງົ່ວ

ພື້ນກຣະເບື້ອງ ພື້ນກຣະເບື້ອງຫີ່ນອ່ອນ ພື້ນຫີ່ເມັນຕົ້ນ ພື້ນດານນ ພື້ນໄມ້ ຮັບຄາສັກກະສື

1.2.9. ประสบการณ์

ประสบการณ์แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมทางด้าน เช่น ครอบครัว สังคมชีวิต พืช สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต กิจกรรม วัฒนธรรม ฯลฯ ที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งนำมาเปรียบเทียบในการสัมผัส มีดังนี้

ไทยเชิง

ขยะที่จำพวกแห้ง ตะไคร่จะตามพื้น นำมันร้อน นำร้อน บวบแห้ง บันไดมีตะไคร่ ใบไม้แห้ง เป็นเดียว ผักและ ผ้าอุบลร้อน เปียกคงไว้ มะม่วงสุก ยุงกัด ระคายคอก

ไทยรัช

กล้วยบดสุก ข้าวสุกใหม่ ไก่ขาวดิน ตัวเปียกฝน ทุเรียนงอม น้ำกระด้าง น้ำเดือด น้ำตาลใหม่ น้ำบานพื้น น้ำฝนตก น้ำร้อน น้ำใส น้ำอุ่น บวบแห้ง ใบไม้แห้ง ใบอ้อยแห้ง ผลไม้เน่า ผลไม้สุก ผ้าชี้น ผ้าตากแดด ผ้าตากฝน ผ้าตากแห้ง ผ้าเปียก ผ้าเปียกน้ำ ผ้าเปียกฝน ผ้าเรียบ ฝนตก พื้นแรก พื้นดินและ พื้นน้ำมัน พื้นเปียกและ พื้นไม้แห้ง มะม่วงสุก วิบปืนลื่น วิบปืนสาก สำลี ชูบนำ สำลีชูบนำบิดออก เสื้อผ้าตากแดด หินตะไคร่น้ำ อากาศบนภู อากาศร้อน อากาศหนาว

ลาวเจ้า

กล้วยบดสุก กล้วยสุก ข้าวสุกใหม่ ตัวเปียกฝน ทุเรียนงอม น้ำกระด้าง น้ำแข็งน้ำแข็ง น้ำเดือด น้ำตาลใหม่น้ำบานพื้น น้ำฝนตก น้ำร้อน น้ำใส น้ำอุ่น บวบแห้ง ใบไม้แห้ง ใบอ้อยแห้ง ผลไม้เน่า ผลไม้สุก ผ้าชี้น ผ้าตากแดด ผ้าตากฝน ผ้าเปียก ผ้าเปียกน้ำ ฝนตกพื้นแรก พื้นดินและ พื้นน้ำมัน พื้นเปียกและ พื้นไม้แห้ง มะม่วงสุก มูลขยะ วิบปืนลื่น วิบปืนสาก สำลีชูบนำ สำลีชูบนำบิดออก เสื้อผ้าตากแดด หินตะไคร่น้ำ อากาศบนภู อากาศร้อน อากาศหนาว

2. ทัศนคติ

ทัศนคติที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัสหมายถึง นัยของความคิดเห็นที่มีต่อการสัมผัสนั่งๆ ซึ่งมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาประกอบกัน 2 ประการ คือ ลักษณะสัมผัสที่ปรากฏเป็นคำเรียกสัมผัส (เช่น สา ก นิ่ม เแข็ง ชื้น ฯลฯ) และสิ่งที่สัมผัส ยกตัวอย่างการพิจารณาทัศนคติ เช่น สา ก นิ่ม แข็ง ชื้น ฯลฯ) และสิ่งที่สัมผัส ยกตัวอย่างการพิจารณาทัศนคติ เช่น

คำเรียกสัมผัส อ่อน พิจารณาให้เป็นนัยบวก โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสัมผัส = อ่อน
- สิ่งที่สัมผัส = เนื้อคน

คำเรียกสัมผัส ลื่น พิจารณาให้เป็นนัยลบ โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสัมผัส = ลื่น
- สิ่งที่สัมผัส = พื้นบันได

คำเรียกสัมผัส เหลว พิจารณาให้เป็นนัยกลาง โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสัมผัส = เหลว
- สิ่งที่สัมผัส = ของเหลว

ทัศนคติสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์หรือภาระของโลก โดยอาศัยประสบการณ์ หากภาษากลุ่มชาติพันธุ์ใดมีภาษาที่แสดงทัศนคติในด้านใดมาก เช่น ในด้านบวก ก็จะมาจาก การผ่านประสบการณ์ด้านบวกมาหากนี้ ซึ่งก็น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ลำบากยากแค้น

ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพบว่าทัศนคติต่อคำเรียกสัมผัสแบ่งได้เป็นทั้ง 3 นัย คือ นัยบวก นัยลบ และนัยกลาง อัตราส่วนที่มีนัยกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยลบ และนัยบวก ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงอัตราส่วนทัศนคติต่อคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยเช่น ไทยรั้ง และลาวแข้ง

	นัยบวก	นัยลบ	นัยกลาง
ไทยเชิง	18	39	43
ไทยรัง	15	35	50
ลาวเชิง	18	24	48
เบลเยี่ยม	17	33	47

2.1. นัยบวก

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทักษณคตินัยบวก เป็น ความคิดด้านบวกที่มีต่อการสัมผัติวัตถุนั้น ซึ่งเป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกที่พึงประสงค์ หรือไม่ก่อให้เกิดขันตรายต่อผู้สัมผัส ดังแสดงเป็นตัวอย่าง ในภาษาอุ่นชาติพันธุ์ ดังนี้

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยเชิง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ຊວ:ก

อ่อน

เนื้อคน

ຊວ:n ນິ້ມ

อ่อนนิ่ม

เนื้อคน

ຊວ:n ນຸ່ມ

อ่อนนุ่ม

สำลี ກລ້ວຍສຸກອມ ພັກເລະງາ

ຊັນ

อุໍນ

ນ້ຳ ອາກາສ

ເຮັງ

ແຮ້ງ

ເລື້ອ ເນື້ອ ປລາ ພື້ນ

ເກີມ ກີມ

ເຢັນາ

ນ້ຳ

ກົບ

ກຽບ

ໝາມປັ້ງ ພຣິກແຮ້ງ ຂ້າວເກວົບ ໄນ ພລາສຕິກ

ຂັກ

ແຮ້ງ

ຜ້າແຮ້ງ

ໄຟບ

ເຮືບ

ກະດາບ ດິນ ດນນ

ໄຟບ ກີບ

ເຮືບກົບ

ພື້ນກະດານ

līap khěŋ	ເນື່ອນແຈ້ງ	ພື້ນກະຈົບ
līap līap	ເຮືອບາ	ພື້ນດານນ
mī:n man	ລື່ມມັນ	ພື້ນທິນອ່ອນ
mī:n līap	ລື່ມເຮືອບາ	ກະບົວງປູ້ພື້ນ
man	ມັນ	ພື້ນທິນອ່ອນ
man cā: khà:t	ມັນຈານແໜ່ງ	ໝຍະທີຈານແໜ່ງ
nă: nūm	ໜານໜຸ່ມ	ຟຸກ
nă:w kí:m	ໜາວເຢັນ	ນໍ້າເຂົ້າ ນໍ້າຄ້າງ
nian līap	ເນື່ອນເຮືອບາ	ກະຈົກ
nūm ca:	ນຸ່ມສາກ	ຜ້າລູກຟຸກ
num nim	ນຸ່ມນິມ	ກລ້ວຍສຸກ ສຳລື ນຸ່ນ
piaŋ	ເຮືອບາ	ພື້ນກະຈົບ
samă: di:	ເສມອດີ	ກະດາຊ

ภาษาไทยครั้ง

ภาษาไทยครั้ง

ຊຸ່ນ

ຊຸ່ນ ຊຸ່ນ

khī: phâ:

khī: yà:p

khan

nă: nūm

kò:p

khī: hè:ŋ

ເນື່ອນແຈ້ງ

ເຮືອບາ

ລື່ມມັນ

ລື່ມເຮືອບາ

ມັນ

ມັນຈານແໜ່ງ

ໜານໜຸ່ມ

ໜາວເຢັນ

ເນື່ອນເຮືອບາ

ນຸ່ມສາກ

ນຸ່ມນິມ

ເຮືອບາ

ເສມອດີ

ພື້ນກະຈົບ

ພື້ນດານນ

ພື້ນທິນອ່ອນ

ກະບົວງປູ້ພື້ນ

ພື້ນທິນອ່ອນ

ໝຍະທີຈານແໜ່ງ

ຟຸກ

ນໍ້າເຂົ້າ ນໍ້າຄ້າງ

ກະຈົກ

ຜ້າລູກຟຸກ

ກລ້ວຍສຸກ ສຳລື ນຸ່ນ

ພື້ນກະຈົບ

ກະດາຊ

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัดຖືສົມຜັສ

ໃໝ່ພຽມ ນໍ້າອຸ່ນ ນໍ້າຫາ ກາແພ

ນໍ້າອຸ່ນ ອາກາສ

ເລື້ອນໜຸ່ມ ຜ້າເຮືອບາ

ໜາວດເຄຣາ ໃບອ້ອຍ ກະດາຊສາ

ກະທກອກ ໄມມຸຍ ໃບໜັ້າ

ຜ້ານວມ ຜ້າທ່ມ ພຸກ

ໜ້າວເກີບ ທອງມ້ວນ ໃບໄມ້ແໜ່ງ

ຄ້ວຍເປົ່າ ເສື້ອຜ້າຕາກແດດ

liap kliâŋ	ເຮືຍບເກລື້ຍງ	ພິນກະບົບເບື້ອງ ຫິນຄ່ອນ
liap liap	ເຮືຍບາ	ແຜ່ນກະບາດາຍ
liap m̄n	ເຮືຍບລື່ນ	ໄບຕອງ
liap nian	ເຮືຍບເນີຍນ	ວິບປິນ ແຜ່ນກະບາດາຍ
liap nùm	ເຮືຍບນຸ່ມ	ຜ້າທ່ານ ຜ້າງຖືນອນ
m̄n liap	ລື່ນເຮືຍບ	ແຜ່ນຫຼືດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ
m̄n nian	ລື່ນເນີຍນ	ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ ຜ້າແພຣ ກະບາດາຍມັນ
man liâp	ມັນເຮືຍບ ມັນຮາບ	ສັງກະສີ ພິນກະບົບເບື້ອງ ພິນໄມ້
yen	ເຢັນ	ນ້ຳແຂງ ນ້ຳຝັນ ໄອສຄຣີມ ນ້ຳຂວດ
yen chèp	ເຢັນເຫືຍບ	ນ້ຳເຂົ້ານ້ຳແຂງ ນ້ຳຕກ
yen cham	ເຢັນຈໍາ	ເຂົ້ວ ອາກາສບັນນູງ
ລາວແຈ້ວ		
ກາໝາລາວແຈ້ວ	ກາໝາໄທຍມາຕຮອງນາ	ຕົວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ
ຊຸ່ນ	ອຸ່ນ	ໃໝ່ພຽມ ນ້ຳອຸ່ນ ນ້ຳໜ້າ ກາແພ
ຊຸ່ນ ຊຸ່ນ	ອຸ່ນາ	ນ້ຳອຸ່ນ ອາກາສ
kh̄ ໃຫ້ງ	ອອກແໜ້ງ	ດ້ວຍເປົລ່າ ເສື້ອຜ້າຕາກແດດ
lažiat sa:	ລະເອີຍດສາກ	ໃໝ່ພຽມ ນ້ຳອຸ່ນ
liàp	ເຮືຍບ	ແຜ່ນກະບາດາຍ ກະບາດາຍ ແຜ່ນໄສ ຫິນຄ່ອນ ວິບປິນລື່ນ
liap kliâŋ	ເຮືຍບເກລື້ຍງ	ແຜ່ນກະບາດາຍສາ ພິນກະບົບເບື້ອງ ຫິນຄ່ອນ
liap liap	ເຮືຍບາ	ແຜ່ນກະບາດາຍ
liap m̄n	ເຮືຍບລື່ນ	ໄບຕອງ
liap man	ເຮືຍບມັນ	ກະບາດາຍ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເຊວມິກ
liap nian	ເຮືຍບເນີຍນ	ວິບປິນ ແຜ່ນກະບາດາຍ

liap nûm	เรียบนุ่ม	ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน
mì:n liap	ลีนเรียบ	แผ่นชีดี แผ่นพลาสติก มะนาว แตงโม
mì:n nian	ลีนเนียน	ว่านหางจระเข้ ผ้าแพร กระดาษมัน
man liàp	มันเรียบ มันราบ	สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้
nă: nûm	หนานุ่ม	ผ้านวม ผ้าห่ม ฟูก
ní:m	นิม	ผลไม้สุก เต้าหู้ กล้วยสุก สำลี ผ้าขันหมู
nùm	นุ่ม ละมุน	กาแฟ นมสด น้ำมะพร้าว
nû:m	นุ่ม	สำลี ผ้าขันหมู ไนมพรอม ผ้ากำมะหยี่
yen	เย็น	น้ำแข็ง น้ำฝน ไอศครีม น้ำขวด
yen chàm	เย็นจ้า	แอร์ อากาศบนภู

2.2. นัยลับ

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทักษณคตินัยลับ เป็น ความคิดด้านลับที่มีต่อการสัมผัสรู้สึก ซึ่งไม่เป็นประميชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สัมผัสได้ ดังแสดงเป็นตัวอย่างในภาษากรุ่นชาติพันธุ์ ดังนี้

ไทยเชียง

ภาษาไทยเชียง

ธุ้ว:n mñ:

cé:n

ca:

ca:ca:

ca:ñim

ché:ž

ภาษาไทยมาตรฐาน

อ่อนเมื่อ

ชื่น

สาກ

สาغا

สากนิม

แซะ

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ไสเดือน กิ๊กเก้อ ปลาไหล

กระสอบ

มือ ไม้ ดิน พื้นซีเมนต์ กล่องโฟม

ดอกกระหลา คงคง ฟักทอง

เสือยีด

เสือเปียกฝน ผ้า พื้นดิน มะม่วงสุก ทุเรียนmom

fít	ฝีด	บานประตุ กุญแจ ลังรถ บันไดรถ
hó:n	ร้อน	'ไฟ ถ่านสูก น้ำมันร้อน
hô:n wù:p	ร้อนวูบ	ร่างกาย
hô:n wù:pwà:p	ร้อนวูบวาน	ร่างกาย
ká:y	ระคาย	ระคายคอ
ka:dâ:y	กระด้าง	กระเบื้อง
ke:m khé:y	ค่อนข้างเข็ง	'ไอศครีมแท่ง
ke:m mí:n	ค่อนข้างลื่น	ตะไคร่จับตามพื้น
khé:y pé:q	เข็งโป๊ก	ไม้ Hin
khé:y kàdâ:y	เข็งกระด้าง	ก้อน Hin
khé:y khú:khá:q	เข็งขุขะ	ผักหวาน ก้อน Hin ถ่าน
khé:y mí:n	เข็งลื่น	กระเบื้องปูพื้น
khí: lím	ขี้ลิม	กล้วยสุกบด ผลไม้แห้ง ทุเรียนและ
khí: thù:t	ขี้หูด	คนปูมป่า
khú khá	ขุขะ	พื้นถ่าน ผิวมะกรูด มะระ อิฐมอญ
lě:w pían	เหลวเปื้อน	โคลน
lé:q	เหล	โคลน ใจ กล้วยหอม ข้าวต้ม
lé:q níaw	เหลเหนียว	ผลไม้สุกๆ
mí:n	ลื่น	พื้นบันได เยียด ว่านหางจระเข้
mí:n ?é:	ลื่นมาก	สะพานไม้ บันไดเมืองตัวไคร่ อ่างล้างเท้า
mí:n mí:n	ลื่นๆ	ถ่าน
mí:n pían	ลื่นเปื้อน	น้ำตาลตกพื้นบ้าน
mí:n khé:y	ลื่นเข็ง	กระเบื้องปูพื้น
mí:n lé:q	ลื่นเหล	โคลน
mà:t	หมาย	ผ้า

mà:t mà:t	หมาย	ผ้า
mík	ชื่น	ผ้า
náŋ náŋ	เหนอะหนะ	เหงื่อออกเสื้อเหนอะหนะ กาว ข้าวเหనี่ยวเปียก
ná:	หนา	หนังสือ
ním mí:n	นิมลีน	ปลาไหล ทาง
niǎw mîn	เหนี่ยวลีน	น้ำมัน
niǎw náŋnáŋ	เหนี่ยวเหนอะหนะ	เหงื่อออกเสื้อเหนอะหนะ กาว ข้าวเหนี่ยวเปียก
ŋǎ:p ka:dâ:ŋ	หยาบกระด้าง	กากมะพร้าว ผ้าดิบ กระสอบทราย
pìan	ต้าน	พื้นด้าน
pen fùn	เป็นผุ่น	ถนน
pen khǔy	เป็นขุย	ผวนังที่เกา
pen mìaŋ	เป็นเมือก	ยางไม้ ยางมะตูม
pen tǔm	เป็นตุ่ม	ผุ่งกัด
píaŋchéŋ	เปียกแฉะ	ผ้า
píáŋ	เปียก	น้ำ ผลไม้สุกอมเฉพาะ ไม้
píáŋcín	เปียกชื่น	ผ้าซูบน้ำเปียกกองไว้
píáŋchô:k	เปียกโชค	ตากฝน
tapǔm tapám	ตะปุ่มตะป่า	มะกรูด ถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ เก้าอี้น้ำยา
yen kí:m	เย็นเยือก	ลมหนาวพอทันใน

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยรั้ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

chéŋ	แฉะ แหยะ	อุจาระ พื้นดินแฉะ
chéŋ chéŋ	แหยะๆ	พื้นแหยะ
hó:n wa:p	ร้อนวาว	เตาไฟ อากาศร้อน
hó:n wù:p	ร้อนวูบ	ไฟป่า
khé mè:n	ออกลื่น	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกแฉะ
léŋ léŋ	เลอะๆ	ผลไม้เน่า ใจก
léŋ mè:n	เลอะลื่น	ทุเรียนคอม กล้วยสุก ผลไม้เน่า
mè:n khéŋ	ลื่นแข็ง	พื้นไม่แห้ง หินตะไคร่น้ำ
mè:n mè:n	ลื่นๆ	น้ำบนพื้น
nít	หนีด	น้ำตาลใหม่ จาระบี
pen fun	เป็นผุ่นๆ	พื้นถนน
piàk chéŋ	เปียกแฉะ	ตัวเปียกฝน
piàk sùm	เปียกซุ่ม เปียกโซก	ผ้าเปียกฝน ผ้าตากฝน
sa: yà:p	สถาหนาย	หนวดเครา น้ำตาลทราบหยาบ ผ้าถุงไม้
yen nă:w	เย็นหนาว เย็นเยือก	ฝนตก อากาศหนาว
hó:n	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
hè:ŋ	แห้ง	ผ้าตากแดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
hè:ŋ hè:ŋ	แห้งๆ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	น้ำ
khú khá	ชุขะ	มะระขี้นก คงคง
lín	ลื่น	ปลาไหล น้ำยาล้างจาน หยอดกลิ้วย
léŋ	เลอะ	ทุเรียนคอม มะม่วงสุก
mè:n	ลื่น	พื้นน้ำมัน

mì:n lé:ŋ	ลี่นเละ	กุ้น เยลลี่ พองสนู๊ดินโคลน
man mì:n	มันลี่น	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
niǎw mì:n	เหనីយลี่น	ន័យាល៉ាងខាង
niǎw nì:t	เหនីយនិប	ឯកមនះលកកុ
pen mét	เป็นមេះទា	ជំណាមតាតា ដុនពក
piàk	បើយក	នាំ សាំឡូបុនាំ នាំដុនពក ដាច់ីន ដោបើយក
sa:	ហួយបាន	ទរាបួយបាន កាកមមភ្វាយវា ករោចាយសា
sa: khú:khá:ŋ	សាកខុុខាង	ទរាយួយបាន ពីនិត្យនោ ពិនិត្យនោ
tapum tapam	ធមបុំមធមបាំ	គាចកក មារ៉ែីនិក នួយអនោ ដុកទុង អង់គេងទៀ
hè:ŋ kò:p	ແងក្រុប	ឬណើ ឬតុង
kò:p kò:p	ក្រុបា	ខ្សោយដុំ ឬណើ
klé:ŋ kadà:ŋ	ແេងក្រោចំពោះ	នាំដុំ
lě:w lé:ŋ	លេរាលេ	ិណិគិតុន
niǎw nò:ŋnà:ŋ	ហីយេនេនេនេនោ	ចារេបី ការហីយោ ផេះបើយក នាំរាជអនោ
yà:p kadà:ŋ	ហួយក្រោចំពោះ	ដាចិប

ភាសាលាតេខោ

ភាសាលាតេខោ	ភាសាអីនមាតរខ្មែន	ព័រិយាយំវតតុទីសមិស
hó:n wá:p	វិនុវាប	តោដឹក ភាកាសវិនុ
hó:n wù:pwá:p	វិនុវុប	ិដុបា
hè:ŋ hè:ŋ	ແងា	ដាចាកដោង ភាកាស
hè:ŋ kò:p	ແងក្រុប	ឬណើ ឬតុង
kò:p	ក្រុប	ខ្សោយក្រុប ឬណើដោង
kò:p kò:p	ក្រុបា	ខ្សោយដុំ ឬណើ

ka:dâ:iŋ	กระด้าง	น้ำ
khɛ: ɸi:m̥n	ออกลื่น	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกແຈະ
khɛ: ɸi:hsa:	ออกສาก	หนวดเครา ใบอ้อย กระดาษสา
khúŋkháŋ	ขรุขระ	มะระขี้นก คางคก
kiâŋ	เกลี้ยง	น้ำกระด้าง
lě:w lěŋ	เหลวเหล	ดินโคลน
léŋ	เหล	กลัวຍບດສຸກ ່ົກ ຖຸເຮັນອມ ມະມ່ວງ
léŋ khùn	ເລະໜ້ານ	ຈິກ ດີນໂຄລນ
léŋ léŋ	ເລະໆ	ຜລ້ມ້ເນ່າ ່ົກ
léŋ m̥n	ເລະໜືນ	ຫຼຸເຮັນອມ ກລ້ວຍສຸກ ຜລ້ມ້ເນ່າ
man m̥n	ມັນຄືນ	ພິນກະບູນເບື້ອງທິນຂອນ
nì:t	หິນດ	ນໍ້າຕາລໄໝ້ມ ຈາກະບີ
niǎw nì:p	ເໜີ່ຍວຫີບ	ຍາງມະລະກອ ຍາງມະພຽກ
jà:p kadâ:iŋ	ຍານกระດ้าง	ຝ້າດີບ
sa:	ຝຶດ ພຍາບ ສາກ	ພື້ນເມື່ອນຕົກ ກລ່ອງໂພນ ເປື້ອກໄໝ ກະດາມທຣາຍ
sa: khúŋkháŋ	ສາກຂຽນ	ທຣາຍຍານ ພື້ນຄຸນນ ພື້ນດິນ
sa: yà:p	ສາກຍາບ	หนวดเครา ນໍ້າຕາລທຣາຍຍາບ ຜ້າລູກໄໝ້
talùk	ທະປຸນທະປ່າ	ຄາງຄກ ມະຮັບຂຶ້ນກ ນ້ອຍໜ່າ ພົກທອງ ໜັ້ງຈະເງື່ອ
yèŋ	ແຫຍະ	ອຸຈຈຽວ ພື້ນດິນແຈະ
yèŋ yèŋ	ແຫຍະໆ	ພື້ນແຈະ
yen cí:	ເຢັນຈັດ ເຢັນຈຳ ເຢັນເຢືອກ	ນໍ້າແຫ່ນໍ້າແຫັງ ຕູ້ເຢັນ ນໍ້າຕົກ ຝັນຕົກ ອາກາສໜາວ

2.3. นัยกลาง

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทัศนคติในกลาง “ไม่เป็นเนยบากหรือลบ เป็นลักษณะธรรมชาติของวัตถุ”
นั้น ซึ่งอาจเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ หรือทำให้เกิดความรู้สึกที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์
ก็ได้ ดังแสดงเป็นตัวอย่างในภาษากรุ่นชาติพันธุ์ ดังนี้

ไทยเชียง

ภาษาไทยเชียง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ฉบับ ฉะ

อุ่นจัด

น้ำร้อน

ฉบับ หោង

อุ่นแห้ง

น้ำร้อน

ca: khɛŋ

สาກแข็ง

หินลับมีด ใบ้อ้อย

ca: lažiat

สากระยะด

กระดาษทรายละเอียด

hó:n ဓះ:

ร้อนจัด

น้ำร้อน

hó:n cí:

ร้อนจี'

น้ำร้อน ต้มจีด

hè:ŋ kó:p

แห้งกรอบ

ใบไม้แห้ง ข้าวเกรียบ

kí:m

เย็น

น้ำแข็ง อากาศ

kí:m ဓះ:

เย็นจัด

น้ำแข็ง

kí:m khɛŋ

เย็นแข็ง

น้ำแข็ง

kí:m niǎw

เย็นเหนี่ยว

ติ่มเหนี่ยว

ke:m ca:

ค่อนข้างสา ก

กระดาษทรายละเอียด

ke:m niǎw

ค่อนข้างเหนี่ยว

กาewart

khɛŋ

แข็ง

หิน ไม้ ปูน เหล็ก

khɛŋ ca:

แข็งสา ก

หินลับมีด หันขัดดัว บวบแห้ง

khɛŋ kí:m

แข็งเย็น

น้ำแข็ง

khɛŋ kóp

แข็งกรอบ

กระเจก

khùn

ขัน

นม น้ำมัน

kīaŋ	เกลี้ยง	มะพร้าว
kīaŋ lè:n	เกลี้ยงลี่น	ไข่ต้ม
lāčiat mīn	ละເຄີຍດັ່ນ	ແປ້ງມັນ
lačiat	ລະເອີຍດ	ນ້ຳຕາລ ແປ້ງ ທຣາຍ ພົງໝູຮສ ຜູນ
lě:w	ເຫລວ	ຂອງເຫລວ ນ້າຍາ ນ້ຳປາ
lě:w lě:w	ເຫລວາ	ຕິ້ມມັນ
lě:w man	ເຫລວມັນ	ຕິ້ມໝູ ຕິ້ມເຟືອກ
lé:khūn	ເລະຂຸນ	ໂຍເກີຣີ
līap mī:n	ເຮັບລື່ນ	ໄຂ່ຕິ້ມ ສູນ
mī:n kīaŋ	ລື່ນເກລື້ອງ	ລູກມະນາວ
mī:n ním	ລື່ນນິນ	ແປ້ງມັນ
mī:n ca:	ລື່ນສາກ	ຝ້າຂາວມ້າ
mī:n lě:w	ລື່ນເຫລວ	ສູນ ນ້າຍາລ້າງຈານ
mī:n yen	ລື່ນເຢັນ	ນ້ຳແຊີງ
nī:t	ໜຶດ	ຕັ້ງເມ ນ້ຳຕາລເຄື່ອງ ເຈົກ້ວຍ ເຫັດຫອມ
nīm niǎw	ນິມເຫົ່າຍວ	ຂ້າວເຫົ່າຍວ
nīm p̄hay	ນິມເປື່ອຍ	ຂົນມກວນ
niǎw	ເຫົ່າຍວ	ກາວ ຂ້າວເຫົ່າຍວ ແປ້ງເຄື່ອງ
niǎw ca:	ເຫົ່າຍວສາກ	ວຸ່ນ ພອງນ້ຳ
niǎw lě:w	ເຫົ່າຍວເຫລວ	ກາວ ນ້ຳກ້ວຍເຕື່ອວາດໜ້າ
niǎw man	ເຫົ່າຍວມັນ	ກາວລາເທິກີ້ງ ແປ້ງມັນເຄື່ອງ
niǎw nī:t	ເຫົ່າຍວໜຶດ	ຈາກະບີ ຂອສນະເຂົ້ອເທັສ ຄຣິມສລັດ
niǎw sāt	ເຫົ່າຍໄສ	ກາວ
jā:p	ຫຍາບ	ກະດາຜທຣາຍ
pen fɔ:y lačiat	ເປັນຝອຍລະເອີຍດ	ຝອຍທອງ ຝອຍໜັດໜັກ

pen khĕŋkō:n	เป็นแข็งก้อน	น้ำตาลกรวด หิน
pen khōn	เป็นขัน	ลูกกระทกรก
pen kū:ku:	เป็นล่อนๆ	สังกะสีมุ่งหลังคา
pen lōn	เป็นلون	สังกะสีห้องค้าบ้าน
pen mèt	เป็นเม็ด	เม็ดแมงลัก
pen nǐawñì:t	เป็นเนื้อเยวนีด	น้ำยาล้างจาน
pen phèn	เป็นแผ่น	กระดาษ
pen takèt	เป็นเกล็ด	พิมเสน
sà:k ca:	สากระดับ	หินลับมีด หนวดเครา ข้าวโพดอ่อน
yen ciap	เย็นเจี้ยบ	น้ำแข็ง เย็นมากกว่า kí:m
yòn	หยุ่น	ดินอ่อน ขามอ่อน

ภาษาไทยรั่ง

ภาษาไทยรั่ง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ธì:g	อ่อน หยุ่น	วุ่น เยลาดลี่ พองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
òun lă:y	อุ่นจัด	น้ำร้อน
fì:t	ฝิด	กล่องไฟ กระเบื้องห้องน้ำ
fì:t dâ:n	ฝิดด้าน	ผิวตันมะพร้าว ตันมาก
fì:t fì:t	ฝิดๆ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด
fì:t sa:	ฝิดสาก	พื้นธีเมนต์
kha:y	ฝิด	พื้นธีเมนต์ กล่องไฟ เปลือกไข่
khĕŋ	แข็ง	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
khùn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
khùn lëw	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก

laχiàt	ละເອີດ	ແປ່ງ ພຣິກປິນ ຊ້າວຄ້ວ ແກລື້ອລະເຂີຍດ
laχiàt mì:n	ละເອີດລື່ນ	ທິນລັບມືດ
laχiàt sa:	ละເອີດສາກ	ໄໝມພຽມ ນ້ຳອຸ່ນ
lě:w	ເໜວ	ນ້ຳໃສ ນ້ຳດືມ ນ້ຳກະທີ ນ້ຳຮາດໜ້າ
lě:w khùn	ເໜວຂູ້ນ	ນົມຂູ້ນ ນ້ຳຜົ່ງ
lě:w lě:w	ເໜວາ	ນ້ຳໃສ ນ້ຳສລັດ ນ້ຳຕາລສດ
lě:w mì:n	ເໜວລື່ນ	ກລ້ວຍສຸກ ເຕົາເຈິງ
lě:w niǎw	ເໜວເໜີຍວ	ດີນເໜີຍວ ນ້ຳກະພະເປະປລາ ນ້ຳຮາດໜ້າ
léø khòn	ເລະຂັ້ນ	ຈຶກ ດິນໂຄລນ
léø lě:w	ເລະເໜວ	ນ້ຳຖຸເວີນ
léø niǎw	ເລະເໜີຍວ	ການນ້ຳ ແປ່ງເປີຍກ ຍາກກລ້ວຍ ນ້ຳຫວານ
liàp	ເຮີບ	ແຜ່ນກະຈຸກ ກະດາຊ ແຜ່ນໄສ ທິນອ່ອນ
liàp mìn	ເຮີບລື່ນ ແກ້ວຍລື່ນ	ນ້ຳກະດ້າງ
liap man	ເຮີບມັນ	ກະຈຸກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເໜາມິກ
mì:n lě:w	ລື່ນເໜວ	ດິນໂຄລນ ນ້ຳຮາດໜ້າ ຈຶກ ຍາສີ່ພິນ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈຸກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mì:n nǐm	ລື່ນໜູ່ນ	ໜຍວກກລ້ວຍ ມະເຂື້ອຍວ ວ່ານໜາງຈະເຫຼື່
mì:n niǎw	ລື່ນເໜີຍວ	ແໜມພູ ກາວໄຕ
mà:t	ໜມາດ	ຝ້າຕາກແດດ ຝ້າເປີຍກນ້ຳ ສໍາລື້ອຸບນ້ຳບິດ
mà:t mà:t	ໜມາດາ	ຝ້າຕາກແດດ
mây liàp	ໄມ່ເຮີບ ຂຊົມຮະ	ມະວະ ມະກຽດ ອີ່ສູບລົດ ກະດາຊ
man	ມັນ	ນ້ຳມັນ
man khɛŋ	ມັນແໜຶງ	ແນຍ ກະຈຸກ
man lě:w	ມັນເໜວ	ນ້ຳມັນ
man niǎw	ມັນເໜີຍວ	ຈາຮະນີ ວາສລືນ

niǎw	เหنីយា	ការវាំង បោះពីរ យាយកលេយ ន័ំវាន
niǎw khòn	เหនីយាម៉ែន	ការ នម៉ែន
niǎw lě:w	เหនីយាលេវា	បោះពីរ
niǎw niǎw	เหនីយាកា ហេនីយាលីណិត	ការ ន័ំរាតហ្វា ចារេបី កូសគីរុម
niǎw nûm	ហេនីយាមួន	ខ្សោយ ធម៉ែន
niǎw sāy	ហេនីយាសៅ	ឱ្យខាងពិប
nùm	ឯុម និម លោមុន ឃួន	ធម៌មីសុក តោះឱ្យ កលេយសុក សំឡើ ដោយនូវ
pen fɔ:y	បើនធបុរី	តាមធនុង ដែកលាបុរី
pen khu:	បើនធបុរី	អំគាល់ការសំរាប់ ក្រោប់ប៉ែង
pen phè:n	បើនធបេន	ក្រោជាថ្មី ក្រោជាន
sa: dâ:in	តាកោតាន	ិនធភំបីមិត ិនីតិតុវា
sa: hĕ:ŋ	តាកោង	បរុបង់ ឬកំអូយង់
sa: khĕ:ŋ	តាកោឱះ	កំអូនិន ឪក្រោជាន ឪកំអូត
sa: la:tiat	តាកោលេឱយុទ	ក្រោលេឱយុទ
sa: nîm	តាកោនិម	ដោលូកឪមៈ
sa: nùm	តាកោនិម	ដោលូកឪមៈ ិនធបីនុសាក
yà:p	ឃាប តាកោ	ក្រោជាថ្មីក្រោជាន ិនធភំបីមិត
yà:p khĕ:ŋ	ឃាបោឱះ	ន័ំតាតករវត ិនី
yà:p khú:khá:φ	ឃាបុខុខរោ	បរុបង់ សកូតិបរទ់
yà:p sa:	ឃាបតាកោ	គ្រក ិនិមោះបោះពីរ
yen khĕ:ŋ	ឃើនឱះ	ឈើយឱះ ន័ំឱះ
yen niǎw	ឃើនហេនីយា	ការិស បោះពីរ
yen tă:y	ឃើនចុះ	ន័ំឱះន័ំឱះ តុឱះឃើន

ภาษาลาวແຈ້ວ

ภาษาลาวແຈ້ວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ຊຸນ ໜໍາງ	อุ่นจัด	น้ำร้อน
ທິນ	ชื้น	หน้ากาก แท๊ง
ຝີຕ ຝີຕ	ฝີດ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด
ຫວິນ	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
ເຮັງ	ແຮ່ງ	ผ้าตากแดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
ຂົກຍ	ແຂງ	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
ຂຸນ	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี้ยว
ຂຸນ ລູວ	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม ใจก
ລາຊີ່າຕ	ละເອີດ	แป้ง พริกป่น ข้าวค้า เกลือละເອີດ
ລາຊີ່າຕ ມ່ນ	ละເອີດລື່ນ	หินลับมีด
ເລ້ວ	ເຫດ	น้ำໄສ น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน
ເລ້ວ ເລ້ວ	ເຫດວາ	น้ำໄສ น้ำສັດ น้ำตาลສັດ
ເລ້ວ ເລ້ວ	ເຫດຂັນ	นมขาน ນ້ຳຜົ່ງ
ເລ້ວ ມ່ນ	ເຫດລື່ນ	กล້ວຍສຸກ ເຕົ້າເຈິ່ງ
ເລ້ວ ນິ້ວ	ເຫດວහີຍວ	ດິນເຫັນຢາ ນ້ຳກະເພະປລາ ນ້ຳຮາດໜ້າ
ເລ້ວ ເລ້ວ	ເລະເຫດ	ນ້ຳຖຸເຮັນ
ເລ້ວ ນິ້ວ	ເລະເຫັນຢາ	ການນ້ຳ ແປ່ງເປົຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນ້ຳຫວານ
ມ່ນ ກີາງ	ລື່ນເກລື້ອງ	มะนาว ແຕງໂມ ພຍວກກລ້ວຍ
ມ່ນ ມານ	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈຸກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
ມ່ນ ນຸ່ມ	ລື່ນໝູ່ນ	ຫຍວກກລ້ວຍ ມະເຂົ້າຍາວ ວ່ານໜາງຈະເຫຼື່ອ
ມ່ຕ	ໜມາດ	ຜ້າຕາກແດດ ຜ້າເປົຍກນ້ຳ ສໍາລື້ບູນນ້ຳບົດ
ມ່ຕ ມ່ຕ	ໜມາດາ	ຜ້າຕາກແດດ
ມານ	ນັນ	ນ້ຳມັນ

man khĕŋ	มันแข็ง	เนย กระเจก
man lĕŋ	มันละ	น้ำมัน
man niăw	มันเหนียว	จาระบี วาสเลิน
nă̄ŋnă̄t	หยุ่น	วุน เยคลี่ พองว้า เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
niăw	เหนียว	กาวน้ำ แป้งเปียก ยางกล้วย น้ำหวาน
niăw khùn	เหนียวข้น	กาว นมข้น
niăw lĕŋ	เหนียวเหลว	แป้งเปียก
niăw mă̄n	เหนียวลื่น	น้ำยาล้างจาน
niăw nă̄ŋnă̄t	เหนียวเหนอะหนะ	จาระบี การเหนียว แป้งเปียก น้ำราดหน้า
niăw nă̄t	เหนียวหนืด	จาระบี ไอศครีม
niăw niăw	เหนียวๆ เนียนหนึด	กาว น้ำราดหน้า จาระบี ไอศครีม
niăw nûm	เหนียวหยุ่น	เจ้ากัวย ขนมชั้น
niăw săy	เหนียวไส	ไข่ขาวดิบ
jă:p	หมาย สาก	กระดาษทรายหมาย หินลับมีด กระดาษสา
jă:p khĕŋ	หมายแข็ง	น้ำตาลกรวด หิน
jă:p khúŋkháč	หมายชูช่วย	บวบแห้ง สมุนไพรที่
jă:p jă:p	หมายฯ	ทราย กระดาษสา
jă:p sa:	หมายสาก	ครา หินไม้แป้ง
pen fă:y	เป็นฝอยฯ	ละอองฝุ่น ฝักละทุ่ง
pen khu:	เป็นคลอนฯ	หลังคาสังกะสี กระเบื้อง
pen phè:n	เป็นแผ่นฯ	กระดาษ กระดาan
piák	เปียก	น้ำ สำลีชูบ้น้ำ
sa: dă:n	สากด้าน	หินลับมีด หินขัดตัว
sa: hĕ:ŋ	สากแห้ง	บวบแห้ง ใบอ้อยแห้ง
sa: khĕŋ	สากแข็ง	ก้อนหิน ไม้กระดาan ไม้อัด

sa: lajiat	ສາກລະເຈີດ	ທ່າຍລະເຈີດ
sa: nùm	ສາກນິມ	ຜ້າລູກໄມ້ຮົບບັນສາກ
sa: nûm	ສາກນິມ	ຜ້າລູກໄມ້
yen khĕŋ	ເຢັນແຈ້ງ	ເນຍແຈ້ງ ນ້ຳແຈ້ງ
yen niăw	ເຢັນເໜີຍວ	ກວາໃສ ແນວນ

บทที่ 4

การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัส

ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง 3 กลุ่มคือ "ไทยเชียง" และลาวแข้ง พบร่วมกันว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีคำศัพท์แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

1. การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสต้นแบบ

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสต้นแบบพบว่า ภาษาไทยเชียง ไทยครั้ง และลาวแข้ง มีศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสด้านแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คลุมคากันประมาณร้อยละ 17 ในภาพรวม ส่วนอัตราส่วนที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยแต่ละกลุ่ม และภาษาไทยมาตรฐาน พบร่วมกันว่าภาษาไทยเชียงมีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไทยครั้ง และลาวแข้ง ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3 แสดงอัตราความแตกต่างของคำเรียกสัมผัสด้านแบบระหว่างภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยและภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทย	ร้อยละของความแตกต่าง
ไทยเชียง	26
ไทยครั้ง	14
ลาวแข้ง	10
เดลี่	17

ภาษาไทยเชียงมีคำเรียกสัมผัสด้านที่แตกต่างเป็นคนละคำกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

ภาษาไทยเชิง ภาษาไทยมาตรฐาน ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ca:	ສາກ	ນຶອ ໄນ ດິນ ພື້ນເໝັນຕົ່ງ ກລ່ອງໂພມ
kí:m	ເຢັນ	ນ້ຳແໜ້ງ ອາກາສ
khă:t	ແໜ້ງ	ຜ້າແໜ້ງ
khùn	ໜັນ	ນມ ນໍ້ມັນ
mí:n	ລື່ນ	ພື້ນບັນໄດ ເຢີດ ຈ່ານໝາງຈະເຂົ້າ
mí:k	ຫື່ນ	ຜ້າ
pìaŋ	ເຮີບ	ພື້ນກະະເຈີຍ
pìan	ດ້ານ	ພື້ນດ້ານ

ภาษาไทยรังมีคำเรียกสัมผัสที่แตกต่างเป็นคนละคำกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

ภาษาไทยรัง ภาษาไทยมาตรฐาน ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

kha:y	ຝຶດ	ພື້ນເໝັນຕົ່ງ ກລ່ອງໂພມ ຜິວເປີລືອກນະພັກວາ
khùn	ໜັນ	ນ້ຳກະທີ ນ້ຳຕາລເຄີຍ
mì:n	ລື່ນ	ພື້ນນໍ້ມັນ
sa:	ຫຍາບ	ທຮາຍຫຍາບ ກາກນະພັກວາ ກະດາຊສາ ພື້ນໄມ້ອັດ

ภาษาลาวແງ່ມีคำเรียกสัมผัสที่แตกต่างเป็นคนละคำกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

ภาษาลาวແງ່ ภาษาไทยมาตรฐาน ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

mì:n	ລື່ນ	ພື້ນນໍ້ມັນ ປລາໄໜລ ນ້ຳຍາລ້າງຈານ ວຸ້ນເຈົກວຍ
sa:	ຝຶດ ຫຍາບ ສາກ	ພື້ນເໝັນຕົ່ງ ກລ່ອງໂພມ ເປີລືອກໄໃໝ ຜິວເປີລືອກນະພັກວາ
talùk	ຕະປຸ່ມຕະປໍາ	ຄາງຄກ ມະຮະເໝັ້ນກ ນ້ອຍໜ່າ ພົກທອງ

2. การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบพบว่า ภาษาไทย ไทครัง และลาว
แจ้ว มีการหลักเกณฑ์ในสร้างศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสในระบบที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทย
มาตรฐาน กล่าวคือ มีการสร้างคำประสม คำซ้อน คำชี้ คำเลียนวลี และคำเลียนประโยค เช่นเดียวกัน
กับภาษาไทยมาตรฐาน ดังเช่นที่กล่าวไปข้างต้นในบทที่ 2 ความแตกต่างมีเพียงแต่ในบางภาษารูป
การใช้คำศัพท์ที่แตกต่างออกไปดังแสดงเป็นด้าวย่าง

คำประสม

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครัง	ภาษาลาวแจ้ว
สาภเชิง	ca: khɛŋ	sa: khɛŋ	sa: khɛŋ
สาภละເຂີດ	ca: la̤iat	sa: la̤iat	sa: la̤iat
สาภນິມ	ca: n̩im	sa: n̩im	sa: n̩im

คำช้อน

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครัง	ภาษาลาวแจ้ว
เปียกແຂະ	piàk chéŋ	piàk chéŋ	piàk sέŋ
สาภด้าน	sà:kca:	sa: dâ:n	sa: dà:n
หยาบกระด้าง	jn̩:pka:dâ:ŋ	jn̩:pka:dâ:ŋ	jn̩:p kadâ:ŋ

คำชี้

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครัง	ภาษาลาวแจ้ว
เหลวๆ	lě:w lě:w	lě:w lě:w	lě:w lě:w

เรียบๆ	liap liap	liap liap	liap liap
ลื่นๆ	mí:n mí:n	mì:n mì:n	mì:n mì:n
คำเลียนกริยาลี			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยรั้ง	ภาษาลาวแข้ง
อุ่นจัด	tún tě:	tùn lă:y	
ร้อนกูบ	hō:n wù:p	hó:n wù:p	hō:n wù:pwá:p
เย็นจัด	yen ciap	yen tă:y	yen cǐ:
คำเลียนประโยค			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยรั้ง	ภาษาลาวแข้ง
เป็นฝอย	pen fɔ:y	pen fɔ:y	pen fɔ:y
เป็นผุน	pen fun	pen fɔ:y	pen fɔ:y
เป็นเม็ด	pen mèt	pen mét	pen mét

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุป

งานวิจัยเรื่อง “ระบบคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง” เป็นการวิจัยพื้นฐาน ในกลุ่มวิชาปรัชญา สาขาวาจาศาสตร์ซึ่งเป็นการศึกษาของความรู้ใหม่และเป็นการวิจัยประยุกต์ในการพัฒนาการส่งเสริมการจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กลไกการสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย และ 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาตามแนวอุดมศึกษาด้วยวิธีมีกรอบแนวคิดที่สำคัญที่เป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมนต์เสน่ห์ การจำแนกประเภท และทฤษฎีต้นแบบ ในปีแรกนี้ (ระยะเวลาทำการวิจัย 3 ปี) กระทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลคำเรียกสัมผัสจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลในกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ภาษาไทยเชิง คำເກອບ邦ຣະກຳ ຈັງຫວັດພິຈານຸໂລກພາສາໄທຄ້າງ คำເກອບສາມ່ານໍາ ຈັງຫວັດພິຈີຕຣ ແລະພາສາລາວແຈ້ງ ຂໍາເກອບຊູມແສງ ຈັງຫວັດຄວາມສວຍຮົມ ການເກັບຂໍ້ມູນ กระทำการโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาเรื่องกลไกการสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เชิง ไทยวັງ ແລະລາວແຈ້ງ พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ และคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ คำเรียกสัมผัสดั้นแบบในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มพบในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน 28-31 คำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์เหมือนกัน ส่วนคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มพบมีกลไกในการสร้างคำในลักษณะที่เป็นคำประสม (คำประสมแบบความคู่ขนาน และ คำประสมแบบอุปลักษณ์) คำซ้อน (ความหมายคล้ายกัน) คำซ้ำ (คำซ้ำเปลี่ยนรูป และ คำซ้ำไม่เปลี่ยน

รูป) คำเลียนแบบกริยาลี (โครงสร้าง กริยาหลัก-กริยาวิเศษน์ และ กริยาช่วย-กริยาหลัก) และคำเลียนประโยชน์หรือภาคแสดง (สัมพันธกริยา pen/khi:-กริยา/นาม)

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส พบว่าความหมายของคำเรียกสัมผัสแสดงโดยทัศนค์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น ไทยรั้ง และลาวเง้า จากลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัส และชนิดของสิ่งที่สัมผัส ลักษณะของสิ่งที่สัมผัสพบทั้งในลักษณะพื้นฐานและลักษณะซับซ้อน ลักษณะพื้นฐานแสดงให้เห็นถึง รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเปี่ยก และอุณหภูมิ ของวัตถุที่สัมผัส ส่วนลักษณะซับซ้อนแสดงให้เห็นถึงระบบคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ซับซ้อน ซึ่งนำเอาลักษณะพื้นฐานมารวมกันใช้เป็นคำเรียกสัมผัส พบได้แก่ รูปทรง-เนื้อสาร พื้นผิว-พื้นผิว-เนื้อสาร พื้นผิว-ความเปี่ยก พื้นผิว-อุณหภูมิ เนื้อสาร-เนื้อสาร เนื้อสาร-ความเปี่ยก เนื้อสาร-อุณหภูมิ ความเปี่ยก-ความเปี่ยก ความเปี่ยก-อุณหภูมิ และอุณหภูมิ-อุณหภูมิ สำหรับชนิดของสิ่งที่สัมผัสเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับคำเรียกสัมผัส สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่มักได้เห็นได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตประจำวันและฝังอยู่ในระบบคิดและจิตสำนึก พบแบ่งโดยก้วงออกเป็น 9 ชนิด "ได้แก่ วัตถุธรรมชาติ อวัยวะ สัตว์ พืชผักผลไม้ อาหารและเครื่องปฐุ ข้าวของ และเครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และประสบการณ์ ในเรื่องของทัศนคตินี้ พบแบ่งเป็น 3 นัย "ได้แก่ นัยบวก นัยลบ และนัยกลาง โดยพบว่าในทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่มีอัตราส่วนที่มีนัยกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยลบ และนัยบวก ตามลำดับ

ผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทย มาตรฐานนี้ พบว่า ในภาพรวม ภาษาไทย เช่น ไทยรั้ง และลาวเง้า มีศัพท์ที่ใช้เป็นคำเรียกสัมผัสด้านแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คนละคำกัน โดยแตกต่างประมาณร้อยละ 17 ส่วนอัตราส่วนที่เป็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยแต่ละกลุ่มและภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าภาษาไทยใช้แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไทยรั้ง และลาวเง้า ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบพบว่า ภาษาไทย เช่น ไทยรั้ง และลาวเง้า มีการหลักเกณฑ์ในสร้างศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสในระบบที่ไม่

แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือ มีการสร้างคำประสม คำข้อน คำช้ำ คำเลียนกริยาลี และคำเลียนประโภค เช่นเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน

2. อภิรายผล

การศึกษา glorify การสร้างคำเรียกสัมผัสในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มนี้ แสดงให้เห็นถึง แหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาระบบคำภาษาไทย ทำให้เกิดการขยายผลการศึกษาเกี่ยวกับการสร้าง คำ โดยเฉพาะคำประสมที่เป็นแบบคุ่นนาน ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าใดนัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อัญชลี สิงห์น้อย (2548) ที่กล่าวถึงคำประสมแบบคุ่นนานไว้ว่าเป็นรูปแบบ หนึ่งของคำประสมแบบกึ่งมีไวยกรณ์ ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า (อัญชลี สิงห์น้อย 2548: 61)

“คำนามประสมแบบกึ่งมีไวยกรณ์ หมายถึงคำนามประสมที่วากยสัมพันธ์ของหน่วย สมาชิกที่ไม่ใช่แบบหน่วยหลัก-หน่วยขยาย แต่หากเป็นการนำคำนามมาประกอบกันโดยที่ทุกหน่วย สมาชิกมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ไม่มีคำใดเป็นหลักหรือเป็นคำขยาย เช่น นำคำว่า พ่อ และ ตามา สร้างเป็นคำประสมว่า พอตา ที่หมายถึงพ่อของภรรยา ซึ่งคำว่า พอ ไม่ได้เป็นคำหลัก และ ตามา ไม่ได้ เป็นคำขยายเนื่องจากให้ความหมายที่สำคัญเท่าๆ กัน หมายถึงบุคคลที่สามารถเป็นได้ทั้งพ่อและตา ในเวลาเดียวกัน”

อย่างไรก็ตามงานนี้เป็นการศึกษาคำนามประสม จึงยังคงต้องการการศึกษาอิบายเกี่ยวกับ คำกริยาประสมในลักษณะนี้ต่อไป ซึ่งดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่างานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสในภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ในนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาการประสมคำภาษาตระกูลไทยได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาเรื่องคำเรียกสัมผัสที่เป็นคำเลียนประโภคที่พบ เช่น khː: hè:ŋ 'คือ แห้ง' khː: mè:n 'คือลืน' khː: yà:p 'คือหยาบ' ฯลฯ และ pen khu: 'เป็น ลอน' pen mét 'เป็นเม็ด' pen phè:n 'เป็นแผ่น' ฯลฯ แสดงข้อมูลการใช้สัมพันธกริยา copular verb ในภาษาไทยที่หลักล้อกัน กล่าวคือ khː: ใช้กับภาคแสดงกริยา (ที่เป็นกริยาแสดง สภาพ) verbal predicate ส่วน pen ใช้กับภาคแสดงนาม (nominal predicate) ซึ่งแตกต่าง

จากภาษาไทยมาตรฐานที่โดยทั่วไปแล้ว คือ และ เป็น ปราศจากน้ำเสียงที่ เช่น เข้าคือครา
เข้าเป็นครา ซึ่งนับเป็นข้อมูลสำคัญในการช่วยวิเคราะห์อธิบายถึงการใช้สัมพันธกริยาที่แตกต่างกันใน
ปริบที่แตกต่างกันในภาษาไทยทั้งที่เป็นไทยมาตรฐานและไทยถิ่นให้ลักษณะเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังพบประเด็นไวยากรณ์ที่น่าสนใจมาก นั่นก็คือ การคั่นพบที่วายคำบ่งการ
กล้ายเป็นนาม (nominalizer) ได้แก่ อี ในคำเรียกสัมผัสภาษาลาวเช่น kh_{eu}: ຂີ:-ມະນ້ານ 'ออก
ลื่น' kh_{eu}: ຂີ:-ສາ: 'ออกสาກ' ฯลฯ ใช้เป็นตัวแปลงกริยา ມະນ້ານ 'ลื่น' และ sa: 'สาກ' ให้มี
สภาพเป็นนาม เนื่องจากใช้ร่วมกับสัมพันธกริยา kh_{eu}: ซึ่งในภาษาไทยมาตรฐานโดยทั่วไปตาม
ด้วยภาคแสดงนาม โดยหน่วยคำ อี เปลี่ยนแปลงมาจากคำนาม โดยผ่านกระบวนการกรกล้ายเป็นคำ
ไวยากรณ์ (grammaticalization) มาจากคำนำหน้าคนที่เป็นเพศหญิง ต่อมาเปลี่ยนแปลงไปเป็นคำบ่ง
กลุ่มนาม (อัญชลี สิงห์น้อย 2551) เป็นหน่วยคำบ่งกลุ่มนาม (Wongwattana 2011) และพบเป็นคำบ่ง
การกล้ายเป็นนามในงานวิจัยนี้ การคั่นพบที่วายคำบ่งกลุ่ม อี นี้ แสดงถึงความต้องการคั่นพบที่วายคำบ่ง
กลุ่มพีช ที่แสดงเพศหญิง ที่พบเป็นส่วนประกอบในคำเรียกชื่อพีชของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือ
เช่น มะอีญุ่ม (มะรุ่ม) ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคำเรียกชื่อพีชในกลุ่มภาษาชาติพันธุ์ไทยในเขต
ภาคเหนือ (สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย 2552 และ อัญชลี วงศ์วัฒนา และสุพัตรา จิ
รันนทนาภรณ์ อุยในระหว่างตีพิมพ์)

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส สะท้อนให้เห็นถึงระบบคิดของ
กลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเรื่องของการนำลักษณะด้านต่างๆ ของวัตถุที่สัมผัสด้วยความสามารถ เช่นคำ
เรียกสัมผัสที่ขับช้อน ซึ่งค่อนข้างหลากหลายมีอิสระแปลงไปจากคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยมาตรฐาน
เช่น สากด้าน มันลื่น แข็งกรอบ เป็นแข็งก้อน นุ่มสาກ สากนิ่ม ละเอียดสาก ลื่นเนี้ยๆ ฯลฯ ซึ่งหลาย
คำในภาษาไทยมาตรฐานผู้พูดอาจคิดว่าคำประกอบดังกล่าวไปด้วยกันไม่เหมาะสมหรือไม่ได้ ส่วนชนิด
ของสิ่งที่สัมผัสนั้น สะท้อนชีวิตประจำวันและกิจกรรมที่ไม่แตกต่างไปจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขต
ที่ว่าไปเนื่องจากอยู่ในห้องถินเดียวกันมีสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกัน ลักษณะที่น่าสนใจคือประเพณีที่
ทัศนคติที่พบเป็นนัยลับมากกว่านัยบาก น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย

ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างนี้ยังคงต้องการการพัฒนาดูแลเอาใจใส่จากฝ่ายบริหารปักครองห้องถิน หรือในระดับชาติ

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้คนมีความต้องการจำเป็นในการศึกษาวิจัยต่ออยอดต่อไปใน ประเด็นดังไปนี้

- 1) การศึกษาคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในพื้นที่ภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย ในเชิง เปรียบเทียบ อันอาจจะนำไปสู่การค้นพบประเด็นใหม่ๆ ทางไวยากรณ์ไทย ดังเช่นที่กล่าว ไปในการอภิปรายผลในงานวิจัยนี้
- 2) การศึกษาคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในประเทศไทยพื้นบ้านรายครอบ ตลอดจนใน ประเทศสมาคมอาเซียน ในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้สอดรับกับการเข้าสู่สมาคมอาเซียน ของประเทศไทยในเวลาอันใกล้นี้
- 3) การศึกษาระบบคำเรียกสิ่งอื่นๆ หรือกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือออกไป จากภูมินามหมู่บ้าน คำเรียกรส คำเรียกชื่อพืช ซึ่งได้มีการศึกษาวิจัยไว้แล้ว (เช่น สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และ อัญชลี สิงหน้าย 2548 และ 2553, อัญชลี สิงหน้าย และสุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ อุย ใน ระหว่างตีพิมพ์)
- 4) การศึกษากลวิธีการสร้างคำ (คำประสม คำซ้อน คำข้า ฯลฯ) ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยต่างๆ ที่ สนใจ ซึ่งอาจพบข้อมูลที่สำคัญที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน อันจะเป็น ความก้าวหน้าในการศึกษาเกี่ยวกับระบบคำในภาษาตระกูลไทย

เอกสารอ้างอิง

กันทิมา รังวงศ์วน (2550). การศึกษาคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยตามแนวอրรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขา ภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนานันท์ ตรงดี. 2541. คำเรียกสีของเงาะป่า (ชาไก). นথความวิจัยภาษาฉบับที่ 2 (2541) : 199-210.
ภาควิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. 2535. คำเรียกสีในภาษาเย้า (เมียน). โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมไทยและเย้าจีน. หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัญชา ศุวรรณานนท์, บรรณาธิการ 2542. "การแพทช์ สุขภาพ และร่างกายมนุษย์" สารานุกรม รอบรู้ รอบโลก 395-369. กรุงเทพฯ : วีดเดอร์ไดเจสท์ (ประเทศไทย) จำกัด)

ประนุท วิชชูโจน. 2525. คำบอกสีและการรับรู้เรื่องสีที่ดำเนินการ จำลองพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.

วิทยานิพนธ์บัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพียรศิริ วงศ์วานนท์. 2525. เอกสารการสอนและแบบฝึกหัดปฏิบัติชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 13.
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรลัดดา เมฆบันทูรย์. 2547. การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับในภาษาจีนแต่ละภาษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วนิดา เจริญสุข. 2532. การศึกษาอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์นามสกุลคนไทยเชื้อสายจีน. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิต พุ่มอยู่. 2548. การศึกษาคำเรียกข้าวและมโนทัศน์เรื่องข้าวในภาษาอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภัสรินทร์ ประพันธ์ศรี. 2535. คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์.

วิทยานิพนธ์บัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542.

สุพัตรา จรินนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงหน้าย. 2548. "ภูมินามของหมู่บ้านในเขตภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก" วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพัตรา จรินนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงหน้าย. 2552. "การแปรคำเรียกชื่อพืชในเขตพื้นที่ร้อยต่อ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง." วารสารมนุษยศาสตร์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒. มหาวิทยาลัยนเรศวร ๖๗-๘๔.

สุพัตรา จรินนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงหน้าย. 2553. "คำเรียกรสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง: กรณีศึกษาในแนววรรณศิลป์ชาติพันธุ์" เอกสารประกอบการประชุม. การประชุมประจำปี ทางมนุษยวิทยา ครั้งที่ ๙ ภาค-ห้อง ของกิน: จริยธรรมและการเมืองเรื่องอาหารการกิน ๒๕-๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓. ศูนย์มนุษยวิทยาศิรินธร, ๑๔๒-๑๖๗.

ศตันนท์ เชื่อมดาวน์. ๒๕๔๑. คำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยล้วน ลัว มัง และกะเหลียงในพื้นที่ จังหวัดเชียงรายและพะเยา.

ศุภมาศ เอ่งฉ้วน. ๒๕๓๖. คำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย. ๒๕๔๒. "ภูมิปัญญาท้องถิ่น". สารานุกรมไทยภาคใต้. ฉบับที่ ๑๒.

อมรา ประสิทธิ์รุจิร์สินธุ. ๒๕๓๘. คำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รุจิร์สินธุ. ๒๕๓๓. "ลักษณะบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ". วารสารภาษาและวรรณคดีไทย. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑.

อัญชลิกา ผาสุกกิจ. ๒๕๔๒. คำเรียกรสในภาษาไทยกรุงเทพฯ. งานวิจัยรายวิชา ๑๔๑ ๗๕๖ สัมมนาภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์.

อัญชลิกา ผาสุกกิจ. ๒๕๔๓. คำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนววรรณศิลป์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัญชลี สิงหน้าย. ๒๕๔๘. คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี สิงหน้าย. ๒๕๕๑. "คำนาม คำบ่งกลุ่มน้ำม แลคำลักษณนาม: หมวดหมู่ที่แตกต่าง ทับซ้อน และไอล แหล่ง." วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ອັນຈິລີ ວົງຄົວດຸນາ ແລະ ຊຸພັດທາ ຈິຣນັນທນາກຣົນ. ອູ້ໃນຮະຫວ່າງຕີພິມພ. "ກາຣຕຶກຊາຄໍາເຮັຍກໍ່ອື່ພື້ນໃນການຊາກຄຸ່ມ
ໜາດີພັນຖຸໄທໃນເຫດກາຄເໜືອ." ວາງສາມນາໄວວິທຍາລ້ຽນເຮັດວຽກ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອ

- Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms.* London : Cambridge University Press.
- Beauchamp, Gary K. 1996. "Science and Health Perspectives". *Taste Sensation.* Aquatic Research Institute Auditorium. Bangkok : Chulalongkorn University (Unpublished manuscript).
- Collings. 1974. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception". *Perception.* New York: McGraw – Hill.
- DeLancey, Scott. 1986. "Toward a history of Tai classifier systems." In Craig, C. (ed.) *Noun classes and categorization.* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 437-451.
- DeLancey, Scott. 1997. "Grammaticalization and the gradience of categories: relator nouns and postpositions in Tibetan and Burmese". In Bybee, J., Himan, J. and Thompson, S.A. (eds.) *Essays on language function and language type.* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 51-70.
- Frake, Charles O., 1961. "Introduction". *Language and Cultural Description.* Selected and introduced by Anwar S.Dil. Stanford, CA : Stanford University Press.
- GivÓn, Talmy. 2001. *Syntax: Volume I.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- GivÓn, Talmy. 2001. *Syntax: Volume II.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Harper. 1972. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms.* London : Cambridge University Press.

- Kay, and McDaniel. 1978. "The Linguistic Significance of the Meanings of Basic Color Terms". *Language* 54, 610-46.
- Lakoff, George. 1987. *Women, Fire, and Dangerous Thing: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago Press.
- Lakoff, George. 1995. "Women, fire, and dangerous things'. *The importance of Categorization*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Matlin, Margaret W. 1998. "Taste". *Sensation and Perception*. Boston : Allyn and Bacon.
- Mayer, Charles S. 1904. "The Taste – names of Primitive People." *British Journal of Psychology* vol.no. 1, pp. 117-126. London : Cambridge University Press.
- Mcbumey. 1974. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*, New York McGraw – Hill.
- Mcburney and Gent. 1979. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*, London : Cambridge University Press.
- Mozel et all. 1969. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*. New York : McGraw – Hill.
- Prasithrathsint, Amara. (in print). *The Compositional Analysis of Kinship Terms in Thai : Essays in Tai Linguistics*. Edited by M.R.Kalaya Tingsaband and Arthur Abramson. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Robin. 1936 . Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Robinson. 1970. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Rosch, Eleanor, C.Simpson, and R.S.Miller. 1976. "Structural Bases of Typicality Effects". *Journal of Experimental Psychology : Human Perception and Performance* 2 : 491-502.
- Rosch, Eleanor. 1977. "Human categorization." In Warren, N. (ed.) *Studies in crosscultural psychology*. London: Academic, 1-49.
- Sawasdee 20. 1991. "The Regional Taste of Thailand". *Sawasdee Journal (Oct, 1991)* pp. 62-64.

- Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*. New York : McGraw – Hill.
- Singnoi, Unchalee. 2006. "Eating terms: What the category reveals about the Thai mind." *Manusya: Journal of Humanities*. Vol.9.No.1 March 2002. 82-109.
- Thailife, 1981. "Thai sweets". *Lookeast Journal* (Oct, 1985).pp. 26-29.
- Wongwattana, Unchalee S. 2011. "A reflection of Thai culture in Thai plant names." *Manusya: Journal of Humanities* Vol.14 No.1, 79-97.

ภาคผนวก ก

รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยเชิง

1) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยเชิง (เรียงตามคำภาษาไทยเชิง)

ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
อ้วก	อ่อน	เนื้อคน
อ้วก มี:	อ่อนเมือ	ไส้เดือน กิ้งกือ งู ปลาไหล
อ้วก นิม	อ่อนนิม	เนื้อคน
อ้วก นຸມ	อ่อนนຸມ	สำลี กล้วยสุกงอม ผักเละฯ
อุน	อุ่น	น้ำ อากาศ
อุน จัด	อุ่นจัด	น้ำร้อน
อุน แห้ง	อุ่นแห้ง	น้ำร้อน
ชິນ	ชິນ	กระสอบ
са:	ສາກ	ນີ້ໂນ ໄນ ພຶ້ມເຕີມ ພຶ້ມເຕີມ ກລ່ອງໄພມ
са: са:	ສາກາ	ດອກກະຫຼາ ດາວໂຫຼດ ພຶກທອງ
са: ຂຂ່ງ	ສາກແຂງ	ຫິນລັບມືດ ໃບອ້ອຍ
са: ລາຍິາຕ	ສາກລະເອີຍດ	ກະດາຊທຣາຍລະເອີຍດ
са: ນິມ	ສາກນິມ	ເຄືອຍືດ
чේ	ແຈະ	ເລືອເປີກຝັນ ຜ້າ ພຶ້ນດິນ ມະມ່ວງສຸກ ຖຸເຈິ້າມອນ
fit	ຝຶດ	ບານປະຕູ ກຸມແຈ ໜ້າ ລ້າງຮັດ ບັນໄດຮັດ
ຮວ:	ຮ້ອນ	ໄຟ ດ່ານສຸກ ນໍ້າມັນຮ້ອນ
ຮວ: ຈັ:	ຮ້ອນຈັດ	ນໍ້າຮ້ອນ
ຮວ: ດີ:	ຮ້ອນດີ	ນໍ້າຮ້ອນ ຕັ້ມຈີດ
ຮວ: ວຸ:	ຮ້ອນວຸນ	ຮ່າງກາຍ

hō:n wù:p wà:p	ร้อนวูบวาบ	ร่างกาย
hè:ŋ	แห้ง	เสื่อ เนื้อ ปลา พื้น
hè:ŋ kó:p	แห้งกรอบ	ใบไม้แห้ง ข้าวเกรียบ
kí:m	เย็น	น้ำแข็ง อากาศ
kí:m ē:	เย็นจัด	น้ำแข็ง
kí:m kí:m	เย็นๆ	น้ำ
kí:m khé:ŋ	เย็นแข็ง	น้ำแข็ง
kí:m niǎw	เย็นเหนียว	ดินเหนียว
kó:p	กรอบ	ขนมปัง พริกแห้ง ข้าวเกรียบ ไม้พลาสติก
ká:y	ระคาย	ระคายคอ
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	กระเบื้อง
ke:m ca:	ค่อนข้างสาก	กระดาษทรายละเอียด
ke:m khé:ŋ	ค่อนข้างแข็ง	ไอศครีมแท่ง
ke:m mí:n	ค่อนข้างลื่น	ตะไคร่จับตามพื้น
ke:m niǎw	ค่อนข้างเหนียว	กา瓜 ข้าวต้ม
khă:ŋ	แห้ง	ผ้าแห้ง
khé:ŋ	แข็ง	หิน ไม้ ปูน เหล็ก
khé:ŋ pé:ŋ	แข็งไปก	ไม้หิน
khé:ŋ ca:	แข็งสาก	หินลับมีด หันขั้ดตัว บวนแห้ง
khé:ŋ kí:m	แข็งเย็น	น้ำแข็ง
khé:ŋ kó:p	แข็งกรอบ	กระจาก
khé:ŋ kàdâ:ŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
khé:ŋ khú:khá:ŋ	แข็งชุชะ	ผักหวาน ก้อนหิน ถ่าน
khé:ŋ mí:n	แข็งมัน	กระเบื้องปูพื้น
khă: řím	ขี้ลิม	กลิ้วยสุกบด ผลไม้แห้ง ทุเรียนและ

khǐ: thù:t	ชี้ทุด	ผิวนังเป็นปุ่มป่า
khùn	ขัน	نم น้ำมัน
khú khá	ขรุขระ	พื้นถนน ผิวมะกรูด มะระ อิฐมอญ
kiaŋ	เกลี่ยง	มะพร้าว
kiaŋ lò:n	เกลี่ยงลื่น	ไก่ต้ม
là:tiàt mìn	ละເອີຍດື່ນ	ແປ່ງມັນ
laøiát	ລະເອີຍດ	ນໍາຕາລ ແປ່ງ ທຣາຍ ພົງໝາກ ຜູ້ນ
lě:w	ເຫລວ	ຂອງເຫລວ ນໍ້າຍາ ນໍ້າປລາ
lě:w lě:w	ເຫລວາ	ตັມມັງ
lě:w man	ເຫລວມັນ	ຕັມໜູ້ ຕັມເຜືອກ
lě:w p̄ian	ເຫລວເບື່ອນ	ໂຄລນ
lé?	ເລະ	ໂຄລນ ໌ຈັກ ກລ້ວຍທອນ ຫ້າວຕິມ
lé? khün	ເລະຂຸນ	ໂຍເກີຣີ
lé? nǐaw	ເລະເໜີຍວ	ຜລໄມ້ສຸກາ
liap	ເຮືບ	ກຣະດາຊ ດິນ ດານນ
liap kíp	ເຮືບກວົບ	ພື້ນກຣະດານ
liap khěŋ	ເໝື່ອນເໜຶງ	ພື້ນກວະເຈິ່ງ
liap liap	ເຮືບປາ	ພື້ນດານນ
liap mén	ເຮືບລື່ນ	ໄຟ້ຕົມ ສູ່
mín	ລື່ນ	ພື້ນບັນໄດ ເຂີດ ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ
mín φě:	ລື່ນມາກ	ສະພານໄມ ບັນໄດມີຕະໂຄຣ ອ່າງລ້າງເທົ່າ
mín kiaŋ	ລື່ນເກລື້ຍງ	ສູກມະນາວ
mín mí:n	ລື່ນາ	ດານນ
mín man	ລື່ນມັນ	ພື້ນທິນອ່ອນ
mín ním	ລື່ນນິມ	ແປ່ງມັນ

mí:n pìan	ลีนเปี้ยน	น้ำตาลตกพื้นบ้าน
mí:n ca:	ลีนสาก	ผ้าขาวม้า
mí:n khé:j	ลีนแข็ง	กระเบื้องปูพื้น
mí:n lě:w	ลีนเหลว	สบู่น้ำยาล้างจาน
mí:n lé?	ลีนและ	โคลน
mí:n líap	ลีนเรียบ	กระเบื้องปูพื้น
mí:n yen	ลีนเย็น	น้ำแข็ง
mà:t	หมาด	ผ้า
mà:t mà:t	หมาดา	ผ้า
man	มัน	พื้นหินอ่อน
man cá? khà:i	มันจوانแห้ง	ขยะที่จوانแห้ง
mík	ชีน	ผ้า
nó?ná?	เหนประกอบ	เหنجือออกเสื้อเหนประกอบ กาว ข้าวเหนียวเปียก
nì:t	หนีด	ตั้งเมน้ำตาลเคี่ยว เฉากวาย ปลิงทะเล ฟองน้ำ
nă:	หนา	หนังศือ
nă: nûm	หนานุ่ม	ฟูก
nă:w kí:m	หน่าวเย็น	น้ำแข็ง น้ำค้าง
ní:m mí:n	นิ่มลีน	ปลาไนล์ ทาก
ní:m niă:w	นิ่มเหนียว	ข้าวเหนียว
ní:m píay	นิ่มเปื้อย	ขنمกวน
niă:w	เหนี่ยว	กาว ข้าวเหนียว แป้งเคี่ยว
niă:w ca:	เหนี่ยวสาก	วุ้น ฟองน้ำ
niă:w lě:w	เหนี่ยวเหลว	กาว น้ำกวยเตี๋ยวราดหน้า
niă:w mîn	เหนี่ยวลีน	น้ำมัน
niă:w man	เหนี่ยวมัน	กาวลาเท็กซ์ แป้งมันเคี่ยว ยางมะละกอ น้ำผึ้ง

niǎw nō:ŋná:ŋ	เหนี่yawเหโนะหนะ	เหງ່ອອກເສື້ອເຫນະຫະ ກາວ ຫ້າວເຫີຍເປີກ
niǎw nít	เหนี่yawනິດ	ຈາຣະນີ ຂອສມະເຂົອເທສ ຄຣິມສລັດ
niǎw sǎ:₁	ເຫີຍໄສ	ກາວ
nian ŋiap	ເນີຍນເຮີບ	ກຣະຈກ
nûm ca:	ນຸ່ມສາກ	ຜ້າລູກພູກ
num nim	ນຸ່ມນິມ	ກລ້ວຍສຸກ ສໍາລື ນຸ່ນ
jǎ:p	ຫຍານ	ກຣະດາຊທຣາຍ
jǎ:p ka:dâ:ŋ	ຫຍາບກຣະດ້າງ	ກາກມະພວ້າວ ຜ້າດີບ ກຣະຕອບທຣາຍ
pìan	ດ້ານ	ພື້ນດ້ານ
pen fɔ:y la īat	ເປັນຝອຍລະເອີດ	ຝອຍທອງ ຝອຍຂັດໜ້າຂອ
pen fun	ເປັນຝູນ	ດູນ
pen khěŋ kô:n	ເປັນແຈ້ງກ້ອນ	ນໍ້າຕາລກວັດ ຫິນ
pen khõn	ເປັນຂົນ	ລູກກະທກກາ
pen khüy	ເປັນຂູຍ	ຜົວໜັງທີ່ເກາ
pen ku: ku:	ເປັນຄອນໆ	ສັກສືມຸງຫລັງຄາ
pen lɔ:n	ເປັນຄອນ	ສັກສື່ຫລັງຄາບ້ານ
pen mìaŋ	ເປັນເມືອກ	ຍາງໄນ້ ຍາງມະຫຼຸມ
pen mèt	ເປັນເມົດ	ເມົດແມັງລັກ
pen nǐaw nít	ເປັນເຫີຍວනິດ	ນໍ້າຍາລ້າງຈານ
pen phèn	ເປັນແ່ນ	ກຣະດາຊ
pen takèt	ເປັນເກລີດ	ພິມເສັນ
pen tǔm	ເປັນຕຸ່ມ	ຢູ່ກົດ
pía:₁ché:₁	ເປີກແຈະ	ຜ້າ
piá:₁	ເປີກ	ນໍ້າ ພລໄນ້ສຸກອມເລະ ໄນ້
piá:₁ cí:n	ເປີກໜື້ນ	ຜ້າຫຼຸບນໍ້າເປີກກອງໄວ້

piá? chô:k	เปี่ยกโชค	ตากฝน
piaŋ	เรียบ	พื้นกระเจียง
sà:k ca:	สากด้าน	หินลับมีด หนวดเครา ข้าวโพดอ่อน
samጀ: di:	เสมอ디	กระดาษ
tapጀm tapጀm	ตะปูมตะป่า	มะกรูด ถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ เก้าอี้หัวย
yen ciap	เย็นเจียบ	น้ำแข็ง เย็นมากกว่า kí:m
yen kí:m	เย็นเยือก	ลมหนาวพอthonไหว
yòn	หย่น	динอ่อน ขันมอ่อน

2) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยให้ใช้ (เรียงตามคำไทยมาตรฐาน)

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยใช้	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
กรอบ	kóp	ขนมปัง พริกแห้ง ข้าวเกรียบ ไม้ พลาสติก
กระด้าง	ka:dâ:ŋ	กระเบื้อง
เกลี้ยง	kíaj	มะพร้าว
เกลี้ยงลื่น	kíaj lì:n	ไข่ต้ม
ขัน	khùn	นม น้ำมัน
ขุ่นชุ่น	khú?khá?	พื้นถนน ผิวมะกรูด มะระ อิฐมอญ
ขี้กุด	khí: thù:t	ผิวนังเป็นปูมป่า
ขี้ลิ่ม	khí: lím	กลัวยสุกبد ผลไม้เน่า ทุเรียน爛
แข็ง	khéŋ	หิน ไม้ ปูน เหล็ก
แข็งกรอบ	khéŋ kóp	กระจาก
แข็งกระด้าง	khéŋ kàdâ:ŋ	ก้อนหิน
แข็งขุ่นชุ่น	khéŋ khú?khá?	ผักหวาน ก้อนหิน ถนน
แข็งเป็น	khéŋ pé?	ไม้ หิน

แข็งมัน	khĕŋ mīn	กระเบื้องปูพื้น
แข็งเย็น	khĕŋ kí:m	น้ำแข็ง
แข็งสาก	khĕŋ ca:	หินลับมีด หันขัดตัว บวบแห้ง
ค่อนข้างแข็ง	ke:m khĕŋ	ไอศครีมแท่ง
ค่อนข้างลื่น	ke:m mí:n	ตะไคร่รัจบตามพื้น
ค่อนข้างสาก	ke:m ca:	กระดาษทรายละเอียด
ค่อนข้างเนี้ยบ	ke:m niăw	กาewart ข้าวต้ม
แขะ	ché:č	เลือเปยกฝน ผ้า พื้นดิน มะม่วงสุก ทุเรียนคอม
ชื้น	cé:n	กระสอบ
ชื้น	mík	ผ้า
ด้าน	pìan	พื้นด้าน
ตะปูมตะป่า	tapúm tapám	มะกรุด ถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ เก้าอี้หวาย
นิมเปือย	ním píay	ขنمกวน
นิมลื่น	ním mí:n	ปลาไหล ทาง
นิมเหนียว	ním niăw	ข้าวเหนียว
นุ่มนิ่ม	num nim	กล้วยสุก ลำลี นุ่น
นุ่มสาก	nûm ca:	ผ้าลูกฟูก
เนียนแข็ง	liap khĕŋ	พื้นกระเจียง
เนียนเรียบ	nian liap	กระอก
เป็นเกล็ด	pen takèt	พิมเสน
เป็นขัน	pen khõn	ลูกกระทกรก
เป็นขุย	pen khüy	ผิวหนังที่เกา
เป็นแข็งก้อน	pen khĕŋ kô:n	น้ำตาลกรวด หิน
เป็นตุ่ม	pen tûm	ผุ่งกัด
เป็นแผ่น	pen phèn	กระดาษ

เป็นฝอยละเอียด	pen fɔ:y la/iat	ฝอยทอง ฝอยขัดหม้อ
เป็น FUN	pen fùn	ถนน
เป็นเม็ด	pen mèt	เม็ดแมงลักษ์
เป็นเม็อก	pen mèaʔ	ยางไม้ ยางมะตูม
เป็นล่อน	pen lɔ:n	สังกะสีหลังคากบ้าน
เป็นลอนๆ	pen ku: ku:	สังกะสีมุงหลังคา
เป็นหนี่ยวนี่ด	pen nǐaw nì:t	น้ำยาล้างจาน
เปียก	piáʔ	น้ำ ผลไม้สุกอมและไม้
เปียกและ	piáʔchéʔ	ผ้า
เปียกชื้น	piáʔ cí:n	ผ้าชูบ น้ำเปียกกองไว้
เปียกโซก	piáʔ chô:k	ตากฝน
ฝีด	fít	บานประดู่ กุญแจ หน้า ล้างรถ บันไดรถ
มัน	man	พื้นทินอ่อน
มันหวานแห้ง	man cáʔ khàt	ขยะที่หวานแห้ง
เยี่ยว	kí:m	น้ำแข็ง อากาศ
เย็นแข็ง	kí:m khéŋ	น้ำแข็ง
เย็นจัด	kí:m ɔ:é:	น้ำแข็ง
เย็นเจ็บ	yen ciáp	น้ำแข็ง เย็นมากกว่า kí:m
เย็นเยือก	yen kí:m	ลมหนาวพอทนไห
เย็นเหมียว	kí:m niǎw	динเหมียว
เย็นๆ	kí:m kí:m	น้ำ
ร้อน	hó:n	ไฟ ถ่านสูก น้ำมันร้อน
ร้อนจัด	hó:n ɔ:é:	น้ำร้อน
ร้อนจี'	hó:n cí:	น้ำร้อน ต้มจีด
ร้อนวุบ	hó:n wù:p	ร่างกาย

ຮ້ອນງູບວາບ	hō:n wù:p wà:p	ຮ່າງກາຍ
ຮະຄາຍ	ká:y	ຮະຄາຍຄອ
ເຮືຍບ	liap	ກຮະດາຈ ດິນ ດນນ
ເຮືຍບ	piaj	ພື້ນກະຈົບເຈີຍງ
ເຮືຍບກົບ	liap kíp	ພື້ນກະດານ
ເຮືຍບລື່ມ	liap mén	ໄຂໍຕັ້ມ ສຸງ
ເຮືຍບາ	liap liap	ພື້ນດັນ
ລະເຂີຍດ	lačiat	ນໍ້າຕາລ ແປ້ງ ທຣາຍ ພົງຊູຮູສ ຜຸ່ນ
ລະເຂີຍດລື່ນ	lāčiat mān	ແປ້ງມັນ
ລື່ນ	mí:n	ພື້ນບັນໄດ ເຂີຍດ ວ່ານຫາງຈະເຫຼື້
ລື່ນເກລື້ຍງ	mí:n kian	ຄູກມະນາວ
ລື່ນເກີ້ງ	mí:n khéŋ	ກຮະບູ້ອງປູ້ພື້ນ
ລື່ນນິມ	mí:n ním	ແປ້ງມັນ
ລື່ນເປົ່ອນ	mí:n piān	ນໍ້າຕາລດກພື້ນບ້ານ
ລື່ນມັນ	mí:n man	ພົນທຶນອ່ອນ
ລື່ນມາກ	mí:n ɔ̄:e:	ສະພານໄມ້ ບັນໄດມີຕະໂຄຣ ອ່າງລ້າງເທົາ
ລື່ນເຢັນ	mí:n yen	ນໍ້າເກີ້ງ
ລື່ນເຮືຍບ	mí:n liap	ກຮະບູ້ອງປູ້ພື້ນ
ລື່ນເລະ	mí:n léø	ໂຄລນ
ລື່ນສາກ	mí:n ca:	ຜ້າຂາວມ້າ
ລື່ນເຫລວ	mí:n lě:w	ສຸງ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ
ລື່ນາ	mí:n mí:n	ດັນ
ເລະ	léø	ໂຄລນ ໂຈິກ ກລ້ວຍໜອມ ຊ້າວຕັ້ມ
ເລະຊຸນ	léø khun	ໄຍເກົຣດ
ເລະເໜີຍວ	léø nǐaw	ຜລໄມ້ສຸກາ

ສາກ	ca:	ນື້ອ ໄນ ດິນ ພຶ້ນເຊີເມນຕີ ກລ່ອງໂພມ
ສາກແຂ້ງ	ca: khĕŋ	ທິນລັບມືດ ໃບອ້ອຍ
ສາກດ້ານ	sà:k ca:	ທິນລັບມືດ ມະວັດເຄຣາ ຂ້າວໂພດອ່ອນ
ສາກນິມ	ca: nîm	ເສື້ອຍືດ
ສາກລະເອີດ	ca: laছat	ກະຮະດາຈທຣາຍລະເອີດ
ສາກາ	ca: ca:	ດອກກະຫຼໍ່ ດາກໂກ ພັກທອງ
ເສມອດີ	samঠ: di:	ກະຮະດາຈ
ໜາ	nă:	ໜັງສືອ
ໜານຸ່ມ	nă: nûm	ຝູກ
ໜາວເຢັນ	nă:w kí:m	ນໍ້າແຂ້ງ ນໍ້າຄ້າງ
ໜິດ	nì:t	ຕັ້ງເນ ນໍ້າຕາລເຄື່ອງ ເຈົກໍວຍ ເຕັດຫອມ
ໜາດ	mà:t	ຜ້າ
ໜາດາ	mà:t mà:t	ຜ້າ
ໜຍາບ	jă:p	ກະຮະດາຈທຣາຍ
ໜຍາບກະດ້ານ	jă:p ka:dâ:ŋ	ກາກມະພຣ້າວ ຜ້າດີບ ກະສອບທຣາຍ
ໜຢຸ່ນ	yòn	ດິນອ່ອນ ຂໍນມອ່ອນ
ໜ່ານອະຫນະ	nó:čná:č	ເຫຼື່ອອຳອັດເສື້ອໜ່ານອະຫນະ ກາວ ຂ້າວເໜື່ອວເປີຍກ
ໜີ່ຍາ	niǎw	ກາວ ຂ້າວເໜື່ອວ ແປ່ງເຄື່ອງ
ໜີ່ຍວມັນ	niǎw man	ກາວລາເທັກ໌ ແປ່ງມັນເຄື່ອງ ຍາງມະລະກອ
ໜີ່ຍວລື່ນ	niǎw mîn	ນໍ້າມັນ
ໜີ່ຍວສາກ	niǎw ca:	ວຸ່ນ ພົອນໍ້າ
ໜີ່ຍວໄຕ	niǎw să:t	ກາວ
ໜີ່ຍວນິດ	niǎw nít	ຈາຮະປີ ຂອສະເໜືອເທັນ ຄວິມສລັດ
ໜີ່ຍວໜ່ານອະຫນະ	niǎw nó:čná:č	ເຫຼື່ອອຳອັດເສື້ອໜ່ານອະຫນະ ກາວ ຂ້າວເໜື່ອວເປີຍກ
ໜີ່ຍວແລວ	niǎw lě:w	ກາວ ນໍ້າກໍວຍເຕື່ອກວາດໜ້າ

เหลว	lě:w	ของเหลว น้ำยา น้ำปลา
เหลวเปื้อน	lě:w pīan	โคลน
เหลวมัน	lě:w man	ต้มหมู ต้มເຟຝກ
เหลวๆ	lě:w lě:w	ต้มมัน
แห้ง	hè:ŋ	ເສື່ອ ເນື້ອ ປລາ ພິ່ງ
แห้ง	khă:t	ຜ້າແຫ້ງ
แห้งกรอบ	hè:ŋ kɔ:p	ໃບໄມ້ແຫ້ງ ຂ້າວເກົ່ຽນ
อ่อน	χă:n	ຜລໄມ້ທີ່ຍັ້ງໄມ້ສຸກ ເຕັກ
อ่อนนิม	χă:n ním	ເນື້ອຄນ
อ่อนนุ่ม	χă:n nûm	ສໍາລື ກລ້ວຍສຸກອມ ຜັກເລະາ
อ่อนเมีຍ	χă:n mī:	ໄສ້ເດືອນ ກິ່ງກິ່ງ ປລາໄລ
อุ่น	χă:n	ນໍ້າ ອາກາສ
อุ่นจัด	χă:n ɔ̄:̄	ນໍ້າຮ້ອນ
อุ่นแห้ง	χă:n hè:ŋ	ນໍ້າຮ້ອນ

3) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยใช้ (เรียงตามตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส)

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส	ภาษาไทยใช้	ภาษาไทยมาตรฐาน
กระเจก	khĕŋ kóp	ແຂງກວດ
กระเจก	nian liap	ເນື່ອນເຮີບ
กระดาษ	pen phèn	ເປັນແຜ່ນ
กระดาษ	samă: di:	ເສມອດີ
กระดาษ ดิน ถนน	liap	ເຮີບ
กระดาษทราย	jă:p	ໜຍາບ
กระดาษทรายละเอียด	ke:m ca:	ຄ່ອນຂ້າງສາກ
กระดาษทรายละเอียด	ca: lažiat	ສາກລະເອີຍດ

กระเบื้อง	ka:dâ:ŋ	กระด้าง
กระเบื้องปูพื้น	khĕŋ mîn	แข็งมัน
กระเบื้องปูพื้น	m�n khĕŋ	ล�นแข�ง
กระเบื้องปูพื้น	m�n liap	ล�นเร�ยบ
กระสอบ	c�:n	ช�น
กล�วยสุก สำล� น�น	num nim	น�มน�ม
กล�วยสุกบด ผลไม�เน�า ทุเรียนและ	kh�: l�m	ช�ล�ม
ก�อนหิน	kh�ŋ k�d�:ŋ	แข�งกระด้าง
กากมະพร�ว ผ�าดิบ กระสอบทราย	j�:p ka:d�:ŋ	หยานกระด้าง
กาก	ni�w s�t	เหน�ยวაใส
กาก ข�าวต�ม	ke:m ni�w	ค�อนข�างเหน�ยว
กาก ข�าวเหน�ยว แปงเค�ยว	ni�w	เหน�ยว
กาก น��ก�วยเต�ยราดหน�า	ni�w l�:w	เหน�ยวเหลว
กากลาเท�กซ� แปงม�นเค�ยว ยางมะละกอ	ni�w man	เหน�ยวม�น
ข�นมกวน	n�m p�ay	น�มเป�อย
ข�นมป�ง พร�กแห�ง ข�าวเกร�ยบ ไม� พลาสติก	k�p	กรอบ
ข�ยะท�จวนแห�ง	man c�ø kh�t	ม�นจวนแห�ง
ข�องเหลว น��ยา น��ปลา	l�:w	เหลว
ข�าวเหน�ยว	n�m ni�w	น�มเหน�ยว
ไ�ต�ม	k�iaŋ l�:n	เกล�ยงล�น
ไ�ต�ม ส�ງ	liap m�n	เร�ยบล�น
โคลน	m�n l�ø	ล�นและ
โคลน	l�:w p�an	เหลวเป�อน
โคลน โจ�ก กล�วยหอม ข�าวต�ม	léø	และ

ຈາກະປີ ຂອສມະເຂົອເທັກ ຄວິມສລັດ	niăw nít	ເຫັນຍາວນີດ
ດອກກະຫຼໍາ ດາງໂຄກ ພັກທອງ	ca: ca:	ສາກາ
ດິນແໜີຍາ	kí:m niăw	ເຢັນແໜີຍາ
ດິນຂອ່ອນ ຂຳນມຂອ່ອນ	yòn	ຫຍຸ່ນ
ຕຳມມັນ	lě:w lě:w	ເຫດວາ
ຕຳມໝູ ຕຳມເຜື້ອກ	lě:w man	ເຫດວັນນ
ຕະໄຄຮ່າຈັບຕາມພື້ນ	ke:m mí:n	ຄ່ອນຂ້າງລື່ນ
ຕັ້ງເມ ນໍ້າຕາລເຄື່ອງ ເຈົກກ້ວຍ ປິລິງທະເລ	nít	ຫິນີດ
ຕາກຝົນ	piá:chô:k	ເປົຍກໃຈກ
ຕານນ	pen fùn	ເປັນຝູນ
ຕານນ	mí:n mí:n	ລື່ນາ
ນມ ນໍ້າມັນ	khùn	ຂັນ
ນໍ້າ	kí:m kí:m	ເຢັນາ
ນໍ້າ ພລໄມ້ສຸກອມເລະ ໄມ້	piá:	ເປົຍກ
ນໍ້າ ອາກາສ	ǒun	ອຸ່ນ
ນໍ້າເຊົງ	khěj kí:m	ເຊົງເຢັນ
ນໍ້າເຊົງ	kí:m khěj	ເຢັນເຊົງ
ນໍ້າເຊົງ	kí:m ǒe:	ເຢັນຈັດ
ນໍ້າເຊົງ	mí:n yen	ລື່ນເຢັນ
ນໍ້າເຊົງ ນໍ້າຄ້າງ	nă:w kí:m	ຫນາວເຢັນ
ນໍ້າເຊົງ ເຢັນມາກກວ່າ	yen ciap	ເຢັນເຈີບ
ນໍ້າເຊົງ ອາກາສ	kí:m	ເຢັນ
ນໍ້າຕາລ ແປ້ງ ຖວຍ ພັງງູຣສ ຝູນ	laøiát	ລະເອີຍດ
ນໍ້າຕາລກວາດ ຫິນ	pen khěj kô:n	ເປັນເຊົງກ້ອນ
ນໍ້າຕາລດົກພື້ນບ້ານ	mí:n pìan	ລື່ນເປື້ອນ

ນໍ້າມັນ	niǎw mīn	ເໜີຍວລື່ນ
ນໍ້າຍາລ້າງຈານ	pen nǐaw nì:t	ເປັນເໜີຍວນິດ
ນໍ້າຮ້ອນ	hō:n ǒe:	ຮ້ອນຈັດ
ນໍ້າຮ້ອນ	ǒun ǒe:	ອຸ່ນຈັດ
ນໍ້າຮ້ອນ ຕົ້ມຈຶດ	ǒun hē:ŋ	ອຸ່ນແໜ່ງ
ເນື້ອຄນ	hō:n cǐ:	ຮ້ອນຈີ່
ເນື້ອຄນ	ǒw:n nǐm	ອ່ອນນິມ
ບານປະຕູ ກຸລູແຈ ໄນ້າ ລ້າງຮດ ບັນໄດຮດ	ǒw:n	ອ່ອນ
ໃບໄມ້ແໜ້ງ ຂ້າວເກົ່ຽບ	fī:t	ຟິດ
ປລາໄຫລ ທາກ	hē:ŋ kō:p	ແໜ້ງກຣອບ
ແປ່ງມັນ	nǐm mǐ:n	ນິມລື່ນ
ແປ່ງມັນ	lā iàt mī:n	ລະເອີຍດລື່ນ
ຜລໄມ້ສຸກາ	mí:n ním	ລື່ນນິມ
ຜັກທວານ ກ້ອນທິນ ດັນນ	lé:ŋ nǐaw	ເລະເໜີຍວ
ຜ້າ	khě:ŋ khú:khá:ŋ	ເຂັ້ງຂູ້ຂະວະ
ຜ້າ	mík	ໜີນ
ຜ້າ	pí:a:ché:ŋ	ເປົຍກແຈະ
ຜ້າ	mà:t	ໜມາດ
ຜ້າຂາວມ້າ	mí:n ca:	ໜມາດາ
ຜ້າຫຼຸບນ້ຳເປົຍກອງໄວ້	piá:čí:n	ລື່ນສາກ
ຜ້າລູກຝູກ	nûm ca:	ເປົຍກໜີນ
ຜ້າແໜ້ງ	khăi	ແໜ້ງ
ຜົວໜັງທີເກາ	pen khŭy	ເປັນຊຸຍ
ຜົວໜັງເປັນປຸ່ມປ່າ	khǐ: thù:t	ຂັ້ງດ

ฝอยทอง ฝอยขัดหม้อ	pen fɔ:y laðiat	เป็นฝอยละเลียด
พิมเสน	pen takèt	เป็นเกล็ด
พื้นกระเจียง	lìap khěŋ	เนียนแข็ง
พื้นกระเจิง	pianj	เรียบ
พื้นกระดาน	lìap kíp	เรียบกริบ
พื้นด้าน	pìan	ด้าน
พื้นถนน	lìap lìap	เรียบๆ
พื้นถนน ผิวมะกรูด มะระ อิฐมอญ	khúə kháø	ขุ่นมะ
พื้นบันได เยี้ยด ว่านาหางจระเข้	mí:n	ถี่น
พื้นหินอ่อน	man	มั่น
พื้นหินอ่อน	mí:n man	ลื่นมั่น
ฟูก	nă: nûm	หนานุ่ม
ไฟ ถ่านสูก น้ำมันร้อน	hó:n	ร้อน
มะกรูด ถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ เก้าอี้หวาย	tapǔm tapám	ตะปุ่มตะป่า
มะพร้าว	kiaŋ	เกลี้ยง
เมือ 'ไม้' ดิน พื้นชีเนนเด็ กลองฟอม	ca:	ตาก
เม็ดแมงลัก	pen mèt	เป็นเม็ด
ไม้ หิน	khěŋ péø	แข็งเปึก
ยางไม้ ยางมะตูม	pen mìaø	เป็นเมือก
ยุงกัด	pen tǔm	เป็นตุ่ม
โยเกิร์ต	léøkhun	ละ喻น
ระคายคอ	ká:y	ระคาย
ร่างกาย	hâ:n wù:p	ร้อนวูบ
ร่างกาย	hâ:n wù:p wà:p	ร้อนวูบวับ
ลมหนาวพอกหน้า	yen kí:m	เย็นเยือก

ลูกกระทกรก	pen khǒn	เป็นขน
ลูกมะนาว	mí:n kīaŋ	ลี่นเกลี้ยง
รุ้น ฟองน้ำ	niǎw ca:	เหนีyawสาກ
สมุน้ำยาล้างจาน	mí:n lě:w	ลี่มเหลา
สะพานไม้ บันไดมีตะไคร่ อ่างล้างเท้า	mí:n ʔé:	ลี่นมาก
สังกะสีมุงหลังคา	pen ku: ku:	เป็นلونๆ
สังกะสีหลังคาบ้าน	pen lɔ:n	เป็นلون
สำลี กลั่วยสุกอม ผักและฯ	čwɔ:n nûm	อ่อนนุ่ม
เตือ เนื้อ ปลา พื้น	hɛ:ŋ	แห้ง
เตือเปียกฝน ผ้า พื้นดิน มะม่วงสุก	chɛ:ŋ	لاء
เตือยิด	ca: nîm	ตกนิม
ไส้เดือน กึ้งกือ ง ปลาไอล	čuɔ:n mî:	อ่อนเมือ
หนังสือ	nă:	หนา
หิน 'ไม้' ปูน เหล็ก	khɛ:ŋ	แข็ง
หินลับมีด ใบอ้ออย	ca: khɛ:ŋ	หากแข็ง
หินลับมีด หมวดเครา ข้าวโพดอ่อน	sà:k ca:	หากด้าน
หินลับมีด หันขัดตัว บวบแห้ง	khɛ:ŋ ca:	แข็งสาก
แห่งออกเตือเนหะหนะ กาว ข้าวเหนียวเปียก	nó:θnáð	เหนอะหนะ
แห่งออกเตือเนหะหนะ กาว ข้าวเหนียวเปียก	niǎw nó:θnáð	เหนีyawเหนอะหนะ
ไอสครีมแห่ง	ke:m khɛ:ŋ	ค่อนข้างแข็ง

ภาคผนวก ข

รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยครั้ง

1) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยครั้ง (เรียงตามคำภาษาไทยครั้ง)

ภาษาไทยครั้ง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
อะ:n	อ่อน หยุ่น	กรุ๊น เบลล์ พองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
อุ่n	อุ่น	ไนมพรน น้ำอุ่น น้ำชา กาแฟ
อุ่n อุ่n	อุ่นๆ	น้ำอุ่น อากาศ
อุ่n lă:y	อุ่นจัด	น้ำร้อน
เช้ะ	เฉะ แหยะ	อุจจาระ พื้นดินเมือง
เช้ะ เช้ะ	แหยะๆ	พื้นแหยะ
ฟิต	ฝิด	กล่องโฟม กระเบื้องห้องน้ำ
ฟิต dâ:n	ฝิดด้าน	ผิวตันมะพร้าว ตันมาก
ฟิต fît	ฝิดๆ	กระดาษทรายหนา หินลับมีด กระดาษสา
ฟิต sa:	ฝิดสาก	พื้นซีเมนต์
หۆ:n	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
หۆ:n wa:p	ร้อนวาว	เตาไฟ อากาศร้อน
หۆ:n wù:p	ร้อนวูบ	ไฟป่า
હે:નુ	แห้ง	ผ้าตากแหด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
હે:નુ હે:નુ	แห้งๆ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
હે:નુ કો:પ	แห้งกรอบ	ใบไม้ ใบตอง
કો:પ	กรอบ	ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไม้แห้ง
કો:પ કો:પ	กรอบๆ	ข้าวโพด ใบไม้
કા:દા:નુ	กระด้าง	น้ำ

khɛ: hɛ:ŋ	ออกแห้ง	ถ่ายเปล่า เสื้อผ้าตากแดด
khɛ: mɛ:n	ออกลื่น	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกແຈະ
khɛ: phâ:	เหมือนผ้า	เสื้อนุ่ม ผ้าเรียบ
khɛ: yà:p	ออกสาภ	หนวดเครา ใบข้อຍ กระดาษสา
khan	คัน ระคาย	กระทกร กนามุย ใบหญ้า
khai:y	ฝิด	พื้นชีเมนต์ กล่องโฟม เปลือกໄไซ ผิวเปลือกมะพร้าว
khɛŋ	แข็ง	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
khùn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเดี่ยว
khùn lěw	ขันเหลว	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
khúakháø	ขุขะ	มะระขี้นก คงคง
klěŋ kadà:ŋ	แข็งกระด้าง	น้ำฝน
lín	ลื่น	ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจ้ากวย แป้งมัน
laži:at	ละเอียด	แป้ง พริกป่น ข้าวคั่ว เกลือลະເອີດ
laži:at mɛ:n	ละเอียดลื่น	หินลับมีด
laži:at sa:	ละเอียดสาภ	ไนมพร น้ำอุ่น
lě:w	เหลว	น้ำใส น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน น้ำราดน้ำ โจ๊ก
lě:w khùn	เหลวขัน	นมข้น น้ำผึ้ง
lě:w lě:w	เหลวๆ	น้ำใส น้ำสลัด น้ำตาลสด
lě:w lěø	เหลวละ	ดินโคลน
lě:w mɛ:n	เหลวลื่น	กล้วยสุก เต้าเจี้ยว
lě:w niǎw	เหลวนيءียว	ดินเหนียว น้ำกระเพาะปลา น้ำราดน้ำ
léø	لة	กล้วยبدสุก โจ๊ก ทุเรียนมอง มะม่วงสุก
léø khòn	لةขัน	โจ๊ก ดินโคลน
léø lě:w	لةเหลว	น้ำทุเรียน
léø léø	لةฯ	ผลไม้เน่า โจ๊ก

léə mì:n	ເລະສື່ນ	ທຸເຮີຍມອມ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ເນ່າ
léə niăw	ເລະເໜີຍວ	ກາວນໍ້າ ແປ່ງເປີຍກ ຍາກຄ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຜິ່ງ
liàp	ເຮີບ	ແຜ່ນກະຈກ ກະດາຊ ແຜ່ນໃສ ຫິນອ່ອນ ອິບບິນລື່ນ
liàp mìn	ເຮີບລື່ນ ເກລື້ອງລື່ນ	ນໍ້າກະຕ້າງ
liap kliâŋ	ເຮີບເກລື້ອງ	ແຜ່ນກະດາຊສາ ພື້ນກະບັ່ອງ ຫິນອ່ອນ
liap liap	ເຮີບາ	ແຜ່ນກະດາຊ
liap mì:n	ເຮີບລື່ນ	ໄບຕອງ
liap man	ເຮີບມັນ	ກະຈກ ແຜ່ນພລາສຕິກໄສ ເໜຣາມິກ
liap nian	ເຮີບເນີຍນ	ອິບບິນ ແຜ່ນກະດາຊ
liap nùm	ເຮີບນຸ່ມ	ຜ້າທ່ມ ຜ້າບູ້ທຶນອນ
mì:n	ລື່ນ	ພື້ນນໍ້າມັນ
mì:n khěŋ	ລື່ນແໜຶງ	ພື້ນໄມ່ແໜ້ງ ຫິນຕະໄຄວ່ານໍ້າ
mì:n lě:w	ລື່ນເໝວ	ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໂຈິກ ຍາສີພື້ນ
mì:n léə	ລື່ນເລະ	ວຸ່ນ ເຍລື່ີ ພອງສູ່ ດິນໂຄລນ
mì:n liap	ລື່ນເຮີບ	ແຜ່ນເຫຼື້ດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕງໄມ ພຍາກກລ້ວຍ
mì:n mì:n	ລື່ນໆ	ນໍ້າບັນພື້ນ
mì:n man	ລື່ນມັນ	ແຜ່ນກະຈກ ແຜ່ນໄສພລາສຕິກ
mì:n nǐm	ລື່ນໝູ່ນ	ພຍາກກລ້ວຍ ມະເຂື້ອຍາ ວ່ານໜາງຈະເຂົ້າ ເຈົ້າກ້າວຍ
mì:n niăw	ລື່ນເໜີຍວ	ແໜມພູ ກາວໃສ
mì:n nian	ລື່ນເນີຍນ	ວ່ານໜາງຈະເຂົ້າ ຜ້າແພຣ ກະດາຊມັນ
mà:t	ໜມາດ	ຜ້າຕາກແດດ ຜ້າເປີຍກນໍ້າ ສໍາລື່ອບັນນໍ້າບົດອອກ
mà:t mà:t	ໜມາດາ	ຜ້າຕາກແດດ
mây liàp	ໄມ່ເຮີບ ຂຸ້ຂະ	ມະຮະ ມະກຽດ ອິຫຼຸບລື້ອຄ ກະດາຊ
man	ມັນ	ນໍ້າມັນ
man khěŋ	ມັນແໜຶງ	ແນຍ ກະຈກ

man lě:w	มันเหลว	น้ำมัน
man liāp	มันเรียบ มันราบ	สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้
man mì:n	มันลื่น	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
man niǎw	มันเหนียว	จาระบี วาตสลีน
nì:t	หนีด	น้ำตาลใหม่ จาระบี
nă: nûm	หนานุ่ม	ผ้าวนม ผ้าห่ม พูก
niǎw	เหนียว	การน้ำ แป้งเปียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี
niǎw khòn	เหนียวข้น	กาว นมข้น
niǎw lě:w	เหนียวเหลว	แป้งเปียก
niǎw mì:n	เหนียวลื่น	น้ำยาล้างจาน
niǎw nò:ŋnà:ž	เหนียวเหนอะหนะ	จาระบี การเหนียว แป้งเปียก น้ำราดหน้า
niǎw nì:t	เหนียวหนึบ	ยางมะละกอ
niǎw niǎw	เหนียวๆ เหนียวหนืด	กาว น้ำราดหน้า จาระบี ไอศครีม
niǎw nûm	เหนียวหยุ่น	เจากวาย นมข้น
niǎw săy	เหนียวไถ	ไข่ขาวดิบ
nùm	นุ่มนิ่ม ละมุน หยุ่น	ผลไม้สุก เต้าหู้ กล้วยสุก สำลี ผ้าขนหนู ไนลอน
pen fɔ:y	เป็นฝอยๆ	ละอองฝุ่น ฝักละหุ่ง
pen fun	เป็นผุ่งๆ	พื้นถนน
pen khu:	เป็นกองๆ	หลังคาสังกะสี กระเบื้อง
pen mét	เป็นเม็ดๆ	ผื้นตามตัว ฝันตก
pen phè:n	เป็นแผ่นๆ	กระดาษ กระดาん
piàk	เปียก	น้ำ สำลีชูบัน้ำ น้ำฝนตก ผ้าชีน ผ้าเปียก
piàk ché:ž	เปียกແຈ	ตัวเปียกฝน
piàk sùm	เปียกซุ่ม เปียกโซก	ผ้าเปียกฝน ผ้าตากฝน
sa:	หยาบ	ทราบหยาบ กากมะพร้าว กระดาษสา พื้นไม้อัด

2) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยครั้ง (เรียงตามคำภาษาไทยมาตรฐาน)

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยครั้ง	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
กรอบ	kò:p	ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไไม้แห้ง
กรอบๆ	kò:p kò:p	ข้าวโพด ใบไม้
กระด้าง	ka:dâ:ŋ	น้ำ
ขัน	khùn	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
ขันเหลว	khùn lèw	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
ขรุขระ	khúŋkhá?	มะระชื่นก คงคอก
แข็ง	khéŋ	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
แข็งกระด้าง	kléŋ kadâ:ŋ	น้ำฝน
คัน ระคาย	khan	กระแทกร หมาย ใบหญ้า
แฉะ แหะ	chéŋ	อุจจาระ พื้นดินแฉะ
ตะปูมตะป่า	tapum tapam	คงคอก มะระชื่นก น้อยหน่า พอกทอง หนังจระเข้ ลูกยอ
ญี่ม นิม ละมุน หยุ่น	nùm	ผลไม้สุก เต้าหู้ กล้วยสุก สาลี ผ้าขนหนู ใหม่พร้อม
เป็นผุ่งๆ	pen fun	พื้นถนน
เป็นแผ่นๆ	pen phè:n	กระดาษ กระดาん
เป็นฝอยๆ	pen fç:y	ละอองฟัน ฝึกจะหุ่ง
เป็นเม็ดๆ	pen mét	ผึ่นตามตัว ฝนตก
เป็นล่อนๆ	pen khu:	หลังคาสังกะสี กระเบื้อง
เปียก	piàk	น้ำ สาลีชูบัน้ำ น้ำฝนตก ผ้าซื้น ผ้าเปียก
เปียกແຂ	piàk chéŋ	ตัวเปียกฝน
เปียกซุ่ม เปียกโซก	piàk sùm	ผ้าเปียกฝน ผ้าตากฝน
ฝีด	fít	กล่องโฟม กระเบื้องห้องน้ำ
ฝีด	kha:y	พื้นที่เมนต์ กล่องโฟม เปลือกไข่ ผ้าเปลือกมะพร้าว

ฝีดด้าน	fít dâ:n	ผิวตั้งมะพร้าว ตันมาก
ฝีดสาก	fít sa:	พื้นซีเมนต์
ฝีดๆ	fít fít	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา บัวบแห้ง
มัน	man	น้ำมัน
มันแข็ง	man khé:ŋ	เนย กระ JACK
มันเรียบ มันราบ	man liáp	สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้
มันลื่น	man mì:n	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
มันเหลี่ยว	man niǎ:w	จาระปี วาสลีน
มันเหลว	man lě:w	น้ำมัน
ไม่เรียบ ขรุขระ	mây liáp	มะระ มะกรุด อิฐบล็อก กระดาษ
เย็น	yen	น้ำแข็ง น้ำฝน ไอศครีม น้ำขาวด
เย็นแข็ง	yen khé:ŋ	เนยแข็ง น้ำแข็ง
เย็นจัด	yen tǎ:y	น้ำแข็งน้ำแข็ง ตู้เย็น
เย็นช้ำ	yen cham	แอร์ อากาศบนภู
เย็นเชียบ	yen chèp	น้ำแข็งน้ำแข็ง น้ำตก
เย็นหนาว เย็นเยือก	yen nǎ:w	ฝนตก อากาศหนาว
เย็นเหนียว	yen niǎ:w	กาวใส แมมัน
ร้อน	hó:n	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
ร้อนวาง	hó:n wa:p	เตาไฟ อากาศร้อน
ร้อนวุบ	hó:n wù:p	ไฟป่า
เรียบ	liáp	แผ่นกระ JACK กระดาษ แผ่นไส หินอ่อน ริบบิ้งลีน
เรียบเกลี้ยง	liap kliâŋ	แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน
เรียบผุ่ม	liap nùm	ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน
เรียบเนียน	liap nian	ริบบิ้น แผ่นกระดาษ
เรียบมัน	liap man	กระ JACK แผ่นพลาสติกใส เชรามิก

ເຮັບສິນ	liap mì:n	ໃບຕອງ
ເຮັບສິນ ແກ້ໄຂງສິນ	liàp mì:n	ນ້ຳກະດ້າງ
ເຮັບາ	liap liap	ແຜ່ນກະດາຊ
ລະເອີຍດ	laçıat	ແປ້ງ ພຣິກປິນ ຂ້າວຄ້ວ ແກ້ລືລະເອີຍດ
ລະເອີຍດສິນ	laçıat mì:n	ທິນລັບມືດ
ລະເອີຍດສາກ	laçıat sa:	ໄໝນພຽມ ນ້ຳອຸ່ນ
ສິນ	mì:n	ປລາໄລ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ ວຸ້ນເຈາກວຍ ແປ້ມັນ ຜ້າແພຣ
ສິນ	mì:n	ພື້ນໜ້າມັນ
ສິນແຂ່ງ	mì:n khɛŋ	ພື້ນໄມ່ແໜ້ງ ທິນຕະໂຄວນ້ຳ
ສິນເນີຍນ	mì:n nian	ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ ຜ້າແພຣ ກະດາຍມັນ
ສິນມັນ	mì:n man	ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໄສພລາສົດຒກ
ສິນເວີບ	mì:n liap	ແຜ່ນເຊື້ດ ແຜ່ນພລາສົດຒກ ມະນາວ ແຕ່ໂມ ພຍວກກລ້ວຍ
ສິນເລະ	mì:n lé:ø	ວຸ້ນ ເຢລລື່ ພອງສູນໆ ດິນໂຄລນ
ສິນຫຼຸນ	mì:n nǐm	ຫຍວກກລ້ວຍ ມະເຂືອຍາ ວ່ານຫາງຈະເຂົ້າ ເຈາກວຍ
ສິນເໜີວ	mì:n niǎw	ແໜມພູ ກາວໄສ
ສິນເໜລວ	mì:n lě:w	ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໂຈິກ ຍາສີ່ພື້ນ
ສິນາ	mì:n mì:n	ນໍ້າບນໍ້ືນ
ເລະ	léø	ກລ້ວຍບດສຸກ ໂຈິກ ຖຸເຮີຍນອມ ມະມ່ວງສຸກ
ເລະຂັນ	léø khòn	ໂຈິກ ດິນໂຄລນ
ເລະສິນ	léø mì:n	ຖຸເຮີຍນອມ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ແໜ່ງ
ເລະເໜີວ	léø niǎw	ກາວນໍ້າ ແປ້ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຝຶ່ງ ຈາກບີ
ເລະເໜລວ	léø lě:w	ນໍ້າຫຼີຍນ
ເລະາ	léø léø	ຜລໄມ້ແໜ່ງ ໂຈິກ
ສາກຫຼຸຂະ	sa: khú়kháø	ທຮາຍຫຍາບ ພື້ນຄານ ພື້ນດິນ
ສາກແຂ່ງ	sa: khɛŋ	ກ້ອນໜິນ ໄມ້ກະດານ ໄມ້ຂັດ

ສາກດ້ານ	sa: dâ:n	ທິນລັບມືດ ຫິນຂັດຕົວ
ສາກນິມ	sa: nîm	ຜ້າລູກໄມ້
ສາກນິ່ມ	sa: nùm	ຜ້າລູກໄມ້ ອິນບິນສາກ
ສາກລະເອີດ	sa: la iat	ທຽມລະເອີດ
ສາກຫຍາບ	sa: yà:p	ຫນວດເຄຣາ ນໍ້າຕາລທຽມຫຍາບ ຜ້າລູກໄມ້
ສາກແໜ່ງ	sa: hĕ:ŋ	ບວນແໜ່ງ ໃປ້ອຍແໜ່ງ
ໜານນຸ່ມ	nă: nûm	ຜ້ານວມ ຜ້າໜ່ມ ຜູກ
ໜີ່ດ	nì:t	ນໍ້າຕາລໄໝ້ ຈາຮະບີ
ໜມາດ	mà:t	ຜ້າຕາກແດດ ຜ້າເປີຍກຳນໍ້າ ສໍາລື່ງບຸນນໍ້າປົດອອກ
ໜມາດາ	mà:t mà:t	ຜ້າຕາກແດດ
ຫຍາບ	sa:	ທຽມຫຍາບ ກາກມະພວ້າວ ກະຈະຊາ ພື້ນໄມ້ອັດ
ຫຍາບ ສາກ	yà:p	ກະຈະທຽມຫຍາບ ທິນລັບມືດ ກະຈະຊາ ບວນແໜ່ງ
ຫຍາບກະຈະດ້ານ	yà:p kadâ:ŋ	ຜ້າດີບ
ຫຍາບຂຸ່ງຂະ	yà:p khú khá	ບວນແໜ່ງ ສກົ້ອຕໍໄປຮົກ
ຫຍາບແໜ່ງ	yà:p khĕ:ŋ	ນໍ້າຕາລກວດ ທິນ
ຫຍາບສາກ	yà:p sa:	ຄຣກ ທິນໂມ່ແປ່ງ
ເໜີຍວ	niăw	ກາວນໍ້າ ແປ້ງເປີຍກ ຍາກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຜິ່ງ ຈາຮະບີ
ເໜີຍວຂໍ້ນ	niăw khòn	ກາວ ນມຂໍ້ນ
ເໜີຍວລື່ນ	niăw mè:n	ນໍ້າຍາລ້າງຈານ
ເໜີຍວໄສ	niăw săy	ໄໝຈາວດີບ
ເໜີຍວທີນບ	niăw nì:t	ຍາກມະລະກອ
ເໜີຍວທຸ່ນ	niăw nûm	ເຈົກວຍ ຂນມ້ັນ
ເໜີຍວເຫນອະຫະ	niăw nè:khà:ŋ	ຈາຮະບີ ກາວເໜີຍວ ແປ້ງເປີຍກ ນໍ້າຮາດໜ້າ
ເໜີຍວເຫລວ	niăw lě:w	ແປ້ງເປີຍກ
ເໜີຍວາ ເໜີຍວທີດ	niăw niăw	ກາວ ນໍ້າຮາດໜ້າ ຈາຮະບີ ໄອສຄຣີມ

เหมือนผ้า	khi: phâ:	เสื้อผ้าเรียบ
เหลว	lě:w	น้ำใส น้ำดีม น้ำใสที่ ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก
เหลวขี้น	lě:w khùn	นมขี้น น้ำผึ้ง
เหลวลิ่น	lě:w mì:n	กลิ้วยสุก เต้าเจี๊ยะ
เหลวเละ	lě:w lé:ž	ดินโคลน
เหลวเนี้ยว	lě:w niǎw	ดินเนี้ยว น้ำกระเพาะปลา น้ำราดหน้า
เหลวๆ	lě:w lě:w	น้ำใส น้ำสด น้ำตาลสด
แห้ง	hè:ŋ	ผ้าตากเดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
แห้งกรอบ	hè:ŋ kò:p	ใบไม้ ใบตอง
แห้งๆ	hè:ŋ hè:ŋ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
แหยะๆ	ché:ž ché:ž	พื้นเจะะ
ออกลื่น	khi: mì:n	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกเจะะ
ออกساกร	khi: yà:p	หนวดเครา ใบอ้ออย กระดาษสา
ออกแห้ง	khi: hè:ŋ	ถัวยเปล่า เสื้อผ้าตากเดด
อ่อน หยุ่น	zhò:n	วุ่น เยลลี่ ฟองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
อุ่น	zhùn	ไนมพร น้ำอุ่น น้ำชา กาแฟ
อุ่นจัด	zhùn lă:i:y	น้ำร้อน
อุ่นๆ	zhùn zhùn	น้ำอุ่น อากาศ

3) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาไทยครั้ง (เรียงตามตัวอักษรต่อไปนี้)

ตัวอักษรต่อไปนี้	ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยครั้ง
กระจาก แผ่นพลาสติกใส เชรามิก	เรียบมัน	liap man
กระดาษ กระดาษ	เป็นแผ่นๆ	pen phè:n

กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา	ฝิดๆ	fít fít
กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา	หยาบ ลาก	yà:p
กระทกร ก หมาย หมา นุ่ย ใบ หญ้า	คัน ระคาย	khan
กล้วยบดสุก โจ๊ก ทุเรียนมอง มะม่วงสุก	เละ	léø
กล้วยสุก เต้าเจี้ยว	เหลวลื่น	lě:w mì:n
กล่องโฟม กระเบื้องห้องน้ำ	ฝิด	fít
ก้อนหิน "ไม่กระดาน" "ไม้อัด"	ถากเข็ง	sa: khěŋ
กาว นมข้น	เหนียวข้น	niǎw khòn
กาว น้ำราดหน้า จาระบี ไอศครีม	เหนียวๆ เหนียวหนึด	niǎw niǎw
กาวน้ำ เป้ปียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี	เละเหนียว	léø niǎw
กาวน้ำ เป้ปียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี	เหนียว	niǎw
กาวใส แมมัน	เย็นเหนียว	yen niǎw
ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไม้แห้ง	กรอบ	kò:p
ข้าวโพด ใบไม้	กรอบๆ	kò:p kò:p
ไข่ข้าวดิบ	เหนียวใส	niǎw sǎy
ครา หินไม่เป็น	หยาบลาก	yà:p sa:
คงคง มะระขี้นก น้อยหน่า พิกทอง หนังจะระเข้ ลูกยอด	ตะปูมตะป่า	tapum tapam
จาระบี การเหนียว เป้ปียก น้ำราดหน้า	เหนียวเหนอะหนะ	niǎw nəønàø
จาระบี วาสลีน	มันเหนียว	man niǎw
โจ๊ก ดินโคลน	เละข้น	léø khòn
เจ้ากัวย ขันมูนชั้น	เหนียวหยุ่น	niǎw nûm
แซมพู กาวใส	ลื่นเหนียว	mì:n niǎw
ดินโคลน	เหลวเละ	lě:w léø
ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก ยาสีฟัน	ลื่นเหลว	mì:n lě:w

ดินเหนียว	น้ำกรະเพะปลา	น้ำราดหน้า	เหລວເໜີຍວ	lě:w niǎw
ตะไคร่น้ำ	พื้นเปียกແຂ		ອອກລື່ນ	khₖ: mₖ:n
ตัวເປົກຝົນ			ເປົກແຂ	piàk chéq
เตาไฟ	อากาศร้อน		ຮ້ອນວາບ	hó:n wa:p
ถัวຢເປົກ	ເສື່ອຝ້າຕາກແດດ		ອອກແໜ້ງ	khₖ: h̄e:n
ทราบຫຍານ	ກາກນະພ້ວງ	ກະດາຈສາ	ຫຍານ	sa:
ทราบຫຍານ	ກາກນະພ້ວງ	ພື້ນໄມ້ອັດ	ສາກລະເລື່ຍດ	sa: laziat
ทราบຫຍານ	ພື້ນຄຸນນ	ພື້ນດິນ	ສາກຂຽນຮະ	sa: khúkháŋ
ທຸຽນແອມ	ກລ້ວຍສຸກ	ຜລ່ມໄໝແນ່ງ	ເລະລື່ນ	léŋ mₖ:n
ນມ້ຳນ້ຳ	ນໍ້າຜຶ້ງ		ເໜລ້ຳນ້ຳ	lě:w khùn
ນໍ້າ			ກະດ້າງ	ka:dā:ŋ
ນໍ້າ ສໍາລື່ຖົນໍ້າ	ນໍ້າຝັນຕກ	ຝ້າຫື້ນ ຝ້າເປົກ	ເປົກ	piàk
ນໍ້າກະດ້າງ			ເຮືບລື່ນ ແກລ້ຍລື່ນ	liàp mₖ:n
ນໍ້າກະທີ	ນໍ້າຕາລເຄີຍວ		ຫົ້ນ	khùn
ນໍ້າເງັງ	ນໍ້າຝັນ ໂອສຄຣີມ	ນໍ້າຂວດ	ເຍິນ	yen
ນໍ້າເໜັງ	ນໍ້າຝັນ	ດູ້ເຍິນ	ເຍິນຈັດ	yen tǎ:y
ນໍ້າເໜັງ	ນໍ້າຕາລ	ນໍ້າຕາກ	ເຍິນເຫຼັບ	yen chèp
ນໍ້າເດືອດ	ຂ້າວສຸກໃໝ່	ນໍ້າຕາເທິຍນ	ຮ້ອນ	hō:n
ນໍ້າຕາລກວດ	ທິນ		ຫຍາບເງົງ	yà:p khěŋ
ນໍ້າຕາລໄໝ໌	ຈາວປີ		ໜື້ດ	n̄it
ນໍ້າຖຸເຍິນ			ເລະເຫດວ	léŋ lě:w
ນໍ້າບນພື້ນ			ລື່ນາ	mₖ:n mₖ:n
ນໍ້າຝັນ			ແງົງກະດ້າງ	klěŋ kadā:ŋ
ນໍ້າມັນ			ມັນ	man

น้ำมัน	มันเหลว	man lě:w
น้ำยาล้างจาน	เนี้ยวน้ำสีน้ำเงิน	niăw mì:n
น้ำร้อน	อุ่นจัด	ùn lă:y
น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก	ขันเหลว	khùn lě:w
น้ำใส น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก	เหลว	lě:w
น้ำใส น้ำสด น้ำตาลสด	เหลวๆ	lě:w lě:w
น้ำอุ่น อากาศ	อุ่นๆ	ùn ɸùn
เนย กระเจก	มันแข็ง	man khĕj
เนยแข็ง น้ำแข็ง	เย็นแข็ง	yen khĕj
บวบแห้ง ใบอ้อยแห้ง	สากแห้ง	sa: hĕ:j
บวบแห้ง สะกอต์เบรธ์	หยาบชูชุรุะ	yà:p khú:khaú:
ใบตอง	เรียบลื่น	liap mì:n
ใบไม้ ใบตอง	แห้งกรอบ	hè:j kò:p
ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจากวาย แป้งมัน	ลื่น	lìn
แป้ง พritchปืน ข้าวคั่ว เกลือละเคียงด	ละເອີດ	la:iàt
แป้งเปียก	เนื้อยาเหลว	niăw lě:w
ผลไม้เม่า โจ๊ก	เลอะ	lé:j lé:ø
ผลไม้สุก เต้าหู้ กลั่วยสุก สำลี ผ้าขนหนู ไห่มพรอม	นุ่มนิ่ม ละมุน หยุ่น	nùm
ผ้าดิบ	หยาบกระด้าง	yà:p kadà:j
ผ้าตากแดด	หมายາ	mà:t mà:t
ผ้าตากแดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน	แห้ง	hè:j
ผ้าตากแดด ผ้าเปียกน้ำ สำลีซุบน้ำบิดออก	หมายາ	mà:t
ผ้าตากแห้ง อากาศ	แห้งๆ	hè:j hè:j
ผ้านวม ผ้าห่ม ฟูก	หนานุ่ม	nă: nûm
ผ้าเปียกฝน ผ้าตากฝน	เปียกชุ่ม เปียกโซก	piàk sùm

ผ้าลูกไม้	สากนิม	sa: nîm
ผ้าลูกไม้ รับบินสาก	สากนิม	sa: nùm
ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน	เรียบผุ่ม	liap nùm
ผ้าตันมะพร้าว ตันมาก	ฝิดด้าน	fít dâ:n
ผืนตามตัว ผนดตก	เป็นเม็ดๆ	pen mét
แผ่นกระจาก กระดาษ แผ่นไส หินอ่อน รับบินลื่น	เรียบ	liàp
แผ่นกระจาก แผ่นไสพลาสติก	ลื่นมัน	mì:n man
แผ่นกระดาษ	เรียบๆ	liap liap
แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน	เรียบเกลี้ยง	liap kliâng
แผ่นชีดี แผ่นพลาสติก มะนาว แตงโม หยวกกล้วย	ลื่นเรียบ	mì:n liap
ผนดตก อากาศหนava	เย็นหนava เย็นเยือก	yen nă:w
พื้นกระเบื้องหินอ่อน	มันลื่น	man mì:n
พื้นแข็ง	แหยะๆ	chéø chéø
พื้นชีเมนต์	ฝิดสาก	fít sa:
พื้นชีเมนต์ กล่องโฟม เปลือกไข่ ผิวเปลือกมะพร้าว	ฝิด	kha:y
พื้นถนน	เป็นผุ่มๆ	pen fun
พื้นกระเบื้อง	ลื่น	mì:n
พื้นไม้แห้ง หินตะไคร่น้ำ	ลื่นแข็ง	mì:n khéø
ไฟป่า	ร้อนぐูบ	hó:n wù:p
มะระ มะกรุด อิฐบล็อก กระดาษ	ไม่เรียบ ขรุขระ	mây liàp
มะระเข้ม DAGGG	ขรุขระ	khúøkháø
ยางมะละกอ	เหนียวหนึบ	niåw nì:t
รับบิน แผ่นกระดาษ	เรียบเนียน	liap nian
ละของฝัน ฝักละหุ่ง	เป็นฝอยๆ	pen føy

ว่า่นหางจระเข้ ผ้าแพะ กระดาษมัน	ลี่นเนียน	mì:n nian
วุ้น เยลลี่ พองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง	อ่อน หยุ่น	ò:n
วุ้น เยลลี่ พองสมู๊ด ตินโคลน	ลี่นเละ	mì:n lé:ø
สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้	มันเรียบ มันราบ	man liáp
เดือนสุ่ม ผ้าเรียบ	เหมือนกำมะหยี่ ผ้าแพะ	khi: phâ:
หนวดเครา น้ำตาลทรายหยาบ ผ้าลูกไม้	สากระยาน	sa: yà:p
หนวดเครา ใบอ้อย กระดาษสา	ออกสากระยาน	khi: yà:p
หยวกกลวย มะเขือยาว ว่า่นหางจระเข้ เจากวย	ลี่นหยุ่น	mì:n níim
หลังคาสังกะสี กระเบื้อง	เป็นลอนๆ	pen khu:
หินลับมีด	ละเอี้ยดลี่น	la/iàt mì:n
หินลับมีด หินปั้ดตัว	สากระด้าน	sa: dâ:n
เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน	แข็ง	khéŋ
ไนมพรหม น้ำคู่่ง	ละเอี้ยดสากระด้าน	la/iàt sa:
ไนมพรหม น้ำคู่่ง น้ำชา กาแฟ	อุ่น	ù:n
อุจจาระ พื้นดินแฉะ	แซะ แหะะ	ché:ø
แอร์ อากาศบ่อมกู	เย็นจำ	yen cham

ภาคผนวก ค

รายการคำเรียกสัมผัสภาษาลาวແໜ້ວ

1) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาลาวແໜ້ວ (เรียงตามคำภาษาลาวແໜ້ວ)

ภาษาลาວແໜ້ວ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
?n̄n	อุ่น	ไนมพรມ น้ำอุ่น น้ำชา กาแฟ
?n̄n ?n̄n	อุ่นๆ	น้ำอุ่น อากาศ
?n̄n hē:ŋ	อุ่นจัด	น้ำร้อน
ch̄in	ชื่น	หน้ากาก แท๊ง
fī:t fī:t	ฝีดๆ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา บวบแห้ง "ไม้อัด
hō:n wá:p	ร้อนวาว	เตาไฟ อากาศร้อน
hō:n wù:pwá:p	ร้อนງูบ	ไฟป่า
hō:n	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
hē:ŋ hē:ŋ	แห้งๆ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
hē:ŋ	แห้ง	ผ้าตากเดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
hē:ŋ kò:p	แห้งกรอบ	ใบไม้ ใบตอง
kò:p	กรอบ	ข้าวเกรียบ ทองม้วน ใบไม้แห้ง
kò:p kò:p	กรอบๆ	ข้าวโพด ใบไม้
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	น้ำ
kh̄i: i:mè:n	ออกลิ่น	ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกแฉะ
kh̄i: i:thsā:	ออกสาก	หนวดเครา ใบอ้อย กระดาษสา
kh̄i: hē:ŋ	ออกแห้ง	ตัวยเปล่า เสื้อผ้าตากเดด
kh̄eŋ	ແໜ້ວ	เหล็ก ปูน อิฐ "ไม้อัด หิน
khú:khá:ŋ	ຫຸຂະກ	มะระເຈິນກ คงຄກ

khûn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
khûn lĕw	ขันเหลว	น้ำรากหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
kiâŋ	เกลี้ยง	น้ำกระด้าง
lačiat	ละเอียด	แป้ง พริกป่น ข้าวคั่ว เกลือละเอียด
lačiat mìn	ละเอียดลี่น	หินลับมีด
lačiat sa:	ละเอียดสาก	ไนมพร น้ำอุ่น
lĕ:w	เหลว	น้ำใส น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน น้ำรากหน้า โจ๊ก ยาสีฟัน
lĕ:w lĕ:w	เหลวๆ	น้ำใส น้ำสด น้ำตาลสด
lĕ:w léč	เหลวขัน	นมขัน น้ำผึ้ง
lĕ:w léč	เหลวละ	ดินโคลน
lĕ:w mìn	เหลวลี่น	กล้วยสุก เต้าเจี้ยว
lĕ:w niăw	เหลวเหนียว	ดินเหนียว น้ำกระเพาะปลา น้ำรากหน้า
léč	ละ	กล้วยบดสุก โจ๊ก ทุเรียนงอม มะม่วงสุก ดินโคลน น้ำรากหน้า
léč khùn	ละขัน	โจ๊ก ดินโคลน
léč lĕ:w	ละเหลว	น้ำทุเรียน
léč léč	ละๆ	ผลไม้เน่า โจ๊ก
léč mìn	ละลี่น	ทุเรียนงอม กล้วยสุก ผลไม้เน่า
léč niăw	ละเหนียว	กาวน้ำ แป้งปี yok ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี
liáp	เรียบ	แผ่นกระจาก กระดาษ แผ่นใส หินอ่อน ริบบินลี่น พื้นกระเบื้อง
liap kliâŋ	เรียบเกลี้ยง	แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน
liap liap	เรียบๆ	แผ่นกระดาษ
liap mìn	เรียบลี่น	ใบตอง
liap man	เรียบมัน	กระจาก แผ่นพลาสติกใส เชรามิก
liap nian	เรียบเนียน	ริบบิน แผ่นกระดาษ
liap nûm	เรียบนุ่ม	ผ้าห่ม ผ้าญี่ปุ่นอน

mì:n	ลี่น	พื้นน้ำมัน ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจากวาย เป้มัน
mì:n khéŋ	ลี่นแข็ง	พื้นไม้แห้ง หินตะไครร่น้ำ
mì:n kʰiaŋ	ลี่นกลี้ยง	มะนาว แตงโม หยวกกลัวย
mì:n léŋ	ลี่นละ	วุ้น เยลลี่ พองสบู่ ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก ยาสีฟัน
mì:n liap	ลี่นเรียบ	แผ่นชีดี แผ่นพลาสติก มะนาว แตงโม หยวกกลัวย
mì:n mì:n	ลี่นๆ	น้ำบันพื้น
mì:n man	ลี่นมัน	แผ่นกระจก แผ่นไส้พลาสติก
mì:n nian	ลี่นเนียน	ว่านหางจระเข้ ผ้าแพะ กระดาษมัน
mì:n nûm	ลี่นหยุ่น	หยวกกลัวย มะเขือยาว ว่านหางจระเข้ เจากวาย
mà:t	หมวด	ผ้าตากเดด ผ้าเบียกน้ำ สำลีซูบน้ำบิดออก
mà:t mà:t	หมวดๆ	ผ้าตากเดด
man	มัน	น้ำมัน
man khéŋ	มันแข็ง	เนย กระจาก
man lěŋ	มันละ	น้ำมัน
man liáp	มันเรียบ มันราบ	สังกะสี พื้นกระเบื้อง พื้นไม้
man mì:n	มันลี่น	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
man niǎw	มันเนียน	จาระบี วาสลีน
nò:ñàq	หยุ่น	วุ้น เยลลี่ พองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
nò:t	หนีด	น้ำตาลใหม่ จาระบี
nă: nûm	หนานุ่ม	ผ้านวม ผ้าห่ม ฟูก
nî:m	นิ่ม	ผลไม้สุก เต้าหู้ กลัวยสุก สำลี ผ้าขนหนู ไห่มพรอม ผ้ากำมะหยี่
niǎw	เนียน	กาวน้ำ แป้งเปียก ยางกลัวย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี
niǎw khùn	เนียนวั้น	กาว นมข้น
niǎw lěŋ	เนียนวะเลว	แป้งเปียก
niǎw mì:n	เนียนลี่น	น้ำยาล้างจาน

niǎw nè nà	เหنីយាមេនអេននោ	ចារបី ការងេនីយា ផែងបើយក នៅរាជទានា
niǎw nìp	ហេនីយាមេនិប	យាយមេលេកខែ យាយមេព្រោះ
niǎw nì:t	ហេនីយាមេនិត	ចារបី ឪអេគគីម
niǎw niǎw	ហេនីយាមោ ហេនីយាមេនិត	ការ នៅរាជទានា ចារបី ឪអេគគីម
niǎw nûm	ហេនីយាមុំនុំ	ឡាកំវិ ធម្មុំនុំ
niǎw sây	ហេនីយាមិត	ឱ្យខាងពិប
nùm	នូម តម្លៃនូម	កាបេ នមសែ នំមេព្រោះ
nû:m	នូម	សំលី ដោមឈុំ ឲ្យមិរុំ ដោកមេមេហី
jnà:p	ឃុំបាប សាក	ក្រោចាយទាយឃុំបាប ិនតុំបី ក្រោចាយសា បាបដោះ "នៀតុំបី
jnà:p kadà:ŋ	ឃុំបាបក្រោចាយត៉ាង	ដោិប
jnà:p khéŋ	ឃុំបាបខេះ	នៅតាលករវត ិន
jnà:p khú:khá:ŋ	ឃុំបាបខុុខ្មោះ	បាបដោះ តក់តុតុបុរុទ
jnà:p jnà:p	ឃុំបាបឃុំបាប	ទាយ ក្រោចាយសា
jnà:p sa:	ឃុំបាបសាក	គ្រក ិនមិំបែង
pen fɔ:y	បើនធរុយា	លោកុងធរុយ ដោកលេង
pen fùn	បើនធរុនា	ពីំណុនន
pen khu:	បើនធរុនា	អល៉ុកតាត់កែ ក្រោចាយប៊ូង
pen mét	បើនធរុដា	ជីនតាមតោ ដោក
pen phè:n	បើនធរុដោះ	ក្រោចាយ ក្រោចាយ
piàk sé:ŋ	បើយកលេង	តោបើយកធរ
piàk sók	បើយកិចក	ដោតាកុង
piàk sùm	បើយកុំ បើយកិចក	ដោបើយកុង ដោតាកុង
piák	បើយក	នៅ សំលីូបុនៅ
piák piák	បើយកា	នៅដោក ដោតីន ដោបើយក
punsây	ធម៌ធមុន	បុរាណិក ដោឋាសាយទោ មូលុយុ

sa:	ສ້າດ ພຍາບ ສາກ	ພື້ນຫີເມນຕີ ກລ່ອງໂພນ ເປີເລືອກໄໄໝ ຜິວເປີເລືອກນະພວ້າວ
sa: dà:n	ສາກດ້ານ	ທິນລັບມືດ ທິນຂັດຕ້ວ
sa: hĕ:ŋ	ສາກແໜ້ງ	ນວບແໜ້ງ ໃບອ້ອຍແໜ້ງ
sa: khĕ:ŋ	ສາກແໜຶງ	ກ້ອນທິນ "ໄໝກະດານ" "ໄໝອັດ
sa: khú:ŋkhá:ŋ	ສາກຂຸຂະຈະ	ທ່າຍຫຍາບ ພື້ນຄານ ພື້ນດິນ
sa: la:iat	ສາກລະເຢີດ	ທ່າຍລະເຢີດ
sa: nùm	ສາກນົມ	ຜ້າລູກໄມ້ ວົບບິນສາກ
sa: nûm	ສາກນົມ	ຜ້າລູກໄມ້
sa: yà:p	ສາກຫຍາບ	ຫາວັດເຄຣາ ນໍ້າຕາລທ່າຍຫຍາບ ຜ້າລູກໄມ້
talùk	ຕະບຸ່ມຕະປ່າ	ຄາງຄກ ມະຈະໜີ່ນັກ ນ້ອຍໜ່າ ພັກທອງ ຮ້າມຈະຈະເຊື້ອ ຊຸກຍອ
yè:ŋ	ແໜຍະ	ອຸຈຈາກະ ພື້ນດິນແແຂ
yè:ŋ yè:ŋ	ແໜຍະາ	ພື້ນແແຂ
yen	ເຢັນ	ນໍ້າແໜຶງ ນໍ້າຝັນ ໄອສຄຣີມ ນໍ້າຂົວດ
yen chàm	ເຢັນຈຳ	ແອ່ງ ອາກາສບນກູ
yen cí:	ເຢັນຈັດ ເຢັນຈຳ	ນໍ້າແໜ້ນນໍ້າແໜຶງ ຕູ້ເຢັນ ນໍ້າຕົກ ຝັນຕົກ ອາກາສຫາວາ
yen khĕ:ŋ	ເຢັນແໜຶງ	ເນຍແໜຶງ ນໍ້າແໜຶງ
yen niă:w	ເຢັນແນີຍວ	ກາວໄສ ແມ້ນ

2) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาลาวເງົວ (เรียงตามคำภาษาไทยมาตรฐาน)

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาลาวເງົວ	ตัวอักษรตุที่สัมผัส
กรอบ	kò:ŋ	ຂ້າວເກົ່ຽບ ທອນມ້ວນ ໃບໄໝແໜ້ງ
กรอบฯ	kò:ŋ kò:ŋ	ຂ້າວໂພດ ໃບໄໝ
กระด້າງ	ka:dâ:ŋ	ນໍ້າ
ເກລື້ອງ	kiâ:ŋ	ນໍ້າກະດ້າງ

ขัน	khûn	น้ำกะทิ น้ำดาลเคี่ยว
ขันเหลว	khûn l�w	น้ำราดหน้า ข้าวต้ม โจ๊ก
ชุรุขะ	kh�ukh��	มะระขี้นก คางคก
ເແງງ	kh��y	เหล็ก ปูน อิฐ ไม้อัด หิน
ชິນ	ch��n	หน้ากาบ แท็ง
ຕະປຸ່ມຕະປ່າ	tal�k	คางคก มะระขี้นก น้อยหน่า ฟิกทอง หนังจระเข้ ลูกยอ
ນິມ	n��m	ผลไม้สุก เต้าหู้ กล้วยสุก สำลี ผ้าขนหนู ใหม่พร้อม ผ้ากำมะหยี่
ນຸ່ມ	n��m	สำลี ผ้าขนหนู ใหม่พร้อม ผ้ากำมะหยี่
ນຸ່ມ ລະມຸນ	n��m	กาแฟ นมสด น้ำมะพร้าว
ເປັນຜູ່ນໍາ	pen f��n	พິນຄານງ
ເປັນແຜ່ນໍາ	pen ph��n	กระดาษ กระดาん
ເປັນຝອຍໍາ	pen f��y	ละອองฝัน ฝົກລະຫຸ່ງ
ເປັນເນີດໍາ	pen m��t	ผືນຕາມຕັ້ງ ຝົນຕົກ
ເປັນຄອນໍາ	pen khu:	หลังคาສັກກະສີ กระเบื້อง
ເປົຍກ	pi��k	น้ำ สำลិ້ชຸບນໍា
ເປົຍກແຈະ	pi��k s���	ຕັ້ງເປົຍກຳນົດ
ເປົຍກ່ຽວ ເປົຍກໂຈກ	pi��k s��m	ຜ້າເປົຍກຳນົດ ຜ້າຕາກຳນົດ
ເປົຍກໂຈກ	pi��k s��k	ຜ້າຕາກຳນົດ
ເປົຍກໍາ	pi��k pi��k	ນໍ້າຝົນຕົກ ຜ້າຫຼື້ນ ຜ້າເປົຍກ
ຜົດຜອນ	puns��y	ບອະເພີດ ພ້າທະລາຍໄຈ ມູລຂຍະ
ຝຶດ ພຍາບ ສາກ	sa:	ພື້ນຫີເມັນຕີ ກລ່ອງໂຟມ ເປົ້ອກໄໝ ພົວປັບປຸກມະພັງ
ຝຶດໍາ	f��t f��t	กระดาษທຽບຍານ ຫິນລັບມືດ ກරະداษา ບວບແໜ້ງ ໄມ້ອັດ
ມັນ	man	ນໍ້າມັນ
ມັນແຈ້ງ	man kh��y	ເນຍ ກຣະຈກ
ມັນເຮັນ ມັນຈານ	man li��p	ສັກກະສີ ພື້ນກຣະເບື້ອງ ພື້ນໄໝ

มันลี่น	man mì:n	พื้นกระเบื้องหินอ่อน
มันละ	man lě	น้ำมัน
มันเห็นยา	man niǎw	จาระบี วาสเลิน
เย็น	yen	น้ำแข็ง น้ำฝน ไอศครีม น้ำขาวด
เย็นแข็ง	yen khěŋ	เนยแข็ง น้ำแข็ง
เย็นจัด เย็นจ้า	yen cí:	น้ำแข็งน้ำแข็ง ตู้เย็น น้ำตก ฝนตก อากาศหนาว
เย็นจ่า	yen chàm	แอร์ อากาศบนภู
เย็นเห็นยา	yen niǎw	กาแฟ แมมัน
ร้อน	hó:n	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
ร้อนวาง	hó:n wá:p	เตาไฟ อากาศร้อน
ร้อนวูบ	hó:n wù:pwá:p	ไฟป่า
เรียบ	liàp	แผ่นกระดาษ แผ่นไส หินอ่อน ริบบิ้นลี่น พื้นกระเบื้อง
เรียบเกลี้ยง	liap kliâŋ	แผ่นกระดาษสา พื้นกระเบื้อง หินอ่อน
เรียบผุ่ม	liap nûm	ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน
เรียบเนียน	liap nian	ริบบิ้น แผ่นกระดาษ
เรียบมัน	liap man	กระดาษ แผ่นพลาสติกใส เชรามิก
เรียบลี่น	liap mì:n	ใบตอง
เรียบๆ	liap liap	แผ่นกระดาษ
ละเอียด	la iàt	แป้ง พริกป่น ข้าวคั่ว เกลือละเอียด
ละเอียดลี่น	la iàt mì:n	หินลับมีด
ละเอียดสาກ	la iàt sa:	ไนมพร น้ำอุ่น
ลี่น	mì:n	พื้นน้ำมัน ปลาไหล น้ำยาล้างจาน วุ้นเจากวาย แป้งมัน
ลี่นเกลี้ยง	mì:n kliâŋ	มะนาว แตงโม หยวกกล้วย
ลี่นแข็ง	mì:n khěŋ	พื้นไม่แห้ง หินตะไคร่น้ำ
ลี่นเนียน	mì:n nian	ว่านหางจระเข้ ผ้าแพร กระดาษมัน

ลีนมัน	mì:n man	ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໄລພລາສຕິກ
ลีนเรียบ	mì:n liap	ແຜ່ນຕີດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາງ ແຕງໂມ ພຍວກກລ້ວຍ
ลีນເລະ	mì:n lé̄	ວັນ ເຢລລື ພອງສູງ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໂຈິກ ຍາສີ່ພິນ
ลືນຫຸ່ນ	mì:n nûm	ຫຍວກກລ້ວຍ ມະເຂື້ອຍາວ ວ່ານຫາງຈະເຊົ້າ ເຈົກກ້ວຍ
ລືນໆ	mì:n mì:n	ນໍ້າບນພື້ນ
ເລະ	lé̄	ກລ້ວຍບດສຸກ ໂຈິກ ຖຸເຮືອນອມ ມະມ່ວງສຸກ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ
ເລະຂັ້ນ	lé̄ khùn	ໃຈກ ດິນໂຄລນ
ເລະລື່ນ	lé̄ mì:n	ທຸເຮືອນອມ ກລ້ວຍສຸກ ພລໄມ້ເນ່າ
ເລະເໜີຍຈ	lé̄ niăw	ກາວນໍ້າ ແປ້ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຝຶ່ງ ຈາກະປີ
ເລະເໜວ	lé̄ lě:w	ນໍ້າຖຸເຮືອນ
ເລະາ	lé̄ lé̄	ຜລໄມ້ເນ່າ ໂຈິກ
ສາກຂຸຂະວະ	sa: khú:khá̄	ທរາຍຫຍາບ ພື້ນຕານນ ພື້ນດິນ
ສາກແຂ້ງ	sa: khěŋ	ກ້ອນທີ່ນໄມ້ກະຈານ ໄມ້ອັດ
ສາກດ້ານ	sa: dà:n	ຫິນລັບມືດ ຫິນຂັດຕັກ
ສາກນິ່ມ	sa: nùm	ຜ້າລູກໄມ້ ອິບບິນສາກ
ສາກນິ່ມ	sa: nûm	ຜ້າລູກໄມ້
ສາກລະເອີຍດ	sa: la iat	ທරາຍລະເອີຍດ
ສາກຫຍາບ	sa: yà:ip	ຫນວດເຄຣາ ນໍ້າຕາລທරາຍຫຍາບ ຜ້າລູກໄມ້
ສາກແໜ່ງ	sa: hě:ŋ	ບວນແໜ່ງ ໃບອ້ອຍແໜ່ງ
ຫນານຸ່ມ	nă: nûm	ຜ້ານວມ ຜ້າໜ່ມ ພູກ
ໜີ້ດ	nì:t	ນໍ້າຕາລໄໝ້ມ ຈາກະປີ
ໜາດ	mà:t	ຜ້າຕາກແດດ ຜ້າເປີຍກນໍ້າ ສໍາລື່ອບນໍ້າບົດອອກ
ໜາດາ	mà:t mà:t	ຜ້າຕາກແດດ
ຫຍາບ ສາກ	jnà:ip	ກະຈາຊທරາຍຫຍາບ ຫິນລັບມືດ ກະຈາຊສາ ບວນແໜ່ງ ໄມ້ອັດ
ຫຍາບກະຈ້າງ	jnà:ip kadà:ŋ	ຜ້າດີບ

หมายบุรุษะ	ŋà:p khúčkháč	บวบแห้ง สก็อตไบรท์
หมายแข็ง	ŋà:p khěŋ	น้ำตาลกรวด หิน
หมายสาก	ŋà:p sa:	ครก หินโม่แป้ง
หมายฯ	ŋà:p ñà:p	หาราย กระดาษสา
หย่น	ñè ñàč	วุ้น เบลลี่ ฟองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง
เนี่ยฯ	niǎw	กากน้ำ แป้งเบียก ยางกล้วย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี
เห็นยาขัน	niǎw khùn	กาว นมขัน
เห็นยาลื่น	niǎw mì:n	น้ำยาล้างจาน
เห็นยาใส	niǎw sáy	ไข่ขาวดิบ
เห็นยวหืบ	niǎw nìp	ยางมะละกอ ยางมะพร้าว
เห็นยวหนีด	niǎw nì:t	จาระบี ไอศครีม
เห็นยวหยุ่น	niǎw nûm	เจ้ากัวย ขนมชั้น
เห็นยวเหนอหนะ	niǎw nòčkàč	จาระบี การเห็นยา แป้งเบียก น้ำราดหน้า
เห็นยวเหลา	niǎw lěč	แป้งเบียก
เห็นยาฯ เห็นยวหนีด	niǎw niǎw	การ นำราดหน้า จาระบี ไอศครีม
เหลา	lě:w	น้ำใส น้ำดื่ม น้ำกะทิ ดินโคลน น้ำราดหน้า โจ๊ก ยาสีฟัน
เหลาขัน	lě:w lěč	นมขัน น้ำผึ้ง
เหลาลื่น	lě:w mì:n	กล้วยสุก เต้าเจี้ยว
เหลวเลข	lě:w léč	ดินโคลน
เหลวเหนี่ยา	lě:w niǎw	ดินเห็นยา น้ำกระเพาะปลา น้ำราดหน้า
เหลวฯ	lě:w lě:w	น้ำใส น้ำสด น้ำตาลสด
แห้ง	hè:ŋ	ผ้าตากแหด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน
แห้งกรอบ	hè:ŋ kò:p	ใบไม้ ใบตอง
แห้งๆ	hè:ŋ hè:ŋ	ผ้าตากแห้ง อากาศ
แหะะ	yèč	อุจจะ พื้นดินแหะ

ແຫຍະฯ	yጀጀ yጀጀ	ພື້ນແຂະ
ອອກລື່ນ	kھ: څ:i:mè:n	ຕະໂຄວ່ນ້າ ພື້ນເປີຍແຂະ
ອອກສາກ	kھ: څ:hsa:	හນວດເຄຣາ ໃບອ້ອຍ ກະດາຊສາ
ອອກແໜ້ງ	kھ: hè:ŋ	ດ້ວຍເປົ່າ ເຕືອຜ້າຕາກແດດ
ອຸ່ນ	څùn	ໄໝມພຽນ ນໍ້າອຸ່ນ ນໍ້າໜ້າ ກາແພ
ອຸ່ນຈັດ	څùn hê:ŋ	ນໍ້າຮ້ອນ
ອຸ່ນາ	څùn څùn	ນໍ້າອຸ່ນ ອາກາສ

3) รายการคำเรียกสัมผัสภาษาลาวเจ้ว (เรียงตามตัวอักษรของวัตถุที่สัมผัส)

ຕัวອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ	ພາສາລາວເຈົ້ວ	ພາສາໄທຢາຕຣອງ
ໜ້າກເກີຍບ ຖອນມ້ວນ ໃບໄໝ້ແໜ້ງ	kò:p	ກຣອບ
ໜ້າໂພດ ໃບໄໝ້	kò:p kò:p	ກຣອບາ
ນໍ້າ	ka:dâ:ŋ	ກຣະດ້າງ
ນໍ້າກະດ້າງ	kiāŋ	ເກລື້ອງ
ນໍ້າກະທີ ນໍ້າຕາລເຄື່ອງ	khûn	ໜ້າ
ນໍ້າຈາດໜ້າ ຊ້າວຕົ້ມ ໂຈິກ	khûn lěw	ໜ້ານເຫລວ
ມະວະໜຶ່ນກ ດາງໂຄກ	khú:khá?	ຂຽວຂະ
ເໜັກ ປູນ ອົງ ໄມວັດ ຫິນ	khěŋ	ແງ້ງ
ໜ້າກາກ ແທັງ	chín	ໜື້ນ
ດາງໂຄກ ມະວະໜຶ່ນກ ນ້ອຍໜ່າ ພັກທອງ ໜັງຈະເຂົ້າ ລູກຍອ	talùk	ຕະປຸ່ມຕະປ່າ
ຜລໄຝສຸກ ເຕັ້ງໜູ້ ກລ້ວຍສຸກ ສຳລັບ ຜ້າຂົນໜູ້ ໄໝມພຽນ	nî:m	ນິມ
ສຳລັບ ຜ້າຂົນໜູ້ ໄໝມພຽນ ຜ້າກຳມະຍື່	nû:m	ນຸມ
ກາແພ ນມສດ ນໍ້າມະພັ້ງ	nùm	ນຸມ ລະມຸນ
ພື້ນຄານ	pen fùn	ເປັນຜູ່ນ່າ
ກະດາຊ ກະດານ	pen phè:n	ເປັນແຜ່ນ່າ

ละອองຝານ ຝັກລະຫຸ່ງ	pen fɔ:y	ເປັນຝອຍໆ
ຜື່ນຕາມຕົວ ຝັນຕກ	pen mét	ເປັນເມັດໆ
ຫລັງຄາສັງກະສີ ກຣະເບື້ອງ	pen khu:	ເປັນລອນໆ
ນໍ້າ ສໍາລື້ຖູນນໍ້າ	piák	ເປີຍກ
ຕົວເປີຍກຝານ	piàk sɛ̄	ເປີຍກແຂະ
ຜ້າເປີຍກຝານ ຜ້າຕາກຝານ	piàk sùm	ເປີຍກູ່ມຸນ ເປີຍກໃຈກ
ຜ້າຕາກຝານ	piàk sók	ເປີຍກໂຈກ
ນໍ້າຝານຕກ ຜ້າໜຶ່ນ ຜ້າເປີຍກ	piák piák	ເປີຍກາ
ບກຣະເພີດ ພ້າທະລາຍໂຈຣ ມູລຂຍະ	punsây	ພອືດພອມ
ພື້ນຫືເມັນດີ ກລ່ອງໂພມ ເປີລືອກໄໄໝ ຜິວເປີລືອກມະພ້າວ	sa:	ຝຶດ ພຍາບ ສາກ
ກຣະດາຊທຣາຍໝານ ຫິນລັນມືດ ກຣະດາຊສາ ບວນແໜ່ງ	fít fít	ຝຶດາ
ນໍ້າມັນ	man	ມັນ
ແນຍ ກຣະຈກ	man khěŋ	ມັນແຮງ
ສັງກະສີ ພື້ນກຣະເບື້ອງ ພື້ນໄນ້	man liàp	ມັນເຮີບ ມັນຈາບ
ພື້ນກຣະເບື້ອງຫິນອ່ອນ	man mèn	ມັນລື່ນ
ນໍ້າມັນ	man lě?	ມັນເລະ
ຈາຣະປີ ວາສລື່ນ	man niǎw	ມັນແໜ່ງຢາ
ນໍ້າແຮງ ນໍ້າຝານ ໂອຄຄຣີມ ນໍ້າຂັດ	yen	ເຢັນ
ແນຍແຮງ ນໍ້າແຮງ	yen khěŋ	ເຢັນແຮງ
ນໍ້າເຊັ້ນນໍ້າແຮງ ຕູ້ເຢັນ ນໍ້າຕກ ຝັນຕກ ອາກາສຫນາວ	yen cí:	ເຢັນຈັດ ເຢັນຈຳ
ແອ່ງ ອາກາສບນມຸກ	yen chàm	ເຢັນຈຳ
ກາວໃສ ແມ່ນ	yen niǎw	ເຢັນແໜ່ງຢາ
ນໍ້າເດືອດ ຂ້າວສຸກໃໝ່ ນໍ້າຕາເທີຍນ	hó:n	ຮ້ອນ
ເຕາໄຟ ອາກາສຮ້ອນ	hó:n wá:p	ຮ້ອນກາບ
ໄຟປ່າ	hó:n wù:pwá:p	ຮ້ອນງູນ

ແຜ່ນກະຈາກ ກະດາຍ ແຜ່ນໃສ ຫິນອ່ອນ ວິບບິນລື່ນ	liàp	ເວີບ
ແຜ່ນກະດາຍສາ ພັ້ນກະບົ່ງ ຫິນອ່ອນ	liap kliâŋ	ເວີບເກລື້ຍງ
ຝ້າທ່າມ ຝ້າປູກທີ່ນອນ	liap nûm	ເວີບນຸ່ມ
ວິບບິນ ແຜ່ນກະດາຍ	liap nian	ເວີບນີ້ນ
ກະຈາກ ແຜ່ນພລາສຕິກໃສ ເຊວມິກ	liap man	ເວີບມັນ
ໄບຕອງ	liap mì:ŋ	ເວີບມື່ນ
ແຜ່ນກະດາຍ	liap liap	ເວີບໆ
ແປ່ງ ພຣົກປັນ ຂ້າວຄ້ວ ແກ້ວລະເຂີດ	lažiàt	ລະເຂີດ
ຫິນລັບມືດ	lažiàt mì:ŋ	ລະເຂີດລື່ນ
ໄໝໝພຣມ ນໍ້າອຸ່ນ	lažiàt sa:	ລະເຂີດສາກ
ພື້ນນໍ້າມັນ ປລາໄຫລ ນໍ້າຍາລ້າງຈານ ວຸ້ນເຈາກົງ ແປ່ງມັນ	mì:ŋ	ລື່ນ
ມະນາວ ແຕງໂມ ໄຍວກກລ້ວຍ	mì:ŋ kliâŋ	ລື່ນເກລື້ຍງ
ພື້ນໄໝແໜ່ງ ອິນທະໄຄຮ່ານໍ້າ	mì:ŋ khɛŋ	ລື່ນແໜ້ງ
ວ່ານທາງຈະເຂົ້າ ຝ້າແພຣ ກະດາຍມັນ	mì:ŋ nian	ລື່ນເນີຍນ
ແຜ່ນກະຈາກ ແຜ່ນໃສພລາສຕິກ	mì:ŋ man	ລື່ນມັນ
ແຜ່ນຫຼືດີ ແຜ່ນພລາສຕິກ ມະນາວ ແຕງໂມ ໄຍວກກລ້ວຍ	mì:ŋ liap	ລື່ນເວີບ
ວຸ້ນ ເຢລດີ່ ພອງສຸງ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໌ຈັກ ຍາສີພັນ	mì:ŋ lé?	ລື່ນເລະ
ໜ່ວຍກາລົງ ມະເຂື້ອຍາວ ວ່ານທາງຈະເຂົ້າ ເຈົກກົງ	mì:ŋ nûm	ລື່ນຫຼູ່ນ
ນໍ້າບນພື້ນ	mì:ŋ mì:ŋ	ລື່ນໆ
ກລ້ວຍບົດສຸກ ໌ຈັກ ຖຸເວີນມອມ ມະນ່ວງສຸກ ດິນໂຄລນ	lé	ເລະ
໌ຈັກ ດິນໂຄລນ	lé? khùn	ເລະຂັນ
ຖຸເວີນນອມ ກລ້ວຍສຸກ ຜລໄມ້ແນ່ງ	lé? mì:ŋ	ເລະລື່ນ
ກາວນໍ້າ ແປ່ງເປີຍກ ຍາງກລ້ວຍ ນໍ້າຫວານ ນໍ້າຝຶ້ງ ຈະບີ	lé? niǎw	ເລະເໜີຍວ
ນໍ້າຖຸເວີນ	lé? lě:w	ເລະເຫລວ
ຜລໄມ້ແນ່ງ ໌ຈັກ	lé? lé?	ເລະໆ

ทรายหยาบ พื้นถนน พื้นดิน	sa: khú khá	สากชุชระ
ก้อนหิน ไม้กระดาษ ไม้อัด	sa: khéj	สากแข็ง
หินลับมีด หินขัดตัว	sa: dà:n	สากด้าน
ผ้าลูกไม้ ริบบินสาก	sa: nùm	สากนิ่ม
ผ้าลูกไม้	sa: nûm	สากนิ่ม
ทรายละเอียด	sa: lañiat	สากละเอียด
หนวดเครา น้ำตาลทรายหยาบ ผ้าลูกไม้	sa: yà:p	สากหยาบ
บวนแห้ง ใบอ้อยแห้ง	sa: hékj	สากแห้ง
ผ้านวม ผ้าห่ม ฟูก	nă: nûm	หนานุ่ม
น้ำตาลใหม่ จาระบี	nì:t	หนีด
ผ้าตากเดด ผ้าปีกน้ำ สำลិុបน้ำบิดออก	mà:t	หมวด
ผ้าตากเดด	mà:t mà:t	หมวด
กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา บวนแห้ง	jnà:p	หยาบ สาก
ผ้าดิบ	jnà:p kadà:j	หยาบกระด้าง
บวนแห้ง ตกอตไบรท์	jnà:p khú:khá	หยาบชุชระ
น้ำตาลกรวด หิน	jnà:p khéj	หยาบแข็ง
ครก หินไม่แป้ง	jnà:p sa:	หยาบสาก
ทราย กระดาษสา	jnà:p jnà:p	หยาบฯ
วุ้น เยลลี่ พองน้ำ เห็ดหอมสด เห็ดฟาง	gò:khà	หยุ่น
การน้ำ แป้งเปียก ยางกัลวย น้ำหวาน น้ำผึ้ง จาระบี	niǎw	เหนียว
การ นมขัน	niǎw khùn	เหนียวขัน
น้ำยาล้างจาน	niǎw mì:n	เหนียวลีน
ไข่ขาวดิบ	niǎw sáy	เหนียวใส
ยางมะละกอ ยางมะพร้าว	niǎw nì:p	เหนียวหนึบ
จาระบี ไอศครีม	niǎw nì:t	เหนียวหนีด

ເຈົກ້ວຍ ຂນມ້ັນ	niăw nûm	ເຫົນຍວຍງ່ານ
ຈາຮະບີ ກາວເໜີຍວ ແປ້ງເປີຍກ ນໍ້າຮາດໜ້າ	niăw nè nà	ເຫົນຍວແນຂະຫນະ
ເປີງເປີຍກ	niăw lĕq	ເຫົນຍວເລວ
ກາວ ນໍ້າຮາດໜ້າ ຈາຮະບີ ໄອສຄຣິມ	niăw niăw	ເຫົນຍວາ ເຫົນຍວທີ່ດ
ນໍ້າໄສ ນໍ້າດື່ມ ນໍ້າກະທີ ດິນໂຄລນ ນໍ້າຮາດໜ້າ ໂຈິກ ຍາສີ່ພິ່ນ	lĕ:w	ເລວ
ນມ້ັນ ນຳຜຶ້ງ	lĕ:w léq	ເລວ້ັນ
ກລ້ວຍສຸກ ເຕົາເຈີຍວ	lĕ:w mì:n	ເລວລື່ນ
ດິນໂຄລນ	lĕ:w léq	ເລວເລະ
ດິນເໜີຍວ ນໍ້າກະເພາະປລາ ນໍ້າຮາດໜ້າ	lĕ:w niăw	ເລວເຫົນຍວ
ນໍ້າໄສ ນໍ້າສັດ ນໍ້າທາລສດ	lĕ:w lĕ:w	ແລວາ
ຝ້າຕາກແດດ ຂ້າວເປົລ່າ ໃບໄໝ້ ດິນ	hè:ŋ	ແໜ້ງ
ໃບໄໝ້ ໃບຕອງ	hè:ŋ kò:p	ແໜ້ງກຣອບ
ຝ້າຕາກແໜ້ງ ອາກາສ	hè:ŋ hè:ŋ	ແໜ້ງໆ
ອຸດຈຽວະ ພື້ນດິນແຂະ	yè ?	ແໜຍະ
ພື້ນແຂະ	yè? yè?	ແໜຍະໆ
ຕະໄຄວ່າ້ນ້າ ພື້ນເປີຍກແຂະ	khi: qì:mì:n	ອອກລື່ນ
ຫນວດເຄຣາ ໃບອ້ອຍ ກະດາຊສາ	khi: qí:hsa:	ອອກສາກ
ຄ້ວຍເປົລ່າ ເສື່ອຝ້າຕາກແດດ	khi: hè:ŋ	ອອກແໜ້ງ
ໄໝ່ມພຣມ ນໍ້າອຸ່ນ ນໍ້າໜາ ກາແພ	៥ùn	ອຸ່ນ
ນໍ້າວ້ອນ	៥ùn hè:ŋ	ອຸ່ນຈັດ
ນໍ້າອຸ່ນ ອາກາສ	៥ùn ዓùn	ອຸ່ນໆ

คำเรียกสัมผัสและทัศนคติเดียวกับคำเรียกสัมผัสด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง:
ไหโซ่ง ไหครึ่ง และลาวแจ้ว

ສູພັດຈະ ຈິຣນັນທນາກຣດີ

อัลูชลี วงศ์วัฒนา

มนพิรา ตามีอง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ถ้วนที่การสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน ข้อมูลภาษาชาติพันธุ์ไทยในปัจจุบันได้แก่ ภาษาไทยเชิง ภาษาไทยครั้ง และภาษาลาวเมือง การเก็บข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาเรื่องกลไกอีกรั้งคำเรียกสัมผัสแบ่งออกเป็น คำเรียกสัมผัสด้านแบบ และคำเรียกสัมผัสดีดความเป็นด้านแบบ คำเรียกสัมผัสด้านแบบในภาษากลุ่มชาติพื้นถิ่นทั้งสามกลุ่มพบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน 28-31 คำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์เหมือนกัน ส่วนคำเรียกสัมผัสที่ลอดความเป็นด้านแบบมีกลไกอีกรั้งคำในลักษณะที่เป็นคำประสม คำข้อง คำชี้ คำเลียนแบบกริยาลิ และคำเดิมประโยค

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส พบว่าเป็นลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสถี่ป่วยในคำเรียกสัมผัส และชนิดของสิ่งที่สัมผัสด้วยลักษณะของสิ่งที่สัมผัสด้วยได้เป็นลักษณะพื้นฐานได้แก่ รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเปี่ยก และอุณหภูมิ และลักษณะซับซ้อน ได้แก่ รูปทรง-เนื้อสาร พื้นผิว-พื้นผิว พื้นผิว-เนื้อสาร พื้นผิว-ความเปี่ยก พื้นผิว-อุณหภูมิ เนื้อสาร-เนื้อสาร เนื้อสาร-ความเปี่ยก เนื้อสาร-อุณหภูมิ ความเปี่ยก-ความเปี่ยก ความเปี่ยก-อุณหภูมิ และอุณหภูมิ-อุณหภูมิ สำหรับชนิดของสิ่งที่สัมผัสด้วยได้แก่ วัตถุ ธรรมชาติ อย่างเช่น ผ้า กระดาษ ไม้ อาหารและเครื่องปลุว ข้าวของและเครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ ต่างๆ ก่อสร้าง และประดับการณ์ ในเรื่องของทัศนคตินี้ พบแบ่งเป็น นัยกวัก นัยลวน และนัยกลาง โดยพบทว่าในทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่อัตราส่วนที่มีนัยกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยลวน และนัยกวัก ตามลำดับ

ผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐานนั้นพบว่า ในภาพรวม ภาษาชาติพันธุ์ไม่มีศัพท์ที่ใช้เป็นคำเรียกสัมผัสเด่นแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คุณลักษณะค้ากัน ประมาณร้อยละ 17 โดยภาษาไทยใช้แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไทยรัช แล้วลาวเงwed ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นเด่นแบบพบว่า ภาษาชาติพันธุ์ไม่มีการหลักเกณฑ์ในสร้างศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสในระบบที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน

คำสำคัญ : คำเรียกสัมผัส ภาษาชาติพันธุ์ไทย ภาษาไทยมาตรฐาน กลไกการสร้างคำ ความหมายและทัศนคติ

Abstract

This research aims at 1) an analysis of haptic-term building strategies in Tai ethnic languages in the lower north of Thailand 2) an analysis of haptic term meanings and attitudes in Tai ethnic languages and 3) a comparison of haptic terms between Tai ethnic languages and the standard Thai. In the first phase, data were collected from Song, Krang and Ngaw by interviewing.

The result of the analysis of haptic-term building strategies in the Tai ethnic languages reveals that there are prototype haptic terms and less-prototype haptic terms. The former are similar in the three languages, with the occurrence of 28-31 terms. The latter are also found in the same word building strategies such as parallel compounds, synonymous compounds, duplicates, words imitating verb phrases and words imitating clauses.

The result of the analysis of meanings and attitudes reveals a number of features and classes of things, that constitute in haptic terms. The former are divided into basic and complicate features. Basic features include shape, surface, texture, moistness and temperature. Complicate features are combinations of two features such as shape-texture, surface-surface, surface-texture, surface-moistness, surface-temperature, texture-texture, texture-moistness, texture-temperature, moistness-moistness, moistness-temperature and temperature-temperature. For the sake of thing classes, natural items, organs, animals, plants, food and ingredients, belongings and appliance materials and instruments, buildings, and human experiences are found. Attitudes are found as positive, negative and neutral. Haptic terms presenting neutral attitudes occur in the biggest amount while the ones that present negative and positive attitudes occur in the less amount respectively.

The result on the comparison between ethnic and standard Thai haptic terms reveals that, holistically, a small number of prototype haptic terms, approximately 17 percent, are lexically different. Song people use haptic terms the most differently from the standard Thai, following by Krang and Ngaw respectively. Less prototype terms in the three ethnic languages are formed similarly to the standard Thai terms.

Keywords: haptic terms, Tai ethnic languages, standard Thai, word building strategies, meanings and attitudes

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ระบบคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง" เป็นการวิจัยพื้นฐาน (Basic research) ในกลุ่มวิชาปรัชญา สาขาวิชาศาสตร์ชีวะเป็นการศึกษาของศักดิ์ความรู้ใหม่และเป็นการวิจัยประยุกต์ในการพัฒนาการส่งเสริมการจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เรื่องโดยสูญเสียปัญญาท้องถิ่น

การศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ (Ethnic groups) เป็นกลุ่มเรื่องหนึ่งที่อยู่ในเป้าหมายยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวร และคณะกรรมการอุดมศึกษา และเรื่องต่อสืบทอดความเชื่อมโยงทางภาษาและภูมิปัญญา สถาบันฯ จึงมุ่งเน้นการศึกษาที่สนับสนุนการเป็นแหล่งการเรียนรู้ การเข้าสู่ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ในท้องถิ่น และการเป็นสถาบันเผยแพร่องค์ความรู้โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในการเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อศึกษาและพัฒนาประเด็นต่างๆ การใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ บรรยายเรื่องความอนุญาติที่จะนำไปสู่การค้นหาความน่าสนใจของสิ่งต่างในบ้านหรือท้องถิ่น การศึกษาเมืองมุนต่างๆ กับชาติพันธุ์ผ่านภาษาจึงเป็นงานวิจัยในเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การศึกษาและการพัฒนาในเมืองอื่นต่อไป ที่ในเขต 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อังกฤษได้แก่ พิษณุโลก ลุ่มแม่น้ำ湄公河 ตาก กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์ เป็นที่ที่ไม่ได้รับการกำหนดวัดเจนว่าเป็นบริเวณตอนใต้ของประเทศไทย เนื่องจากเป็นที่ที่อยู่ต่อระหว่างที่กงกลางภาคเหนือและภาคกลาง กล่าวคือ ภาคกลางตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง บริเวณดังกล่าวมีประชากรที่อพยพมาจากต่างๆ ของประเทศไทยที่เป็นไทยเชื้อสายไทยอีสาน และจังหวัดต่างๆ ของภาคกลางเป็นบริเวณที่มีความหลากหลายทางภาษาอีกด้วย ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อันประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลักหลายตระกูลภาษา "ได้แก่ ตระกูลไทย เช่น ไทยเชียงใหม่ ไทยเชียงราย ตระกูลมังย์ เช่น มังย์ เช่น พม่า กะเหรี้ยง ฯลฯ ตระกูลอสโตรເโอเรียติก เช่น มอง ชาวบัน ฯลฯ จึงจัดเป็นบริเวณพื้นที่รอยต่อทางภาษาที่มีวัฒนธรรมหลากหลายที่น่าสนใจ ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร การใช้คำศัพท์ของประชากรในเขตภาคเหนือตอนล่างมีการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ในที่นี่ การศึกษาคำเรียกสัมผัส (Haptic terms) เป็นเรื่องหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้ศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านภาษาทำให้สามารถเข้าใจระบบความคิด ค่านิยม และทัศนคติของคนในวัฒนธรรมนั้นๆ และสามารถนำเอาการมองโลกของกลุ่มชนมาแสดงให้เห็นอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่ความเข้าใจในเชิงคิด วิธีการทำงาน และวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ในเบื้องต้น จนกระทั่งเรื่องต่อไปสู่ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาการเข้าสู่มวลชนของหน่วยงานต่างๆ ที่มีภัยคุกคามต้องประสานงานกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เหล่านี้

ในระบบในทัศนคติของมนุษย์ที่แสดงออกโดยพฤติกรรมทางกายและวาจา การสัมผัสดีอีกว่ามีความสำคัญต่อมนุษย์มาก ทำให้มนุษย์รับรู้ข้อมูลสำคัญๆ รอบตัว และแสดงสัญญาณความไม่平穏ด้วยตัวเอง การรับรู้และการเรียนรู้สัมผัสจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ ทำให้มนุษย์รับรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม รอบตัว การสัมผัสเป็นระบบในทัศนคติทางความคิดความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จึงต้องหาคำเรียกสัมผัสเพื่อมาเป็นตัวแทนของในทัศนคติทางความคิดความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จึงต้องหาคำเรียกสัมผัสเพื่อมาเป็นตัวแทนของในทัศนคติทางความคิดความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ตัว ด้วยเหตุนี้การศึกษาคำเรียกสัมผัสในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มนุษย์ในกลุ่มนั้นใช้อยู่เป็นประจำจึงสามารถสะท้อนระบบคิด และระบบการรับรู้ การตอบสนองต่างๆ ต่อสิ่งแวดล้อมของผู้พูดภาษาต่างๆ และยังช่วยให้เข้าใจระบบความหมายของคำเรียกสัมผัส ของคนในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ด้วย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552) ให้ความหมายของสัมผัสว่า "เป็น

การรับรู้ทางหนึ่งของมนุษย์ เป็นการถูกต้อง แต่ต้อง กระทบกัน หรือการถูกต้องทำให้เกิดความรู้สึก เป็น ประสาทสัมผัส “ในงานวิจัยนี้จะศึกษาคำเรียกสัมผัสรองกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ตามความหมายในพจนานุกรม ดังกล่าวข้างต้น โดยเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสรองกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กับคำ เรียกสัมผัสในภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสรองกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่าง
- 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสรองกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง
- 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่าง กับภาษาไทย มาตรฐาน

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

ระบบคำเรียกสัมผัสนี้ หมายถึง ระบบการเรียกสัมผัสรากฐานจากการสัมผัสด้วยกาย เช่น ใช้มือ เท้า หรือ ผิวการสัมผัส ถูกต้อง แต่ต้อง หรือกระทบกับวัตถุหรือสารภายนอก เช่น แข็ง ชรุรุ ร้อน หนาว ฯลฯ ไม่ว่า ประสาทสัมผัสนี้ในการใช้ถ้อยที่เป็นพื้นชาติ จึงถูกที่เป็นกลิ่น นุ่ม เป็นเสียง ตาที่เป็นการมองเห็น และจิตใจที่เป็น ความคิด อารมณ์ และความรู้สึก

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การคัดเลือกชุดเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลในเขตที่นี้ที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ท่าเคี้ยอยู่หนาแน่น โดยมีฐานข้อมูลจากแผนที่ภาษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัดที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่

อำเภอบางระกำ	จังหวัดพิษณุโลก	ภาษาไทยโ-ts'
อำเภอสามจ่าน	จังหวัดพิจิตร	ภาษาไทยครั่ง
อำเภอชุมแสง	จังหวัดนครสวรรค์	ภาษาดาวแจ้ว

การสัมภาษณ์

1) สัมภาษณ์ผู้บอกร่องรากฐาน กลุ่มชาติพันธุ์ละ 50 คน ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน กลุ่มที่ 1 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี กลุ่มที่ 2 มีอายุ 45 ขึ้นไป

2) ในการสัมภาษณ์ระบบคำเรียกประสาทสัมผัสร มีการคัดเลือกด้วยแผนผูบอกร่องรากฐานที่ดีที่สุด ชาติพันธุ์ ละ 1 คน เป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจำแนกคำเรียกสัมผัสด้านแบบและคำเรียกสัมผัสรที่ลดความเป็น ตัวแบบตามเกณฑ์ของ Givon

2) วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสรที่ลดความเป็นตัวแบบว่าในแต่ละชาติพันธุ์มีกลวิธีในการ สร้างคำเรียกสัมผัสรอย่างไรบ้าง

3) วิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสรที่นี้ฐานโดยใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงปริมาณ

4) เปรียบเทียบระบบคำเรียกสัมผัสในแต่ละถิ่น และภาษาไทยมาตรฐาน

5. กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัส

กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสพบว่าแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ (prototypical haptic terms) และคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ (non-prototypical haptic terms)

5.1. คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ

คำเรียกสัมผัสดั้นแบบ หมายถึง การเรียกสัมผัสจากการสัมผัสด้วยกาย เช่น ให้มือ เท้า หรือผิวกายสัมผัส ถูกต้อง แต่ต้อง หรือกระทบกับวัตถุหรือสิ่งของภายนอก เช่น แท็ง ชุชชะ ร้อน หนาว ฯลฯ เป็นกลุ่มคำที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีคุณสมบัติตรงกับที่กำหนดไว้คือในความหมายมาตรฐาน เช่น พจนานุกรม สารานุกรม ฯลฯ แห่งชาติ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของสัมผัสดั้นแบบที่ตรงกับขอบเขตของงานวิจัยนี้ไว้ว่า

"ก. ถูกต้อง, แต่ต้อง, กระทบกัน, เช่น มีความสัมผัสในล พยายามให้เท้าสัมผัสน้ำเสียบ้าง จะได้มีสุขภาพดี สัมผัสมือกัน น. เช่น ประสาทสัมผัส, การแต่ต้อง, การกระทบกัน, การถูกต้องที่ให้เกิดความรู้สึก เช่น พอออกไปข้างนอกก็สัมผัสด้วยอากาศเย็นเฉย"
- 2) เป็นตัวแทนของหมวดหมู่ได้ดีที่สุด สามารถแสดงคุณสมบัติสำคัญของสมาชิกส่วนใหญ่ได้ดีที่สุด
- 3) เป็นคำเรียกสัมผัสดั้นฐาน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ (ดัดแปลงจาก อธิบายที่นี่ ล.ทองคำ (2535) ซึ่งศึกษาคำเรียกสีในภาษาเย้า)
 - เป็นคำศัพท์มุลฐาน
 - ความหมายสำคัญของศัพท์จะต้องไม่รวมกับศัพท์อื่นๆ ที่เป็นคำเรียกสัมผัสดั้น
 - การใช้ศัพท์จะต้องไม่จำกัดเฉพาะกับวัตถุสิ่งของบางจำพวก
 - เป็นศัพท์ที่มีความโดดเด่นในความรู้สึกของเจ้าของภาษา

คำเรียกสัมผัสดั้นแบบในภาษาชาติพันธุ์ไทยพบเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน ดังนี้ ภาษาไทยใช้พบจำนวนอย่างน้อย 31 คำ ภาษาไทยร่วมพบอย่างน้อยจำนวน 28 คำ และภาษาลาวแจ้งพบจำนวนอย่างน้อย 29 คำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์เหมือนกัน

5.2. คำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบ

คำเรียกสัมผัสดั้นแบบที่ลดความเป็นต้นแบบเป็นสมาชิกในส่วนที่อยู่ในบริเวณทับซ้อนกัน จะแสดงคุณสมบัติของหมวดหมู่ได้น้อยลง ยิ่งเป็นสมาชิกที่อยู่ในบริเวณที่มีการทับซ้อนของจำนวนหมวดหมู่มากเท่าใด ก็จะเป็นตัวแทนของหมวดหมุนนั้นได้ดีน้อยลงไปเท่านั้น ໄลร์จะต้องเนื่องจากกระทั้งไม่สามารถเป็นตัวแทนของหมวดหมู่เดิมได้

กลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบในภาษาไทยเช่น ไกครึ่ง และไกพวนกระทำโดยการนำคำเรียกสัมผัสดั้นแบบซึ่งเป็นคำมุลมีประกอบกันเป็นคำประสม คำห้อง คำช้ำ คำเลียนกริยาลี และคำเลียนประโยค/ภาคแสดง ดังนี้

5.2.1. คำประสม

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีการของคำประสมเป็นการนำคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ 2 คำมาประสมกัน เพื่อสร้างคำเรียกสัมผัสมีใหม่ ที่มีความหมายใหม่ โดยปกติใน 2 ลักษณะ ดังนี้

5.2.1.1. คำประสมแบบความคู่ขนาน

การสร้างคำเรียกสัมผัสด้วยวิธีที่เป็นคำประสมแบบความคู่ขนาน พนเป็นจำนวนมาก เป็นการนำเข้าคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ 2 คำที่มีความหมายแตกต่างกันมาประสมกันเป็นคำเรียกสัมผัสดำในมีที่มีความหมายของคำเรียกสัมผัสดังสองลักษณะ หรือ แบบ $x-y = xy$ ภาษาไทยเช่น ไกครึ่ง และลาวาเง้วมีลักษณะที่เหมือนกัน ดัวอย่างดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ຊัน hɛːŋ	อุ่นแห้ง	น้ำห้อง
ca: khɛːŋ	สถาเบ็ง	หินลับมีด ใบอ้อย
liap-mɛːŋ	เรียบลื่น	ไช่ดัม ตนี่

5.2.1.2. คำประสมแบบอุปลักษณ์

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำประสมแบบอุปลักษณ์ เป็นการนำเข้าคำมูล 2 คำ ที่มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ มาประสมกันเป็นคำเรียกสัมผัสดำใหม่ที่มีความหมายของคำเรียกสัมผัสดังในลักษณะเดียวที่เป็นอุปลักษณ์แตกต่างจากคำมูลเดิม หรือ แบบ $x-y = z$ ตัวอย่างดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khǐ:-thù:t	ชี้ทุด (ตะปุ่มตะป่า)	ผิวนังของคนที่เป็นโรคเรื้อรัง
khǐ:-lím	ชี้ลิม (ແນະ)	กลิ้วยถูกบด ผลไม้เน่า ทุเรียน爛

5.2.2. คำห้อง

การสร้างคำเรียกสัมผัสด้วยวิธีที่เป็นคำห้อง เป็นการนำเข้าคำเรียกสัมผัสดั้นแบบ 2 คำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกันมาประกอบกันเป็นคำเรียกสัมผัสดำในมี ภาษาไทยเช่น ไกครึ่ง และลาวาเง้วมีลักษณะที่เหมือนกัน ดัวอย่างดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
kǐ:muṇiǎw	เย็นเหมี่ยว	ดินเหมี่ยว
khɛ̄jgkàdâ:ŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
nǎ:wkí:m	หนาเย็น	น้ำแข็ง น้ำด้าง

5.2.3. คำช้ำ

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำชี้ เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสต้นแบบ 1 คำ มากล่าวซ้ำกัน โดยพับใน 2 ลักษณะ คือ คำชี้ไม่เปลี่ยนรูป และ คำชี้เปลี่ยนรูป

5.2.3.1. คำชี้ไม่เปลี่ยนรูป

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำชี้ไม่เปลี่ยนรูป เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสต้นแบบ 1 คำ มากล่าวซ้ำกัน โดยไม่เปลี่ยนรูป ภาษาไทยเช่น ไหครั้ง และลาวແງ້ວມีลักษณะที่เหมือนกัน ด้วยอย่างดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย ché¹ ché¹	ไทยมาตรฐาน ແຫຍ່າ	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส พื้น地面
ฟิ:t ฟิ:t	ฝิดๆ	กระดาษทรายหยาบ หินลับมีด กระดาษสา นาบแห้ง ไม้อัด
ມໍ:n ມໍ:n	ลິ່ນໆ	ນ້ຳບັນຫຼິ້ນ

5.2.3.2. คำชี้เปลี่ยนรูป

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เป็นคำชี้เปลี่ยนรูป เป็นการนำเอาคำเรียกสัมผัสต้นแบบ 1 คำ มากล่าวซ้ำกัน โดยเปลี่ยนรูปตรงในคำท้ายเป็นระหว่าง a เช่น khú/khá/ 'ขุขะ' ภาษาไทยเช่น ไหครั้ง และลาวແງ້ວມีลักษณะที่เหมือนกัน ด้วยอย่างรายการคำดังต่อไปนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย khú/khá/	ไทยมาตรฐาน ឬខ្លះ	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส พื้นถนน ผิวมะกรูด มะระ อូរូមូញ
ກອូក្រាត	ເហន់ខេន	ឡើងការដោះស្រាយ ការបែកចាយ
tapǚŋ/tapám/	ធម្មុពាំ តាកិខុរោ	មេក្បួន ឈាន់ដែលត្រូវបានបែកចាយ

5.2.4. คำเลี่ยนวนลี

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบลี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ซึ่งพบใน 2 ลักษณะ ได้แก่ กริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์ และ กริยาช่วย-กริยาหลัก ดังนี้

5.2.4.1. กริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบลี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ในลักษณะ กริยาหลัก-กริยาวิเศษณ์ ภาษาไทยเช่น ไหครั้ง และลาวແງ້ວມีลักษณะที่เหมือนกันเช่น

ภาษาชาติพันธุ์ไทย hó:n ʔé:	ไทยมาตรฐาน រ៉ូនច៉ែ	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส នៅរ៉ូន
kí:m ʔé:	ເយ៉ែងច៉ែ	នោងច៉ែ
mí:h ʔé:	តិំបីច៉ែ តិំមាក	តະພានីម៉ែ ប៉ាណីដីចោរ កំងត៉ែងទោៃ

5.2.4.2. กริยาช่วย-กริยาหลัก

การสร้างคำเรียกสัมผัสโดยวิธีที่เลียนแบบลี เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบกริยาลี ในลักษณะ กริยาช่วย-กริยาหลัก ภาษาไทยเช่น ไหครั้ง และลาวແງ້ວມีลักษณะที่เหมือนกัน เช่น

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ke:m ca:	ค่อนข้างสาว	กระดาษทรายละเอียด
ke:m mǐ:n	ค่อนข้างถื่น	ตะไคร่จับตามพื้น
ke:m niǎw	ค่อนข้างเหนียว	กาข้าวดัน

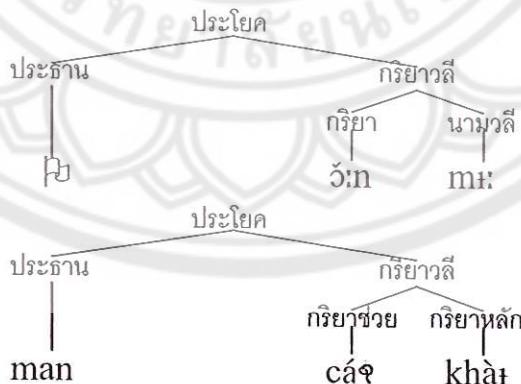
5.2.5. คำเลียนประโยชน์

การสร้างคำเรียกดั้มพัสดุโดยวิธีที่เลียนแบบประโยชน์ เป็นการสร้างคำโดยการเลียนแบบประโยชน์หรือภาคแสดง (ในกรณีที่ประธานไม่ประกอบ) ภาษาไทยเช่น ไทยรั้ง และลาเว้เจ้วมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้
ภาษาไทยเช่น

ในภาษาไทยเช่นพบว่าชื่อส่วนในญี่ปุ่นมีกริยาเป็นสัมพันธกริยา (copular verb) คือคำว่า pen เป็น ตามด้วยภาคแสดงคำนาม nominal predicate เช่น pen fun เป็นผู้ ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น ถนน ดังนี้

อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทยเช่นยังพบคำเรียกดั้มพัสดุเลียนประโยชน์/ภาคแสดงในโครงสร้างอื่นๆ ด้วย ภาคแสดงที่ประกอบด้วย กริยาลีและกรรมนามวัตถุ เช่น วะ: กะ mh: อ่อนมือ ใช้เรียกได้เดือน กิ้งกือ ปลาไหล และประโยชน์ที่ประกอบด้วย ประธาน กริยาลี และกรรม เช่น man cá: khài ออกแห้ง ใช้เรียกมะที่จวนจะแห้ง โครงสร้างแสดงได้ตามลำดับดังนี้

ภาษาไทยรัช

ในภาษาไทยรังพบว่าซึ่งส่วนใหญ่มีกริยาเป็นสัมพันธกริยา copular verb คำ ได้แก่ คำว่า khː และ pen

- 1) คำว่า khː คือ มักตามด้วยภาคแสดงกริยา verbal predicate เช่น khː hɛːŋ 'ออกแห้ง' ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น ถ้วยเปล่า เนื่องจากขาด

- 2) คำว่า pen เป็นตามด้วยภาคแสดงนาม nominal predicate เช่น pen fùn เป็นผุ่น ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น พื้นถนน โครงสร้างดังนี้

ภาษาลาวແຈ້ວ

ในภาษาແຈ້ວพบว่าซึ่งส่วนใหญ่มีกริยาเป็นสัมพันธกริยา copular verb คำ ได้แก่ คำว่า khː และ pen

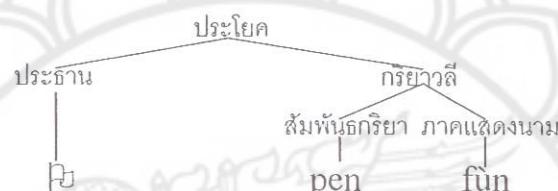
- 3) คำว่า khː คือ มักตามด้วยภาคแสดงกริยา verbal predicate ที่มีการทำให้เป็นนาม nominalization โดยการทำกับด้วยคำบ่งกลุ่มนามแสดงเพศ i: อ เช่น khː:i:-mì:n ออกลีน ใช้เรียกการสัมผัสวัตถุ เช่น ตะไคร่น้ำ พื้นเปียกແຂກ โครงสร้างดังนี้

4)

5) คำว่า pen เป็น คำด้วยภาคแห่งนาม nominal predicate เช่น pen fun

เป็นfun ใช้เรียกการสัมผัตดูเช่น พี่นេណនា โครงสร้างดังนี้

6. ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย

6.1. ความหมายและโลกทัศน์

ความหมายและโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเบตภาคเหนือตอนล่างจะหันให้เห็นจากลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัส และนิคายของสิ่งที่สัมผัส ดังนี้

6.1.1. ลักษณะของสิ่งที่สัมผัส

ลักษณะของสิ่งที่สัมผัสที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัสแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ได้แก่ ลักษณะพื้นฐาน (simple features) และลักษณะซับซ้อน (complex features) ดังนี้

6.1.1.1. ลักษณะพื้นฐาน

ลักษณะพื้นฐานเป็นลักษณะเพียงหนึ่งด้านที่ปรากฏในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ ทั้งที่เป็นด้านแบบและที่ลดความเป็นด้านแบบ ในภาษาไทยเช่น ไก่ครั้ง และลาเวង พบลักษณะพื้นฐานแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเปี่ยม และอุณหภูมิ ดังนี้

- 1) รูปทรง ลักษณะรูปทรงเป็นรูปร่างของวัตถุ พบปรากฏในคำเรียกสัมผัสดังที่เป็นด้านแบบและที่ลดความเป็นด้านแบบ ตัวอย่างดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

ภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

nă:

หนา

หนังสือ

pen ku:-ku:

เป็นล่อนฯ

สังกะสีมุงหลังคา

pen mèt

เป็นเม็ด

เม็ดแมงลัก

- 2) พื้นผิว ลักษณะพื้นผิวของวัตถุ พบปรากฏในคำเรียกสัมผัสดังที่เป็นด้านแบบและที่ลดความเป็น

ด้านแบบ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

ca:

fī:t

kīaj

3) เนื้อสาร ลักษณะเนื้อสารของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

čwā:k

kōp

khé:ŋ

4) ความเปี่ยก ลักษณะความเปี่ยกของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

khă:š

mà:t

piá

5) อุณหภูมิ ลักษณะอุณหภูมิของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

hō:ŋ

ʔün

kí:š

6.1.1.2. ลักษณะชับช้อน

ลักษณะชับช้อนเป็นลักษณะพื้นฐาน 2 ด้านที่ปรากฏรวมกันในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ โดยปรากฏเฉพาะคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นต้นแบบเท่านั้น ลักษณะชับช้อนบ่งให้เห็นถึงระบบคิดเกี่ยวกับลักษณะวัดถุที่มีความชับช้อนหมายด้านของกลุ่มชาติพันธุ์ ลักษณะชับช้อนที่พบในภาษาไทยเช่น ไกครั้ง และลาวแห้ว แสดงได้ดังในตารางดังนี้

ภาษาไทยมาตรฐาน

ສາກ

ຝຶດ

ເກີ້ຍງ

3) เนื้อสาร ลักษณะเนื้อสารของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาไทยมาตรฐาน

ອ່ອນ

ກວບ

ແປ້ງ

4) ความเปี่ยก ลักษณะความเปี่ยกของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาไทยมาตรฐาน

ແໜ້ງ

ໜມາດ

ເປີກ

5) อุณหภูมิ ลักษณะอุณหภูมิของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ภาษาไทยมาตรฐาน

ຮ້ອນ

ອຸ່ນ

ເຢັນ

6.1.2. ลักษณะชับช้อน

ตัวอย่างวัดถุที่สมัยส

ມືອ ໄນ ດິນ ພື້ນເມືນຕົ ກລ່ອງໂທນູ

ນານປະຕູ ກຸມແຈ ໜ້າ ສ້າງຮດ ບັນໄດຮດ

ມະພັງ

3) เนื้อสาร ลักษณะเนื้อสารของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ຕັວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ

ເງື່ອຄົນ

ຂົນປັງ ພຣິກແໜ້ງ ຂ້າວເກົ່ຽບ ໄນ ພາຄສດີກ

ທິນ ໄນ ປູນ ເຫັກ

4) ความเปี่ยก ลักษณะความเปี่ยกของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ຕັວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ

ຜ້າແໜ້ງ

ຜ້າ

ນ້ຳ ຜົດໄມ້ສຸກອມເດະ ໄນ

5) อุณหภูมิ ลักษณะอุณหภูมิของวัดถุ พบปราภูในคำเรียกสัมผัสทั้งที่เป็นต้นแบบและที่ลดความเป็นต้นแบบ ดังนี้

ຕັວອຍ່າງວັດຖຸທີ່ສັມຜັສ

ໄຟ ດ່ານສຸກ ນ້ຳນັນຮ້ອນ

ນ້ຳ ອາກາສ

ນ້ຳເຫັນ ອາກາສ

	รูปทรง	พื้นผิว	เนื้อสาร	ความเปี่ยก	อุณหภูมิ
รูปทรง			ใช่ ครั้ง เจ้า		
พื้นผิว		ใช่ ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง เจ้า	ครั้ง เจ้า	ใช่
เนื้อสาร	ใช่ ครั้ง เจ้า				
ความเปี่ยก		ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง เจ้า
อุณหภูมิ		ใช่	ใช่ ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง เจ้า	ใช่ ครั้ง

ลักษณะข้อที่เกิดจากลักษณะประเภทเดียวกัน

- 1) พื้นผิว-พื้นผิว เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัส หนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
Kiaj lò:ñ	เกลี้ยงลื่น	ไกด์มัน
Liap mén	เรียบลื่น	ไกด์มัน ลบู
mé:ñ Kiaj	ลื่นเกลี้ยง	ลูกมะนาว

- 2) เนื้อสาร-เนื้อสาร เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียก สัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
khé:ŋ kóp	แข็งกรอบ	กระเจก
khé:ŋ kàdâ:ŋ	แข็งกระด้าง	ก้อนหิน
lé:ŋ niaw	เด้งเนี้ยบ	ผลไม้สุกๆ

- 3) ความเปี่ยก-ความเปี่ยก เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
píá:ñché	เปี่ยกແฉะ	ผ้า
piá:ñcén	เปี่ยกชีน	ผ้าชูบัน้ำเปียกของไก่
piá:ñchô:k	เปี่ยกโซก	ตาไก่

- 4) อุณหภูมิ-อุณหภูมิ เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียก สัมผัสหนึ่งๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
-------------------	----------------	------------------------

nă:phkí:m

หน่วยเย็น

น้ำแข็ง น้ำค้าง

yeykí:m

เย็นเยือก

ลมหนาวพอทนไห

ลักษณะขับช้อนที่เกิดจากสักษณะต่างประเภทกัน

- 1) รูปทรง-เนื้อสาร/เนื้อสาร-รูปทรง เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะรูปทรงและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัสนี่ๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

nă:-nûm

ภาษาไทยมาตรฐาน

หนานุ่ม

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

ฟูก

pen fɔ:y-ləxiat

เป็นฝอยละเอียด

ฝอยทอง ฝอยขัดนม้อ

pen khéj-kô:n

เป็นแข็งก้อน

น้ำตาลกรวด หิน

- 2) พื้นผิว-เนื้อสาร/เนื้อสาร-พื้นผิว เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและเนื้อสารในคำเรียกสัมผัสนี่ๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

mí:pléč

ภาษาไทยมาตรฐาน

ลื่นเคล

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

โคลน

jă:pka:dâ:ŋ

หยาบกระด้าง

กากระหร้า ผ้าดิบ กระสอบทราย

khéjca:

แข็งแตก

หินลับมีด หันขัดด้า บวบแห้ง

- 3) พื้นผิว-อุณหภูมิ เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและอุณหภูมิในคำเรียกสัมผัสนี่ๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

mí:guyen

ภาษาไทยมาตรฐาน

ลื่นเย็น

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

น้ำแข็ง

- 4) พื้นผิว-ความเปียก เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะพื้นผิวและความเปียกในคำเรียกสัมผัสนี่ๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

sa: hék

ภาษาไทยมาตรฐาน

สาดแห้ง

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

บวบแห้ง ใบอ้อยแห้ง

- 5) อุณหภูมิ-ความเปียก เป็นลักษณะการปรากฏร่วมระหว่างลักษณะอุณหภูมิและความเปียกในคำเรียกสัมผัสนี่ๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย

č'ñhúhék

ภาษาไทยมาตรฐาน

อุ่นแห้ง

ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส

น้ำร้อน

yen chàm

เย็นฉ่า

แอร์ อากาศบน

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สามัญ
ໃບຖຸເຂົ້າງ	ຊຸ່ນແໜ່ງ	ນ້ຳຮັກນ
yen chàm	ເຢືນຈໍາ	ແອວ໌ ອາກະບົນນຸ້ງ

- 6) อุณหภูมิ-เนื้อสาร/เนื้อสาร-อุณหภูมิ เป็นลักษณะการปรากฏว่ามีระหว่างลักษณะอุณหภูมิและเนื้อสารในคำเรียกตัวผู้คนนั่งๆ ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
kí:ₘₗkhéŋ	เย็นแข็ง	น้ำแข็ง
kí:ₘₗniáw	เย็นเหนียว	ดินเหนียว
khéŋ-kí:ₘ	แข็งเย็น	น้ำแข็ง

- 7) ความเปี่ยก-เนื้อสาร เป็นลักษณะการปราชญ์ร่วมระหว่างลักษณะความเปี่ยกและเนื้อสารในคำเรียกตั้งแต่นั่นเป็นต้นมา

ภาษาชาติพันธุ์ไทย hɛːn kɔːp	ภาษาไทยมาตรฐาน ແໜ້ງກրນ	ตัวอย่างวัฒนธรรมไทย ໃບໄມ້ ໃບຕອນ
--------------------------------	---------------------------	------------------------------------

6.1.2. ชนิดของสิ่งที่สัมผัส

สิ่งที่ต้องมีคือความตื่นตัวที่จะต้องรับรู้และเข้าใจความต้องการของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความต้องการทางกายภาพ เช่น การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย หรือการพักผ่อน หรือความต้องการทางจิตใจ เช่น การสนับสนุน การฟัง傾聽 และการให้คำแนะนำ ทั้งนี้เพื่อให้ลูกค้าได้รับประสบการณ์ที่ดีที่สุด

- 1) วัดถูธรรมชาติ ธรรมชาติแวดล้อมที่มีบอบาทและสัมผัสได้ในชีวิตประจำวันและฝังอยู่ในจิตสำนึกร่องกลุ่มชาติพันธุ์ไทย สามารถทดสอบห้องให้เห็นถึงธรรมชาติแวดล้อมและภูมิอากาศห้องถินได้ เช่น ของเหลว โคลน ดิน ดินเหนียว ดินอ่อน ทราย น้ำ น้ำค้าง ฝุ่น ฝุ่นไฟ หิน อากาศ ฯลฯ
 - 2) อวัยวะ อวัยวะที่สัมผัสได้และประสบการณ์เกี่ยวกับอวัยวะน้ำๆ ซึ่งฝังอยู่ในจิตสำนึกร่องกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น เนื้อคน ผิวนังที่เก่า ผิวนังเป็นปูมป่า มือ ร่างกาย หนวดเครา หัวใจ เหงื่อ ฯลฯ
 - 3) สัตว์ สัตว์และอวัยวะหรือผลผลิตจากสัตว์ที่อยู่ในธรรมชาติแวดล้อมและมีบอบาทในชีวิตประจำวัน ซึ่งฝังอยู่ในจิตสำนึกร่องกลุ่มชาติพันธุ์ไทย สามารถทดสอบห้องให้เห็นถึงระบบ屁เรศห้องถินได้ เช่น กิ้งกือ เรียด คงคง ทาง ปลา ปลาไหล ปลิงทะเล ไดเดือน ฯลฯ
 - 4) พิษ ผัก และผลไม้ พิษ ผัก และผลไม้ที่อยู่ในธรรมชาติแวดล้อมและมีบอบาทที่มักใช้ในชีวิตประจำวันหรือเป็นประสบการณ์ ซึ่งฝังอยู่ในจิตสำนึกร่องกลุ่มชาติพันธุ์ไทย สามารถทดสอบห้องให้เห็นถึงพิษห้องถิน ส่วนประกอบที่นำมาใช้บริโภค ตลอดจนกรรมวิธีที่บริโภค เช่น กระเทียม กดวยกลัวยหอม กากมะพร้าว ข้าวโพดอ่อน ข้าวเหนียว ดอกกะหล่ำ ทุเรียน บุบ ใบอ้อย ผลไม้กรอบนอก

- 5) อาหารและเครื่องปูรุ่ง อาหารความหวาน วัสดุประกอบอาหาร เครื่องปุงรสชาติ และเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในชีวิตประจำวัน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความนิยม กรรมวิธี และประสบการณ์ในการกินอยู่ และการนำพืชผักหรือวัสดุต่างๆ ที่ผลิต ซึ่งหา หรือหาได้ในท้องถิ่น มาประกอบอาหารทั้งความและหวานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น ขนมปัง ขนมอ่อน ข้าวเกรียบ ข้าวต้ม ข้าวเหนียวเปียก ไข่ต้ม ครีมสลัด โจ๊ก เจ้ากวย ขอสมะເຖິອເທີບ ต้มจีด ต้มເຜືອກ ต้มມັນ ต้มໝາງ ตັງເມນ ນຳ ກ່າວຍເຕີ່ງວາດໜ້າ ນຳແຊີງ ນຳຕາລູນໜ້າຕາລກວົດ ນຳຕາລູເຄີ່ງວາ ນຳປາລາ ນຳສັ້ງ ນ້າຍາ ເນື້ອ ແປ່ງ ແປ່ງມັນ ພະຈຸງສ ຝ່ອຍທອງ ໂໄກເກົດຕູ້ວຸ້ນ ໄອສຄຣີມແທ່ງ ເລະ

6) วัสดุและอุปกรณ์ วัสดุและอุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือที่มีน้ำตาลในชีวิตประจำวัน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ความเชี่ยวชาญ และวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น กระจาด กระดาษ กระดาษทราย กาว ຈະບີ ถ่านสุก ปຸ່ນ ຜ້າ ຜ້າດີບ ຜ້າລູກຝູກພລາສຕິກ ພອງນ້ຳ ໄນ ສັງກະດີມຸງຫລັກ ສໍາລື ແລັກ ອົງຮອງ ເລະ

7) ข้าวของเครื่องใช้ ข้าวของเครื่องใช้ที่มีน้ำตาลในชีวิตประจำวัน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ กิจกรรมการดำรงชีวิต และวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น กระสอบ กระสอบทราย กล่องไม้ ถุง กระถาง แก้ว อื້ຫວາຍ ນ້າຍາລ້າງຈານ ບັນໄດຮຣ ຜ້າຂາວມ້າ ຝ່ອຍຂັດໜ້າ ຜູກ ຮດ ຕົ່ງ ເຕື່ອ ເຕື່ອຍືດ ໜ້າສືອ ນິນຫັດຕົວ ນິນຕັບມືດ ເລະ

8) สิ่งก่อสร้าง สิ่งก่อสร้างสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ ลักษณะการดำรงชีวิต ค่านิยม และวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย เช่น กระเบื้องปูพื้น ถนน บำบัดประดู่ พื้นกระเดาน ทິນເຊີເມນຕີ พິນດັນ ພິນບັນໄດ ພິນຫິນອ່ອນ ສະພານໄມ້ ອ່າງລ້າງເທົ່າ ເລະ

9) ประสบการณ์ ประสบการณ์แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมทางด้าน เขื่อน ธรรมชาติ ลຶ່ງມື້ชົວ ປີ້ງ ຜິ່ງແວດຄ້ອມ ວິດໆໜົວ ກິຈกรรม วัสดุท้องถิ่น ເລະ ທີ່ກ່ຽວຂ້າດີພັນຖຸໃໝ່ມີประสบการณ์ດ້ວຍສິ່ງນັ້ນໃນการดำเนินชีวิตประจำวัน ຈຶ່ງນຳມາເປົ້າຢືນເຫັນໃນการສັມເພື່ອ ເປັນ ຂະຫຍາດແໜ້ງ ດະໄຄວ່າຈັບຕາມພື້ນ ນ້ຳນ້ຳວັນ ນ້ຳຮ້ອນ ບັນເທິງ ບັນໄດມີຕະໄຄວ່າ ໃບໄມ້ແໜ້ງ ແປ່ງເຄີ່ງວາ ຜ້າຊູນນ້ຳເປົ້າກອງໄ້ ມະນ່ວງສຸກ ຢ່າງກັດ ຮະຄາຍຄອ ເລະ

6.2. ทัศนคติ

ทัศนคติที่ปราภูมิในคำเรียกสัมผัสหมายถึง นัยของความคิดเห็นที่มีต่อการสัมผัสนึงๆ ซึ่งมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาประกอบกัน คือ ลักษณะสัมผัสที่ปราภูมิเป็นคำเรียกสัมผัส (เช่น หาก นิ่ม แข็ง ร้อน ฯลฯ) และสิ่งที่สัมผัส ยกตัวอย่างการพิจารณาทัศนคติ เรื่อง

คำเรียกสัมผัส อ่อน พิจารณาให้เป็นนัยบวก โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสมผัส = อ่อน
 - ริ้วที่สมผัส = เนื้อคน

คำเรียกสัมผัส ลื้น พิจารณาให้เป็นนัยลับ โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสมมติ = คลื่น
 - สิ่งที่สมมติ = พื้นบันได

คำเรียกสัมผัส แหล่ง พิจารณาให้เป็นมายุคกลาง โดยพิจารณาจาก

- ลักษณะสมผัส = เหลว
 - ผิวที่สมผัส = ของเหลว

ทัศนคติสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์หรือความมองโลก โดยอาศัยประสบการณ์ หากภาษากลุ่มชาติพันธุ์โดยมีภาษาที่แสดงทัศนคติในด้านใดมาก เช่นในด้านบวก ก็จะมาระจากผ่านประสบการณ์ด้านบวก
นำมากร ซึ่งก็จะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่ดีมากขยากແด้น

ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพบว่าทัศนคติต่อคำเรียกสัมผัสแบ่งได้เป็นหัว 3 นัย คือ นัยบวก นัยลบ และนัยกลาง อัตราส่วนที่มีนัยกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยลบ และนัยบวก ตามลำดับ ดังนี้

	นักบวก	นักลง	นักกลาง
ไทยเชียง	18	39	43
ไทยครั้ง	15	35	50
ลาวແຊັງ	18	24	48
เขมร	17	33	47

6.2.1. นัยบวก

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทัศนคตินัยบวก เป็น ความคิดด้านบวกที่มีต่อการสัมผัสรู้ดุณัช ซึ่งเป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกที่เพิ่มประสิทธิภาพ หรือไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สัมผัส ดังแสดงเป็นตัวอย่างในภาษากรุณาศิลป์ พูนค์ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัฒนธรรมสังคม
ຊັ້ນ	อุ่น	ใหม่พร้อม น้ำอุ่น น้ำชา กาแฟ
ຂໍຂົງ	ออกແໜ້ງ	ถ้วยเปล่า เศียบผ้าหากแดಡ
ໄລ່ປ	ເຮືອນ	ແຜ່ນກະຈາກ ກະຈາກຕາມ ແຜ່ນໄສ ນິນດ່ວນ ອີເນີນເລື່ອງ

6.2.2. นัยลับ

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทัศนคตินัยลับ เป็น ความคิดด้านลบที่มีต่อการสัมผัสตัวถุนั้น ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สัมผัสได้ ดังแสดงเป็นตัวอย่างในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย hó:n wá:p	ภาษาไทยมาตรฐาน ร้อนวาว	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส เตาไฟ อากาศร้อน
hè:ŋ kò:p	แห้งกรอบ	ใบไม้ ใบคล่อง
ka:dâ:ŋ	กระด้าง	น้ำ

6.2.3. นัยกลาง

คำเรียกสัมผัสที่แสดงทัศนคตินัยกลาง ไม่เป็นนัยบากหรือลบ เป็นลักษณะธรรมชาติของวัตถุนั้น ซึ่งอาจเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ หรือทำให้เกิดความรู้สึกที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ก็ได้ ดังแสดงเป็นตัวอย่างในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ดังนี้

ภาษาชาติพันธุ์ไทย chín	ภาษาไทยมาตรฐาน ชื้น	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส หน้ากา กะ แห้ง
hó:n	ร้อน	น้ำเดือด ข้าวสุกใหม่ น้ำตาเทียน
hè:ŋ	แห้ง	ผ้าตากแดด ข้าวเปล่า ใบไม้ ดิน

7. การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง 3 กลุ่มคือ ไห่เชียง ไห่ครั่ง และลาวแข้ว พบร่วมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีคำศัพท์แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

7.1. การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสต้นแบบ

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสต้นแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คณลักษณะคำกันประมาณร้อย ละ 17 ในภาพรวม ผู้อัตตราส่วนที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยแต่ละกลุ่มและภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าภาษาไห่เชียงมีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไห่ครั่ง และลาวแข้ว ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทย	ร้อยละของความแตกต่าง
ไห่เชียง	26
ไห่ครั่ง	14
ลาวแข้ว	10
ເຊົ່າຍ	17

ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
ca:	สาก	มือ ไม้ ดิน พื้นชีเมนต์ กล่องโฟม
kī:m	เย็น	น้ำแข็ง อากาศ
khăi	แห้ง	ผ้าแห้ง
khùn	ขัน	นม น้ำมัน
mí:n	ลื่น	พื้นบันได เรียด ว่าวนทางจะระเข้า
mík	ร้อน	ผ้า
pìaj	เรียบ	พื้นกระเบียง
pìan	ด้าน	พื้นด้าน
ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
kha:y	ฝิด	พื้นชีเมนต์ กล่องโฟม ผิวเปลือกมะพร้าว
khùn	ขัน	น้ำกะทิ น้ำตาลเคี่ยว
mì:n	ลื่น	พื้นน้ำมัน
sa:	หยาบ	หรายหยาบ กากมะพร้าว กระดาษสา พื้นไม้อัด
ภาษาลาวเชิง	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอย่างวัตถุที่สัมผัส
mì:n	ลื่น	พื้นน้ำมัน ปลาไหล น้ำยาล้างจาน รุ้นเจ้าก้าย
sa:	ฝิด หยาบ สาก	พื้นชีเมนต์ กล่องโฟม เปลือกไก่ ผิวเปลือกมะพร้าว
talùk	ตะปุ่มตะป่า	คางคก มะระขี้นก น้อยหน่า ฟักทอง

7.2. การเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลลความเป็นด้านแบบ

เมื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลลความเป็นด้านแบบว่า ภาษาไทยเชิง 'ไทยรั้ง' และลาวเชิง มีการหลักเกณฑ์ในสร้างคำพหที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสในระบบที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือ มีการสร้างคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำเลียนเสียง และคำเดียบประโยค เช่นเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังเช่นที่กล่าวไปข้างต้นในบทที่ 2 ความแตกต่างมีเพียงแต่ในบางภาษาพบรการใช้คำพหที่แตกต่างออกไปดังแสดงเป็นด้วยต่อไป

คำประสม

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยรั้ง	ภาษาลาวเชิง
สากแข็ง	ca: khĕj	sa: khĕj	sa: khĕj
สากละเอียด	ca: lañiat	sa: lañiat	sa: lañiat
สากนิ่ม	ca: nîm	sa: nîm	sa: nîm

คำศัพท์			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครั้ง	ภาษาลาวแข้ง
เปี่ยกและ	piàk ché	piàk chéž	piàk séž
สากระดับ	sà:kca:	sa: dâ:n	sa: dà:n
หมายบกระดับต่าง	jná:pka:dâ:ŋ jná:pka:dâ:ŋ		jnà:p kadâ:ŋ
คำอ่าน			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครั้ง	ภาษาลาวแข้ง
เหลวๆ	lě:w lě:w	lě:w lě:w	lě:w lě:w
เรียบๆ	liap liap	liap liap	liap liap
ถี่นๆ	mí:n mí:n	mì:n mì:n	mì:n mì:n
คำเลียนกริยาลี			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครั้ง	ภาษาลาวแข้ง
อุ่นจัด	ňn ě:	ùn lă:y	
ร้อนวูบ	hó:n wù:p	hó:n wù:p	hó:n wù:pwá:p
เย็นจัด	yen ciáp	yen tă:y	yen cí:
คำเลียนประโยค			
ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยเชิง	ภาษาไทยครั้ง	ภาษาลาวแข้ง
เป็นฝอย	pen fɔ:y	pen fɔ:y	pen fɔ:y
เป็นผุ่น	pen fùn	pen fɔ:y	pen fɔ:y
เป็นเม็ด	pen mèt	pen mét	pen mét

8. สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “ระบบคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง” เป็นการวิจัยพื้นฐาน ในกลุ่มวิชาปรัชญา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นการศึกษาทางคุณภาพรู้ ใหม่และเป็นการวิจัยประยุกต์ในการพัฒนาการสังเคริมการจัดการศึกษาและรูปแบบการศึกษาที่เรื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กลไกการสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 2) เพื่อ วิเคราะห์ความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย และ 3) เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐาน

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาตามแนวโน้มศาสตร์ชาติพันธุ์ มีกรอบแนวคิดที่สำคัญที่เป็นความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับมนต์เสน่ห์ การจำแนกประเภท และทฤษฎีต้นแบบ ในปีแรกนี้ (ระยะเวลาทำการวิจัย 3 ปี) กระทำ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลคำเรียกสัมผัสจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทย 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลในกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือตอนล่างได้แก่ ภาษาไทยเชิง สำเนียงทางระกำ จังหวัดพิษณุโลกภาษาไทยครั้ง สำเนียงตามจัม จังหวัดพิจิตร และภาษาลาวแข้ง สำเนียงชุมแสง จังหวัดนครศรีธรรมราช การเก็บข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาเรื่องกลไกการสร้างคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชิง ไทยรั้ง และลาวแข้ง พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ คำเรียกสัมผัสด้านแบบ และคำเรียกสัมผัสด้วยความเป็นด้านแบบ คำเรียกสัมผัสด้านแบบในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มพบในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน 28-31 คำ ซึ่งส่วนใหญ่ให้คำพย์ เมนีองกัน ส่วนคำเรียกสัมผัสด้วยความเป็นด้านแบบในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทั้งสามกลุ่มพบมีกลไกในการสร้างคำในลักษณะที่เป็นคำประสม (คำประสมแบบความคู่นาน และ คำประสมแบบบุปถักราษฎร์) คำต่อๆ กัน (ความหมายคล้ายกัน) คำซ้ำ (คำซ้ำเปลี่ยนรูป และ คำซ้ำไม่เปลี่ยนรูป) คำเลียนแบบกริยาดี (โครงสร้าง กริยาหลัก-กริยา วิเศษณ์ และ กริยาซ้าย-กริยาหลัก) และคำเลียนประโยคหรือภาคแสดง (สัมพันธกริยา pen/khi-; กริยาหมุน)

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส พบว่าความหมายของคำเรียกสัมผัส แสดงถูกทัศนค์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเช่น ไทยรัง แล้วลาวแห่ง จากลักษณะด้านต่างๆ ของสิ่งที่สัมผัสถี่เปรากฎในคำเรียกสัมผัส และชนิดของสิ่งที่สัมผัสด้วยลักษณะของสิ่งที่สัมผัสนั้นทั้งในลักษณะพื้นฐานและลักษณะซับซ้อน ลักษณะพื้นฐานแสดงให้เห็นถึง รูปทรง พื้นผิว เนื้อสาร ความเปี่ยม และอุณหภูมิ ของวัตถุที่สัมผัสด้วยลักษณะซับซ้อนแสดงให้เห็นถึงระบบคิดเกี่ยวกับลักษณะที่เข้าข้อง ซึ่งนำຄลักษณะพื้นฐานมารวมกันให้เป็นคำเรียกสัมผัสด้วยได้แก่ รูปทรง-เนื้อสาร พื้นผิว-พื้นผิว พื้นผิว-เนื้อสาร พื้นผิว-ความเปี่ยม พื้นผิว-อุณหภูมิ เนื้อสาร-เนื้อสาร เนื้อสาร-ความเปี่ยม เนื้อสาร-อุณหภูมิ ความเปี่ยม-ความเปี่ยม ความเปี่ยม-อุณหภูมิ และอุณหภูมิ-อุณหภูมิ สำหรับชนิดของสิ่งที่สัมผัสนั้นถูกตีความว่าเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับคำเรียกสัมผัสด้วยความสามารถทั่วโลกให้เห็นถึงวัตถุสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่มักได้เห็นได้สัมผัสนิเวศวิทประจำวันและผังอยู่ในระบบคิดและจิตใจนักพนเปงโดยยกว้างออกเป็น 9 ชนิด ได้แก่ วัตถุธรรมชาติ อวัยวะ สตั๊ด พืชผักผลไม้ อาหารและเครื่องปรุง ข้าวของและเครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และประสาทการณ์ ในเรื่องของทัศนคตินี้ พบแบ่งเป็น 3 นัย ได้แก่ นัยบาก นัยดุล และนัยกลาง โดยพนเปงทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์ไม่มีอัตราส่วนที่มั่นคงมากที่สุด รองลงมาเป็นนัยกลาง และนัยบากตามลำดับ。

ผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกับภาษาไทยมาตรฐานนั้นพบว่า ในภาพรวม ภาษาไทยเชิง ไทยรั้ง และลาวเจ้า มีศัพท์ที่ใช้เป็นคำเรียกสัมผัสด้านแบบที่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ในลักษณะของการใช้ศัพท์คณิตคำถัง โดยแตกต่างประมาณร้อยละ 17 สถานอัตราส่วนที่เป็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยแต่ละกลุ่มและภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าภาษาไทยเชิงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นไทยรั้ง และลาวเจ้า ตามลำดับ สำหรับการเปรียบเทียบคำเรียกสัมผัสที่ลดความเป็นด้านแบบพบว่า ภาษาไทยเชิง ไทยรั้ง และลาวเจ้า มีการหลักเกณฑ์ที่ไม่สร้างศัพท์ที่ใช้เรียกคำเรียกสัมผัสในระบบที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือ มีการสร้างคำประสม คำชี้แจง คำรู้ คำเลียนกริยาลี และคำเดี่ยวนประโภค เช่นเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน

การศึกษาผลวิธีการสร้างคำเรียกสัมผัสในกลุ่มชาติพันธุ์ให้หันมาสนใจ แลดูให้เห็นถึงแหล่งรากฐาน สำคัญในการศึกษาระบบคำภาษาไทย ทำให้เกิดการขยายผลการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำ โดยเฉพาะคำประสมที่เป็นแบบคู่ชื่านาม ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าใดนัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อัญชลี สิงห์ น้อย (2548) ที่กล่าวถึงคำประสมแบบคู่ชื่านามไว้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของคำประสมแบบกึ่งมีไวยากรณ์ ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า (อัญชลี สิงห์น้อย 2548: 61)

“คำนามประสมแบบกึ่งมีไวยากรณ์ หมายถึงคำนามประสมที่หากยังสัมพันธ์ของหน่วยภาษาซึ่งกันไม่ใช่แบบหน่วยหลัก-หน่วยขยาย แต่หากเป็นการนำคำนามมาประกอบกันโดยที่ทุกหน่วยสามารถมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ไม่มีคำใดเป็นหลักหรือเป็นคำขยาย เช่น นำคำว่า พ่อ และ ตา มาสร้างเป็นคำประสมว่า พ่อตา ที่หมายถึงพ่อของภรรยา ซึ่งคำว่า พ่อ ไม่ได้เป็นคำหลัก และ ตา ไม่ได้เป็นคำขยายเนื่องจากให้ความหมายที่สำคัญเท่าๆ กัน หมายถึงบุคคลที่สามารถเป็นได้ทั้งพ่อและตาในเวลาเดียวกัน”

อย่างไรก็ตามงานนี้เป็นการศึกษาคำนามประสม จึงยังคงต้องการการศึกษาอิบایเกี่ยวกับคำกริยา ประสมในลักษณะนี้ต่อไป ซึ่งดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่างานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยลุ่มชาติพันธุ์ในนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาการประสมคำภาษาตระกูลไทยได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาเรื่องคำเรียกสัมผัสที่เป็นคำเลียนประโภคที่พบ เช่น kh: hè:ŋ ศือแห้ง kh: mè:n ศือลีน kh: yà:p ศือหยำ ๆ และ pen khu: เป็นคอน pen mét เป็นเม็ด pen phè:n เป็นแผ่น ๆ แสดงข้อมูลการใช้สัมพันธกริยา copular verb ในภาษาไทยที่หลีกเลี่ยงกัน กล่าวคือ kh: ใช้กับภาคแห่งกริยา (ที่เป็นกริยาแสดงสภาพ) verbal predicate слов pen ใช้กับภาคแสดงนาม (nominal predicate) ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานที่โดยทั่วไปแล้ว คือ และ เป็น ปรากฏกับภาคแสดงนามวิเชียร เช่น เข้าดือครัว เข้าปืนครุ ซึ่งนับเป็นข้อมูลสำคัญในการเขียนวิเคราะห์อิบัยถึงการใช้สัมพันธกริยาที่แตกต่างกันในปริบที่แตกต่างกันในภาษาไทยทั้งที่เป็นไทยมาตรฐานและไทยถันให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบประเด็นไวยากรณ์ที่นำสนิมมาก นั่นก็คือ การคั้นพบที่มีคำนำหน่วยคำบ่งการกริยาเป็นนาม (nominalizer) ได้แก่ อี ในคำเรียกสัมผัสภาษาลาวเช่น kh:ži:-mè:n ออกลีน kh:ži:-sa: ออกสา กฯ ใช้เป็นตัวเปล่งกริยา mè:n ลีน และ sa: สา ให้มีสภาพเป็นนาม เนื่องจากใช้ร่วมกับสัมพันธกริยา kh: ซึ่งในภาษาไทยมาตรฐานโดยทั่วไปตามด้วยภาคแห่งกริยาเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization) มาจากคำนำหน้าคนที่เป็นเพศหญิง ต่อมายเปลี่ยนแปลงไปเป็นคำบ่งกุลมนาม (อัญชลี ลิ่งหนั้น้อย 2551) เป็นหน่วยคำบ่งกุลมนาม (Wongwattana 2011) และพบเป็นคำบ่งการกริยาเป็นนามในงานวิจัยนี้ การคั้นพบที่มีคำนำหน่วยคำบ่งกุล ซึ่งนี้ ตลอดถึงกับการคั้นพบที่มีคำบ่งกุลพิช ที่แสดงเพศหญิง ที่พบเป็นส่วนประกอบในคำเรียกชื่อพิชของกุลมนชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือ เช่น มะอืญ (มะรุ่ม) ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคำเรียกชื่อพิชในกุลมนภาษาชาติพันธุ์ในเขตภาคเหนือ (สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี ลิ่งหนั้น้อย 2552 และ อัญชลี วงศ์วัฒนา และสุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ อุยในระหว่างตีพิมพ์)

ผลการศึกษาเรื่องความหมายและทัศนคติของคำเรียกสัมผัส สะท้อนให้เห็นถึงระบบคิดของกุลมนชาติพันธุ์ในเรื่องของการนำลักษณะด้านต่างๆ ของวัตถุที่สัมผัสมาระกับน้ำหนักเป็นคำเรียกสัมผัสที่ซับซ้อน ซึ่งค่อนข้างหลากหลายมีอิสระแปลงไปจากคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยมาตรฐาน เช่น สากด้าน มันลีน แข็ง กรอบ เป็นแข็งก้อน ผุ่มสา ก สา กนິ້ນ ละເຍີດສາກ ສິ່ນແໜ້ງຢາວ ລຸ່າ ซึ่งหมายความในภาษาไทยมาตรฐานผู้พูดอาจคิดว่าคำประกอบดังกล่าวไปด้วยกันไม่เหมาะสมหรือไม่ได้ ส่วนชนิดของสิ่งที่สัมผัสนั้น สะท้อนรีตประจําวันและกิจกรรมที่ไม่แตกต่างไปจากกุลมนชาติพันธุ์ในภาคเหนือทั่วไปเนื่องจากอยู่ในห้องถินเดียวกันมีสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกัน ซึ่งที่น่าสนใจอีกประดิษฐ์คือ ทัศนคติที่พบเป็นนัยลับมากกว่าที่เคย น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าชีวิต

ความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในที่นี้ที่ภาคเหนือตอนล่างนี้ยังคงต้องการการพัฒนาดูแลเอาใจใส่จากฝ่ายบริหารปกครองห้องถิน หรือในระดับชาติ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าบังคับมีความต้องการจำเป็นในการศึกษาวิจัยต่อยอดต่อไปในประเด็นดังไปนี้

- 8.1. การศึกษาคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในที่นี้ที่ภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย ในเชิงเปรียบเทียบ อันอาจจะนำไปสู่การค้นพบประเด็นใหม่ๆ ทางไวยากรณ์ไทย ดังเช่นที่กล่าวไปในการอภิปรายผลในงานวิจัยนี้
- 8.2. การศึกษาคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในประเทศไทยที่นับรวมครอบคลุมในประเทศ สมาคมอาเซียน ในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่สมาคมอาเซียนของประเทศไทยในเวลาอันใกล้นี้
- 8.3. การศึกษาระบบคำเรียกผิวเช่นๆ หรือกิจกรรมอื่นที่นักเรียนออกหနืออกไป จากภูมิรามหมู่บ้าน คำเรียกรส คำเรียกชื่อพืช ซึ่งได้มีการศึกษาวิจัยไว้แล้ว (เช่น ศุภัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงหน้าย 2548 และ 2553, อัญชลี สิงหน้าย และศุภัตรา จิรันนทนาภรณ์ อยู่ในระหว่างตีพิมพ์)
- 8.4. การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำ (คำประสม คำซ้อน คำข้า ฯลฯ) ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยต่างๆ ที่สนใจ ซึ่งอาจพบข้อมูลที่สำคัญที่ไม่แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน อันจะเป็นความก้าวหน้าในการศึกษาเกี่ยวกับระบบคำในภาษาตระกูลไทย

เอกสารอ้างอิง

- กันพิมາ รักวงศ์วาน (2550). การศึกษาคำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสในภาษาไทยตามแนว
วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ธนาณัท ทรงดี. 2541. คำเรียกสีของเงาะป่า (ชาไก). บทความวิจัยภาษาฉบับที่ 2 (2541) : 199-210. ภาควิชา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีระพันธ์ เนื่องทองคำ. 2535. คำเรียกสีในภาษาเย้า (เมือง). โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมไทยและเย้าจีน.
หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา สรุวรรณนนท์, บรรณาธิการ 2542. "การแพทย์ สุขภาพ และร่างกายมนุษย์" สารานุกรม ครอบคลุม 395-
369. กรุงเทพฯ : ร็อกเดอร์ไกเดส์ (ประเทศไทย) จำกัด
- ประนุท วิชุโจร์. 2525. คำบอกสีและการรับรู้เรื่องสีที่ดำเนินมาอิน อำเภอพิษณุ จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์
 mana bann khit ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียรศรี วงศ์วิภานนท์. 2525. เอกสารการสอนและแบบฝึกหัดปฏิบัติชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 13. สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- พรลัดดา เมฆบันชูรย์. 2547. การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับในภาษาจีนแต่จีวตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา เจริญสุข. 2532. การศึกษาวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์นามสกุลคนไทยเชื้อสายจีน. วิทยานิพนธ์มานะบัณฑิต ภาควิชา
ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิต พุ่มอยู่. 2548. การศึกษาคำเรียกข้าวและมันทัศนคติเรื่องข้าวในภาษาເອເຊຍຕະວັນອກເຂົ້າໃຫ້ตามแนว
วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิภาติรินทร์ ประพันธ์ศรี. 2535. คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง : การวิเคราะห์ทางวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์
mannaband khit คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราษฎร์พันธุ์. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542.
- สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี ถึงหน่ออย. 2548. "ภูมินามของหมู่บ้านในเขตภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก"
รายงานวิจัยสถาบัน ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี ถึงหน่ออย. 2552. "การแปลคำเรียกชื่อพืชในเขตพื้นที่ร้อยตรี 9 จังหวัดภาคเหนือ
ตอนล่าง." วารสารมนุษยศาสตร์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏ 67-84.
- สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และอัญชลี ถึงหน่ออย. 2553. "คำเรียกรสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยในเขตภาคเหนือตอนล่าง:
กรณีศึกษาในแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์." เอกสารประกอบการประชุม. การประชุมประจำปีทางมนุษยวิทยา
ครั้งที่ 9 ปาก-ห้อง และ ของกิน: จริยธรรมและการเมืองเรื่องอาหารการกิน 25-27 มีนาคม 2553. ศูนย์
มนุษยวิทยาสิรินธร, 142-167.

- ศดันน์ท์ เต็อมหาวัน. 2541. คำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยล้วน ลักษณะ มี และจะเหลี่ยมในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และพะเยา.
- ศุภมาศ เอ่งจัวน. 2536. คำเรียกภาษาติภาษาจีนยกเทียนในการคิดของประเทศไทยและเกาะปีนัง. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย. 2542. "ภูมิปัญญาห้องถิน". สารานุกรมไทยภาคใต้. ฉบับที่ 12.
- อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ. 2538. คำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจังหวัดชาวไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ. 2533. "ลักษณะบางประการในเดือนธันวาคมไทยที่แสดงโดยคำเรียกภาษา". สารสารภาษาและวรรณคดีไทย. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1.
- อัญชลิกา พาสุกกิจ. 2542. คำเรียกรสในภาษาไทยกรุงเทพฯ. งานวิจัยรายวิชา 141-756 หัว曼นาภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์.
- อัญชลิกา พาสุกกิจ. 2543. คำเรียกรสในภาษาไทยถิ่นตามแนวอารยธรรมศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์ มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัญชลี ลิงห์โนย. 2548. คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ลิงห์โนย. 2551. "คำนาม คำบ่งกลุ่มนาม และคำถกชนนาม: หมวดหมู่ที่แตกต่าง ทับซ้อน และໄล เหลื่อม." สารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลี วงศ์วัฒนา และสุพัตรา จิรันนทนากรณ์. อัญเชิญระหว่างตีพิมพ์. "การศึกษาคำเรียกชื่อฟ้าในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทย ในเบื้องต้น". สารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาษาอังกฤษ

- Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Beauchamp, Gary K. 1996. "Science and Health Perspectives". *Taste Sensation*. Aquatic Research Institute Auditorium. Bangkok : Chulalongkorn University (Unpublished manuscript).
- Collings. 1974. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception". *Perception*. New York: McGraw – Hill.
- DeLancey, Scott. 1986. "Toward a history of Tai classifier systems." In Craig, C. (ed.) *Noun classes and categorization*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 437-451.
- DeLancey, Scott. 1997. "Grammaticalization and the gradience of categories: relator nouns and postpositions in Tibetan and Burmese". In Bybee, J., Himan, J. and Thompson, S.A. (eds.) *Essays on language function and language type*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 51-70.
- Frake, Charles O., 1961. "Introduction". *Language and Cultural Description*. Selected and introduced by Anwar S.Dil.Stanford, CA : Stanford University Press.

- Givón, Talmy. 2001. *Syntax: Volume I*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Givón, Talmy. 2001. *Syntax: Volume II*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Harper. 1972. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Kay, and McDaniel. 1978. "The Linguistic Significance of the Meanings of Basic Color Terms". *Language* 54, 610-46.
- Lakoff, George. 1987. *Women, Fire, and Dangerous Thing: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago Press.
- Lakoff, George. 1995. "Women, fire, and dangerous things'. *The importance of Categorization*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Matlin, Margaret W. 1998. "Taste". *Sensation and Perception*. Boston : Allyn and Bacon.
- Mayer, Charles S. 1904. "The Taste – names of Primitive People." *British Journal of Psychology* vol.no. 1, pp. 117-126. London : Cambridge University Press.
- Mcbumey. 1974. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*, New York McGraw – Hill.
- Mcburney and Gent. 1979. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*, London : Cambridge University Press.
- Mozel et all. 1969. Cited in Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*. New York : McGraw – Hill.
- Prasithrathsint, Amara. (in print). *The Componential Analysis of Kinship Terms in Thai : Essays in Tai Linguistics*. Edited by M.R.Kalaya Tingsabadh and Arthur Abramson. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Robin. 1936 . Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Robinson. 1970. Cited in Backhouse, A.E. 1994. *The Lexical Fields of Taste : A Semantic Study of Japanese Taste Terms*. London : Cambridge University Press.
- Rosch, Eleanor, C.Simpson, and R.S.Miller. 1976. "Structural Bases of Typicality Effects". *Journal of Experimental Psychology : Human Perception and Performance* 2 : 491-502.
- Rosch, Eleanor. 1977. "Human categorization." In Warren, N. (ed.) *Studies in crosscultural psychology*. London: Academic, 1-49.
- Sawasdee 20. 1991. "The Regional Taste of Thailand". *Sawasdee Journal (Oct, 1991)* pp. 62-64.
- Sekuler, Robert. 1990. "Introduction to Perception" *Perception*. New York : McGraw – Hill.
- Singnoi, Unchalee. 2006. "Eating terms: What the category reveals about the Thai mind." *Manusya: Journal of Humanities*. Vol.9.No.1 March 2002. 82-109.

Thailife, 1981. "Thai sweets". *Lookeast Journal* (Oct, 1985).pp. 26-29.

Wongwattana, Unchalee S. 2011. "A reflection of Thai culture in Thai plant names." *Manusya: Journal of Humanities* Vol.14 No.1, 79-97.

